Jaarstukken 2023

Inhoudsopgave

Bestuurlijke beschouwingen 2023 6

JAARVERSLAG 12

Programma Samen Leven 13
- Deelprogramma Gezondheid 15
- Deelprogramma Saamhorigheid 18
- Deelprogramma Leren en Werken 21
- Deelprogramma Thuis 24

Programma Duurzame leefomgeving 32
- Deelprogramma Wonen 33
- Deelprogramma Commerciële voorzieningen 35
- Deelprogramma Leefomgeving 38
- Deelprogramma Gebiedsontwikkeling 41
- Deelprogramma Duurzaamheid & energietransitie 44
- Deelprogramma Landschap en recreatie 50
- Deelprogramma Cultuurhistorie en archeologie 53

Programma Goede bereikbaarheid 60
- Deelprogramma Verkeersbeleid 62
- Deelprogramma Autoverkeer 63
- Deelprogramma Fietsverkeer 66
- Deelprogramma Openbaar vervoer 68

Programma Veilige leefomgeving 72
- Deelprogramma Sociale Veiligheid en Openbare Orde 74
- Deelprogramma Fysieke veiligheid 77

Programma Betrokken bij de samenleving 81
- Deelprogramma Politiek en bestuur 82
- Deelprogramma Dienstverlening 84

Algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie 87

Paragrafen 93
- Paragraaf Lokale heffingen 94
- Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing 97
- Paragraaf Grondbeleid 113
- Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen 116
- Paragraaf Financiering 121
- Paragraaf Bedrijfsvoering ..... **Error! Bookmark not defined.**
- Paragraaf Wet open overheid 126
- Paragraaf Global Goals 136
- Paragraaf Verbonden partijen 136

JAARREKENING 160
- Uitgangspunten financiële verslaglegging 161
- Balans per 31 december 166
- Toelichting op de balans 169
- Staat van baten en lasten per programma 212
- Toelichting op staat van baten en lasten per programma 214
- Baten en lasten op taakveld BBV / programma 228
- Wet normalisering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector 231
- Incidentele Baten en lasten 232
- Overzicht van beoogde structurele dotaties en onttrekkingen aan reserves 235
- SISA 236
- Rechtmatigheidsverantwoording 251
- Controleverklaring 259

Voorwoord

Inleiding
2023 is het eerste hele jaar van deze bestuursperiode, waarin de uitvoering van het door de raad vastgestelde collegeprogramma tot de eerste resultaten leidde, of nieuwe ontwikkelingen in gang zijn gezet. De inwoners en gemeenteraad zijn betrokken bij het opstellen van het Houtens DNA en de plannen voor de Sterke Lekdijk. Ook is de mantelzorgvergoeding verhoogd, heeft de raad besloten tot afschaffing van de hondenbelasting en is juist de Jongerenadviesraad ingesteld, net als het Burgerberaad Energie. Via 'Ons Fonds' en het Cultuurfonds hebben vele initiatieven kleur gegeven aan Houten. Het was ook een roerig jaar. Inwoners hadden ondersteuning nodig vanwege de energiecrisis, Houten Hub bracht veel betrokken inwoners op de been en onzekerheid over de inkomsten vanuit het Rijk voor de gemeente maakt toekomstbestendige financiële besluitvorming ingewikkeld. Het college is en blijft met de inwoners en de raad in gesprek, ook over moeilijke onderwerpen. We willen dicht bij onze inwoners staan, op zorgvuldige wijze met elkaar omgaan en samen bouwen aan een toekomstbestendig Houten. Daar was onze inzet in 2023 onverminderd op gericht en we zien dat er, ondanks alle hectiek, veel werk is verzet. Samen met onze inwoners. Daar zijn we enorm trots op. Voor 2024 zijn we erin geslaagd een sluitende begroting te presenteren, met een gerealiseerde bezuiniging van 1,7 miljoen. Vooruitkijkend zien we de komende jaren een minder rooskleurig beeld. Er heerst financiële onzekerheid onder inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. De huidige begrotingen voor 2025 en verder laten momenteel grote tekorten zien. Ze zijn uiterst onzeker vanwege de onbekendheid van de omvang van de uitkering vanuit het gemeentefonds van het rijk, de effecten van hoge inflatie, nieuwe CAO-afspraken en stijgende rente. De komende jaren worden uitdagend, in veel opzichten maar vooral financieel. Grote uitdagingen zoals financiële onzekerheid, woningtekort, bestaanszekerheid, energietransitie en opvang van asiel- en spoedzoekers vormen maatschappelijke vraagstukken, die we samen met onze inwoners het hoofd moeten bieden.

Ronde van Houten
De gemeente ontkomt niet aan de noodzaak scherp bij te sturen willen we voor 2025 en verder nog tot een sluitende begroting komen. Daarvoor zijn we begonnen met de Ronde van Houten. Met inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers zijn we verkennende gesprekken gestart en daarmee te komen tot inzicht in acceptabele maatschappelijke effecten van bezuinigingen / ombuigingsideeën. De evaluatie van de Sociale Koers maakt tevens onderdeel uit van deze gesprekken. Want er is sociale kracht nodig willen we ons samen met onze inwoners blijven inzetten. Gebleken is dat het aantal inwoners dat een beroep doet op voorzieningen toeneemt. Het is daarom voor ons meer dan ooit de uitdaging om goede inhoudelijke keuzes te verknopen aan een duurzame bekostiging. De kracht van de samenleving wordt ingezet om te komen tot de prioriteiten bij het toekomstbesteding inzetten van mens en middelen binnen de begroting van de gemeente Houten. We zijn daarom in 2023 gestart met het vragen van een begrotingsadvies aan onze samenleving, om het hoofd te bieden aan alle onzekerheden en te komen met een meer sluitende begroting vanaf 2025. Het betrekken van inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers moet leiden tot een zo maximaal mogelijk gedragen en toekomstbestendige begroting. De eerste suggesties zijn bemoedigend, we zijn trots op de grote bereidwilligheid en constructieve inbreng van onze inwoners in antwoord op de uitdagende vraag. Namelijk hoe we ondanks fors minder geld het beste omgaan met onderwerpen als zorg, culrtuur, (sport)voorzieningen, de dienstverlening van de gemeente en onderhoud van de openbare ruimte. We willen dit samen met onze inwoners bepalen hoe hier het beste in kunnen handelen.

Houten Hub
Het plan over de tijdelijke huisvesting van Houtense woningzoekenden, maatschappelijke organisaties en asielzoekers en statushouders, de zogenaamde Houten Hub, leidde tot veel reacties en bezorgdheid. Een aantal direct omwonenden startte een petitie. Gelet op de zorgen en onrust is besloten pas op de plaats te maken en het raadsvoorstel niet voor besluitvorming voor te leggen. Als reactie daarop startte een groep inwoners een petitie voor de opvang van vluchtelingen. Het concept Houten Hub riep veel en verschillende beelden op. Voor ons vormde dit aanleiding een omvangrijk participatieproces te starten. Omwonenden, organisaties, ondernemers en andere belangstellenden hebben via bijeenkomsten, online participatieplatform en gesprekken hun wensen, zorgen, ondersteuning en ideeën over het plan kenbaar gemaakt.

De inbreng, inzichten en vragen uit de vele gesprekken benutten we bij de verdere uitwerking en invulling van het plan. Alle gemeenten in Nederland staan voor een grote en groeiende opgave met betrekking tot de opvang van asielzoekers en huisvesting van statushouders. Zowel het Rijk als de provincie verlangen dat we een rol van betekenis innemen bij het oplossen van dit vraagstuk.

Bouwen voor Houten en ons Houtens DNA
Vanwege het urgente woningtekort en de roep om betaalbaar wonen gaan we de komende jaren veel bouwen. Voor het toevoegen van 4.750 woningen zijn in 2023 concrete stappen gezet met de selectie van het stedenbouwkundigbureau Ziegler | Branderhorst, met de stedenbouwkundige schetsen voor De Molenzoom, het Centrum en de Koppeling, en met de gebiedsvisies voor Houten Oost en het buitengebied. Het nieuwe monitoring- en planningsinstrument het Spoorboekje is geïntroduceerd en vastgesteld. Hiermee wordt de raad aan de hand van mijlpalen gedetailleerd en transparant geïnformeerd over de voortgang van de ruimtelijke opgaven. Sinds het vaststellen van de Woonvisie tot en met einde 2023 zijn er 567 woningen opgeleverd, waarvan 116 in 2023. Daarmee liggen we op schema qua aantal te bouwen woningen tot 2040. Een memorabele mijlpaal in 2023 was het vaststellen van het Houtens DNA. Samen met inwoners zijn tien kernwaarden geformuleerd om de Houtense stedenbouwkundige identiteit te borgen. Het Houtens DNA is in 2023 inmiddels stevig verankerd in zowel de opdrachten voor de stedenbouwkundige schetsen, de gebiedsvisies Houten Oost en het buitengebied, als in de Omgevingsvisie. Het bouwklimaat anno 2023 kenmerkt zich door een gure tegenwind. De huizenprijzen en de bouwkosten stijgen, en we wonen in een duur en dichtbewoond stukje Nederland. Bij in 2023 gestarte planvorming voor concrete woningbouwprojecten bleek dat betaalbaar bouwen toch mogelijk is. Er is gestuurd op een inhaalslag voor de woningcategorie goedkope koop tot 280.000 euro waarvoor plancapaciteit ontbrak. Betaalbaar bouwen en wonen is verder stevig verankerd in nieuwe lokale regelgeving met het invoeren van de zelfbewoningsplicht, het antispeculatiebeding, het tijdelijk wonen in bijgebouwen en de doelgroepenverordening, waarin onder meer een instandhoudingstermijn voor betaalbare woningen is vastgelegd en de eis van minimaal 66% betaalbaar bouwen bij projecten van meer dan 20 woningen. De prestatieafspraken die eind 2023 werden gemaakt met Woonin zijn flink aangescherpt ten opzichte van eerdere jaren. De bouwcapaciteit die Woonin vrijmaakt voor Houten is verdubbeld naar 99 sociale huurwoningen per jaar. Dat biedt vertrouwen in de eveneens noodzakelijke inhaalslag voor sociale huurwoningen. Ook vond er in 2023 een belangrijke doorbraak plaats in de reeds lang stilliggende onderhandelingen rond Hofstad IVb, waar 81 sociale huurwoningen worden gerealiseerd.

Omgevingswet
Halverwege 2023 werd bekend dat de inwerkingtreding van de Omgevingswet op 1 januari 2024 toch echt een feit zou zijn. We waren al met een stevig werkpakket begonnen voor het maken van een gebiedsdekkende Omgevingsplan en een Omgevingsvisie. Voor het Omgevingsplan zijn we gestart met het omvormen van meer dan 100 bestemmingsplannen, diverse omgevings- en beheerverordeningen en delen van de Algemene Plaatselijke Verordening te worden omgevormd tot één integraal benaderbaar document waarin alle Houtense omgevingsgerelateerde regelgeving is opgenomen. De Houtense Omgevingsvisie is het beleidsdocument waarin alle omgevings-gerelateerde beleidsdoelen (lucht, geluid, water, verkeer, archeologie, klimaat, bouwen, etc.) integraal en in overeenstemming met elkaar zijn opgenomen op een strategisch niveau voor het gehele Houtense grondgebied. Tevens zijn diverse verordeningen aangepast, waaronder de legesverordening Omgevingswet en Verordening nadeelcompensatie en hebben we in goede en waardevolle samenwerking met de raadswerkgroep Omgevingswet een lijn ingezet hoe om te gaan met het bindend adviesrecht.

Burgerberaad Energie
We willen in 2040 energieneutraal zijn, ook dit vraagt veel inzet van ons allemaal. Daarvoor is in 2023 een start gemaakt, het Burgerberaad Energie 2040. Een grote groep inwoners uit de gemeente heeft zich gebogen over de vraag: “Hoe zorgen we ervoor dat de gemeente Houten in 2040 energieneutraal is?” Het burgerberaad heeft adviezen opgesteld over het opwekken van stroom, energie besparen, warmte, communicatie en verandering van gedrag. Daarna heeft een werkgroep, met 19 leden uit het burgerberaad, de adviezen uitgewerkt, welke tot voorstellen zullen leiden voor een nieuw op te stellen Energieplan.

Op weg naar een aardgasvrije weg De Polders!
In 2023 zijn de lijnen uitgezet om te komen tot een Polderplan in 2026. In dit plan komt te staan op welke wijze alle gebouwen in startwijk de Polders vrijwillig van het aardgas af worden gehaald. Het plan maken we samen met inwoners en instellingen, VVE's en Woonin. Dit doen we zoals beschreven in de door de raad vastgestelde startnotitie. Voorafgaand aan dat besluit is al intensief met de bewoners geparticipeerd.

Hoewel 2023 als een hectisch jaar is ervaren, kijken we trots en met vertrouwen naar de resultaten die we met en voor de samenleving hebben bereikt. Deze resultaten vind u terug in deze jaarrekening. Voor u liggen de jaarstukken met jaarverslag, jaarrekening en de bestuurlijke beschouwingen.
We zien de behandeling van deze stukken in een constructieve discussie tegemoet.

Leeswijzer
De b*estuurlijke beschouwingen* bestaan uit een analyse van bereikte resultaten en een toelichting op het rekeningresultaat. In het *jaarverslag* wordt de verantwoording uitgewerkt voor de vijf programma's. Op deelprogrammaniveau worden de eerste twee W-vragen 'Wat hebben we bereikt?' en 'Wat hebben we daarvoor gedaan?' beantwoord. In de (deel)programma's zijn ook de indicatoren opgenomen, zoals vastgesteld bij de 2e Bestuursrapportage 2023.

Over de voortgang van de activiteiten uit het collegeprogramma wordt gerapporteerd middels gekleurde bolletjes:
= de voortgang van de activiteit loopt op schema
= de voortgang van de activiteit loopt achter op schema
= de activiteit is nog niet gestart
Bij activiteiten die achterlopen op schema of nog niet gestart zijn, is een toelichting opgenomen.

Op programmaniveau wordt de derde W-vraag 'Wat heeft het gekost?' beantwoord. Daarbij is een analyse van verschillen ten opzichte van de begroting opgenomen.

Als zesde is het verplichte programma *Algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie* opgenomen met de lokale heffingen, de uitkeringen uit het gemeentefonds en de overhead.

De verantwoording van de *paragrafen* bestaat uit negen onderdelen. Iedere paragraaf belicht vanuit een bepaald bedrijfsmatig aspect de resultaten en analyse daarvan voor het jaar 2023. Ten opzichte van voorgaande jaren is de paragraaf *weerstandsvermogen en risicobeheersing* ingekort en wordt hierin meer op hoofdlijnen gerapporteerd.

De *jaarrekening* bevat de financiële verantwoording, beginnend met de financiële uitgangspunten, zoals wettelijke bepalingen en waarderingsgrondslagen. Bij de staat van baten en lasten is een financiële analyse op hoofdlijnen opgenomen.

Tenslotte
Hoewel 2023 opnieuw in veel opzichten anders is verlopen dan dat we vooraf hadden kunnen verwachten, kijken we met trots terug op de resultaten die we met en voor de samenleving hebben bereikt. In het vervolg van deze jaarrekening leest u welke resultaten we hebben behaald. We kijken er naar uit om deze weg volgend jaar voort te zetten. Zo blijven we samen met inwoners bouwen aan een toekomstbestendig Houten!

We zien de behandeling van de jaarstukken in een constructieve discussie tegemoet.

Burgemeester en wethouders van Houten,

de secretaris,	de burgemeester,
A. Oortgiesen	G.P. Isabella

Bestuurlijke beschouwingen 2023

Deze beschouwingen gaan in op het resultaat van de jaarrekening 2023 en de afwijking hiervan ten opzichte van de actuele begroting 2023 en de belangrijkste inhoudelijke ontwikkelingen in 2023 binnen de begrotingsprogramma's.

Inhoudelijke resultaten van de programma's

Houten investeert elk jaar in een gezonde en leefbare gemeente. 2023 was een jaar vol uitdagingen met het verwerken van de gevolgen van de oorlog in Oekraïne, de vluchtelingen, het opvangen van extreme prijsstijgingen en de landelijke verkiezingen.
Het College heeft in haar tweede jaar invulling gegeven aan het Collegeprogramma “Samen met inwoners bouwen aan een toekomstbestendig Houten”. Onderstaand worden per programma de belangrijkste ontwikkelingen in 2023 benoemd.

Programma Samen leven

Doelstelling programmabegroting 2023: *Iedere inwoner in Houten doet mee, wordt gezien en gehoord. Hierbij kijken we naar wat voor een inwoner mogelijk is. Als het nodig is ondersteunen we. Hierover maken we dan afspraken. Zo kan ieder zich op zijn of haar manier ontwikkelen en inzetten.*

De sociale samenhang in de gemeente Houten is en blijft sterk. In 2023 zijn 35 aanvragen voor "Ons Fonds" gehonoreerd en waren er in Houten ruim 40 actieve doorlopende inwonersinitiatieven. Dit zijn initiatieven op het gebied van welzijn, eenzaamheid, educatie, duurzaamheid, milieu en biodiversiteit. Via het Cultuurfonds hebben wij in 2023 25 projecten mede gefinancieerd, zoals het project "Kwetsbare Ouderen Creatief en Actief". Met diverse themafeesten, paarse vrijdag, coming-outdag en ook de nulmeting van de toegankelijkheid van 6 gemeentelijke gebouwen in 2023 is de gemeente Houten in 2023 inclusiever geworden voor inwoners.

Binnen het deelprogramma Gezondheid is er in 2023 vanuit het meerjarenplan Gezond Actief Leven met een groot aantal maatschappelijke partners ingezet op een gezondere leefstijl, het welbevinden van jeugd en jongeren en het verkleinen van gezondheidsverschillen. Met het vaststellen in 2023 van de ouderenagenda 2023-2026 wordt bijgedragen aan het vitaal ouder worden van de inwoners van Houten.
In 2023 is gestart met het Sociaal Plein. Hier kunnen inwoners terecht met vragen over wonen, zorg, welzijn, werk en geldzaken. Het Sociaal Plein is in 2023 meer dan 250 keer bezocht door inwoners. Medewerkers van 'van Houten&co, de Bibliotheek Lek & IJssel, Stichting Sociaal Team Houten, de WIL en Houtense Werktafel zijn bereikbaar via het Sociaal plein en beschikbaar voor raad en daad. Inwoners die meer nodig hebben, wordt de juiste weg gewezen en kunnen contact leggen met allerlei organisaties die hulp en ondersteuning bieden. Door de verbinding tussen zorg en participatie doen er meer kwetsbare inwoners mee in de samenleving.

Programma Duurzame leefomgeving

Doelstelling programmabegroting 2023: *Mensen wonen, werken, leren, ontwikkelen en ontspannen in een omgeving die levensloopbestendig is. Daarbij gaan wij verantwoord om met middelen.*

Houten is een gemeente waar veel mensen willen wonen. Samen met onze partners werken we aan de opgaven uit de Woonvisie 2021-2030. In 2023 zijn het Houtens DNA en het programmaplan Bouwen voor Houten vastgesteld en zijn verdere voorbereidende werkzaamheden verricht aan de grote woningbouwlocaties Molenzoom, Centrum, Koppeling en Houten-Oost. Tot 2040 zijn 4.750 woningen gepland te bouwen. In de jaren 2022 en 2023 zijn er daarvan 446 (330 + 116) gerealiseerd. In het kader van de leefbaarheid van Houten werken we aan aantrekkelijke commerciële voorzieningen en is in 2023 met een vitale coalitie een Plan van Aanpak ‘versterking vitaliteit centrum Houten’ gezamenlijk opgesteld en ondertekend. Voor Castellum is er een nieuw ontwerp gemaakt voor Piazza waarmee het plein een groenere uitstraling krijgt en het fietsparkeerprobleem wordt aangepakt. De Visie cultureel erfgoed is vastgesteld samen met een Uitvoeringsprogramma voor 2023 en 2024. Speciale aandacht vanuit de gemeente en de provincie is uitgegaan naar de forten van de Hollandse Waterlinies en dan met name fort Honswijk.

Duurzaamheid gaat over wat we vandaag doen met het oog op morgen. Verduurzaming van woningen heeft in 2023 een boost gekregen via uitvoering van de eerder vastgestelde aanpak Energiearmoede. Zo is in 2023 de Fixbrigade Houten gestart, heeft de gemeenteraad de wijk de Polders aangewezen als pilotwijk op weg naar aardgasvrij en is een vergunning verleend voor zonneveld Oosterlaak. Ook hebben we samen met onze inwoners gesproken over morgen. Het Burgerberaad Energie 2040 heeft gesproken over hoe de gemeente Houten energieneutraal kan worden in 2040. Het burgerberaad heeft geresulteerd in 11 adviezen welke zijn uitgewerkt in een routekaart.

In Houten werken we hard aan een gezond leven voor mensen en dieren. Ter vergroting van de biodiversiteit is er bosplantsoen bijgekomen tegenover Het Veld en zijn er dankzij de Krachtfabriek twee nieuwe insectenhotels geplaatst. Op diverse plekken in het buitengebied zijn landschapselementen aangelegd, hersteld en/of onderhouden waarbij samengewerkt is met vrijwilligersgroepen. Ook is gestart met het herstel van een oude met bramen overwoekerde boomgaard bij Tull en ’t Waal, zijn er broeihopen aangelegd en zijn met vrijwilligers maatregelen getroffen om de gemeentelijke weidevogelgebieden nog geschikter te maken voor weidevogels. Voor het toekomstig beheer en onderhoud van de openbare ruimte is een geactualiseerd MJOP (meerjarenonderhoudsplan) openbare ruimte 2024-2028 vastgesteld. In 2023 hebben de wijkcoördinatoren 104 bewonersinitiatieven gefaciliteerd. Samen met Zwerfvuil Houten is een actie opgezet om de problemen rond zwerfvuil nog eens extra onder de aandacht te brengen.

Programma Goede bereikbaarheid

Doelstelling programmabegroting 2023: *Het in stand houden en verbeteren van de infrastructuur voor de bereikbaarheid van Houten.*

Houten is vanouds een echte fietsstad en dat willen we zo houden. Ook in 2023 zijn er veel initiatieven gerealiseerd om Houten aantrekkelijk te laten blijven voor fietsers. We hebben overleg gehad over verbetering van het regionale en lokale fietsnetwerk. Er is een ontwerp gemaakt voor de doorfietsroute Houten-Nieuwegein-Lage Weide. De Lekdijk wordt fietsvriendelijk ingericht door te kiezen voor de uitstraling van een fietsstraat. En om de fietsparkeeroverlast bij de fietstransferia te verminderen zijn er weesfietsen verwijderd waardoor de stallingsruimte beter kan worden benut.,
De Provinciale weg in Schalkwijk is aangepast en deels 30 km/h zone geworden met brede fietssuggestiestroken. Daarnaast is het achterstallig onderhoud op veel fietspaden aangepakt.

Om ook in de toekomst een goede bereikbaarheid van Houten te borgen is in 2023 bijgedragen aan de besluitvorming van de studie Alternatief Ring Utrecht (ARU). Het ARU is ook voor Houten belangrijk. Het alternatief kan zorgen voor minder verkeer op lokale en regionale wegen en een beter mobiliteitssysteem door investeringen in weg, fiets én ov.
Aan de Rondweg zijn eind 2023 de eerste VRI’s vervangen. Vervanging van de overige VRI’s wordt in 2024 gepland. Daarmee zijn de VRI’s in Houten straks up-to-date en klaar voor de toekomst.

Programma Veilige leefomgeving

Doelstelling programmabegroting 2023: *Mensen wonen en werken in een omgeving die veilig is en waar mensen zich ook veilig voelen.*

Ter invulling van de veiligheidsopgave in Houten is eind 2023 een nieuw Integraal Veiligheidsprogramma (IVP) 2024-2027 door de gemeenteraad vastgesteld. Het convenant aanpak jeugdgroepen is mede ondertekend evenals het convenant Veilig in en rond de School. Uit het in 2023 uitgevoerde Veiligheidsonderzoek (736 respondenten) blijkt dat inwoners van de gemeente Houten over het algemeen tevreden zijn over de veiligheid in hun buurt en ze beoordelen deze gemiddeld met een 7,7.

Er zijn op verschillende manieren, digitaal via social media en fysiek, campagnes gevoerd voor meer bewustwording op het gebied van veiligheid, bijvoorbeeld op de onderwerpen woninginbraak, ondermijning en autokraak.

Ook is er aandacht geweest voor dierenwelzijn onder andere door als pilot dierenvoer te verstrekken via de voedselbank, is er een nieuw hondenlosloopgebied gerealiseerd en er is overlegd met de paddenwerkgroep over uitklimvoorzieningen.

Programma Betrokken bij de samenleving

Doelstelling programmabegroting 2023: *In het programma 'Betrokken bij de samenleving' gaat het om de mate waarin en de wijze waarop het bestuur de behoeften van Houtense inwoners signaleert, onderzoekt en vertaalt naar passend beleid en hoe de (digitale) dienstverlening op een eigentijdse en persoonlijke wijze wordt uitgevoerd.*

Ook in 2023 stond onze inwoner centraal in de dienstverlening. We willen dat iedereen in Houten zich gezien, gehoord en begrepen voelt. Op het gebied van participatie hebben we in 2023 nieuwe instrumenten ingezet. Voor het Houtens DNA gingen we op straat in gesprek met inwoners, we hebben een Burgerberaad Energie georganiseerd en er is een Jongerenadviesraad ingesteld. We hebben thematische werksessies gehouden over diverse onderwerpen in het sociaal domein.

Er zijn rond de 65.000 vragen, verzoeken en meldingen binnengekomen bij de gemeente. Deze zijn via de telefoon, per email, de gemeentelijke website en sociale media bij het Telefonisch Informatie Centrum (TIC) verwerkt. Daarnaast zijn in 2023 ruim 16.500 fysieke afspraken geweest met inwoners aan de balie in het gemeentehuis.

Naast de reguliere dienstverlening hebben we in 2023 drie verkiezingen georganiseerd. Provinciale Staten en Waterschappen in maart en in november de Tweede Kamer. De opkomst was bij de Tweede Kamerverkiezingen ongekend hoog, 85% ten opzichte van 61% in 2021.

Er is een zelfevaluatie uitgevoerd van de Basisregistratie personen (BRP), hieruit blijkt dat de registratie van de BRP (persoonsgegevens, processen en beveiliging) van hoge kwaliteit is.

Rekeningresultaat 2023

De jaarrekening van de gemeente Houten 2023 sluit met een positief rekeningresultaat van € 3.063.000. Dit resultaat is een optelsom van het resultaat van de verschillende programma’s, de algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning van de organisatie. Hierin zijn ook de mutaties in de reserves opgenomen, waar de raad al eerder een besluit over heeft genomen.

De ‘begroting na wijzigingen’ bestaat uit de vastgestelde begroting 2023, de eerste en tweede bestuursrapportage 2023 en effecten van tussentijdse raadsbesluiten. In de bestuursrapportages en betreffende raadsvoorstellen zijn deze bijstellingen toegelicht.

Het verloop van het resultaat 2023, voor en na mutaties in de reserves, is als volgt:

Tabel 1: Rekeningresultaat 2023

Financieel resultaat	Rekening 2022	Begroting 2023 na Wijziging	Rekening 2023	Afwijking 2023
Lasten	131.731	153.728	130.915	22.813
Baten	137.671	149.634	133.227	-16.406
Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten	**5.941**	**-4.094**	**2.312**	**6.407**
Toevoeging aan reserves	8.364	5.912	9.237	-3.324
Onttrekking aan reserves	9.996	10.109	9.988	-121
Saldo mutaties reserves	**1.632**	**4.197**	**751**	**-3.446**
Gerealiseerd resultaat	**7.573**	**102**	**3.063**	**2.961**

Samenstelling en analyse van het resultaat
Het voordelig verschil tussen het saldo van de begroting 2023 ad € 102.000 en het resultaat van de jaarrekening 2023 ad € 3.063.000 bedraagt € 2.961.000.

In onderstaande analyse worden de onderwerpen genoemd die het grootste effect hebben op de afwijking tussen het begrote resultaat en het gerealiseerde resultaat. Daarbij worden eventuele verrekeningen tussen programma's en afwijkingen die gecompenseerd worden door lagere of hogere mutaties in de reserves geëlimineerd. Hierdoor kunnen de bedragen in onderstaande analyse afwijken van de gedetailleerde verschillenanalyses in de programma's en bij de staat van baten en lasten.

Tabel 2: Analyse resultaat 2023 t.o.v. begroting 2023 x € 1.000

Onderwerp	Afwijking
WMO	800
Bijstand	-500
Jeugdhulp	-700
Wachtgeld en voorzieningen wethouderspensioenen en verlofsparen	500
Onroerend zaakbelasting	600
Algemene uitkering	500
Btw afvalstoffen- en rioolheffing	600
Personele lasten	-800
Overige kleinere verschillen	1.961
Totaal verschil rekeningresultaat t.o.v. begroting	**2.961**

(+voordeel/-nadeel)

Toelichting:

WMO
Mede door de wachtlijst voor huishoudelijke ondersteuning in najaar 2023 ontstaat een overschot van € 250.000. Begeleiding heeft een overschot van € 230.000, doordat minder inwoners hiervan gebruik maken. Verder is de zorgunit ad € 95.000 geactiveerd (was begroot als kosten) en is sprake van een afloop sterfhuisconstructie hulpmiddelen (voordeel € 161.000), die voortkomt uit het nieuwe inkoopcontract hulpmiddelen waarbij we over zijn gegaan van koop naar huurmiddelen.

2023 is het laatste jaar van de overgang. De verwachte groei van het aantal inwoners dat gebruik maakt van de PGB is niet uitgekomen, waardoor niet het gehele beschikbare budget voor PGB is gebruik (voordeel € 71.000).

Bijstand
De lasten voor Bijstand aan zelfstandigen (Bbz) vallen € 137.000 lager uit dan begroot, doordat minder ondernemers gebruik hebben gemaakt van deze regeling.

De lasten voor bijstandsverlening en inkomensvoorziening zijn € 613.000 hoger dan begroot. Dit wordt voor € 103.000 veroorzaakt door een stijging van personeelskosten bij WIL (Werk en Inkomen Lekstroom). De rest van de overschrijding is het gevolg van hogere regelingskosten, waarvan € 200.000 loonkostensubsidie. De hogere regelingskosten worden veroorzaakt door een stijging van het bijstandsbestand. Daar staat tegenover dat we € 63.000 meer gebundelde uitkering (BUIG) van het ministerie van Sociale Zaken hebben ontvangen dan geraamd. Daarnaast kunnen we over 2023 waarschijnlijk aanspraak maken op compensatie vanuit de vangnetregeling (€ 200.000). Dit is niet verwerkt in het resultaat 2023, omdat toekenning onzeker is.

Jeugdhulp
Bij jeugdhulp zien we dat door meer inzet op basis van GGZ en lichte ambulante begeleiding minder kinderen doorstromen naar zware, hoog specialistische jeugdhulp. Tegelijk zien we dat de jeugdigen die doorstromen naar zwaardere jeugdhulp de complexiteit van problematiek toeneemt en daarmee ook de intensiteit van zorg. We zien dat hiervoor meer wordt uitgeweken naar maatwerk overeenkomsten, landelijk ingekochte zorg en Pgb. De gemeente zet samen met het Sociaal Team, verwijzers en aanbieders in op het normaliseren en waar ondersteuning nodig is past bij het normale leven. Waar intensievere vorm van zorg nodig is, onderzoekt de gemeente naar beter passend aanbod, met het als doel tijdig te kunnen afschalen naar lichte vormen van jeugdhulp.

Wachtgeld en voorzieningen wethouderspensioenen en verlofsparen
In 2023 is geen wachtgeld uitgekeerd, waardoor het hiervoor begrote bedrag ad € 110.000 niet is besteed. Op grond van actuariële berekeningen was van de begrote dotatie aan de voorziening wethouderspensioenen € 170.000 niet nodig. De in 2022 berekende hoogte van de voorziening verlofsparen was te hoog. Per 1 januari 2023 heeft daarom een verlaging van deze voorziening plaatsgevonden met € 364.000. Per ultimo 2023 is € 103.000 aan deze voorziening gedoteerd op basis van de huidige rechten verlofsparen. De mutaties in de voorziening verlofsparen waren niet begroot.

Onroerende zaakbelasting
De onroerende zaakbelasting valt hoger uit. Dit wordt enerzijds veroorzaakt door een hogere waardeontwikkeling niet-woningen. In de tariefsaanlevering is aangegeven ruim 4%, maar dat blijkt onder andere als gevolg van accres niet-woningen (waaronder bouwterreinen) ruim 6% te zijn. Dat heeft invloed op de post eigendom en gebruik. Anderzijds is sprake van een hogere waardeontwikkeling woningen. In de tariefsaanlevering is aangegeven dat incl. accres ten opzichte van 2022 de waardeontwikkeling 20,3% zou bedragen, maar inmiddels blijkt dit ruim 21,5% te zijn.

Algemene uitkering
Naar aanleiding van de decembercirculaire heeft Houten voor ruim € 1,66 miljoen aanvullende middelen in het gemeentefonds ontvangen voor het jaar 2023. Omdat deze circulaire pas laat in het jaar verschijnt, konden deze mutaties niet meer in de begroting 2023 worden verwerkt. De enige uitzondering hierop is de energietoeslag (€ 1,2 miljoen), omdat al eerder bekend was hoeveel Houten hiervoor zou ontvangen. In totaal kon een kleine € 500.000 dus niet meer begroot worden.

Btw afvalstoffen- en rioolheffing
Er is een voordeel doordat de (in het kader van kostendekkendheid tarieven) werkelijk toe te rekenen btw op afvalstoffen- en rioolheffing hoger is dan geraamd.

Personele lasten
Er is een drietal redenen voor de hogere personele lasten:
- Inhuur vanwege ziektevervanging (4,3% lang/extra lang verzuim), om de continuïteit van het werk te waarborgen. Wij zijn eigen risicodrager dus deze extra kosten komen bovenop de reguliere salarislasten.

- Inhuur op cruciale functies (o.a. management) vanwege de overbrugging van vacatures, waarbij de kosten in deze huidige markt hoger uitvallen dan het beschikbare vacaturebudget (arbeidsmarktfrictie).
- Inhuur die nodig is, omdat er behoefte is aan extra capaciteit of specifieke expertise, waarvoor geen vacaturebudget of projectbudget beschikbaar is.

Tabel 3: Prognose vrije algemene reserve **x € 1.000**

	Bedrag
Stand per 1 januari 2023	**6.177**
Mutaties:	
Rekeningresultaat 2022	7.573
Resultaatbestemmingen 2022	-4.274
Dotatie aan bestemmingsreserve Transitie ICT	-500
Stand per 31 december 2023	**8.976**
Mutaties:	
Rekeningresultaat 2023	3.063
Resultaatbestemming 2023	-1.177
Prognose	**10.862**

JAARVERSLAG

Programma Samen Leven

Inleiding

Zie de bestuurlijke beschouwing voor een overall analyse van de programma's.

Overzicht relevante beleidskaders

Collegeprogramma 2018-2022: Duurzaam, ondernemend en dichtbij!
Toekomstvisie Houten 2025
Programma Sociale Koers 2020-2023
Lekstroom Werkt 2020
Visie op sport en bewegen in Houten in 2025
Woonvisie 2021-2030
Cultuurvisie

Overzicht verbonden partijen

- GGDrU
- WIL
- U10

Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	Realisatie
		2020	2021	2022	2023	2023
Output indicatoren						
Aantal kinderen dat gebruik maakt van het jeugdfonds sport en cultuur	jaarverslag, jeugdfonds, sport en cultuur	233	264	281	292	295
* Ambitie is om de doelgroep zo volledig mogelijk te bedienen						
Aantal toegekende aanvragen Ons Fonds	Gemeente Houten	16	20	26	30	38
Aantal toegekende aanvragen voor de individuele inkomenstoeslag	Werk en inkomen, lekstroom	179	147	191	200	239
Aantal verwijzingen van EMC (eerstelijns medisch centrum) naar welzijnsconsulent	VanHouten&Co	46	43	44	60	93
Outcome indicatoren						
% Zwaar tot overbelaste mantelzorgers	Monitor Sociale Kracht	20%	22%		22%	19%
Percentage jongvolwassenenen dat aangeeft dat ze (zeer) tevreden zijn met hun leven.	Jongerenpeilingen GGD (even jaren)	x	x	79%	79%	
Sociale-kracht: samengesteld effectcijfer uit de sociale kracht monitor	Monitor Sociale Kracht (oneven jaren)	7,7	7,7	x	7,8	7,7
BBV Indicatoren						
Aantal absoluut verzuim per 1.000 leerlingen	DUO	2	1,5	1		
Aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	LISA	755,4	803,6	832		
Aantal clienten met een maatwerkarrangement WMO per 10.000 inwoners	GMSD	350	370	370		
Aantal lopende re-integratievoorzieningen per 10.000 inwoners van 15-64 jaar	CBS	187,7	218,6	204,7		

Aantal personenen met bijstandsuitkering per 10.000 inwoners	CBS	234,6	180	nb		
Aantal relatief verzuim per 1.000 leerlingen	DUO	10	10	14		
Aantal vestigingen van bedrijven per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	LISA	159,8	164,2	175,1		
Functiemenging in %	LISA	55%	56,10%	56,60%		
Jongeren met een delict voor de rechter in % van inwoners tussen 12 t/m 21 jaar	Verwey Jonker Instituut	1%	nb	nb		
Jongeren met jeugdbescherming in % van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	nb	0,9%	0,9%		
Jongeren met jeugdhulp in % van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	nb	12,1%	13,5%		
Kinderen in uitkeringsgezin in % van kinderen tot 18 jaar	Verwey Jonker Instituut	3%	3%	nb		
Netto arbeidsparticipatie in % van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	CBS	75,1%	74,4%	75,2%		
Niet-sporters in %	CBS, RIVM	nb	nb	nb		
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (Vsv'ers) in % van deelnemersr aan het VO en MBO onderwijs	Ingrado	1%	1,2%	1.2%		
Werkloze jongeren in % van 16 t/m 22 jarigen	Verwey Jonker	2%	1%	nb		

Activiteiten collegeprogramma

Wat wilden we daarvoor doen?		Voortgang	Toelichting van de afwijking
6	**Sociale koers evalueren**		
16	**Regionale vertegenwoordiging en advisering SD**		

Het programma bestaat uit de volgende deelprogramma's:

- Gezondheid
- Saamhorigheid
- Leren en werken
- Thuis

Deelprogramma Gezondheid

Wat hebben we bereikt?

In samenwerking met maatschappelijke partners en inwoners is een preventieplan opgesteld (meerjarenplan Gezond Actief Leven), waarbij we gezondheid benaderen vanuit een integrale bredere blik. We gaan uit van veerkracht van inwoners en regie op het eigen leven. Onderdeel van dit plan zijn onder andere het herijkte Sportakkoord, het preventieakkoord Healthy Houten, het actieplan Stress en Prestatiedruk en Kansrijke Start. In dit plan staan drie opgaven waar we de komende jaren op gaan investeren: vitaal ouder worden, kansrijk opgroeien en het verkleinen van gezondheidsverschillen in relatie tot bestaanszekerheid. Daarnaast zetten we met dit plan in op een gezonde leefstijl en een sterke sociale basis en faciliteren we de informele voorzieningen. Ook is meer aandacht voor een gezonde leefomgeving. Met verwijzing naar het thema Thuis is de ouderenagenda 2023-2026: “Vitaal oud(er) worden in Houten’’ vastgesteld. Eén van de thema's is ‘gezond ouder worden’.

Binnen het thema gezondheid zijn veel verschillende acties uitgevoerd. Dit heeft er toe geleid dat in totaal 54 partners zijn aangesloten bij het Healthy Houten netwerk. Uit deze samenwerking zijn diverse initiatieven ontstaan gericht op een gezonde leefstijl. Een van de resultaten die zijn bereikt is de inzet van de sportpedagogen bij zes verenigingen. Deze professionals zorgen voor een sportklimaat waarbij iedereen op een goede en veilige wijze mee doet.

Ook op scholen is meer aandacht voor leefstijl en gezondheid. Er zijn in 2023 vijf nieuwe scholen enthousiast gemaakt voor de Gezonde School aanpak.

In 2023 is stevig ingezet op het (mentaal) welbevinden van jeugd en jongeren. Dit heeft geleid tot meer aandacht voor mentaal welbevinden en stress- en prestatiedruk onder jongeren en hun ouders. Daarnaast heeft de inzet van de POH GGZ Jeugd bij vier Eerstelijns Medische Centra een wenselijk effect. We hebben gezien dat door de bredere blik op preventie en gezondheid het aantal verwijzingen vanuit de huisarts naar de welzijnsconsulent is gestegen.

Doelstellingen deelprogramma Gezondheid

#	Doelstelling
1	**Inwoners hebben een positieve gezondheid.**
2	**Inwoners hebben een gezonde leefstijl.**
3	**Inwoners, en met name jongeren, kunnen omgaan met maatschappelijke druk.**
4	**Gezinnen met jeugd-GGZ problematiek worden snel geholpen.**
5	**Ouderen ervaren regie over hun eigen leven.**
6	**Inwoners zijn weinig eenzaam.**

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Inwoners hebben een gezonde leefstijl die bijdraagt aan positieve gezondheid

- In Houten zijn 23 scholen bekend bij Gezonde School. Daarvan zijn 3 middelbare scholen en 20 basisscholen. In Houten zijn op dit moment 3 scholen met een vignet Gezonde School. In het schooljaar 2022-2023 bezocht de gezonde schooladviseur 13 scholen. In 2023 is het netwerk van de Gezonde School goed in stand gehouden.
- Er zijn 19 interventies op basisscholen en 37 interventies op middelbare scholen geweest over weerbaarheid en gezondheid bijvoorbeeld brede bijeenkomsten over onder andere mentaal welbevinden en middelengebruik.

- Het lokale netwerk Kansrijke Start is uitgebreid met nieuwe partners. Bijscholing van de professionals binnen het netwerk was gericht op de 'Nu Niet Zwanger' methodiek en omgang met samengestelde gezinnen. Een greep uit de activiteiten die zijn uitgevoerd: groepsbegeleiding voor zwangeren, het Moedercafé en 'Piep zei de muis', een preventieve training voor jonge kinderen met een stressvolle thuissituatie.
- De Sportpedagoog is ingezet bij zes verenigingen. De sportpedagoog biedt ondersteuning aan verenigingen met leden die extra begeleiding nodig hebben.
- Inzet op behoud van lidmaatschap bij de sportverenigingen heeft geresulteerd in een ledenpercentage in de gemeente Houten van 30%. Dit is hoger dan het ledenpercentage in de provincie Utrecht (27,1%) en Nederland (24,2%). Het hoge percentage lidmaatschap komt door de inzet van buurtsport coaches.
- Om hittestress bij kwetsbare inwoners te voorkomen is er bewustwording gecreëerd door informatie te delen op de website en social media. Ook is een brief verstuurd naar alle 75 plussers.
- Er zijn gastheergesprekken gevoerd met sportverenigingen. Deze gesprekken dragen bij aan het voorkomen en beperken van gezondheids- en maatschappelijke schade bij jongeren en jongvolwassenen als gevolg van alcoholgebruik. In deze gesprekken worden de onderwerpen rookvrije sportomgeving en gezonde kantine ook meegenomen.
- Het huidige valpreventieaanbod is in kaart gebracht en er is een kerngroep samengesteld welke de ketenaanpak valpreventie verder uit gaat werken. In de kerngroep zitten vertegenwoordigers vanuit zorg en welzijn. 20 inwoners hebben de valpreventietraining Houten in Balans gedaan.
- Voor de Ouderenagenda is een inventarisatie gemaakt van bestaande activiteiten en voorzieningen op het gebied van gezond ouder worden.
- In 2023 zijn 6 nieuwe groepen gestart met het GLI programma (gecombineerde leefstijlinterventie). Er zijn 4 beweeggroepen gestart voor een duurzame verbinding met het structurele beweegaanbod.
- Er is een topsportnetwerk opgericht dat zich bezighoudt met de maatschappelijke waarde en zichtbaarheid van de topsport.
- Met het project Breed Motorische Ontwikkeling krijgen kinderen van 0 tot 8 jaar een bewegingsaanbod zodat zij zich breed kunnen ontwikkelen. De sportpedagoog stimuleert en begeleidt de zes verenigingen. Dit doen zij door train- de trainer programma's en het stimuleren van samenwerking tussen verschillende sportaanbieders.

Inwoners en met name jongeren, kunnen omgaan met maatschappelijke druk

- Vanuit het actieplan 'stress- en prestatiedruk' zijn verschillende activiteiten uitgevoerd, zoals Webinars voor ouders rondom opvoedvragen en de inzet van de Gezonde schooladviseur (GGD) op mentaal welbevinden.

Gezinnen met jeugd-GGZ problematiek worden snel geholpen

- Binnen het sociaal team is een specialistisch ondersteuner jeugd GGZ (SOJ GGZ) beschikbaar voor snel advies en consultatie rondom casussen jeugd-GGZ.
- De nieuwe inkoopstrategie jeugdhulp is vanaf de zomermaanden van 2023 van kracht. Deze heeft tot doel het indiceren van jeugdhulp te vereenvoudigen en regie te houden op de ingezette hulp en ondersteuning in Houten en de overige Lekstroomgemeenten.
- In 4 Eerstelijns Medisch Centra (EMC) is een POH GGZ Jeugd aanwezig

Ouderen ervaren regie over hun eigen leven

- In regionaal verband werken we samen aan een nieuwe inkoop voor WMO-vervoer, leerlingenvervoer en jeugdhulpvervoer.
- Naast het WMO-vervoer zijn er ook lokale vrijwilligersinitiatieven die een waardevolle bijdragen leveren in het vervoer van senioren en mindervaliden, zoals de elektrische golfkarren en AutoMaatje. Ook organiseert de Plusbus dagactiviteiten voor senioren.
- Alle inwoners die het nodig hebben ontvangen nu begeleiding van nieuw gecontracteerde aanbieders of het Sociaal Team. Het Sociaal team biedt begeleiding als algemene voorziening.
- In 2023 is besluitvorming geweest over het starten van de was- en strijkservice als algemene voorziening. De uitvoering van de pilot start in 2024.

- In december is de dementiescan afgenomen. Dit gaf inzicht in de zorg en ondersteuning voor inwoners met een vorm van dementie en hun mantelzorgers. Uit de scan bleek dat binnen Houten al veel geregeld is op het gebied van dementie en dat Houten op de meeste onderdelen bovengemiddeld scoort. Met name op kennisoverdracht en deskundigheidsbevordering is nog verbetering nodig.

Inwoners zijn weinig eenzaam

- Met Join Us en via Shine zorgden we dat jongeren via diverse (sport)activiteiten elkaar konden (blijven) ontmoeten.
- Met Ontmoet Houten 80plus zijn ouderen (80+) thuis bezocht voor een eenmalig gesprek over wat hen bezighoudt in deze fase van hun leven. In de wijken Centrum, Noord-Oost en (deels) Noord zijn meer dan 350 ouderen bezocht door meer dan 20 enthousiaste vrijwilligers (buurtbewoners). Er zijn gesprekken gevoerd over onder andere welzijn en zingeving, maar ook over ontmoeten en bewegen, de openbare ruimte, bereikbaarheid en woonzorg. De uitkomsten van deze gesprekken worden op hoofdlijnen uitgewerkt, zodat in 2024 vervolg acties voor ouderen uitgezet worden.
- Ontmoetingsplekken waar inwoners samen kunnen komen zijn in kaart gebracht en verspreid onder inwoners.
- Er is mee gedaan aan het landelijke actieonderzoek Welzijn op Recept. In elk Eerstelijns Medisch Centrum (EMC) is een welzijnsconsulent een aantal uur per week aanwezig. Dit heeft geleid tot kortere lijntjes, betere samenwerking en zichtbaarheid. Voor meer bekendheid van Welzijn op Recept is een wachtkamerfilm opgenomen voor in de EMC's en is een scholingsdag georganiseerd voor professionals uit de eerstelijnszorg, langdurige zorg en welzijn. Ook zijn acties ondernomen om het verwijssysteem te vereenvoudigen. De interventies hebben geleid tot een stijging in verwijzingen naar welzijn. In totaal zijn in 2023 140 verwijzingen vanuit de EMC's gedaan naar welzijn via "Welzijn op Recept". 93 keer werd doorverwezen naar de welzijnsconsulent voor het toeleiden naar activiteiten gericht op beweging, ontspanning, ontmoeting, verlichting van eenzaamheid en het vergroten van het sociaal netwerk. 20 keer werd doorverwezen naar de mantelzorgmakelaar en 27 keer werd doorverwezen naar welzijn algemeen voor uiteenlopende ondersteuning bij bijvoorbeeld financiën, administratie of aanvragen van WMO voorzieningen. Daarnaast werd op meerdere vlakken informatie en advies gegeven bijvoorbeeld over wonen, inkomen en werk.

Global Goal 2,3,5,9,10,11,17

Activiteiten collegeprogramma

Wat wilden we daarvoor doen?	Voortgang	Toelichting van de afwijking
14 Sport-, beweeg- en preventieakkoord voortzetten		
Een integraal preventieplan met daarin aandacht voor sport en bewegen, gezonde leefstijl, versterken van de sociale basis, vitaal ouder worden, kansrijk opgroeien en het verkleinen van gezondheidsverschillen.		

Deelprogramma Saamhorigheid

Wat hebben we bereikt?

De sociale samenhang in de gemeente Houten is sterk en blijft sterk. We behaalden mooie resultaten om de saamhorigheid in Houten verder te versterken. Er zijn 35 aanvragen voor "Ons Fonds" gehonoreerd en het gehele budget was al in augustus opgebruikt. Daarnaast zijn er in Houten ruim 40 actieve doorlopende inwonersinitiatieven bekend, zoals Krachtig Plus Houten en Zwerfvuil Houten. Dit zijn initiatieven op het gebied van welzijn, eenzaamheid, educatie, duurzaamheid, milieu en biodiversiteit.

Via het Cultuurfonds hebben wij in 2023 25 projecten mede gefinancierd, zoals het project "Kwetsbare Ouderen Creatief en Actief" waarbij kwetsbare ouderen samen met lokale kunstenaars toewerken naar een expositie van eigen werk. Het doel van het stimuleren van actieve cultuurbeoefening is hiermee behaald. Deze projecten hebben bijgedragen aan actieve ontmoetingen tussen inwoners en aan het vergroten van sociale en cognitieve vaardigheden. Via cultuureducatie op scholen hebben de Houtense kinderen kennis gemaakt met verschillende kunstuitingen en eerste ervaringen in de beoefening daarvan opgedaan. Via het Jeugdfonds Sport en Cultuur en de Jeugdpas komen alle kinderen in aanraking met actieve cultuurparticipatie. De gemeenteraad heeft ingestemd met het beschikbaar stellen van een lening voor de realisatie van een tweede balkon voor Theater Aan de Slinger.

In Houten doet iedereen mee. We hebben daarom in 2023 op verschillende wijze gewerkt aan een inclusieve samenleving. Voor mensen met een fysieke beperking is de toegankelijkheid van sporthallen en culturele centra soms lastig. Er is daarom opdracht gegeven voor een nulmeting van de toegankelijkheid van zes gemeentelijke gebouwen. Dit zijn de sporthallen De Kruisboog, De Slinger en de Wetering, de culturele centra Schoneveld en de Wiese en het gemeentehuis. De verbeteradviezen per locatie en investeringsramingen worden in het voorjaar 2024 ontwikkeld. Met de diverse themafeesten, paarse vrijdag en coming-outdag is er meer bewustwording voor de LHBTIQ+ gemeenschap gegenereerd.

Doelstellingen deelprogramma Saamhorigheid

#	Doelstelling
1	**Er is een sterk informeel netwerk binnen Houten.**
2	**In Houten is er sociale steun en cohesie.**
3	**In Houten zijn er sterke vrijwilligersorganisaties.**
4	**Er zijn veel inwonersinitiatieven.**
5	**Er is een grote en sterke groep mantelzorgers.**

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Doelstelling 1: Er is een sterk en informeel netwerk binnen Houten:

- Het netwerk Houten Werkt Samen is een netwerk van formele en informele partijen in het Sociaal Domein. Er zijn namens het netwerk Houten Werkt Samen in 2023 vijf bijeenkomsten georganiseerd met een combinatie van inhoud en netwerken van vrijwilligers tot bestuurders en personeelsleden van partners. Er was een netwerkbijeenkomst over het versterken van het gewone leven, één over vitaliteit, een zomerborrel met aandacht voor het ondernemersfonds, en twee bijeenkomsten gingen over het Sociaal Plein. Per bijeenkomst kwamen 60-80 bezoekers
- Lokaal talent kreeg de kans om zich te laten zien en ontwikkelen in de grote evenementen zoals Vonk, Struinen in de Tuinen en de Cultuurnacht.

Doelstelling 2: In Houten is er sociale steun en cohesie:

- In 2023 gaven jongeren hun mening over Jongerencentrum Enter in het onderzoek ‘Jongeren en ontmoetingsplekken in Houten’. Jongeren, vrijwilligers van Enter, jongerenwerkers en de leden van KNA zijn betrokken bij de ontwikkeling van een plan om Enter duurzaam in te richten. In 2024 wordt een besluit genomen over de toekomst van Enter.
- Ook met de huurders van gemeentelijk monument De Heuvel (Keercamp) en met de exploitant van Speelboerderij Houten is gesproken over een mogelijke renovatie, verduurzaming en meer multifunctioneel gebruik van het gebouw. Er is gestart met het opstellen van een analyse van de kosten en baten van noodzakelijke investeringen.
- Er is opdracht gegeven voor een nulmeting van de toegankelijkheid van 6 gemeentelijke gebouwen. Dit zijn de sporthallen De Kruisboog, De Slinger en De Wetering, de culturele centra Schoneveld en de Wiese en het gemeentehuis.
  De verbeteradviezen per locatie en investeringsramingen worden in het voorjaar 2024 ontwikkeld.

Doelstelling 3: In Houten zijn er sterke vrijwilligersorganisaties;

- In het kader van het Actieplan LHBTIQ+ organiseerde 'van Houten&co', samen met Shine, in Jongerencentrum Enter feestavonden op Coming Out dag en Paarse Vrijdag.
- Om ideeën uit te wisselen en samenwerking te stimuleren hielden de cultuurmakelaar en de beleidsadviseur Cultuur twee speeddate sessies met geïnteresseerde cultuurmakers. Dit leidde tot verschillende projecten die een bijdrage vanuit het Evenementenfonds of Cultuurfonds ontvingen.
- In 2023 zijn we goed in verbinding geweest met onze culturele partners. We maken afspraken met elkaar aan de Cultuurtafel.
- Vanuit kerken wordt veel gedaan aan vrijwilligerswerk en sociale inzet. Daarmee dragen kerken bij aan het omzien naar elkaar.

Doelstelling 4: Er zijn veel inwonersinitiatieven:

- 35 inwonersinitiatieven hebben hun idee kunnen uitvoeren met een bijdrage van tussen de € 100 en € 5.000 uit “Ons Fonds”. Zo zijn er bijvoorbeeld diverse buurttuinen gerealiseerd, straatfeesten georganiseerd en voedselkastjes geplaatst.
- Om de actieve deelname van inwoners aan de samenleving te vergroten organiseerde de kerngroep van inwonersinitiatieven diverse inspiratiesessies. Hierin deelde men kennis met elkaar.
- In Samenwerking met Woonin en 'van Houten&co' is er een pilot opgezet van Lief en leed straten. In een Lief & Leedstraat besteden bewoners extra aandacht aan een buur als dat nodig is. Daarmee wordt de buurtbetrokkenheid vergroot.

Doelstelling 5: Er is een grote en sterke groep mantelzorgers:

- Er is een onderzoek geweest naar de ondersteuningsbehoefte van mantelzorgers om nieuw mantelzorgbeleid vorm te geven. Hiervoor zijn gespreksgroepen voor professionals en inwoners georganiseerd.
- Op de jaarlijkse waarderingsmarkt zijn 1310 mantelzorgwaarderingen uitgereikt.
- Er is een pilot met een Cape&Care café. Bijeenkomsten voor mantelzorgers die zorgen voor iemand met een psychische kwetsbaarheid.

Global Goal 10,17

Activiteiten collegeprogramma

Wat wilden we daarvoor doen?	Voortgang	Toelichting van de afwijking
10 Waardering mantelzorgers en vrijwilligers		

11 Ouderenagenda		
Ouderenagenda 2023- 2026 “Vitaal oud(er) worden in Houten” is vastgesteld.		
18 Jongerencentrum Enter		
Het toekomstige gebruik van het gebouw Enter onderzoeken.		In 2023 gaven jongeren hun mening over Jongerencentrum Enter in het onderzoek ‘Jongeren en ontmoetingsplekken in Houten’. De gemeente en Van Houten&co voerden gesprekken over de aanbevelingen die in het onderzoek zijn meegegeven. Jongeren, vrijwilligers van Enter, jongerenwerkers en de leden van KNA zijn betrokken bij de ontwikkeling van een plan om Enter te verbouwen. Een verbouwing maakt het mogelijk dat KNA Enter kan gebruiken als oefen- en opslagruimte.
20 Bibliotheek		
De Bibliotheek is getransformeerd van een selfservice- naar een full service bibliotheek met professionele bezetting en dienstverlening.		
21 Impuls cultuurevenementen		
Aan de Slinger heeft de grootschalige evenementen ‘Struinen in de Tuinen’ en ‘Vonk’ gerealiseerd.		
22 Impuls aan muziekeducatie		
Het Houtens Muziekcollectief heeft de samenwerking met de lokale verenigingen versterkt en een impuls gegeven aan de popmuziek		
23 Muziekvereniging KNA		
In overleg met muziekvereniging Kunst na Arbeid (KNA) gaan we gezamenlijk op zoek naar een oplossing voor het huisvestingsvraagstuk van KNA. Daarbij wordt gekozen voor een integrale aanpak (maatschappelijk vastgoed, educatie, cultuur, ondernemerschap en vereniging).		In 2023 zijn in goed overleg huisvestingscriteria herijkt en de eerste stappen gezet naar nieuwe huisvesting voor KNA.
24 Tweede balkon theaterzaal Aan de Slinger		
Begin 2023 heeft de gemeenteraad ingestemd met het verstrekken van een lening voor de realisatie van een Tweede Balkon bij Aan De Slinger.		

Deelprogramma Leren en Werken

Wat hebben we bereikt?

Alle inwoners moeten kunnen meedoen aan maatschappelijke en sociale activiteiten. Om dit te bereiken hebben we ingezet op de mogelijkheid om te leren, te ontwikkelen en talenten te ontdekken. Daarvoor moet de financiële basis op orde zijn. Wanneer onze inwoners ondersteuning nodig hebben, verwachten wij dat alle professionals goed samenwerken.

Omdat we willen dat iedereen meedoet, hebben we het thuiszittersteam versterkt. Daarnaast hebben we de mogelijkheid voor onze inwoners om een werk-assessment werkschuur Nieuw-Wulven te volgen. Daarmee hebben mensen inzicht gekregen in waar ze staan en waar ze naar toe willen en konden gerichte vervolgstappen worden genomen naar een betere toekomst.

Voor een stevige financiële basis werkten we samen met Stichting Leergeld. Zij hebben de verantwoordelijkheid om op basis van een inventarisatie bij gezinnen thuis het gebruik van kindvoorzieningen te stimuleren en te ondersteunen bij de aanvraag (zoals middelen uit het jeugdfonds). Zo hoeft er maar een aanvraag per gezin gedaan te worden en kunnen kinderen daarna meedoen aan activiteiten die voor hun leeftijd heel normaal zijn.

In 2023 is gestart met het Sociaal Plein. Hier kunnen inwoners terecht met vragen over wonen, zorg, welzijn, werk en geldzaken. Het Sociaal Plein is in 2023 meer dan 250 keer bezocht door inwoners. Medewerkers van 'van Houten&co', de Bibliotheek Lek & IJssel, Stichting Sociaal Team Houten, de WIL en Houtense Werktafel zijn bereikbaar en beschikbaar voor raad en daad. Inwoners die meer nodig hebben, wordt de juiste weg gewezen en kunnen contact leggen met allerlei organisaties die hulp en ondersteuning bieden. Door de verbinding tussen zorg en participatie doen er meer kwetsbare inwoners mee in de samenleving.

Doelstellingen deelprogramma Leren en werken

#	Doelstelling
1	**Inwoners kunnen zich financieel redden.**
2	**Er zitten zo min mogelijk kinderen thuis zonder onderwijs.**
3	**Alle werkzoekenden helpen we aan betaald of onbetaald werk.**
4	**Inwoners van Houten hebben een zinvolle daginvulling.**

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Doelstelling 1: inwoners kunnen zich financieel redden

In 2023 werd zichtbaar dat financiële bestaanszekerheid van inwoners onder druk kwam te staan. We hebben daarom veel gedaan om hen te steunen.

- Voor mensen die zich in een kwetsbare positie bevinden hebben we een herijkingsonderzoek minimaregelingen uitgevoerd. Naar aanleiding hiervan verhoogden we de inkomensgrens voor de U-pas en vormt Leergeld de integrale toegang tot de kindregelingen.
- We voerden de energietoeslag opnieuw uit: ongeveer 1.100 huishoudens kregen de toeslag begin december 2023 automatisch uitgekeerd. Daarmee heeft 74% van de beoogde doelgroep de regeling automatisch ontvangen. Mensen kunnen nog tot en met april 2024 de energietoeslag aanvragen. Door middel van actieve persoonsgerichte communicatie verwachten we een bereik van ruim 90% te halen.
- We maakten gebruik van het regelvrij budget bedoeld voor maatwerkoplossingen bij inwoners met een laag besteedbaar budget of schulden. Hiermee is onder andere een huisuitzetting voorkomen en stabiliseerden een gezinssituatie, waardoor een schuldentraject kon worden opgestart.

- We herzagen de beleidsregels voor de bijzondere bijstand: het drempelbedrag is verwijderd en inwoners kunnen ook een aanvraag indienen als de kosten al zijn voldaan.
- We kenden een extra incidentele subsidie toe aan Stichting Urgente Noden Lekstroom, waarmee SUN haar maximale toekenningsbedrag kan verhogen. Ook Leergeld en het Jeugdfonds Sport en Cultuur ontvingen een extra incidentele subsidie.
- In combinatie met de huurverhogingsbrief van Woonin organiseerden we een financieel inloopmoment. Ongeveer 100 inwoners hebben hier een financiële check gedaan.
- 2023 was ook het jaar van de aanpassing van de Wet op de Schuldhulpverlening. De looptijd van de WSNP en MSNP werd verkort naar 18 maanden. Mede hierdoor namen de aanmeldingen bij Schuldhulpverlening met 20% toe ten opzichte van 2022.
- We intensiveerden de samenwerking tussen WIL en Schuldhulpmaatje. Schuldhulpmaatje begeleidt inwoners de laatste 6 maanden van het schuldhulpverleningstraject, zodat er naar financiële zelfredzaamheid wordt toegewerkt. Als financiële zelfredzaamheid niet mogelijk is, begeleidt Schuldhulpmaatje langdurig.

Doelstelling 2: Er zitten zo min mogelijk kinderen thuis zonder onderwijs

- Als gevolg van de corona kampen leerlingen met achterstanden op cognitief, executief, sociaal en emotioneel vlak. Dat is van grote invloed op het behalen van deze doelstelling. Vanuit onze reguliere middelen zetten we hier op in. En Daarvoor hebben de gemeenten financiële middelen gekregen uit het Nationaal Programma Onderwijs (NPO). We zetten deze middelen in om meer leerlingen op school te houden en degene die thuis zitten weer naar school toe te leiden.
- In 2023 is de nieuwe inkoop Jeugd van kracht, met daarin het segment Jeugdhulp in Onderwijstijd. Op deze manier wordt de samenwerking tussen onderwijs en zorg versterkt. Hierdoor kan beter invulling worden gegeven aan de doelstelling passend onderwijs op een reguliere school en proberen we schooluitval tegen te gaan.
- Het scholenteam (uit NPO-middelen): onderwijs en kinderopvang hebben een vast aanspreekpunt vanuit het Centrum voor jeugd en gezin (GJG). Het CJG is fysiek in de scholen en de kinderopvang aanwezig en ondersteunt daar personeel, kinderen/leerlingen en ouders op een laagdrempelige manier. Als er een doorverwijzing naar het ST nodig is, zijn de lijnen kort. We verwachten dat door deze laagdrempelige preventieve inzet minder kinderen/leerlingen doorverwezen worden naar Jeugdhulp. Dit project is ook geborgd voor 2024.
- Versterking thuiszittersteam met extra mensen (uit NPO-middelen). Extra ondersteuning voor scholen en leerplicht-ambtenaren om leerlingen met medische, sociale of psychische problemen naar een passende onderwijsplek toe te leiden. Dit project is ook geborgd voor 2024.
- Een ander speerpunt in 2023 was de voorschoolse educatie. Het aantal VVE-plekken is in 2023 verhoogd, waardoor de wachtlijst aanzienlijk is afgenomen. Daarnaast heeft de GGD er voor gezorgd dat de ouderbetrokkenheid is toegenomen, wat van belang is om het taalniveau van de kinderen te verbeteren.
- Eind 2022 is het Taalatelier gestart. Dit heeft in 2023 volop gedraaid. Het Taalatelier Houten is een voorziening voor nieuwkomers in de leeftijd van 6 tot en met 12 jaar. Er zijn 2 groepen (groep 3-4-5 en groep 6-7-8). Elke groep bestaat uit maximaal 15 leerlingen. Hierdoor is er veel aandacht voor de taalontwikkeling van de kinderen.

Doelstelling 3: Alle werkzoekenden helpen we aan betaald of onbetaald werk

- De inburgeringsconsulenten en werkcoaches van de Houtense werktafel zijn de spil in de aanpak voor toeleiding naar werk. Wekelijks worden tientallen mensen gesproken en gericht naar werk begeleid. Een aantal in het oog springende activiteiten in 2023 zijn:
- De lokale werk-assessment "werkschuur Nieuw Wulven" is van start gegaan. Er wordt gekeken wat de talenten van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt zijn. Ook wordt gewerkt aan vooruitgang op punten die nodig zijn om de afstand tot de arbeidsmarkt te overbruggen.
- Met een taxibusje hebben werkcoaches samen met 12 statushouders de regionale banenmarkt anderstaligen bezocht. In totaal waren er 30 Houtense kandidaten.

- Er zijn drie edities van future citizens geweest in Theater aan de Slinger, waarin het contact is gelegd tussen statushouders met een droom en de Houtense inwoners. Tijdens de bijeenkomsten worden statushouders op basis van competenties naar werk begeleid.
- Er is gericht aandacht besteed aan de uitstroom van statushouders die al langere tijd in Houten wonen naar werk door een extra intensieve training en begeleiding. Deze aanpak werkt.

Doelstelling 4: Inwoners van Houten hebben een zinvolle daginvulling

- Alle mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt zijn gesproken door de werkcoaches. Hier komt het beeld uit naar voren dat velen van hen een bijdrage leveren aan de samenleving. Daar waar nodig hebben werkcoaches dit samen met Van Houten en co, Samenwerkingspartners uit het voorveld en het sociaal team gestimuleerd. Daar waar multi-problematiek er voor zorgt dat participatie wordt belemmerd hebben we in 'Op Koers' naar de situatie van de inwoner en de belemmeringen gekeken. Samen met de inwoner is gekeken op welke manier deze belemmeringen hanteerbaar gemaakt worden en het participatie-niveau verhoogd kan worden.
- Voor statushouders die net in Nederland komen is er begeleiding door Vluchtelingenwerk, die ook gericht is op maatschappelijke participatie.

Activiteiten collegeprogramma

Wat wilden we daarvoor doen?	Voortgang	Toelichting van de afwijking
7 Op koers en Houtense werktafel		
8 (Herijking) minimabeleid		
9 Garantiebanen		
13 Taalatelier		

Deelprogramma Thuis

Wat hebben we bereikt?

Zo lang mogelijk veilig, prettig (en zo zelfstandig als mogelijk) thuis wonen in een prettige en sociale omgeving is ons hoofddoel. Dit vraagt vooral om bewustwording, acceptatie en advies. Daarnaast is er hulp en ondersteuning aanwezig voor de inwoners die het niet zelf meer redden.

Zo zijn onze senioren en maatschappelijke organisaties in 2023 goed voorbereid op het ouder worden en de toenemende vergrijzing. De ouderenagenda 2023-2026: “Vitaal oud(er) worden in Houten’’ is vastgesteld zodat er uitvoering aan gegeven kon worden. Denk hierbij aan de thema’s ‘ontmoeting en meedoen’, ‘toegankelijkheid van voorzieningen en de openbare ruimte’, ‘geschikte (gelijkvloerse) woningen en woonvormen’ en ‘gezond ouder worden’. Ook zijn senioren goed voorbereid om zo lang mogelijk in hun eigen woning te blijven wonen. Zij hebben hierover gerichte informatie gekregen en er zijn huisbezoeken (31) afgelegd om te vernemen wat er zoal aangepast kan worden nu, of later.

Van belang bleek ook de verbinding die is gelegd en geborgd tussen het sociale en het ruimtelijke domein waardoor een bijdrage is geleverd aan de woon-zorgbehoeften van onze (kwetsbare) inwoners.
Vanuit ‘Kamer met Aandacht’ zijn voor 2 jongeren in Houten betaalbare woningen beschikbaar gesteld met de nodige hulp en ondersteuning (voor max. 2 jaar) zodat zij toch zelfstandig kunnen blijven wonen.
Prettig en veilig wonen gaat niet alleen over de woning zelf, maar ook over de woonomgeving. Om deze fysiek en sociaal passend te krijgen is een eerste verkenning gedaan naar de verplichte woon-zorgvisie samen met interne en externe partners. Dit maakte duidelijk welke woonopgaven er liggen voor specifieke aandachtsgroepen met als doel dat zij zo lang als mogelijk zelfstandig kunnen wonen of indien nodig naar een geschikte woning kunnen doorstromen.

Veilig thuis opgroeien en wonen vraagt ook om de aanpak van kindermishandeling en huiselijk geweld. We hebben de aandachtsfunctionarissen huiselijk geweld en kindermishandeling getraind. Hierdoor zijn professionals in het onderwijs en kinderopvang beter in staat om signalen van geweld te beoordelen. Daarnaast zijn professionals getraind op het signaleren en handelen wanneer er sprake is van een onveilige thuissituatie.

Wonen in Houten dient ook voor kwetsbare inwoners een welkome plek te zijn. Het stigma op ‘inwoners met een psychische kwetsbaarheid’ hebben wij doorbroken en de omgeving weet deze doelgroep beter te leren herkennen en indien nodig door te verwijzen naar de juiste hulp en ondersteuning, ook op het gebied van wonen. Daarbij is het U16 project ‘Eerst een Thuis' na 2,5 jaar afgerond. In totaal zijn er in de regio 220 woonplekken gerealiseerd voor voormalige dak- en thuisloze mensen. In samenwerking met Woonin, Lister en gemeente Utrecht zijn 3 dak- en thuisloze jongeren geselecteerd voor een duurzame zelfstandige woonplek in Houten onder begeleiding van Lister.

Ook jongeren dienen zo lang mogelijk in een zo thuis mogelijke setting op te groeien. Vanaf 1 juli 2023 is door een combinatie van een vijftal aanbieders (vanuit de regionale inkoop 2023) een taakstelling neergelegd: 'jeugdigen zo lang mogelijk thuis te laten verblijven en wanneer dit niet anders kan (bijv. i.v.m. veiligheid of ontwikkelingsproblematiek) te zorgen voor een setting die zo thuis mogelijk is ingericht'. Bij voorkeur zo dicht mogelijk bij hun ouderlijk (t)huis.
Vanaf 1 juli 2023 is ook de locatie van YEPH in Maarsbergen kleinschaliger en gezinsgerichter opgeleverd waar ook onze Houtense jongeren gebruik van kunnen maken indien nodig. (YEPH is een provinciale samenwerking van Youké Pluryn en ’s Heeren Loo voor hoog specialistische en gesloten jeugdhulp voor alle Utrechtse gemeenten).
Daarnaast zijn 22 gezinnen en daarmee 22 kinderen ontzorgd wanneer er sprake was van overbelasting door de inzet van een steungezin.

Doelstellingen deelprogramma Thuis

#	Doelstelling
1	**Jongeren en ouderen hebben een passende woning.**
2	**De woonomgeving in Houten is fysiek (veilig) en sociaal passend.**
3	**Er zitten zo min mogelijk jongeren in jeugdhulp met verblijf.**
4	**Kwetsbare inwoners hebben een prettige en veilige plek in hun eigen woonomgeving en ontvangen hierbij passende hulp.**

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Doelstelling 1: Jongeren en ouderen hebben een passende woning.

- Er zijn enquêtes uitgevoerd naar woonbehoeften in wijken.
- Vrijwillige wooncoaches adviseerden via huisbezoeken 31 inwoners over comfortabel en veilig wonen. Inwoners werden bovendien voorgelicht via de gemeentelijke website en een artikelenreeks in ‘t Groentje.
- Op initiatief van vrijwilligers, voortkomend uit Power Houten in samenwerking met Woonin en de gemeente, werd een informatiebijeenkomst georganiseerd over comfortabel en veilig wonen. Er waren in totaal 200 jonge senioren op deze middag aanwezig die zich hierover lieten informeren.
- De Ouderenagenda 2023-2026 “Vitaal oud(er) worden in Houten” werd opgesteld en geeft inzicht in de belangrijkste kansen, uitdagingen en adviezen als het gaat om de toenemende vergrijzing van de bevolking.
- De integrale samenwerking tussen het sociaal en ruimtelijk domein is geborgd door elkaar beter te vinden en elkaar te betrekken op inhoud vanuit een gezamenlijke visie en doelstelling. Het programma ‘Bouwen voor Houten’, het adviseren over ruimtelijke (herontwikkel-) projecten en het faciliteren van woon (zorg) initiatieven zijn hier voorbeelden van.
- Kamers met Aandacht is voortgezet in 2023.

Doelstelling 2: De woonomgeving in Houten is fysiek (veilig) en sociaal passend.

- Er zijn 24 aandachtsfunctionarissen getraind in 2023 door een professional zodat zij kindermishandeling en huiselijk geweld beter kunnen voorkomen en signaleren. Ze weten hoe de meldcode moet worden gebruikt en hoe ze kunnen handelen.
- Er zijn drie netwerkbijeenkomsten georganiseerd voor professionals met verdiepende thema’s rondom kindermishandeling en huiselijk geweld.
- De ‘vuilewas manifestatie’ is georganiseerd op het Rond waarbij het taboe werd doorbroken rondom het thema huiselijk geweld en kindermishandeling. Mensen hebben hun persoonlijke verhalen kenbaar gemaakt (de vuile was buiten gehangen) waarbij inwoners ook de weg naar hulp en ondersteuning kregen aangeboden.
- Samen met verschillende gemeentelijke teams en een aantal externe samenwerkingspartners is integraal gewerkt aan de verkenning naar een woonzorgvisie. Dit gebeurde door elkaar hierover te informeren en de huisvestingsopgaven voor specifieke aandachtsgroepen in beeld te brengen. In de U16 is een provinciale analyse per gemeente in voorbereiding naar de woonzorgbehoeften van verschillende aandachtsgroepen.

Doelstelling 3: Er zitten zo min mogelijk jongeren in jeugdhulp met verblijf.

- 'Combinatie gezinsvormen' is gecontracteerd per 1 juli 2023 en is gestart met de uitvoering van het zo thuis mogelijk vormen geven van jeugdhulp met verblijf.
- 'Combinatie gezinsvormen' geeft uitvoering aan het transformatieplan Gezinsvormen (2023-2026) en heeft zich ingezet om tot een dekkend zorglandschap te komen wat in 2024 verder wordt uitgebreid.
- Yeph werkte aan de ombouw aan kleinschaligheid en gezinsgericht wonen.

Buurtgezinnen en Handje Helpen zijn als lokale voorziening ingezet om te voorkomen dat jongeren daadwerkelijk jeugdhulp met verblijf vanuit het segment gezinsvormen ontvangen. Deze organisaties dachten ook actief mee aan de voorkant met het Sociaal Team Houten.
- Pleegouders en gezinshuishoudens zijn tijdens de waarderingsmarkt 2023 in het zonnetje gezet, omdat zij het verschil maken in het leven van jongeren.

Doelstelling 4: Kwetsbare inwoners hebben een prettige en veilige plek in hun eigen woonomgeving en ontvangen hierbij passende hulp.

- Er is uitvoering gegeven aan het project Living Library in samenwerking met de bibliotheek, vanHouten&co en Lister waarbij stigmatisering wordt tegengegaan en inclusie wordt bevorderd.
- We gaven uitvoering aan het lokaal uitvoeringsplan ‘Op weg naar een beschermd thuis in Houten’ (looptijd van 2020 t/m 2023).
- In samenwerking met VanHouten&co en Woonin is gewerkt aan het opzetten van 17 Lief&Leedstraten.
- De herstelacademie ENIK is als belangrijke plek beschikbaar gesteld voor inwoners die psychisch kwetsbaar zijn. Zowel ontmoeting als ontwikkeling staan hierbij centraal.
- Door inzet van maatwerkmiddelen beschermd wonen kon de inzet voor Handje Helpen, stichting Present en buurtbemiddeling worden uitgebreid.
- Samen met de Utrechtse (U16) gemeenten hebben wij ons wederom ingezet (al sinds 2017) voor de ontwikkeling beschermd wonen in het licht van de *Regionale koers Maatschappelijke opvang en Beschermd wonen U16*. Binnen de U16 zijn er afspraken gemaakt waaraan gemeenten zich hebben gecommitteerd, waardoor de gemeenten zelf meer verantwoordelijkheid krijgen voor nieuwe cliënten. Hiermee neemt de gehele regio als collectief verantwoordelijkheid voor het aanbieden van geschikte zorg en ondersteuning gelet op deze kwetsbare doelgroep.
- De ROEL (Regionale Expertise en Omdenktafel Lekstroom) heeft in 11 casussen, waar Houten de verantwoordelijk gemeente was, meegedacht in casuïstiek om tot een doorbraak te komen zodat jongeren op de juiste plek terecht kwamen (regio Lekstroom zijn 50 casussen besproken en zijn 67 ROEL-tafels geweest). Voorkomen werd dat jongeren van het kastje naar de muur werden gestuurd en dat er snel geschakeld kon worden met de juiste experts om tot een oplossing te komen. Lokaal wordt samenwerkt met Op Koers zodat ook de participatiekant wordt meegenomen (werk en inkomen, schulden, zingeving, school).
- Samen Veilig Midden Nederland (SVMN) en Veilig Thuis hebben middels een (bovenregionale en regionale) subsidie de taken uitgevoerd op het gebied van Jeugdbescherming, Jeugdreclassering en preventie (Veilig Thuis) wanneer er sprake is van onveiligheid en huiselijk geweld in het gezin.
- De integrale verordening ‘Jeugd en Wmo’ is geactualiseerd. Hiermee hebben we de juiste randvoorwaarden opgenomen voor de Wmo pilot Was en Strijkservice. Daarnaast is inzet van het persoonsgebonden budget bij formele in informele hulp aan gescherpt, zijn wijzigingen naar aanleiding van de inkoop jeugdhulp en wijzigingen naar aanleiding van jurisprudentie doorgevoerd.

Activiteiten collegeprogramma

Wat wilden we daarvoor doen?	Voortgang	Toelichting van de afwijking
15 Audit werkwijze en kosten van Samen Veilig		
De audit zoals voorgesteld in het coalitieprogramma wordt gewijzigd vormgegeven in de evaluatie over SVMN als onderdeel van de nieuwe uitvraag. We hebben het namelijk voor elkaar gekregen als gemeente Houten om bovenregionaal akkoord te krijgen (26 gemeenten) om onze evaluatiepunten mee te geven in de uitvraag naar SVMN voorafgaande aan de nieuwe inkoop/subsidie.		

Programma Samen Leven - Wat heeft het gekost?

	Deelprogramma's	Rekening 2022	Primitieve begroting 2023	Begroting na wijziging 2023	Rekening 2023	Verschil begroting na wijziging vs rekening 2023
01.	**Samen Leven**					
lasten						
01.01	Gezondheid	13.333	12.830	14.974	14.277	696
01.02	Saamhorigheid	13.778	13.888	16.611	15.873	738
01.03	Leren en werken	34.902	30.956	35.766	36.630	-864
01.04	Thuis	240	241	480	376	104
01.99	Programmabrede kosten	0	304	522	0	522
Totaal lasten		**62.254**	**58.219**	**68.353**	**67.156**	**1.197**
baten						
01.01	Gezondheid	2.051	1.992	2.583	2.784	201
01.02	Saamhorigheid	942	964	2.378	1.973	-404
01.03	Leren en werken	9.462	9.323	9.984	9.851	-132
01.04	Thuis	49	0	422	436	14
01.99	Programmabrede kosten	0	0	0	0	0
Totaal baten		**12.504**	**12.280**	**15.366**	**15.044**	**-322**
	Saldo baten en lasten	**49.750**	**45.940**	**52.987**	**52.112**	**-875**

Mutaties reserves

01.99	Dotaties	0	0	198	198	0
01.99	Onttrekkingen	435	29	107	102	-5
	Saldo mutaties reserves	-435	-29	91	96	5
	Saldo Samen Leven	**49.315**	**45.910**	**53.077**	**52.207**	**870**

Verklaring	Verschil lasten	Verschil baten
Baten en Lasten		
01.01 Buitensportaccommodaties: Bij de sportparken De Meerpaal, De Kruisboog, Oud Wulven en Blokhoven is meer onderhoud verricht aan de (kunstgras)velden. De energiekosten voor de beide fietstransferia vallen lager uit dan in de begroting. Daarnaast is sprake van een aantal kleinere verschillen.	-219	0
01.01 Buitensportaccommodaties: Voor sportpark De Meerpaal hebben afrekeningen van eerdere jaren voor energiekosten geleid tot hogere baten. Ook is sprake van een hogere vergoeding voor de Specifieke Uitkering (Spuk) Sport dan begroot.	0	217
01.01 Chronisch zieken en collectieve ziektekostenverzekering Regeling chronisch zieken: Het afgelopen jaar hebben we niet gewerkt met ambtshalve toekenningen. Iedere inwoner moest een nieuwe aanvraag indienen. Hier is voor gekozen omdat de regeling meerdere jaren ambtshalve is verstrekt en daarbij niet is getoetst of de regeling nog terecht werd verstrekt. Het ontbreken van ambtshalve toekenningen heeft erin geresulteerd dat er minder inwoners een toekenning hebben ontvangen. Collectieve zorgverzekering minima: Er hebben iets minder inwoners gebruik gemaakt van de collectieve zorgverzekering ten opzichte van 2022. De realisatie ligt daarmee grotendeels in lijn met de realisatie uit 2022.	146	0
01.01 WMO persoonsgebonden budget (PGB): De verwachte groei van het aantal inwoners wat gebruik maakt van de PGB is niet uitgekomen, waardoor niet het gehele beschikbare budget is gebruikt.	71	0
01.01 WMO voorzieningen: Mede door de wachtlijst voor huishoudelijke ondersteuning in najaar 2023 ontstaat er een overschot (€ 250 duizend). Begeleiding heeft een overschot (€ 230 duizend) doordat minder inwoners hiervan gebruik maken. De overige baten zijn de activering van de zorgunit (€ 95 duizend), afloop sterfhuisconstructie hulpmiddelen (€ 161 duizend) en overige afrekeningen (€ 41 duizend). De sterfhuisconstructie komt voort uit het nieuwe inkoopcontract hulpmiddelen waarbij we over zijn gegaan van koop naar huurmiddelen, 2023 is het laatste jaar van de overgang.	777	0
01.02 Huis van Houten: In verband met de ontwikkelingen Huis van Houten is er minder onderhoud gepleegd.	20	0
01.02 Huis van Houten: Minder verhuurde ruimtes en afrekeningen van servicekosten uit vorige jaren veroorzaken lagere baten.	0	-114

01.02 Specifieke Uitkering Wet Inburgering: De taaltrajecten voor inburgering bestaan uit drie mogelijke trajecten: de B1 route, de onderwijsroute MBO en de onderwijsroute HBO/WO. Deze trajecten hebben een looptijd van tussen de anderhalf en drie jaar. De financiering gaat over meerdere jaren heen en ieder jaar ontstaat er een nieuw cohort deelnemers voor een route met een looptijd tussen de anderhalf en drie jaar. De trajectprijzen verschillen per route. Omdat we wel een inschatting kunnen maken van het aantal mensen dat een bepaalde route gaat volgen, maar pas in de loop van het jaar weten hoeveel mensen exact aan een bepaalde route deelnemen, hebben we ervoor gekozen om ruim te rekenen. Dit kan ook omdat in de specifieke uitkeringen het traject van anderhalf tot drie jaar in één keer wordt uitgekeerd oftewel het wordt “vooruit gefinancierd”. Het financiële beeld van met name de uitgaven en daarmee de begroting zal de komende steeds genuanceerder worden.	232	0
	0	-232
01.02 Theater a/d Slinger: Per abuis is bij het raadsvoorstel over de gestegen energieprijzen ook een mutatie doorgevoerd voor zowel de lasten als de baten. Deze worden echter niet gerealiseerd.	136	0
	0	-132
01.03 Belastingen schoolgebouwen: Als gevolg van herwaarderingen van de waarde van het vastgoed lopen de begroting en de prognose ten aanzien van de OZB uiteen.	88	0
01.03 Bijstand voor zelfstandigen (BBZ) Er hebben minder inwoners gebruik gemaakt van de BBZ. In 2023 hebben er 12 ondernemers gebruik gemaakt van Ondernemer Centraal.	186	0
01.03 Bijstand voor zelfstandigen (BBZ) Het ministerie van Sociale Zaken heeft in 2023 geld terug gevorderd over de jaren 2021 en 2022.	0	-49
01.03 Bijstandsverlening en inkomensvoorziening De stijging van de lasten wordt voor € 103 duizend veroorzaakt door een stijging van personeelskosten bij WIL (Werk en Inkomen Lekstroom). De rest van de overschrijding (€ 600 duizend) is het gevolg van hogere regelingskosten, waarvan € 200 duizend op de loonkostensubsidies. De hogere regelingskosten worden veroorzaakt door een stijging van het bijstandsbestand. Over 2023 kunnen we waarschijnlijk aanspraak maken op de vangnetregeling (€ 200 duizend). Dit is niet verwerkt in het resultaat 2023, omdat nog niet zeker is of dit wordt toegekend.	-703	0

01.03 Bijstandsverlening en inkomensvoorziening Het voordeel wordt voor € 28 duizend veroorzaakt door hogere terugvordering. Daarnaast hebben we een hogere gebundelde uitkering (BUIG) van het ministerie van Sociale Zaken ontvangen (€ 63 duizend) dan vooraf geraamd. Gemeenten ontvangen van het Rijk een gebundelde uitkering voor het bekostigen van de uitkeringen in het kader van de Participatiewet, IOAW, IOAZ en Bbz 2004 (levensonderhoud startende ondernemers) en voor de inzet van loonkostensubsidie.	0	90
01.03 Inkomsten Velduil en van Harteschool: Dit heeft betrekking op de huurinkomsten van Kind en Co voor het gebruik binnen die scholen. Die schoolgebouwen zijn echter nog niet opgeleverd, dus van enig gebruik is geen sprake.	0	-88
01.03 Jeugd (persoonsgebonden budget, PGB): Zie voor toelichting onder Zorg in natura jeugd.	-121	0
01.03 Jeugd (zorg in natura, ZIN): Bij jeugdhulp zien we dat door meer inzet op basis GGZ en lichte ambulante begeleiding minder kinderen doorstromen naar zware, hoog specialistische jeugdhulp. Tegelijk zien we dat de jeugdigen die doorstromen naar zwaardere jeugdhulp de complexiteit van problematiek toeneemt en daarmee ook de intensiteit van zorg. We zien dat hiervoor meer wordt uitgeweken naar maatwerk overeenkomsten, landelijk ingekochte zorg en Pgb. De gemeente zet samen met het Sociaal Team, verwijzers en aanbieders in op het normaliseren en waar ondersteuning nodig is past bij het normale leven. Waar intensievere vorm van zorg nodig is onderzoekt de gemeente naar beter passend aanbod, met het als doel tijdig te kunnen afschalen naar lichte vormen van jeugdhulp. Zie voor verdere toelichting de raadsinformatiebrief 'Prognose 3e trimester 2023 uitgaven jeugdhulp & Wmo'.	-574	0
01.03 WSW Dit betrof een risico reservering voor de stijging van begeleidingskosten door UW. Het risico is niet opgetreden.	100	0
01.04 Beschermd thuis: De gemeente Houten ontvangt voor de kwetsbare inwoners die gebruik maken van de voorzieningen maatschappelijke opvang (MO) en beschermd wonen (BW) middelen van de centrumgemeente Utrecht. Met deze middelen wordt de lokale sociale basis versterkt. Daarmee zijn wij beter in staat om deze doelgroep thuis en in de wijk de juiste ondersteuning te bieden. Een aantal projecten is niet gestart in 2023 (Onder de Panne, Clientenpanel). Hierdoor zijn de inhuurkosten lager uitgevallen.	81	0

01.99-1 Specifieke Uitkering Integraal Zorgakkoord (alle deelprogramma's): In september 2022 is het Integraal Zorgakkoord (IZA) ondertekend door een groot aantal bij de zorg betrokken partijen (onder andere patiënten- en artsenfederaties), de VNG en het ministerie van VWS. Het doel van dit akkoord is om het Nederlandse zorgstelsel toegankelijk, goed van kwaliteit en betaalbaar te houden. De regeling voor deze specieke uitkering (SPUK) is pas in juli gepubliceerd en eind september ontvingen gemeenten hun geld voor 2023 (gemeente IJsselstein t.b.v. Lekstroom). De VNG heeft in oktober aan de minister laten weten dat gemeenten niet in staat zijn de middelen in de laatste drie maanden van 2023 te besteden. De VNG heeft daarom een verzoek gedaan aan de minister om de jaargrens voor de besteding middelen 2023 te laten vervallen. Ambtelijk was de verwachting dat het Rijk het verzoek van de VNG zou inwilligen. Het kabinet heeft echter besloten om de jaargrens voor de middelen te handhaven. De gemeente IJsselstein treedt op als penvoerder voor de SPUK IZA. Het college van IJsselstein heeft in december 2023 het bestedingsplan vastgesteld. Pas daarna konden de middelen worden uitgegeven. Daarom is ervoor gekozen om lopende projecten te financieren met deze IZA-middelen. Vanwege de late besluitvorming over het bestedingsplan kon dit niet meer in onze begroting worden verwerkt.	0	177
	-177	0
01.99-2 Toegerekende overheadkosten (doorbelaste kostenplaatsen): Tijdens het opstellen van de begroting worden de kostenplaatsen op basis van voorcalculatie aan de producten doorbelast. Als gevolg van de regels Besluit begroting en verantwoording (BBV) worden de kostenplaatsen bij de jaarrekening op basis van de werkelijke kosten (salarissen en inhuur van derden) doorbelast aan de producten.	102	0
01.99-3 Overige afwijkingen < € 75 duizend, per saldo	1.052	0
	0	-196
Subtotaal Baten en Lasten	***1.197***	***-327***

Totaal	**1.197**	**-327**

(+ voordeel / - nadeel)

Programma Duurzame leefomgeving

Inleiding

Zie de bestuurlijke beschouwingen voor een samenvatting van dit programma.

Activiteiten collegeprogramma

Wat wilden we daarvoor doen?		Voortgang	Toelichting van de afwijking
49	**Verbeteren ecologische kennis gemeentehuis**		

Overzicht relevante beleidskaders

Retailvisie Houten 2015-2025
Woonvisie 2016-2025
Woonvisie 2021-2030
Toekomstvisie Houten 2025
Collegeprogramma 2018-2022: Duurzaam, ondernemend en dichtbij!
Collegeprogramma 2022-2026: Samen me inwoners bouwen aan een toekomstbestendig Houten.
Beeldkwaliteitskader openbare ruimte
Water- en rioleringsplan (WRP)
Energieplan
Transitievisie Warmte
Regionale Energiestrategie
Visie Groen en Biodiversiteit
Klimaatadaptieplan
Actieplan Circulaire Economie
Beleidskader zonnevelden

Overzicht verbonden partijen

- Samenwerking in de U16 aan de Regionale Energie Strategie.
- Regionale samenwerking met U-thuis.
- Afval Verwijdering Utrecht (AVU)

Het programma bestaat uit de volgende deelprogramma's:

- Wonen
- Commerciële voorzieningen
- Leefomgeving
- Gebiedsontwikkeling
- Duurzaamheid en energietransitie
- Landschap en recreatie
- Cultuurhistorie en archeologie

Deelprogramma Wonen

Wat hebben we bereikt?

In 2023 zijn er 116 woningen opgeleverd, waarvan 15 gelijkvloers woningen en 101 eengezinswoningen. Er zijn geen sociale huurwoningen opgeleverd, zodat het aandeel sociale huurwoningen in de bestaande woningvoorraad is afgenomen tot 24,0% (was 24,2%).

Doelstellingen deelprogramma Wonen

#	Doelstelling
1	**Voldoen aan de woningbouwopgave behoefte volgens Woonvisie 2021-2030 van 4.750 extra woningen tot 2040.**
2	**Toewerken naar een hoger aandeel sociale huurwoningen volgens de Woonvisie 2021-2030 in de richting van 30% van het aantal woningen.**

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Doelstelling 1

Voldoen aan de woningbouwopgave volgens Woonvisie 2021-2030 van 4.750 extra woningen tot 2040.

Voor 2023 was een aantal van 200 opgeleverde woningen geraamd. Feitelijk zijn dat er 116 geworden, waarvan

- 113 koop-
- 0 sociale huur
- 3 particuliere
- 0 vrije sectorhuurwoningen

De Woonvisie 2021-2030 heeft de ambitie vastgelegd om 4.750 woningen te bouwen tot 2040. Dit wordt gemonitord vanaf het jaar 2022. In de jaren 2022 en 2023 zijn 330 + 116 = 446 woningen gerealiseerd. De grote woningbouwlocaties zoals Molenzoom, Centrum, Koppeling en Houten-Oost zijn nog grotendeels in de voorbereidende fases.
Wat betreft beleidsaanpassingen zijn de volgende stukken vastgesteld; een nieuwe Huisvestingsverordening, Beleidsregels zelfbewoningsplicht/anti-speculatiebeding, Doelgroepenverordening, Beleidsregels tijdelijk wonen in bijgebouwen, en de instelling van een meldpunt voor goed verhuurderschap. Er is ook gewerkt aan een raadsvoorstel voor het invoeren van een startersleningen en er zijn prestatieafspraken met Woonin gemaakt.

Doelstelling 2

Toewerken naar een hoger aandeel sociale huurwoningen volgens de Woonvisie 2021-2030, in de richting van 30% van het aantal woningen.

Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	Realisatie
		2020	2021	2022	2023	2023
Output indicatoren						
Nieuwe betaalbare koopwoningen	BAG	x	x	28	29	12
Nieuwe middenhuurwoningen	BAG	x	x	0	0	0
Nieuwe sociale huurwoningen	BAG/CBS/Woonin	37	0	116	0	26

Nieuwe woningen	BAG/CBS	264	193	343	58	116
Outcome indicatoren						
Inschijfduur woningzoekenden in jaren	Woonin	9.5	9.1	9.7	9.3	9,3
BBV indicatoren						
Aantal nieuwe gebouwde woningen per 1.000 woningen	Basisregistratie adressen en gebouwen	5,8	6,2	14		6
Demografisch druk in %	CBS	70,40%	71,50%	73,10%		
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	COELO	623,-	662,-	723,-		
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	COELO	789,-	853,-	912,-		
Gemiddelde WOZ waarde	CBS	351k	378k	418k		

Activiteiten collegeprogramma

Wat wilden we daarvoor doen?	Voortgang	Toelichting van de afwijking
26 Woningen zonder bouwen		
27 Zelfbewoningsplicht koopwoningen invoeren		
28 Toewijzing woningen voor eigen inwoners		
		Zit in proces voor nieuwe huisvestingsverordening 2024 (Q4 2024)

Deelprogramma Commerciële voorzieningen

Wat hebben we bereikt?

Voor de leefbaarheid van Houten werken we aan aantrekkelijke commerciële voorzieningen zoals winkels, dienstverlening, culturele voorzieningen en horeca. In 2023 hebben we met een vitale coalitie een Plan van Aanpak ‘versterking vitaliteit centrum Houten’ gezamenlijk opgesteld en ondertekend met als inzet een compact, toekomstbestendig, vitaal en aantrekkelijk centrum voor onze inwoners en ondernemers. De uitvoering van de eerste concrete acties en voorbereiding voor de langere termijn worden in 2024 zichtbaar. Ook voor Castellum is er een nieuw ontwerp gemaakt voor Piazza waarmee het plein een groenere uitstraling krijgt en het fietsparkeerprobleem wordt aangepakt.

Doelstellingen deelprogramma Commerciële voorzieningen

#	Doelstelling
1	**Vitale, toekomstbestendige (winkel)centra met minder leegstand.**
2	**Meer horeca aantrekken waarbij een aantrekkelijk en divers horeca-aanbod ontstaat.**

Wat hebben we daarvoor gedaan?

1. Vitale, toekomstbestendige (winkel)centra met minder leegstand

Winkelcentrum Het Rond
Met inbreng van inwoners (o.a. via Houtenpraatmee.nl) en (de achterban van) de leden van de Vitale Coalitie Centrum Houten is een Plan van Aanpak opgesteld met concrete, zichtbare acties voor de korte termijn en meer langere termijn projecten die we met input vanuit dit project goed kunnen voorbereiden. Nadat het Plan van Aanpak in de zomer van 2023 gezamenlijk met de leden van de Vitale Coalitie is bekrachtigd, hebben we gekeken hoe we - binnen het beperkte (extra) budget - voor de korte termijn toch acties kunnen uitrollen die passen binnen bestaand beleid en kunnen putten uit reeds beschikbaar budget. Voorbeelden zijn de voorbereiding van het ontstenen en vergroenen van diverse locaties in het centrum en de voorbereiding voor sfeerverlichting. Projecten voor de (middel)lange termijn bereiden we voor, waarbij we ook kijken naar het verwerven van subsidies en fondsen, zoals de Impulsaanpak Winkelgebieden. Inzet is en blijft een compact, toekomstbestendig en vitaal centrum. Om het noordelijke deel van Het Rond levendig te houden, is er voor verschillende panden een nieuwe, tijdelijke invulling gevonden, soms ook als gevolg van onze bemiddeling; een concreet voorbeeld is de vestiging van kringloopwinkel Woord en Daad. Het zuidelijke deel van Het Rond vormt het toekomstige compacte winkelcentrum en raakt steeds beter gevuld. Ook op zijn we blij dat partijen als de Belangenvereniging Het Rond en de Stichting Rond on Ice het centrum weer veelvuldig als podium hebben gebruikt voor evenementen en activiteiten. Bovendien wordt er sinds eind 2023 door enkele leden van de Vitale Coalitie gezamenlijk gecommuniceerd over de evenementen en activiteiten die in het centrum worden georganiseerd, in de vorm van een 'Uit in het centrum van Houten'-agenda.

Winkelcentrum Castellum
Met input van omwonenden, ondernemers, vastgoedeigenaar (ASR) en andere stakeholders is in 2023 een ontwerp gemaakt voor de herinrichting van Piazza. Dit herinrichtingsplan heeft als doel het terugdringen van fietsparkeeroverlast en verkeersonveilige situaties, waarbij tevens wordt ingezet op vergroening van het plein en het verbeteren van de leefbaarheid. Er is inmiddels een sluitende begroting, mede door een forse bijdrage van ASR aan dit plan. Na goedkeuring door de raad (het college is reeds akkoord) kan dit plan in/direct na de zomer van 2024 worden uitgevoerd.

2. Meer horeca aantrekken waarbij een aantrekkelijk en divers horeca-aanbod ontstaat

Horeca
Vanuit de insteek om een breder, gevarieerder horeca-aanbod in de centra te realiseren (specifiek op Het Rond), is ook in 2023 ingezet op het uitbreiden van het horeca-aanbod. Door de nasleep van de coronacrisis, de daaropvolgende energiecrisis, inflatie en personeelskrapte is dit maar beperkt gelukt.

Het aantal horecavestigingen is nagenoeg gelijk gebleven. Gelukkig zijn er ook in 2023 nauwelijks faillissementen geweest in de Houtense horeca, maar weten we wel dat een aantal zaken het zwaar heeft als gevolg van bovengenoemde crises (en de nasleep daarvan). In navolging van collegeprogramma om terrassen structureel uit te breiden en duurzaam te verwarmen, is in 2023 een inventarisatie gedaan onder horeca ondernemers naar de wens om dit te realiseren. Slechts enkele ondernemers hebben aangegeven dit graag te willen en daarom wordt er nagegaan in hoeverre er voor hen maatwerk mogelijk is.

Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	Realisatie
		2020	2021	2022	2023	2023
Voor dit programma zijn geen Output indicatoren geformuleerd						
Outcome indicatoren						
Aantal horeca-vestigingen in het centrum (Het Rond) op 1 januari	Provinciaal Arbeidsplaatsen Register	25	23	25	26	26
Leegstandspercentage Centrum (Het Rond)	Koopstromenonderzoek Randstad (KSO)*	20%	13%	9%	12%	12%
Voor dit programma zijn geen BBV indicatoren geformuleerd						

Activiteiten collegeprogramma

Wat wilden we daarvoor doen?	Voortgang	Toelichting van de afwijking
19 Evenementenfonds		
Uitvoering geven aan de Regeling Evenementenfonds Houten: evenementen subsidiëren die beeldbepalend en identiteitsversterkend zijn voor de inwoners van Houten.		
48 Ondernemers ruimte bieden in leegstaande schuren buitengebied		
58 Ondernemersfonds		
Met het Ondernemersfonds Houten, voor en door ondernemers, is per 1 januari 2023 een start gemaakt. Het fonds moet het organiserend vermogen van het bedrijfsleven vergroten, inclusief het vermogen om voor de eigen belangen op te komen.		
59 Vermindering administratieve lasten ondernemers		
Samen met de vertegenwoordigers van het georganiseerde bedrijfsleven in Houten inventariseren we of en hoe administratieve lasten en overbodige regels kunnen worden verminderd.		Het gesprek met Ondernemend Houten hierover is in 2023 opgestart. Tevens vindt overleg met MKB Nederland en VNO-NCW Midden hierover plaats om dit gezamenlijk aan te kunnen pakken.

60	**Vitalisering van het centrum**		
Gezamenlijk met onze partners in de Vitale Coalitie centrum Houten hebben we een Plan van Aanpak opgesteld en werken we aan het versterken van de vitaliteit van het centrum.			
61	**Beleid terrassen**		
De eerdere verruiming van terrassen en de mogelijkheden voor duurzame terrasverwarming zetten we om in structureel beleid.			Een inventarisatie van de behoefte bij horeca ondernemers heeft plaatsgevonden; hier wordt in 2024 vervolg aan gegeven.
62	**Supermarkt in het Oude Dorp**		
Samen met de ondernemer geven we constructief invulling aan de uitgangspunten uit het coalitieakkoord: geen uitbreiding van het bruto vloeroppervlak van de supermarkt, wel de mogelijkheid om winkels en woningen toe te voegen.			De initiatiefnemer is uitgenodigd om over een nieuw plan te participeren en vervolgens met de gemeente in gesprek te gaan.

Deelprogramma Leefomgeving

Wat hebben we bereikt?

Het beheer en onderhoud van de openbare ruimte is uitgevoerd volgens het beeldkwaliteitskader zoals dat door de raad is vastgesteld. De onderhoudswerkzaamheden aan het stedelijke (afval-)watersysteem hebben plaatsgevonden conform de normen van het Water- en Rioleringsplan (WRP). Er is een geactualiseerd MJOP (meerjarenonderhoudsplan) openbare ruimte 2024-2028 vastgesteld (met de nieuwe jaarschijf 2028).
In 2023 hebben de wijkcoördinatoren 104 bewonersinitiatieven gefaciliteerd.

Doelstellingen deelprogramma Leefomgeving

#	Doelstelling
1	**Voldoende mogelijkheden voor sport, spel en bewegen voor alle leeftijden in de openbare ruimte.**
2	**Groen en water onderhouden conform de afgesproken beeldkwaliteit en de visie Biodiversiteit.**
3	**Goede openbare verlichting.**
4	**Goed gereinigde openbare ruimte, waaronder beperkte overlast van zwerfvuil, graffiti, onkruid en hondenpoep. Goed onderhoud en beheer van riolering, straatmeubilair en begraafplaatsen**
5	**Meer zelfredzaamheid en zelf-organiserend vermogen van de samenleving**

Wat hebben we daarvoor gedaan?

WRP
De reguliere onderhouds- en beheerwerkzaamheden aan het stedelijke (afval)watersysteem (zoals de inspectie en reiniging van riolen en drainageleidingen) zijn conform de planning en de normen van het WRP en de Keur (bepalingen) van het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (HDSR) uitgevoerd. Het betrof met name de volgende zaken.

- In totaal is er 54.952 m hoofdriool gereinigd.
- De 3.900 kolken die rechtstreeks zijn aangesloten op oppervlaktewater of een infiltratievoorziening zijn 2 maal gereinigd. De overige 14.700 kolken en lijnafwateringen zijn 1 maal gereinigd.
- In 2023 zijn verschillende hoofd- en minigemalen gerenoveerd.
- In 2023 zijn de jaarprogramma's groot onderhoud waterbodems 2022 + 2023 in 1 project uitgevoerd. Hierbij zijn 8.497 m1 watergangen uitgebaggerd waarbij 4.725 m3 baggerspecie is verwijderd.

Waterbeheer
In de wijk de Bermen is de exoot rode waterlelie bestreden door middel van de harkboot.
Er is gezamenlijk met HDSR onderzoek gedaan naar de waterkwaliteit en er zijn afspraken gemaakt over aanvullende onderzoeken naar de waterkwaliteit in de wijk de Waters en Polders.
In 2023 zijn 59 risicovolle locaties voor waterschade bij extreme neerslag aangepakt, er is ca. 66.600 m2 verharding in de openbare ruimte afgekoppeld (van de vuilwater-riolering) en er is ca. 3.000 m2 verharding omgezet in groen.
Er is constructief samengewerkt in het Netwerk Water & Klimaat aan een doelmatig en duurzaam beheer in de afvalwaterketen. Zie ook deelprogramma Duurzaamheid & energietransitie.

Groen
Sinds juli is de samenwerking met de klankbordgroep biodiversiteit (KBG) geformaliseerd. De KBG bestaat uit Houtense professionals en vrijwilligers met een passie voor de natuur. Zij adviseert de gemeente onder andere over het jaarlijkse uitvoeringsplan en komt ook zelf in actie bij de realisatie.
De voortgang van de visie biodiversiteit (2020) is geëvalueerd. Veel is al bereikt, maar communicatie en ecologische verbindingen vereisen meer aandacht. Deze aspecten komen terug in het uitvoeringsplan voor 2024.

Veel activiteiten uit het uitvoeringsplan 2023 zijn gerealiseerd. Zo is er bosplantsoen bijgekomen tegenover Het Veld en zijn er dankzij de Krachtfabriek twee nieuwe insectenhotels geplaatst. Als gevolg van het zeer natte najaar en bewonerstrajecten zijn enkele werkzaamheden uitgesteld tot het voorjaar van 2024.

Om de ecologische kennis te vergroten volgen alle betrokken medewerkers een opleiding op het gebied van flora en fauna. De medewerkers van de buitendienst hebben de opleiding flora en fauna niveau 2 inmiddels afgerond.

In 2023 is de beplanting van circa 10 plantsoenen in Houten-Noord vervangen. De urnentuin op begraafplaats Oud Wulven is voorzien van afscheidingen van cortenstaal. Naast de reguliere vervangingsronde van bomen op o.a. Lobbendijk en Ringveste zijn er in Houten-Zuid extra bomen geplant ter voorkoming van hittestress.

Via samenwerking met Yuverta heeft de gemeente bijgedragen aan de opleiding van nieuwe groenprofessionals en laten zien hoe leuk het werken bij onze gemeente is. De praktijklessen van Yuverta vonden deels plaats in de openbare ruimte. Onder leiding van onze aannemer mochten leerlingen een maairobot op afstand besturen.

Ondanks twee stormen in 2023 zijn er slechts twee bomen omgewaaid in onze gemeente. Dat is regionaal gezien een heel goede score.

Zwerfafval
De samenwerking met de groep Zwerfvuil Houten loopt goed. We hebben de facilitering anders georganiseerd. De groep heeft nu flink wat materiaal in bruikleen en is zelf verantwoordelijk voor de uitgifte en inname.
In maart 2023 hebben we samen met Zwerfvuil Houten een grote actie opgezet om de problemen rond zwerfvuil nog eens extra onder de aandacht te brengen. Op World Cleanup Day en de Landelijke Opschoondag hebben we inwoners gefaciliteerd om zwerfvuil te rapen.
Alle voorbereidingen om voorlichting te geven aan statushouders en vluchtelingen zijn in 2023 getroffen, waardoor we in 2024 snel kunnen starten met de voorlichting.

Hondenbeleid
Er is toezicht geweest op de naleving van het hondenbeleid (opruim- en aanlijnplicht) en op verschillende locaties is de bebording gerepareerd. In de wijk De Polders is een nieuw hondenlosloopgebied aangelegd.

Openbare verlichting
In het vierde kwartaal is een begin gemaakt met het vervangen van de aanwezige conventionele openbare verlichtingsarmaturen voor energiezuinige led-verlichting. De Rondweg is in zijn geheel voorzien van nieuwe armaturen en er is gestart in de woonwijken en buitengebied.

Bewonersinitiatieven
In 2023 hebben de wijkcoördinatoren 104 bewonersinitiatieven gefaciliteerd. Een aantal initiatieven loopt nog door in 2024, zoals Piazza, Toren Achterom, het Wed (schaaktafels). Soms gaan initiatieven niet door vanwege kabels en leidingen in de grond of het ontbreken van draagvlak bij omwonenden.
Voorbeelden van gerealiseerde initiatieven zijn:
- Ontstenen en vergroenen (meer beplanting, bomen, insectenhotel, nestkasten etc.) van een parkeerterrein aan Pruimengaarde.
- Ontstenen en vergroenen (meer beplanting en bomen) inprikker De Bouw bij Houtens Hart.
- Geveltuinen Het Forum in Castellum.
- Voedselbos Kristalwater

Afgelopen jaar zijn er 26 zelfbeheerovereenkomsten afgesloten.
Een speciaal zelfbeheerproject is Houtense BijZaken (HBZ), een inwonersinitiatief dat werkt aan meer biodiversiteit in Houten. In 2023 heeft wijkcoördinatie HBZ ondersteund met initiatieven op 11 locaties waarvan er helaas slechts 4 konden worden gerealiseerd, voornamelijk als gevolg van weerstand bij omwonenden.

Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	Realisatie
		2020	2021	2022	2023	2023
Voor dit programma zijn geen Output indicatoren geformuleerd						
Outcome indicatoren						
Beeldkwaliteit openbare ruimte conform de norm	Jaarlijkse meting door extern bureau.	Niet beschikbaar	87,5%	87,5%	100%	87,5%
Dit is een samengestelde indicator. Per gebiedstype (centrum, groenzone, bedrijventerrein en wonen) en per onderwerp (graslengte, kale plekken in plantsoenen, snoeibeeld, drijfvuil, onkruid op verharding en zwerfafval) bepalen in hoeverre het onderhoud voldoet aan de beeldkwaliteitsnorm. Toelichting bij realisatie 2023: De lagere score is volledig toe te schrijven aan het groenonderhoud in de centrumgebieden. Bij het snoeien is niveau B nét niet gehaald, maar bij het gras was het verschil groter. Ter compensatie heeft de aannemer begin 2024 twee visbossen (schuil- en foerageerplekken voor vissen) aangelegd bij De Rede.						
Voor dit programma zijn geen BBV indicatoren geformuleerd						

Activiteiten collegeprogramma

Wat wilden we daarvoor doen?	Voortgang	Toelichting van de afwijking
51 Aanlijnplicht honden versoepelen specifieke locaties		
In de wijk De Polders een nieuw losloopgebied instellen		
52 Extra inzet/middelen voor tegengaan onkruid op verharding		
53 Aanpak ongeregistreerd grondgebruik gemeentegrond		
Deze activiteit start volgens planning pas in 2025		
66 Beperkte ontvangstruimte Oud-Wulven		
De beperkte ontvangstruimte op begraafplaats Oud-Wulven moet er volgens planning in 2025 komen		

Deelprogramma Gebiedsontwikkeling

Wat hebben we bereikt?

Binnen Houten is er een tekort aan verschillende woningtypen in uiteenlopende sectoren.
Deze behoefte aan woningen is programmatisch nader uitgewerkt in de Woonvisie die in 2021 is vastgesteld. Het doel is om in de periode tot 2040 4.750 woningen toe te voegen om de natuurlijke groei van het inwoneraantal van Houten op te vangen. Dit is een toename van ongeveer 25% ten opzichte van de bestaande woningvoorraad in 2021.
De huidige woningbouwproductie vanuit Houten Vinex zit in de afrondende fase (tot 2026).
Voor ons liggen de herstructurerings- en transformatieopgaven in Centrum, Molenzoom en Koppeling en de verkenning om te bouwen in Oost (tot 2040).

Doelstellingen deelprogramma Gebiedsontwikkleing

#	Doelstelling
1	**Het blijvend faciliteren van (particuliere) initiatieven van diverse aard en omvang; Projectinitiatieven op het terrein van wonen, werken en detailhandel (circa 70 lopende initiatieven; 01-01-2021).**
2	**Afbouwen Houten-Vinex.**
3	**Sturing geven aan de nieuwe woningbouwopgave zoals vastgelegd in de woonvisie: het toevoegen van 4750 woningen tot 2040 (ruim 260 woningen per jaar = 1 woning per werkdag).**
4	**Gebiedsvisies opstellen voor het CMK (Centrum, Molenzoom en Koppeling) en voorbereidingen treffen voor woningbouw in Oost.**
5	**Verder (mee)werken aan een overall gebiedsvisie voor Houten in het kader van de omgevingswet.**
6	**We leveren een bijdrage aan de ontwikkeling van de regio Utrecht en zoeken actief verbinding met de buurgemeenten. Samenwerking met de regio, provincie en Rijk zijn essentieel voor het realiseren van onze ruimtelijke opgaven en noodzakelijk subsidie**
7	**Behoud en ontwikkeling van Houten als economisch aantrekkelijke vestigingsplaats.**
8	**Behoud en ontwikkeling van een vitaal platteland met leefbare kernen.**
9	**Behoud en ontwikkeling van het groene, open karakter van het Eiland van Schalkwijk met ruimte voor landbouw, natuur, recreatie, water en cultuurhistorie.**
10	**Behoud en ontwikkeling van de Nieuwe Hollandse Waterlinie.**

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Onderstaand treft u een opsomming met de stand van zaken van de in de begroting genoemde bijdragen aan de gebiedsontwikkeling:

- Het programmaplan Bouwen voor Houten is vastgesteld en ter kennisname naar de gemeenteraad gestuurd. Ter ondersteuning is een stedenbouwkundig bureau en planeconomisch bureau ingehuurd;
- Via het spoorboekje zijn (in april en september 2023) de ruimtelijke ontwikkelingen gemonitord en voorgelegd aan de gemeenteraad;
- Het Houtens DNA is vastgesteld;
- Het proces om te komen tot een omgevingsvisie loopt, de huidige planning is vaststelling in 2025.

Ontwikkelingen binnen de rondweg

- Oplevering Randhoeve, Hofstad III, de Kiem van Houten, Grassen, Olijvengaarde, Sporen, Eikenhout, Beekmos;
- Start bouw Lindeoord en Luno;
- Er is een vastgesteld projectplan voor Centrum, Molenzoom en de Koppeling.

Ontwikkelingen Houten Oost

- We hebben gezocht naar een geschikte locatie voor de Houten Hub (huisvesting voor spoedzoekers, jongeren, asielzoekers en maatschappelijke organisaties). In 2024 zetten we dit voort met participati;.
- Er is een vastgesteld projectplan voor Houten-Oost.

Buitengebied Kromme Rijn

- De werkschuur in bos Nieuw Wulven is opgeleverd, maar de bouw van het restaurant heeft vertraging opgelopen. De start is voorzien in 2024.

Ontwikkelingen Buitengebied

- Schalkwijk: Start bouwrijp maken Wickengaard en Pothuizerweg (fabriek gesloopt);
- Schalkwijk: Opgeleverd 25 woningen bij de Droom van Schalkwijk;
- 't Goy: Stedenbouwkundig plan kerkzicht t' Goy is opgeleverd.

Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	Realisatie
		2020	2021	2022	2023	2023
Voor dit programma zijn geen Output indicatoren geformuleerd						
Voor dit programma zijn geen outcome indicatoren geformuleerd						
Voor dit programma zijn geen BBV indicatoren geformuleerd						

Activiteiten collegeprogramma

Wat wilden we daarvoor doen?	Voortgang	Toelichting van de afwijking
12 Opvang Essenkade		
		Met behulp van participatie wordt gezocht naar een goede locatie.
17 Het nieuwe huis van Houten		
25 Gebiedsvisies voor Oost, Molenzoom, Koppeling, Centrum		
		Lopen volgens planning. Programma bouwen voor Houten is vastgesteld en stedenbouwkundig bureau en planeconomisch bureau zijn geselecteerd.
25 Woningbouwopgave vanaf 2022		
25 Woningbouwopgave vanaf 2024-2026		
Start pas in 2024		
30 Regionale vertegenwoordiging en advisering ruimtelijk domein		
Extra formatie strategisch adviseur ingevuld (1-1-2023)		
31 Omgevingswet implementatie		
42 Samenhangende visie buitengebied		
		Opdracht is verstrekt. Oplevering Bouwstenen en agenda naar verwachting eind 2024.

43	**250 Woningen Grote Driehoek Schalkwijk**		
			Provincie wil meewerken aan maximaal 210 woningen. Plan is in ontwikkeling.
44	**Woningbouwontwikkeling 't Goy**		
			Stedenbouwkundig plan opgeleverd en loopt volgens planning.
45	**Verduurzamingsinitiatieven ondernemers ondersteunen**		
56	**Soortenmanagementplan**		
			Er wordt nu onderzoek gedaan, de verwachte oplevering van het soortenmanagementplan is eind 2024.
63	**Doorontwikkelingsplan Doornkade (Houten-Noordwest)**		

Deelprogramma Duurzaamheid & energietransitie

Wat hebben we bereikt?

Anno 2023 is duurzaamheid geen niche meer, maar een breed gedragen onderwerp onder onze inwoners en bedrijven. Dit wordt mede aangejaagd door de gestegen energieprijzen en netcongestie. Verduurzaming van woningen heeft in 2023 een boost gekregen via uitvoering van de eerder vastgestelde aanpak Energiearmoede. Zo is in 2023 de Fixbrigade Houten gestart.

Duurzaamheid gaat over wat we vandaag doen met het oog op morgen. In 2023 hebben we samen met inwoners gesproken over morgen. Het Burgerberaad Energie 2040 heeft gesproken over hoe de gemeente Houten energieneutraal kan worden in 2040. Het burgerberaad heeft geresulteerd in 11 adviezen. Eind 2023, begin 2024 zijn deze uitgewerkt in een routekaart, die in maart 2024 aan de gemeenteraad aangeboden is.

Op 9 november 2023 heeft de gemeenteraad de wijk De Polders aangewezen als pilotwijk op weg naar aardgasvrij. Daar is een intensief participatietraject aan vooraf gegaan. Dit krijgt de komende jaren een vervolg, als we samen met de wijk het Polderplan gaan maken (en daarna uitvoeren). Daarvoor is extra capaciteit en een projectorganisatie nodig. Dit wordt gefinancierd uit de landelijke CDOKE[1]-middelen, die de rijksoverheid in 2023 aan gemeente Houten heeft toegekend.

Dankzij deze middelen kunnen we de energietransitie in Houten verder versnellen. Dat vraagt echter naast extra capaciteit ook om een andere manier van samenwerken, binnen en buiten het gemeentehuis. Daarover hebben we in 2023 gesprekken gevoerd met de Energietafel. Het doel is om te komen tot één gestroomlijnde aanpak die inwoners van begin tot eind ondersteunt in hun klantreis naar een duurzame woning zonder aardgas.

Naast de grote inzet in de gebouwde omgeving zijn in 2023 ook stappen gezet voor energieopwek, klimaatadaptatie en circulariteit. De gemeente heeft vergunning verleend voor zonneveld Oosterlaak, waarmee de beleidsruimte van 100 hectare te vergunnen zonnevelden volledig gevuld is. In het kader van het Water en rioleringsplan (WRP) en het Klimaatadaptatieplan is in 2023 verder gewerkt aan het klimaatadaptief maken van de woonomgeving. Dat doet de gemeente zelf in de openbare ruimte, maar ook inwoners dragen bij, bijvoorbeeld via het NK Tegelwippen. Het WRP is ook geactualiseerd in 2023.

Het afvalscheidingspercentage blijft hoog in Houten (71%), maar dat vraagt continu aandacht. We blijven zoeken naar mogelijkheden om het percentage te verbeteren. Met het plan van aanpak Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen (MVOI) is de basis gelegd om MVOI verder in de gemeentelijke organisatie te verankeren.

[1] CDOKE staat voor de tijdelijke regeling Capaciteit Decentrale Overheden voor Klimaat- en Energiebeleid.

Doelstellingen deelprogramma Duurzaamheid & energietransitie

#	Doelstelling
1	**ENERGIE: Houten wordt energie- en klimaatneutraal in 2040. Alle energie die inwoners, bedrijven en instellingen samen verbruiken, wordt lokaal duurzaam opgewekt (100% lokale duurzame energie).**
2	**KRINGLOPEN: Houten wil een circulaire stad worden, waarin materiaalkringlopen gesloten zijn. Dat betekent dat we meer afvalstromen hergebruiken. Hoe beter we ons afval scheiden, hoe beter dat lukt. Uiteindelijk is er dan geen restafval meer (0 kg).**
3	**GROEN & KLIMAATADAPTATIE: Houten blijft groen en wordt klimaatproof met als tussendoel om jaarlijks 10.000 m2 bestaande openbare verharding klimaatadaptiever te maken. Dat doen we door het om te zetten naar groen, te voorzien van waterpasserende verh**

1 CDOKE staat voor de tijdelijke regeling Capaciteit Decentrale Overheden voor Klimaat- en Energiebeleid.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Energie

- In 2023 organiseerde de gemeente het Burgerberaad Energie 2040. 150 inwoners zijn uitgenodigd om na te denken over hoe gemeente Houten in 2040 energieneutraal kan worden. Het waren drie dagen, die bruisten van betrokkenheid en enthousiasme. Het burgerberaad heeft 11 adviezen opgeleverd, die door een afvaardiging van circa 20 deelnemers vervolgens verder zijn uitgewerkt in een routekaart. Deze routekaart is in maart 2024 aan de gemeenteraad aangeboden.
- Door de werkzaamheden voor het burgerberaad en de invoering van de Omgevingswet is nog geen vervolg gegeven aan de rapporten die coöperatie Duurzaam Eiland in mei 2023 aanbood over kleine windmolens en mini-zonnevelden.
- In Houten-Zuid is begin vorig jaar de verkenning voor een aardgasvrije startwijk (buiten de Vijfwal) afgerond. Op basis daarvan bleek De Polders de meest kansrijke wijk om te starten met het aardgasvrij maken van Houten. In het voorjaar 2023 heeft een intensief participatietraject in de wijk plaatsgevonden. Via bewonersavonden, een keet in de wijk en een online enquête konden wijkbewoners hun mening, zorgen en aandachtspunten uiten. 56% van de wijk heeft daar gebruik van gemaakt. De uitkomsten bevestigden dat De Polders een kansrijke wijk is. Wat niet betekent dat er geen zorgen zijn! Ook die zijn goed in beeld gekomen en kunnen worden benut in het vervolg. Dat vervolg is het maken van het Polderplan. Eind 2023 heeft de gemeenteraad besloten De Polders aan te wijzen als pilotwijk op weg naar aardgasvrij en het vervolgproces te starten. De voorbereidingen voor het Polderplan zijn daarop gestart.
- Door fors stijgende tarieven stond het warmtenet in Houten-Zuid in de spotlight vorig jaar. Samen met andere gemeenten stuurde het college van Houten een brandbrief naar exploitant Eneco. Dit heeft geresulteerd in een aantal bestuurlijke gesprekken – zowel landelijk als regionaal –, waardoor de gemeenten beter aangehaakt zijn bij de tariefstelling in de toekomst. Bovendien heeft Eneco op verzoek van gemeente Houten in het najaar diverse bewonersavonden georganiseerd om inwoners te informeren over de totstandkoming van de tariefstelling, ook voor 2024, en over de verduurzamingsplannen voor de warmtekrachtcentrale (WKC). Dit wordt in 2024 voortgezet en zal uiteindelijk resulteren in een vergunningaanvraag.
- In het kader van de bestrijding van energiearmoede hebben we in 2023 de Fixbrigade Houten opgezet. Voor de Fixbrigade Houten werken we samen met Woonin en EnergieRijk Houten. Met Woonin zijn in de prestatieafspraken voor 2024 weer afspraken opgenomen over het verduurzamen van de sociale woningvoorraad. Daarnaast is een energiezuinig-witgoedregeling in het leven geroepen voor statushouders en inwoners met een kleine beurs, die acuut hun apparaat moeten vervangen (en dat niet kunnen betalen).
- Met subsidie van de provincie zijn 10 woningen geïsoleerd van inwoners die een energietoeslag ontvingen. Met de in 2023 aan Houten toegekende gelden uit het Nationaal Isolatie Programma (NIP) krijgt dit project in 2024 een vervolg voor minimaal 162 woningen.
- In 2023 hebben we samen met de gemeenten Bunnik, Utrechtse Heuvelrug, Wijk bij Duurstede en Zeist de verkenning naar een maatschappelijke Energie Diensten Organisatie (m-EDO) afgerond. Parallel aan dit traject is ook Provincie Utrecht gestart met het verkennen van mogelijkheden om gemeenten te ondersteunen bij de grote energie-opgave. Dat heeft geresulteerd in het opzetten van een Energie Diensten Centrum (EDC). Dit biedt kansen om met financiële steun van de provincie inwoners voordelig energiediensten (zoals isoleren van de woning of begeleiding van een Vereniging van Eigenaren) aan te bieden. In 2024 zal dit verder vorm gegeven worden, inclusief de afstemming met en aansluiting op bestaande initiatieven zoals EnergieRijk Houten, jouwhuisslimmer.nl en het Energiehuis.
- In 2023 heeft de gemeente Houten ook de zogenoemde CDOKE-middelen toegekend gekregen door de rijksoverheid. Deze middelen zijn bedoeld voor de bemensing van de werkzaamheden die voorvloeien uit het Klimaatakkoord. De gemeenteraad heeft besloten deze middelen met name in te zetten voor de uitvoering van de Transitievisie Warmte (Polderplan en een ondersteuningsstructuur voor inwoners). Daarnaast worden de CDOKE-middelen ingezet voor netcongestie, laadpalen en interne ondersteuning.
- Door de werkzaamheden die volgden uit de diverse rijksgelden hebben we in 2023 minder aandacht dan gepland kunnen besteden aan de isolatieaanpak in De Oorden.

De eerste inventarisatiefase is wel afgerond, maar het vervolg komt (pas) in 2024. Door deze vertraging kunnen we wel de aanpak in De Oorden beter afstemmen op de bredere Lokale Aanpak Isolatie, die wordt gefinancierd uit de landelijke NIP-gelden.

- In 2023 hebben we de ondersteuning van de partijen aan de Energietafel herzien. In overleg met de vrijwilligersorganisaties is het Energieteam opgeheven en is de subsidieregeling Energietransitie vereenvoudigd. Met subsidie van de gemeente hebben deze organisaties diverse activiteiten voor inwoners en bedrijven georganiseerd, van warmtescans tot zonne-installaties op grote daken en van het Energiehuis tot het Energiefestival.
- Voor de langere termijn zijn met de Energietafel heidagen georganiseerd over de toekomstige ondersteuning van inwoners tijdens hun volledige klantreis naar een duurzame, aardgasvrije woning. De vrijwilligersorganisaties zitten nu vooral aan het begin van die klantreis met het enthousiasmeren en informeren van inwoners. De vraag die op tafel lag, was hoe de totale klantreis bediend kan worden en welke rol de initiatieven, de gemeente en uitvoeringspartijen daarin kunnen/moeten spelen. Dit gesprek wordt vervolgd in 2024, ook in het kader van het Polderplan.
- Het Energiehuis is in 2023 voortgezet met subsidie van de gemeente. Wel zijn de openingstijden aangepast en wordt de bemensing nu volledig verzorgd door EnergieRijk Houten. Voor !mpact Houten en de coöperaties Opgewekt Houten en Duurzaam Eiland bleek de meerwaarde te beperkt.
- Naast het Energiehuis konden inwoners ook terecht bij jouwhuisslimmer.nl en de demonstratieruimte van GrijsnaarGroen. GrijsnaarGroen ontving van de gemeenten Houten, Bunnik, Utrechtse Heuvelrug en Wijk bij Duurstede subsidie om inwoners gratis te informeren en adviseren. Eind 2023 is GrijsnaarGroen verhuisd naar Zeist, waar het nog steeds gratis toegankelijk blijft voor onze inwoners.
- De gemeente heeft in 2023 vergunning verleend voor zonneveld Oosterlaak. Voor zonneveld De Heul heeft een beroep gediend bij de rechtbank. Dit is ongegrond verklaard, waardoor alle vergunningen voor zonnevelden (behalve Oosterlaak) per 31 december 2023 onherroepelijk zijn. Niet alleen voor grootschalige opwek met zonnepanelen was 2023 een goed jaar. Afgelopen jaar zag Stedin het aantal kleine zonne-installaties in Houten groeien naar 9.665.
- Begin 2023 lag de vergunning voor Windpark Goyerbrug nog ter inzage. Daarop zijn beroepen ingediend bij de Raad van State. Hoewel de Raad van State vanuit de Crisis- en herstelwet een termijn van zes maanden heeft om uitspraak te doen, is dat niet gebeurd. Er is zelfs geen zitting gepland om de zaak te behandelen. Het college heeft dit bij de Raad van State aangekaart, maar tot moment van schrijven helaas zonder resultaat. Dat is in de eerste plaats vervelend voor de initiatiefnemer.
- Ten slotte is in 2023 de voortgangsrapportage van de Regionale Energie Strategie (RES) 1.0 van de U16 uitgebracht. Vanwege de inwerkingtreding van de Omgevingswet per 2024 kon er geen RES 2.0 gemaakt worden, zoals in 2021 gepland. Voor de Herijking van de RES is namelijk een planMER nodig. De voorbereidingen daarvoor zijn in 2023 gestart. De planMER zal in 2024 uitgevoerd worden, waarna de RES Herijking in 2025 ter vaststelling aan de raad aangeboden zal worden.

<u>Kringlopen</u>

- De totale hoeveelheid huishoudelijk afval in 2023 was 24,5 miljoen kg. Met 484 kg per inwoner is dat de laagste hoeveelheid per inwoner in 20 jaar. De inwoners zijn hun afval goed blijven scheiden: ongeveer ruim 71% van het afval wordt gescheiden ingeleverd, zodat het kan worden gerecycled.
- In 2023 heeft de raad ingestemd met het beheerplan van de inzamelmiddelen. De komende jaren gaan de oudste ondergrondse afvalcontainers, glasbakken en kliko’s (sommige zijn al 25 jaar oud) vervangen worden.
- In 2023 hebben we in overleg met Woonin op 2 locaties een ondergrondse container geplaatst, waar voorheen veel overlast was doordat de inwoners van bovenwoningen hun afval in kliko’s moesten weggooien.
- Met instemming van de raad is de mobiele kraan van de milieustraat vervangen door een nieuwe en er is een extra medewerker voor de milieustraat aangenomen om de nog steeds groeiende stroom bezoekers goede service te kunnen blijven bieden.

- De raad is geïnformeerd over de gevolgen van een verbod op het verspreiden van ongeadresseerd reclamedrukwerk. Het raadsvoorstel om een dergelijk verbod op te nemen in de Afvalstoffenverordening wordt in maart 2024 behandeld.
- In 2023 werd dankzij de nascheiding van het restafval uit ondergrondse containers meer PMD gescheiden bij appartementen dan voorheen. Toen de bewoners van appartementen nog zelf PMD moesten scheiden, werd er ca. 7 kg per huishouden apart ingeleverd. De nascheiding zorgde er voor dat 22 kg per huishouden werd gescheiden. Dat had nog meer kunnen zijn, maar helaas kon door een grote brand bij onze verwerker het laatste kwartaal geen afval worden nagescheiden. Overigens scheiden onze inwoners met een kliko hun PMD nog veel beter. Daar wordt ruim 80 kg PMD per huishouden apart gehouden.
- Samen met !mpact Houten is weer gewerkt aan circulaire projecten van het bedrijfsleven. Focus zat ook in 2023 nog op het beter scheiden van bedrijfsafval en het benutten van die afvalstromen. Inmiddels worden plastic, pallets, papier/karton, vlaggen, koffiedik en piepschuim apart ingezameld en verwerkt.
- De ondersteuning aan de Wereldwinkel en de Werkgroep Fairtrade Gemeente Houten is in 2023 verlengd. Deze organisaties ontvangen subsidie van de gemeente om het onderwerp fairtrade onder de Houtense inwoners en bedrijven onder de aandacht te blijven brengen.
- Eind 2023 heeft het college het plan van aanpak Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen (MVOI) vastgesteld. Daarmee voldoet Houten aan de verplichting uit het in 2022 ondertekende Manifest MVOI. Maar belangrijker: het plan van aanpak bevat diverse acties om MVOI structureel in het inkoopproces van de gemeente te verankeren. De uitvoering ervan start in 2024.

<u>Klimaatadaptatie</u>

- In 2023 zijn 59 risicovolle locaties voor waterschade bij extreme neerslag aangepakt. Het betrof locaties op het Standmeer, Heidetuin, Rotstuin, Varenmos, Lupine-oord, Castellum-Oost, Kroonslag, Buiswater, Sodawater, Kamillehof, Rijnpolder, Vikingenpoort, Strocamp, Ruitercamp, Hoorncamp en Vedelaarsborch. In totaal is er 5.720 m infiltratieriolering aangebracht. Daarnaast is er een pop-up waterkering aangebracht op het busstation aan De Molen.
- Er is ca. 66.600 m^2 verharding in de openbare ruimte afgekoppeld (van de vuilwaterriolering). Het aantal m^2 afgekoppelde verharding lag ruim boven de doelstelling van 7.500 m^2. Dat komt omdat het afkoppelen van regenwater veel wordt toegepast als beschermende maatregel tegen wateroverlast op risicolocaties (zie hiervoor).
- Het ontstenen en vergroenen van de openbare ruimte verliep beter dan in de voorgaande jaren (vooral in situaties waar de gemeente zelf het initiatief nam). Er is ca. 3.000 m^2 verharding omgezet in groen. Dit aantal is nog wel onder de doelstelling van 3.500 m^2 per jaar. Met name ontstenen en vergroenen van parkeerplaatsen blijft gevoelig liggen bij omwonenden. Dat maakt dergelijke projecten voor de gemeente arbeidsintensief. Daardoor lag het aantal parkeerplaatsen dat voorzien is van waterpasserende verharding in 2023 lager dan gepland: 36 in plaats van de geplande 50. Om nog meer resultaten te boeken zullen we als gemeente vaker zelf het initiatief nemen. Zo kunnen we ons meer richten op kansrijke ontsteningsprojecten.
- In 2023 zijn 35 subsidies verstrekt voor de aanleg van groene daken. Dit betrof in totaal 466 m^2 dakoppervlak. Er is geen aanvraag geweest voor het afkoppelen en infiltreren van regenwater op eigen terrein.
- Er is een start gemaakt met de aanleg van extra Koelteplekken.
- In het samenwerkingsverband Netwerk Water & Klimaat hebben we kennis en ervaringen met klimaatadaptatie en afvalwaterbeheer gedeeld met andere overheden en benut in Houten.
- In 2023 heeft de tegeltaxi 4 keer gereden, elke keer langs 8 adressen. Daarmee is 391 m^2 aan stenen opgehaald. Inclusief deze tegelwippers zijn 65 (particuliere) inzendingen gedaan bij het NK Tegelwippen.
- 3 schoolklassen hebben het gemeentehuis bezocht. Hier hebben ze informatie gekregen over wat de gemeente doet om aan te passen op de klimaatveranderingen. Ook konden de leerlingen met de watertafel ontdekken wat het effect van hevige hoosbuien is op een verharde omgeving. En ze hebben geleerd wat ze in hun eigen tuin voor aanpassingen kunnen doen. Ook op de activiteitenmarkt kon het publiek met de watertafel ervaren wat hevige hoosbuien voor invloed hebben en welke maatregelen genomen kunnen worden om hierop te anticiperen.

- Tijdens Burendag (september) organiseerde de gemeente een gezamenlijke actie met Woonin, 'van Houten&co' en stichting Present. Tijdens deze actie werd informatie gegeven hoe je je tuin klimaatvriendelijk kunt maken.
- In oktober is samen met Verkuil en Moree een actie Steenbreek (tegel eruit, plantje erin) georganiseerd op het schoolplein van ’t Mozaïek. Ook hier is de watertafel weer ingezet.
- In onze communicatie richten we ons niet alleen op volwassenen. Via Natuur- en Milieueducatie (NME) Houten, BuitenWijs en Groen doet Goed betrekken we ook kinderen (en hun ouders) en leren hen over thema’s als klimaatadaptatie, biodiversiteit en natuur.

Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	Realisatie
		2020	2021	2022	2023	2023
Output indicatoren						
Aantal zonnepanelen op grote daken (systemen > 15 kWp)	Analyse zonnepanelen RES U16	33.615	45.164	51.305	57.000	60.906
Percentage duurzame energie ten opzichte van totale energieverbruik (doel = 100%)	Klimaatmonitor RWS (samengesteld uit verschillende indicatoren)	10,65%	nnb	nnb	12%	nnb
Outcome indicatoren						
CO2 uitstoot (in kton, excl. auto (snel)wegen)	Klimaatmonotor RWS	162	nnb	nnb	150	nnb
Energiecijfers in de Klimaatmonitor komen circa 2 jaar na afronding van een kalenderjaar beschikbaar. De cijfers worden ook continu geactualiseerd naar de best beschikbare informatie. Daardoor kan ook een eerder gerapporteerd cijfer in de loop der tijd wijzigen.						
BBV indicatoren						
Hernieuwbare elektriciteit in %	RWS	26,7%	36,5%	nnb	30%	nnb
Omvang huishoudelijk restafval kg/inwoners	CBS	137	136	127	127	127
Achter de komma is de hoeveelheid restafval per inwoner licht gedaald: van 127,2 naar 126,5 kg. In de afgeronde cijfers is deze daling niet meer zichtbaar.						

Activiteiten collegeprogramma

Wat wilden we daarvoor doen?		Voortgang	Toelichting van de afwijking
29	**Ondertekenen convenant duurzaam bouwen**		
32	**Uitbreiding en efficientere benutting netcapaciteit door Stedin**		
			De gemeente is structureel in overleg met Stedin over netcongestie, zowel lokaal als regionaal. Samen met !mpact Houten verkennen we de mogelijkheden voor energiehubs in Houten. Via de RES U16 zijn we aangehaakt op de provinciale Energyboard.
33	**Hulp bieden bij alternatieven voor aardgas en uitvoering collectieve regelingen Rijk**		
			In november 2022 is het plan van aanpak energiearmoede vastgesteld. Sindsdien wordt uitvoering gegeven aan dit plan met de daarvoor ontvangen SPUK-gelden. In 2023 is extra geld ontvangen voor het opzetten van een fixbrigade. Deze is in augustus 2023 van start gegaan.

34	**Onderzoeken open warmtenet**		
35	**Collectieve aanpakken aardgasvrije wijken**		
			Op 24 oktober 2023 heeft de gemeenteraad ingestemd met het voorstel over de besteding van de rijksmiddelen, die de gemeente ontvangt vanuit de Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE). Deze worden grotendeels ingezet voor de uitvoering van de Transitievisie Warmte. De Transitievisie Warmte wordt in 2026 geactualiseerd.
36	**Bedrijven stimuleren om te verduurzamen samen met !mpact**		
			In ieder geval tot en met 2025 organiseert !mpact Houten circulaire activiteiten met en voor Houtense bedrijven. De gemeente neemt deel en financiert de procesaanpak van !mpact Houten.
37	**Zonnevelden**		
38	**Zonnepanelen op gemeentelijk vastgoed**		
			In 2023 zijn alle gemeentelijke daken onderzocht op mogelijkheden voor zonnepanelen. De resultaten zijn verwerkt in een aanbesteding. Deze bleek onvoldoende duidelijk, waardoor is besloten de aanbesteding terug te trekken. In het voorjaar van 2024 zetten we een nieuwe aanbesteding in de markt. De verwachting is dat dan in 2024 ook gestart kan worden met de realisatie.
39	**Innovaties zonne-energie**		
			Samen met de energiecoöperaties onderzoekt de gemeente de mogelijkheden voor solar carports in Houten. Coöperatie Duurzaam Eiland heeft in 2023 rapporten aangeboden over mini-windmolens en -zonnevelden. Hier gaan we in de resterende bestuursperiode mee aan de slag. Datzelfde geldt voor een startnotitie voor een lokaal beleidskader windenergie.
40	**Realitisch heroverwegen windpark Goyerbrug**		
41	**Streven naar 100% lokaal eigendom duurzame energie-opwek**		
54	**Stimuleren afvalvermindering**		
55	**Effectiviteit nascheidingsmachine**		
57	**Overdracht milieutaken naar RUD**		
			Gesprekken met de RUD over de overdracht van de milieutaken lopen. Naar verwachting resulteert dit in bestuurlijke besluitvorming in het tweede kwartaal van 2024. Overdracht zou dan per 1-1-2025 zijn.

Deelprogramma Landschap en recreatie

Wat hebben we bereikt?

Er zijn vooral resultaten geboekt in de samenwerking tussen de gemeenten en vrijwilligersorganisaties:

- Vrijwilligers van Leefbaarheid Tull en ’t Waal hebben samen met Staatsbosbeheer en het Recreatieschap Stichtse Groenlanden een start gemaakt het herstel van een oude met bramen overwoekerde boomgaard bij Tull en ’t Waal.
- Op diverse plekken in het buitengebied zijn landschapselementen aangelegd, hersteld en/of onderhouden waarbij samengewerkt is met vrijwilligersgroepen als de Knotgroep Houten en de Hoogstambrigade Kromme Rijnstreek.
- Ook is er weer samengewerkt met de Ringslangwerkgroep zijn er broeihopen aangelegd en met en de weidevogel vrijwilligers zijn maatregelen getroffen om de gemeentelijke weidevogelgebieden nog geschikter te maken voor weidevogels.
- In samenwerking met de Klankbordgroep Biodiversiteit zijn er diverse maatregelen genomen om de biodiversiteit te verhogen.

Ook regionaal wordt er goed samengewerkt op het vlak van landschap en is een samenwerkingsovereenkomst getekend voor het Kromme Rijn Linielandschap om zo te komen tot een goede gebiedsgerichte samenwerking voor dit pilot-gebied vanuit Groen Groeit Mee.

Daarnaast is er door middel van promotie voor gezorgd dat toeristen weten welke mogelijkheden er zijn in het Kromme Rijngebied en het Eiland van Schalkwijk om te recreëren. Het VVV Kromme Rijnstreek speelt hierin een belangrijke rol in de informatievoorziening. Hierbij gaat het om zowel dagrecreatie bij recreatieplassen als wandel- en fietstochten. Recreatieschap Stichtse Groenlanden speelt een rol bij het beheer en onderhoud van onze recreatieterreinen.

Doelstellingen deelprogramma Landschap en recreatie

#	Doelstelling
1	**Behouden en versterken van een aantrekkelijk buitengebied door in te zetten op landschap en natuurwaarden.**
2	**Ontwikkeling, beheer en promotie van toeristische-recreatieve voorzieningen in de gemeente (zoals terreinen, routes en initiatieven) in Houten en in de regio.**

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Advisering en veldbezoeken bij particulieren en agrariërs, op aanvraag van de eigenaren, eigen initiatief en/of op basis van ruimtelijke ontwikkelingen die besproken werden in het planteam.

Bij de landschapselementen vanuit het platform Kleine Landschapselementen ging dit in samenwerking met het Agrarische Collectief Utrecht Oost. Daarnaast zijn er op diverse adressen landschapselementen, met name erfbeplanting en kleine boomgaardjes, aangelegd die het landschap verfraaien en de biodiversiteit verhogen.
Voor de weidevogelgebieden in de Hoon zijn maatregelen gerealiseerd om het leefgebied te optimaliseren. Hiervoor en ook voor het weidevogelgebied De Kroon bij Tull en 't Waal hebben wij intensief contact met Weidevogelbeheer Eiland van Schalkwijk.

Daarnaast beheert de gemeente de openbare ruimte, waarbij bomen(rijen), sloten, gazons en bermen belangrijke landschapselementen zijn. Het dagelijks beheer en onderhoud wordt door onze gemeentelijke organisatie uitgevoerd. Daarmee zorgen wij ervoor dat ons buitengebied aantrekkelijk is en blijft en dat landschappelijke waarden behouden blijven.

Promotie voor toeristen
Om toeristen te trekken naar het Kromme Rijngebied en het Eiland van Schalkwijk heeft onder andere het VVV Kromme Rijn en Visit Utrecht Region promotie gemaakt voor dit gebied. Het gaat hierbij om verblijfsmogelijkheden, wandel- en fietsroutes en evenementen en speciale activiteiten in het landelijk gebied door gemeenten en particulieren.

De Hollandse Waterlinie op UNESCO Werelderfgoedlijst
De Hollandse Waterlinie is in juli 2021 bijgeschreven op de lijst van UNESCO Werelderfgoed als onderdeel van de Hollandse Waterlinies. Wij hebben ons hier actief voor ingezet. Vervolgens is in samenwerking met de provincie Utrecht en gemeenten binnen het Werelderfgoed een Regionaal Actieprogramma Pact van Ruigenhoek opgesteld en bestuurlijk vastgesteld. Daarin zijn voor de komende vier jaren acties opgenomen die gezamenlijk worden opgepakt.

Fort Honswijk
De restauratie van het fort is in 2022 volledig afgerond. Ook zijn toen verduurzamingsmaatregelen getroffen om het fort te kunnen exploiteren. Met de Stichting fort Honswijk is een erfpachtovereenkomst gesloten voor het beheer en onderhoud van het fort vanaf 1 januari 2023. Vervolgens heeft de Stichting via een tender een exploitant gevonden “Nachtfort’ die het fort gaat beheren en exploiteren. Met al deze aspecten wordt het mogelijk om fort Honswijk en de andere forten binnen de Hollandse Waterlinies nog meer open te stellen voor publiek waarbij zij de militaire geschiedenis van de Hollandse Waterlinies kunnen ervaren en daar ook gastvrij welkom worden geheten.

Wandelroutes
Sinds 2023 is het Routebureau zelfstandig waarbij dat voorheen onderdeel was van Recreatieschap Midden Nederland. Het Routebureau realiseert, beheert en onderhoudt wandel- en fietsroutes in de gehele provincie Utrecht, waaronder Houten. Daarnaast verzorgt Landschap Erfgoed Utrecht het beheer en onderhoud van klompenpaden onder andere in Houten. Beide organisaties samen beheren een intensief netwerk van recreatieve routes.

Recreatieschap Stichtse Groenlanden
Dit recreatieschap (SGL) beheert recreatieve voorzieningen in 9 gemeenten rond Utrecht, onder andere in Houten. Zoals bijvoorbeeld de Honswijkerplas bij Tull en 't Waal, de Heulsewaard langs de Lek en de Plas Laagraven. SGL heeft voor het feitelijke beheer en onderhoud Staatsbosbeheer (SBB) aangetrokken die werkzaamheden te verrichten. 2023 was een opstartjaar waarbij wij hier als gemeente direct bij betrokken waren om de samenwerking met SBB zo snel mogelijk effectief en efficient uit te voeren. De bedrijfsvoering vergt nog aandacht waarbij ook moet worden opgemerkt dat het beheer en onderhoud van de terreinen goed is.

Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	Realisatie
		2020	2021	2022	2023	2023
Voor dit programma zijn geen Output indicatoren geformuleerd						
Voor dit programma zijn geen outcome indicatoren geformuleerd						
Voor dit programma zijn geen BBV indicatoren geformuleerd						

Activiteiten collegeprogramma

Wat wilden we daarvoor doen?		Voortgang	Toelichting van de afwijking
46	**Areaal weidevogelgebieden vergroten**		
			Er zijn gesprekken geweest met externe partijen (Agrarisch Collectief, Vitens en weidevogelvrijwilligers) over uitbreiding van het aantal hectares weidevogelgebieden en verbetering van de kwaliteit van de huidige weidevogelgebieden. Er zijn verschillende opties besproken maar dit heeft nog niet tot uitbreiding van het weidevogelareaal geleid. Wel zijn er via het Agrarisch Collectief in 2023 voor meer hectares overeenkomsten voor particulier weidevogelbeheer afgesloten dan in 2022. Dit zijn echt hectares/afspraken die nog niet in langjarige overeenkomsten zijn vastgelegd en daardoor hectares die naar de toekomst toe (nog) niet definitief voor weidevogelbeheer vastgelegd zijn. Er zijn gesprekken geweest met externe partijen (Agrarisch Collectief, Vitens en weidevogelvrijwilligers) over uitbreiding van het aantal hectares weidevogelgebieden en verbetering van de kwaliteit van de huidige weidevogelgebieden. Er zijn verschillende opties besproken maar dit heeft nog niet tot uitbreiding van het weidevogelareaal geleid. Wel zijn er via het Agrarisch Collectief in 2023 voor meer hectares overeenkomsten voor particulier weidevogelbeheer afgesloten dan in 2022. Dit zijn echt hectares/afspraken die nog niet in langjarige overeenkomsten zijn vastgelegd en daardoor hectares die naar de toekomst toe (nog) niet definitief voor weidevogelbeheer vastgelegd zijn. De resultaten van de bestaande gebieden zijn erg positief, er word momenteel een bestuurlijke opdracht opgesteld om gerichter te kunnen sturen op uitbreiding van het areaal.

Deelprogramma Cultuurhistorie en archeologie

Wat hebben we bereikt?

In 2023 is de Visie Cultureel Erfgoed samen met het bijbehorende uitvoeringsprogramma voor de jaren 2023 en 2024 vastgesteld. Speciale aandacht vanuit de gemeente en de provincie is uitgegaan naar de forten van de Hollandse Waterlinies en dan met name fort Honswijk. Deze zijn sinds 2021 bijgeschreven op de Werelderfgoedlijst van UNESCO waarbij is 2022 een Actieplan Pact van Ruigenhoek bestuurlijk is vastgesteld.

Doelstellingen deelprogramma Cultuurhistorie en archeologie

#	Doelstelling
1	**Behouden, beschermen en onderzoeken van cultuurhistorische waarden (monumenten, archeologie en landschap).**
2	**Het draagvlak voor cultuurhistorie vergroten door cultuurhistorie zichtbaar en beleefbaar te maken.**

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Voor onze archeologie hebben wij uitvoering gegeven aan alle wettelijke taken zoals de beoordeling van initiatieven, het beoordelen van plannen voor ruimtelijke ontwikkelingen op archeologische aspecten en bij bestemmingspannen. Deze ruimtelijke initiatieven zijn ook getoetst op cultuurhistorische aspecten waarbij er speciale aandacht was voor ruimtelijke ontwikkelingen binnen het Werelderfgoed van de Hollandse Waterlinies.

Waar het gaat om het uitoefenen van het bevoegd gezag in archeologische onderzoekstrajecten hebben wij plannen van aanpak, programma’s van eisen en rapporten over archeologisch onderzoek beoordeeld en daarover selectiebesluiten voor vervolgonderzoek genomen.

Daarnaast hebben wij in algemene zin ons archeologisch netwerk onderhouden binnen en buiten de gemeente, de inzet van de archeologische werkgroep begeleid en diverse adviezen gegeven op het gebied van archeologische inpassing als gevolg van de nieuwe Omgevingswet.

Op basis van het Collegeprogramma is de Visie cultureel erfgoed geactualiseerd en zijn ambities verwoord voor de komende twee jaren. Daarbij is een plan gemaakt om de komende twee jaren de basis op orde te krijgen, zodat de gemeente haar wettelijke taken op het gebied van cultureel erfgoed kan realiseren.

Om ons voor te bereiden op de inwerkingtreding van de Omgevingswet hebben wij de voorwaarden gecreëerd voor het in werking treden van de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit en zijn wij gestart met de evaluatie van deze commissie. Deze commissie heeft de taken van de Erfgoedcommissie overgenomen. Daarbij zal deze Commissie op een ruimer gebied adviseren, zoals op het gebied van archeologische rijksmonumenten en cultuurlandschap.

In samenwerking met enkele vrijwilligers is wederom een Open Monumentendag georganiseerd waarbij wij dat als gemeente hebben gefaciliteerd (drukwerk en vrijwilliger op de dag zelf). Er is na de Open Monumentendagen een borrel georganiseerd voor monument eigenaren en vrijwilligers van Open Monumentendag met een lezing over verduurzamen van monumenten.

De Stichting Archeologiewerkgroep Houten (SAH) wordt door de gemeente gesubsidieerd voor het ontplooien van activiteiten op het gebied van educatie (scholen) en draagvlakverbreding van Houtense archeologie op congressen, symposia, archeologische themadagen, organiseert tentoonstellingen in het Oude Station, werkt oud archeologisch onderzoek uit en ondersteunt zo nodig de gemeentelijke archeoloog met veldwerk.

In het kader van het Regionaal Actieplan Pact van Ruigenhoek, waarmee wij samen met de provincie zorgen voor een betere ontsluiting van onze forten van de Hollandse Waterlinies, hebben wij enkele bijeenkomsten bijgewoond op zowel ambtelijk en bestuurlijk niveau om die ontsluiting samen vorm te geven.

Omdat de Visie cultureel erfgoed is vastgesteld, is formatie ingevuld om op het gebied van cultureel erfgoed alle taken op te nemen. Dit betreffen zowel de wettelijke taken als de projecten die zijn opgenomen in het bijbehorende Uitvoeringsplan. Er is contact gelegd met de monumenteigenaren en een mailngbestand na goedkeuring gemaakt. Hierdoor kunnen de monumenteigenaren sneller geïnformeerd worden over voor hen belangrijke zaken en is het contact leggen met de gemeente eenvoudiger gemaakt. Er is een avond voor monumenteigenaren en vrijwilligers van de Open Monumentendagen georganiseerd met een lezing over Verduurzaming monumenten. Er zal nu jaarlijks een bijeenkomst met thema voor de monumenteigenaren worden georganiseerd. Er is beleid vastgesteld voor het verduurzamen van monumenten en de monumenteigenaren zijn hierover geïnformeerd, ook over een gratis gids over verduurzamen van monumenten. In de gemeentehal is een vitrinekast ingericht, zodat bezoekers hier op een laag drempelige manier kunnen kennismaken met het gemeentelijk erfgoed, dit in afwachting van een eventuele museum(vorm). Verder is er een start gemaakt met onderzoek naar de mogelijkheden voor een revolverend fonds en is het onderzoek naar de mogelijkheden voor een museum (vorm) in december van start gegaan. De cultuurhistorische waardenkaart is bijna compleet en er is gestart met het bekijken welk na-oorlogs erfgoed (met name Post 65) in aanmerking kunnen komen voor toevoeging op de monumentenlijst. De grondeigenaren van de locaties waarop grenspalen staan zijn geïnformeerd dat deze palen als gemeentelijk monument aangewezen gaan worden. Door een lid van de monumentenwerkgroep zijn er 2 fietstochten gemaakt langs deze grenspalen, dit is gecommuniceerd op de website en deze zijn ook gratis te downloaden.
De Commissie Ruimtelijke Kwaliteit is benoemd en daarmee wordt voldaan aan de eisen vanuit de Omgevingswet.

In het kader van het dijkversterkingstraject van de Lekdijk, is daarbij een meekoppelprojecten gedefinieerd om de Inlaatsluis bij fort Honswijk weer zichtbaar en beleefbaar te maken. Daarvoor hebben wij dat project in 2023 nader uitgewerkt en afspraken gemaakt voor de financiering hiervan.

Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	Realisatie
		2020	2021	2022	2023	2023
Voor dit programma zijn geen Output indicatoren geformuleerd						
Voor dit programma zijn geen outcome indicatoren geformuleerd						
Voor dit programma zijn geen BBV indicatoren geformuleerd						

Activiteiten collegeprogramma

Wat wilden we daarvoor doen?		Voortgang	Toelichting van de afwijking
47	**Inlaatsluis Nieuwe Hollandse waterlinie**		
64	**Visie op erfgoed vernieuwen en uitvoeren**		

65	**Revolverend fonds cultureel erfgoed**		
			Er is onderzoek gedaan naar mogelijkheden van een fonds via het Restauratiefonds. Dit bleek een inleg van 5 miljoen nodig te hebben, maar betrof dan wel leningen voor grote renovaties aan monumenten, waarbij het monument dan als onderpand moest dienen. Een kleinschaliger manier van een revolverend fonds wordt nu onderzocht. Om te kijken of een revolverend fonds het juiste financieringsinstrument is, moeten de voor- en nadelen en de risico's daarvan afgewogen worden. Er moet gekeken worden naar het drempelbedrag, wat er nodig is voor de oprichting en het beheer en hoe de uitvoering gedaan moet worden.
67	**Varianten Houtens museum**		

Programma Duurzame leefomgeving - Wat heeft het gekost?

	Deelprogramma's	Rekening 2022	Primitieve begroting 2023	Begroting na wijziging 2023	Rekening 2023	Verschil begroting na wijziging vs rekening 2023
02.	**Duurzame leefomgeving**					
lasten						
02.01	Woningen	316	309	318	470	-152
02.02	Commerciële voorzieningen en horeca	869	769	825	860	-34
02.03	Leefomgeving	9.592	9.567	9.838	10.310	-472
02.04	Gebiedsinrichting	16.219	22.161	23.538	4.706	18.832
02.05	Duurzaamheid & energietransitie	8.515	8.566	10.201	9.038	1.163
02.06	Landschap en recreatie	530	521	606	587	19
02.07	Cultuurhistorie en archeologie	1.303	1.209	1.288	1.432	-144
02.99	Programmabrede kosten	0	37	414	0	414
Totaal lasten		**37.345**	**43.139**	**47.029**	**27.403**	**19.626**
baten						
02.01	Woningen	21	14	14	23	10
02.02	Commerciële voorzieningen en horeca	190	133	132	122	-10
02.03	Leefomgeving	4.673	4.826	4.561	4.983	422
02.04	Gebiedsinrichting	14.983	20.418	20.572	3.802	-16.771
02.05	Duurzaamheid & energietransitie	6.849	6.838	8.229	7.257	-972
02.06	Landschap en recreatie	36	18	62	70	8
02.07	Cultuurhistorie en archeologie	724	643	708	833	125
02.99	Programmabrede kosten	0	0	0	0	0
Totaal baten		**27.477**	**32.890**	**34.279**	**17.090**	**-17.189**
	Saldo baten en lasten	**9.868**	**10.249**	**12.751**	**10.313**	**-2.438**
Mutaties reserves						
02.99	Dotaties	1.584	133	2.386	4.740	-2.353
02.99	Onttrekkingen	891	618	2.413	3.291	877
	Saldo mutaties reserves	694	-485	-27	1.449	1.476
	Saldo Duurzame leefomgeving	**10.561**	**9.764**	**12.724**	**11.762**	**962**

Verklaring	Verschil lasten	Verschil baten
Baten en Lasten		
02.01 Woningen Betreft extra storting van € 140.000 t.l.v. jaarrekening 2023 in de voorziening groot onderhoud sanitairgebouwen t.b.v. het uitvoeren van groot onderhoud aan vijf van deze sanitairgebouwen. Zie RIB 26-02-2024 majeure afwijkingen onderdeel 3.1	-140	0
02.03 Leefomgeving Betreft voornamelijk deelprogramma Riolering als gevolg van gestegen energiekosten 110.000, de BTW-afrekening riolering 176.000, extra kosten voor onderhoud en afschrijving 90.000, hogere doorbelastingen van kostenplaatsen 295.000 en lagere kosten 200.000 op de diverse deelprogramma's,	-471	0
02.03 Leefomgeving Bijdrage in het kader van anterieure overeenkomst m.b.t. plaatsing ondergrondse containers en straatverlichting. Schadeverhaal en bijdrage afvalfonds.	0	130
02.03 Leefomgeving Door hogere lasten riolering is een hogere onttrekking aan de egalistievoorziening riolering nodigom het beleidsveld riolering per saldo neutraal op te nemen.	0	291
02.04.01 Gebiedsinrichting - Grondexploitatie In de begroting en de jaarstukken wordt het resultaat uit de grondexploitaties budgetneutraal opgenomen. Dit gebeurt door een mutatie boekwaarde te verantwoorden. De boekwaarde is in totaliteit toegenomen met € 342.655 (baten € 1.175.505 - kosten € 1.518.160)	18.258	0
	0	-9.258
	0	-9.000
02.04.01 Gebiedsinrichting -Grondexploitatie Er heeft in de grondexploitatie in 2023 een winstneming plaatsgevonden. Dit gebeurt met behulp van de percentage of completion (poc) methode. Bij de poc methode wordt deze winstneming als percentage berekend op basis van het % kosten te vermenigvuldigen met het % opbrengsten die zijn gerealiseerd per individuele grondexploitatie	0	982
02.04.01 Gebiedsinrichting Aan het eind van het jaar zijn er nog 2 anterieure overeenkomsten gesloten en betaald. Zie RIB 26-02-2024 majeure afwijkingen onderdeel 3.4	0	159
02.04.02 Gebiedsinrichting Bijdrage van de stichting Fort Honswijk i.v.m. verrekening gas. energie, water en communicatie. Afgesloten contracten stonden bij overdracht nog op naam van gemeente Houten. Zie ook lasten.	0	62
02.04.02 Gebiedsinrichting Kosten Fort Honswijk inclusief overdracht € 111.000 Nog te verrekenen met Stichting € 62.000, zie ook baten. Kosten verkeersonderzoek Kanaaldijk-zuid € 30.000 N na 2e bestuursrapportage 2023	-141	0

02.04.03 Gebiedsinrichting Hogere doorbelastingen € 313.000 vanuit de kostenplaatsen	-313	0
02.04.03 Gebiedsinrichting Implementatie omgevingswet 2023 CP € 1.105.000 V. De totale kosten conform CP en andere voorstellen hier begroot. De daadwerkelijke uitgaven worden functioneel en op realisatiebasis verrekend door middel van een onttrekking aan de reserve.	1.050	0
02.04.03 Gebiedsinrichting In oktober is de omgevingsvergunning voor Hofstad 4B ingetrokken. Op basis van de legesverordening is dan wel 50% van de totale legeskosten verschuldigd. Deze mutatie heeft plaatsgevonden na de 2e bestuursrapportage 2023. Zie RIB 26-02-2024 majeure afwijkingen onderdeel 3.2	0	280
02.05.01 Duurzaamheid en energietransitie Afrekening opbrengsten papier en glas	0	131
02.05.06 Duurzaamheid en energietransitie In de raad van 24 oktober 2023 (voorstel 653138 zaaknummer 805213) is besloten over de besteding rijksmiddelen (SPUK) voor de uitvoering van het klimaatakkoord CDOKE (Capaciteit Decentrale Overheid voor Klimaat en Energiebeleid). Ook is er een SPUK Energiearmoede ontvangen. In de 2e bestuursrapportage 2023 zijn de uitgaven in het kader van deze SPUK's geraamd voor de CDOKE € 799.000 en Energiearmoede € 375.000. Op basis van realisatie zijn bij de jaarrekening de daadwerkelijke kosten van € 117.000 in het kader van Energiearmoede verwerkt en komen de resterende bedragen op de balans. Zie ook de baten. Daarnaast een onderschrijding op het product Duurzaamheid.	1.162	0
02.05.06 Duurzaamheid en energietransitie De bijdrage van de provincie i.v.m. overdracht bodemtaken is uitgesteld naar 2024. Zie RIB 26-02-2024 majeure afwijkingen onderdeel 3.3	0	-59
02.05.06 Duurzaamheid en energietransitie Ontvangen SPUK-gelden voor Energiearmoede € 375.000 en CDOKE (Capaciteit Decentrale Overheid voor Klimaat en Energiebeleid) € 799.000 welke geraamd zijn maar de ontvangsten via de balans worden afgewikkeld.	0	-1.056
02.07 Cultuurhistorie en archeologie Hogere salarislasten RAZU welke ook weer vergoed worden zie ook de baten.	-125	0
02.07 Cultuurhistorie en archeologie Vergoeding hogere salarislasten RAZU zie ook lasten.	0	125
02.99 Programma brede kosten Doorbelasting kostenplaatsen € 414.000 V: Tijdens het opstellen van de begroting worden de kostenplaatsen op basis van voorcalculatie aan de producten doorbelast. Als gevolg van de regels Besluit begroting en verantwoording (BBV) worden de kostenplaatsen bij de jaarrekening op basis van de werkelijke kosten (salarissen en inhuur van derden) doorbelast aan de producten.	414	0
Diverse kleine mutaties over de deelprogramma's	-68	0
	0	24
Subtotaal Baten en Lasten	***19.626***	***-17.189***

Reserves		
De onttrekking van het in het collegeprogramma beschikbaar gestelde budget voor Bouwen voor Houten uit het weerstandsvermogen grondexploitatie van € 1.950.000 was begroot via rechtstreekse ontrekking aan de reserve concern weerstandsvermogen en is in jaarrekening via de exploitatie verantwoord. Een lagere onttrekking voor de implementatie Omgevingswet van € 566.000 dan geraamd. De geraamde onttrekking in het kader van de sterk gestegen energieprijzen van o.a. straatverlichting (Raad 4 april 2023 zaaknr. 791547) van € 382.000 blijkt bij het opmaken van de jaarrekening voor het onderdeel straatverlichting een positief saldo te zijn hierdoor was de onttrekking niet nodig. Diverse kleine mutaties van in totaal € 127.000	0	877
De storting van de in het collegeprogramma beschikbaar gestelde budget Bouwen voor Houten uit het weerstandsvermogen grondexploitatie van € 1.950.000. De storting van de saldo's van in totaal € 406.000 in het kader van duurzaam, energie en klimaat in de reserve klimaat. De storting van de in de decembercirculaire verkregen middelen in het kader van de omgevingswet € 264.000 zoals gemeld in de RIB majeure afwijkingen van 26-02-2024. De efficiency voordelen WRP 2023 € 132.000 en de mutatie van € -382.000 uit de bestemmingsreserve straat verlichting in het kader van het effect van de stijgende energieprijzen op basis van raadsbesluit 791547 van 4 april 2023	-2.350	0
Subtotaal Reserves	***-2.350***	***877***

Totaal	**17.276**	**-16.312**

(+ voordeel / - nadeel)

Programma Goede bereikbaarheid

Inleiding

Zie de bestuurlijke beschouwing voor een overall analyse van de programma's.

Overzicht relevante beleidskaders

Toekomstvisie Houten 2025
Collegeprogramma 2018-2022: Duurzaam, ondernemend en dichtbij!
Programma Duurzaam Houten 2016-2018
Beeldkwaliteitskader (2012)
Startnotitie Groot Onderhoud en vervanging BOR 2014-2054
Kaders vervolgtraject programma BOR
Mobiliteitsvisie Eiland van Schalkwijk (2017)
Bestedingsplan mobiliteit en bereikbaarheid (2019)
Nota Parkeernormen Houten 2021

Provinciaal beleid:

Mobiliteitsprogramma provincie
Mobiliteitsvisie
Uitvoeringsprogramma Fiets
Realisatieplan Fiets
Vervoerplan 2023
Programma van Eisen Concessie Utrecht binnen en Concessie Utrecht buiten (provincie Utrecht.nl)
openbaar vervoer
Uitvoeringsprogramma knooppunten

U10 beleid:

IRP - Integraal ruimtelijk programma
Utrecht Nabij
Regionaal MobiliteitsProgramma 1.0 (RMP 1.0)

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij de doelstellingen uit dit programma zijn geen verbonden partijen betrokken.

Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	Realisatie
		2020	2021	2022	2023	2023
Output indicatoren						
Aantal kilometer verbeterde fietsinfrastructuur	Eigen metingen	1,6	0,4	0,4	1,8	0
2020 herinrichting Lobbedijk 0,2 km, herinrichting Heemsteedseweg/Koppeldijk 1,4 km; 2021fietspad Oostrumsdijkje; 2022 Provincialeweg; Herinrichting Waalseweg doorgeschoven naar 2024. *Hier wordt bedoeld nieuwe/verbeterde fietsinfrastructuur waarbij het voor de fietser beter wordt in het kader van herinrichting van een weg (bijvoorbeeld omzetten in een fietsstraat, aanleg nieuwe fietssuggestiestroken of een heel nieuw fietspad. Regulier onderhoud telt hier niet in mee.						
Aantal ritten met AutoMaatje	Eigen metingen	x	1.135	1.521	2.220	2185
Aantal ritten met electrische golfkarretjes	Stichting Vervoer Houten	9.000	2.394	6.388	7.200	7.605
Toepassing toolbox communityaanpak	Eigen metingen	x	x	x	2	2
Outcome indicatoren						
% Inwoners dat tevreden is over de fietsroutes in Houten	Monitor Sociale Kracht	98%	97%	98%	98%	97%

% parkeerlocaties met bezettingsgraad >= 90%	Verkeersbureau (1x per 4 jaar)	x	x	22%	n.v.t.	n.v.t.
Raming 2026: < 25%.						
% verharding met een slechte (D-) kwaliteit	extern bureau (even jaren), eigen inschatting (oneven jaren)	12,80%	nb	nb	nb	13,60%
Een hoger % verharding met D-kwaliteit door achterstallig onderhoud. In de loop van 2023 is een inhaalslag gestart die doorloopt in 2024.						
Aantal fietsers per dag op 2 meetpunten	Eigen metingen	x	2.264	5.279	nb	5604
De tellingen van 2021 zijn van de niet representatieve maand januari. Dit waren de eerste resultaten van deze meetpunten. Bovendien was er in 2021 aanzienlijk minder woon-/werkverkeer door Corona. Dit verklaart het lage aantal voor 2021.						

Activiteiten collegeprogramma

Wat wilden we daarvoor doen?	Voortgang	Toelichting van de afwijking

Er zijn alleen collegeprogramma activiteiten geformuleerd op deelprogramma niveau.

Het programma bestaat uit de volgende deelprogramma's:

- Verkeersbeleid
- Autoverkeer
- Fietsverkeer
- Openbaar vervoer

Deelprogramma Verkeersbeleid

Wat hebben we bereikt?

Bij dit deelprogramma is alleen de ambtelijke inzet (uren) begroot van degenen die zich bezighouden met het verkeersbeleid. Omdat de doelstellingen sterk verweven zijn met de doelstellingen elders in dit programma en met verkeersveiligheid (programma Veilig), is er bij dit deelprogramma niets opgenomen.

Doelstellingen deelprogramma Verkeersbeleid

#	Doelstelling
Voor dit deelprogramma zijn geen doelstellingen geformuleerd	

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteiten collegeprogramma

Wat wilden we daarvoor doen?	Voortgang	Toelichting van de afwijking

Er zijn geen collegeprogramma activiteiten geformuleerd voor dit deelprogramma.

Deelprogramma Autoverkeer

Wat hebben we bereikt?

Het onderliggend wegennet in Houten functioneert goed. Aan de Rondweg zijn eind 2023 de eerste VRI's vervangen. Vervanging van de overige VRI's wordt in 2024 gepland. Daarmee zijn de VRI's in Houten straks up-to-date en klaar voor de toekomst.

De inspraakprocedure voor laadpalen is verbeterd. Dat heeft de nodige tijd gevraagd waardoor er wat minder laadpalen proactief zijn geplaatst. Door nu te investeren in het proces verwachten we in de toekomst de plaatsing van laadpalen met meer draagvlak voortvarend verder vorm te geven.

Er is een geactualiseerd MJOP (meerjarenonderhoudsplan) openbare ruimte 2024-2028 vastgesteld (met de nieuwe jaarschijf 2028).

Er is onderzoek gedaan naar de mogelijke opwaardering naar een gebiedsontsluitingsweg van de Kanaaldijk-Zuid. De resultaten daarvan worden begin 2024 verwacht.

Doelstellingen deelprogramma Autoverkeer

#	Doelstelling
1	**Goed functionerende rondweg.**
2	**Goed functionerende aansluitingen op het landelijke hoofdwegennet.**
3	**Een weginfrastructuur met bijhorende voorzieningen die voorziet in de behoefte van gebruikers**
4	**Voldoende parkeergelegenheid voor de inwoners in hun buurt én in de centrumgebieden.**
5	**Door het faciliteren en stimuleren van elektrisch rijden en het gebruik van deelauto's verduurzamen we de automobiliteit.**

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Doelstelling 1
Goed functionerende rondweg.

Verkeersregelinstallaties (VRI's)
De aanbesteding voor het vervangen van de verkeersregelautomaten is succesvol op de markt gebracht. Inmiddels zijn er al 2 automaten inclusief lantaarns op de desbetreffende kruisingen vervangen.
Bij de voorbereiding van de vervanging van de verkeersregelinstallaties is gebleken er dat aanzienlijke structurele kosten zijn verbonden als we willen voldoen aan de voorwaarden van de verkregen subsidie voor zgn. intelligente VRI's. Deze meerkosten komen voor rekening van de gemeente. Dat vergt een nadere afweging tussen kosten en baten. In de 1e helft van 2024 zal daarover een besluit worden genomen.

Verharding
Begin 2023 is de aanbesteding gestart voor het groot onderhoud en vervanging (GO+V) van asfalt. Door de grote hoeveelheid aan te pakken asfalt moest er Europees aanbesteed worden. De aanbesteding heeft veel tijd in beslag genomen maar desondanks zijn in oktober 2023 de werkzaamheden aan het asfalt gestart. Veel fietspaden in Houten zijn voorzien van een nieuwe bovenlaag van rood asfalt. Een deel van de projecten van de jaarschijf 2023 (in het MJOP) is doorgeschoven naar 2024, waaronder "De Staart". Omdat dit slechts enkele maanden uitstel betreft heeft het geen onacceptabele risico's of gevolgen. Omdat werk met werk gemaakt kon worden zagen we kans om enkele asfaltprojecten die in 2024 gepland stonden al in 2023 uit te voeren.

Doelstelling 2
Goed functionerende aansluitingen op het landelijke hoofdwegennet.

We hebben bijgedragen aan de besluitvorming van de studie Alternatief Ring Utrecht (ARU); deze is op 20 december 2023 aangeboden aan het Rijk. Het ARU is ook voor Houten belangrijk. Het alternatief kan zorgen voor minder verkeer op lokale en regionale wegen en een beter mobiliteitssysteem door investeringen in weg, fiets én ov. Daarnaast zien we kansen om uit het budget voor het ARU ook gedeeltelijke financiering te vinden voor Houtense projecten zoals voor de doorfietsroute Houten-Vianen.

Rijkswaterstaat is begonnen met de werkzaamheden aan de A27 op het traject Houten-Hooipolder. De gemeente is betrokken bij de vergunningverlening en omleidingen. Voor ons is de verbetering van de A27 belangrijk omdat dat zorgt voor een betere doorstroming (minder files) en minder sluipverkeer in de regio.

Doelstelling 3
Een weginfrastructuur met bijhorende voorzieningen die voorziet in de behoefte van gebruikers.

Op meer dan 100 wegvakken is klein of groot onderhoud uitgevoerd aan de elementenverharding. Totaal is er meer dan 20.500 m2 aan elementenverharding aan D-niveau hersteld. In 2023 is hierdoor het percentage D-niveau van elementenverharding afgenomen van 15,4% naar 13,84%. Het betrof onder andere op de locaties fietspad Peppelkade, Putterhaag maar ook buurtgericht zoals o.a. de Schepen en Boten.

Civieltechnische kunstwerken
Er is een nieuwe brug gerealiseerd naar het eiland in de Rietplas. Er zijn twee bruggen gerenoveerd volgens de planning en begroting voor 2023. Het vervangen van 2 andere bruggen is voorbereid, aanbesteed en gegund. Uitvoering hiervan volgt in de 1e helft van 2024.
Een serie van 17 bruggen in de wijk De Hoon is geschilderd. 20 aangetaste palen onder de brug over de Rietplas zijn duurzaam hersteld.
Er is herstel uitgevoerd van een aantal (sommige al langer bekende) grote en kleine gebreken aan kunstwerken. In 2023 is al het achterstallig/uitgesteld onderhoud aan civieltechnische kunstwerken t/m 2022 gerealiseerd.

Doelstelling 4
Voldoende parkeergelegenheid voor de inwoners in hun buurt én in de centrumgebieden.

Bij de vaststelling van het parkeerbeleid in 2021 is aangegeven dat Parkeren op Maat wordt vervangen door de community-aanpak prettige leefomgeving. Geconstateerd is namelijk dat niet overal extra parkeerplaatsen nodig zijn en niet alle bewoners meer parkeerplaatsen willen. Waar de gemeente bij hoge parkeerdruk (>90%) voorheen investeerde in het oplossen van het parkeerprobleem door bijvoorbeeld de aanleg van parkeerplaatsen, willen we in de community-aanpak mét de community investeren in de leefbaarheid in de buurt. Dat kan dus ook leiden tot meer parkeren op eigen terrein, de verbetering van de sociale veiligheid van parkeerplekken op grotere loopafstand of het bevorderen van het gebruik van deelauto's.
We maken gebruik van een toolbox die mogelijke oplossingen biedt bij parkeerklachten. Kern van de aanpak is dat de buurt zelf aan de slag gaat en afhankelijk van de oplossing kan de gemeente helpen. In 2023 hebben we de toolbox twee keer ingezet bij parkeerproblemen in de wijk. In de wijk de Mossen werd in een schouw samen met bewoners geconstateerd dat er binnen 150 meter nog parkeergelegenheid was. Ook bleken de nodige carports aangepast zodat er geen parkeren op eigen terrein meer mogelijk was. Voor het verlagen van de parkeerdruk zouden deze weer toegankelijk gemaakt kunnen worden. In de wijk de Waters is met bewoners een schouw gedaan. Dit traject loopt door in 2024 met een afspraak voor een parkeerdrukmeting.

Er is in de blauwe zone bij de Bouw een pilot opgezet voor aanpassing van het parkeerregime voor bezoekers en bewoners.

Doelstelling 5

Door het faciliteren en stimuleren van elektrisch rijden en het gebruik van deelauto's verduurzamen we de automobiliteit.

Er is intensief gewerkt aan het verbeteren van de participatie bij het plaatsen van laadpalen. Zo is de website aangepast, hebben bewoners twee weken extra tijd gekregen om te reageren op voorgenomen locaties. Door nu te investeren in het proces verwachten we in de toekomst de plaatsing van laadpalen met meer draagvlak voortvarend verder vorm te geven. Bij locaties waarvoor onvoldoende draagvlak is, is een extern bureau beschikbaar voor meer participatie. Er loopt een pilot met extra inzet op participatie voor dergelijke situaties.
In het afgelopen jaar zijn 31 laadpalen geplaatst.

Marktpartijen hebben het aanbod van deelauto's in Houten in 2023 verder uitgebreid.

Activiteiten collegeprogramma

Wat wilden we daarvoor doen?	Voortgang	Toelichting van de afwijking
69 Volledige aansluiting A12		
		We blijven de voor Houten belangrijke volledige aansluiting op de A12 agenderen. In 2023 is ambtelijk overleg geweest over de volledige aansluiting op de A12 in relatie tot de gebiedsontwikkelingen Kersenweide in Bunnik en Houten-Oost.
70 Ontsluiting Kanaaldijk-Zuid		
		Adviesbureau RHDHV heeft onderzoek gedaan naar de mogelijke opwaardering naar een gebiedsontsluitingsweg van de Kanaaldijk-Zuid. De resultaten van dat onderzoek worden begin 2024 verwacht.
76 Aanpak parkeeroverlast (community aanpak)		
77 Faciliteren laadpalen		
		Is in uitvoering maar loopt vertraging op door extra participatie bij de voorbereiding van de plaatsing op locaties
78 Pilot kabelgoottegels		

Deelprogramma Fietsverkeer

Wat hebben we bereikt?

De Provinciale weg in Schalkwijk is aangepast en deels 30 km/h zone geworden met brede fietssuggestiestroken. Er worden nog extra snelheid remmende maatregelen voor auto's onderzocht. Daarnaast is het achterstallig onderhoud op veel fietspaden aangepakt. Deze werkzaamheden lopen door in 2024.

Bij een weesfietsenactie in beide fietstransferia zijn bijna 500 weesfietsen verwijderd waardoor de stallingsruimte beter benut kan worden.

In 2022 is samen met GoedopWeg en Ondernemend Houten het project 'Duurzame bereikbaarheid bedrijventerreinen uitgevoerd. Na een evaluatie is besloten dat project in 2023 een vervolg te geven waarbij de nadruk kwam te liggen op het stimuleren van het fietsgebruik voor woon-werk verkeer.

Doelstellingen deelprogramma Fietsverkeer

#	Doelstelling
1	**Toename van het fietsgebruik in de gemeente Houten en regionaal.**
2	**Tevredenheid inwoners over fietsnetwerk in Houten handhaven op het bestaande, hoge niveau.**
3	**Tevredenheid inwoners over fietsparkeren transferia.**

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Doelstelling 1
Toename van het fietsgebruik in de gemeente Houten en regionaal.

We voeren structureel overleg op bestuurlijk en ambtelijk niveau over het verbeteren van het regionale en lokale fietsnetwerk. We agenderen de missing links in het regionale fietsnetwerk. Samen met de gemeente Culemborg en de provincies Utrecht en Gelderland voeren we een tracéverkenning uit voor de doorfietsroute Houten-Culemborg.

Het project 'Duurzame bereikbaarheid bedrijventerreinen' uit 2022 hebben we in 2023 een vervolg gegeven. In dat vervolg lag de nadruk op het stimuleren van het fietsgebruik van werknemers voor woon-werk verkeer. Er zijn mini-evenementen op de bedrijventerreinen gehouden, er was een e-bike probeerpoule en het gebruik van de Ik-fiets app werd gepromoot.

Doelstelling 2
Tevredenheid inwoners over fietsnetwerk in Houten handhaven op het bestaande, hoge niveau.

Voor de doorfietsroute Houten-Nieuwegein-Lage Weide is een ontwerp gemaakt. Voor deze route is met betrokken partijen een samenwerkingsovereenkomst afgesloten. We hopen in 2024 met de aanleg van deze route te beginnen.

Het achterstallig onderhoud van de fietspaden is grotendeels weggewerkt. Deze werkzaamheden lopen door in 2024. Voor de Waalsweg in Tull en 't Waal is samen met omwonenden een nieuw ontwerp gemaakt voor een fietsvriendelijke inrichting.

Voor de herinrichting van de Lekdijk is een beeldkwaliteitsplan opgesteld. Op 9 november 2023 heeft de raad ingestemd met het voornemen om de Lekdijk fietsvriendelijk in te richten waarbij de uitstraling van een fietsstraat wordt aangehouden.

Doelstelling 3
Tevredenheid inwoners over fietsparkeren transferia.

Bij een weesfietsenactie in beide fietstransferia zijn bijna 500 weesfietsen verwijderd waardoor de stallingsruimte beter benut kan worden. Vooruitlopend op de herinrichting van het plein hebben we ons ingezet op het verminderen van de fietsparkeeroverlast in Castellum.

Activiteiten collegeprogramma

Wat wilden we daarvoor doen?	Voortgang	Toelichting van de afwijking
68 Verbreden en verbeteren doorgaande fietspaden		
71 Fietspaden in en naar dorpen buitengebied		
72 Fietspad 't Goy naar Goyerbrug		
		We zijn in gesprek met de provincie en de gemeente Wijk bij Duurstede om de gehele route Houten-Wijk bij Duurstede op te pakken. Het project wordt daarmee opgewaardeerd tot regionale doorfietsroute. Het voordeel daarvan is dat deze gehele route hoog op de prioriteitenlijst bij de provincie is gekomen. Dit geeft extra aanknopingspunten en subsidiemogelijkheden om in 2024 in ieder geval met het Houtense deel van de ze route aan de slag te gaan.
73 Prioritering fietsroutes naar omliggende gemeenten		
75 Meer toezicht fietsparkeren Castellum		

Deelprogramma Openbaar vervoer

Wat hebben we bereikt?

De regionale busverbindingen in beheer bij de provincie zijn niet verbeterd, deels door gebrek aan chauffeurs. Het aantal reizigers dat gebruikt maakt van het OV is nog altijd niet terug op het niveau van 2019. De trein blijft met afstand het belangrijkste OV in Houten.

Doelstellingen deelprogramma Openbaar vervoer

#	Doelstelling
1	**Grotere tevredenheid van inwoners over het openbaar vervoer in de gemeente Houten en naar omliggende plaatsen buiten de gemeente Houten.**
2	**Meer gebruik van het openbaar vervoer in de gemeente Houten en naar omliggende plaatsen buiten de gemeente Houten.**
3	**Mobiliteit van kwetsbare inwoners ondersteunen. Voor inwoners met een Wmo vervoersindicatie – die niet (of niet in alle gevallen) met het OV kunnen reizen – houdt de gemeente met de regio een voorziening in stand (regiotaxi).**

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Doelstelling 1
Grotere tevredenheid van inwoners over het openbaar vervoer in de gemeente Houten en naar omliggende plaatsen buiten de gemeente Houten.

In U10 verband zijn de vervoersplannen van UOV en de provincie kritisch beschouwd en is er een gezamenlijke brief gestuurd naar de provincie en de vervoerders. Ook hebben we in U10 verband een reactie gegeven op het Programma van Eisen voor de nieuwe vervoersconcessies die in 2025 worden verleend.

Doelstelling 2
Meer gebruik van het openbaar vervoer in de gemeente Houten en naar omliggende plaatsen buiten de gemeente Houten.

Zie doelstelling 1

Doelstelling 3
Mobiliteit van kwetsbare inwoners ondersteunen. Voor inwoners met een Wmo vervoersindicatie – die niet (of niet in alle gevallen) met het OV kunnen reizen – houdt de gemeente met de regio een voorziening in stand (regiotaxi).

We hebben subsidie aangevraagd en ontvangen voor het beter toegankelijk maken van bushaltes in Houten. De uitvoering staat gepland voor 2024-2025.

Activiteiten collegeprogramma

Wat wilden we daarvoor doen?	Voortgang	Toelichting van de afwijking
74 Verbeteren bereikbaarheid bus		
		Samen met provincie en vervoerder hebben we gewerkt aan een plan voor verbeterde haltes voor de U-flex busjes, in de wijken in plaats van langs de Rondweg. Deze actie komt voort uit de inwonersrespons in de uitgevoerde enquête onder het burgerpanel.

Programma Goede bereikbaarheid - Wat heeft het gekost?

	Deelprogramma's	Rekening 2022	Primitieve begroting 2023	Begroting na wijziging 2023	Rekening 2023	Verschil begroting na wijziging vs rekening 2023
03.	**Goede bereikbaarheid**					
lasten						
03.01	Verkeersbeleid	82	93	87	85	2
03.02	Autoverkeer	3.551	3.386	5.294	3.762	1.532
03.03	Fietsverkeer	758	1.016	952	960	-8
03.04	Openbaar vervoer	16	12	0	0	0
03.99	Programmabrede kosten	0	0	336	0	336
Totaal lasten		**4.407**	**4.508**	**6.669**	**4.807**	**1.862**
baten						
03.01	Verkeersbeleid	109	2	2	20	18
03.02	Autoverkeer	146	50	866	225	-642
03.03	Fietsverkeer	755	398	408	419	11
03.04	Openbaar vervoer	0	0	0	0	0
03.99	Programmabrede kosten	0	0	0	0	0
Totaal baten		**1.010**	**450**	**1.276**	**664**	**-612**
	Saldo baten en lasten	**3.397**	**4.058**	**5.392**	**4.143**	**-1.250**
Mutaties reserves						
03.99	Dotaties	1.826	2.221	2.342	2.331	11
03.99	Onttrekkingen	786	1.846	2.705	1.625	-1.081
	Saldo mutaties reserves	1.040	375	-363	706	1.069
	Saldo Goede bereikbaarheid	**4.438**	**4.432**	**5.029**	**4.849**	**181**

Verklaring	Verschil lasten	Verschil baten
Baten en Lasten		
03.02 Autoverkeer Diverse andere projecten (aanpassing Beusichemseweg tot Nachtdijk, snelheidsremmende maatregelen Provinciale weg en de herinrichting van de openbare verlichting op Het Rond zijn vertraagd naar 2024. Hiervoor zijn ook geen onttrekkingen aan de Bestemmingsreserve Beheer Openbare ruimte gedaan (zie mutaties reserves).	349	0

03.02 Autoverkeer Doorbelasting kostenplaatsen: Tijdens het opstellen van de begroting worden de kostenplaatsen op basis van voorcalculatie aan de producten doorbelast. Als gevolg van de regels Besluit begroting en verantwoording (BBV) worden de kostenplaatsen bij de jaarrekening op basis van de werkelijke kosten (salarissen en inhuur van derden) doorbelast aan de producten.	-100	0
03.02 Autoverkeer Kanaaldijk Oost: voor de uitvoering van de herstelwerkzaamheden aan de Kanaaldijk Oost is nog geen beroep gedaan op de gemeentelijke bijdrage. Bedrag is daardoor ook niet onttrokken aan de bestemmingsreserve Beheer Openbare Ruimte (zie mutatie reserves)	352	0
03.02 Autoverkeer Verharding wegen: betreft voornamelijk kosten die gemaakt worden voor de aanleg van parkeerplaatsen op verzoek van initiatiefnemers.	-77	0
03.02 Autoverkeer Verharding wegen: Deze kosten van de aanleg van parkeerplaatsen worden bij initiatiefnemer in rekening gebracht, waardoor ook sprake is van hogere baten.	0	111
03.02 Autoverkeer Verkeersremmende maatregelen Beusichemseweg: Dit project is complexer geworden waardoor uitvoering is vertraagd. Er is onder andere sprake van verzakkingen waarbij de oorzaak niet is te achterhalen, er moesten watergangen worden verplaatst, er is rekening te houden met wensen van belangenverenigingen en woningbouw.	143	0
03.02 Autoverkeer Verkeersremmende maatregelen Beusichemseweg:Door vertraging in de uitvoering is ook de bijbehorende subsidie nog niet gerealiseerd.	0	-124
03.02 Autoverkeer Waalseweg: De reconstructie van de Waalseweg is uitgesteld omdat Stedin nog vervangingswerkzaamheden wilde doen aan hun kabels en leidingen. Werkzaamheden aan kabels en leidingen is in nieuw werk ongewenst in verband met de kans op schade. De werkzaamheden van Stedin zijn naar verwachting in april afgerond. Daarna start de reconstructie die ca 6 weken zal duren.	857	0
03.02 Autoverkeer Waalseweg: Omdat dit een project betreft waarvoor subisidies van Rijk en provincie worden ontvangen, is er ook sprake van lagere baten evenals een lagere onttrekking aan de bestemmingsreserver Beheer Openbare Ruimte (zie bij mutaties reserves).	0	-646
3.99 Programmabrede kosten Doorbelasting kostenplaatsen: Tijdens het opstellen van de begroting worden de kostenplaatsen op basis van voorcalculatie aan de producten doorbelast. Als gevolg van de regels Besluit begroting en verantwoording (BBV) worden de kostenplaatsen bij de jaarrekening op basis van de werkelijke kosten (salarissen en inhuur van derden) doorbelast aan de producten.	336	0
Diverse kleine mutaties over de deelprogramma's	2	0
	0	47
Subtotaal Baten en Lasten	***1.862***	***-612***

Reserves		
3.99 Programmabrede kosten Mutaties reserves: Door vertraging in de uitvoering van de reconstructie Waalseweg is de begrote onttrekking aan de bestemmingsreserve Beheer Openbare Ruimte niet in 2023 gerealiseerd (€ 255.000 V), maar schuift door naar 2024. Dit zelfde geldt voor een aantal andere grote projecten (zie hierboven); Kanaaldijk Oost € 352.000 V, aanpassing Beusichemseweg tot Nachtdijk € 143.000 V, snelheidsremmende maatregelen Provinciale weg € 130.000 V en de herinrichting van de openbare verlichting op Het Rond € 52.000 V. Om acute verzakkingen bij de Waalseweg/Achterweg en Nachtdijk te herstellen zijn niet-begrote uitgaven gedaan, daardoor is ook de onttrekking aan de bestemmingsreserve Beheer Openbare Ruimte hoger dan begroot (€ 86.000 N).	0	-846
3.99 Programmabrede kosten Mutaties reserves: Per saldo lagere onttrekking aan bestemmingsreserve Beheer Openbare ruimte voor een groter aantal kleinere projecten.	0	-235
3.99 Programmabrede kosten: Mutaties reserves: Per saldo hogere storting in bestemmingsreserve Beheer Openbare ruimte voor een groter aantal kleinere projecten.	11	0
Subtotaal Reserves	***11***	***-1.081***

Totaal	**1.873**	**-1.693**

(+ voordeel / - nadeel)

Programma Veilige leefomgeving

Inleiding

Mensen wonen, leven en werken het liefst in een veilige omgeving. Een veilige omgeving betekent dat zo min mogelijk sprake is van (georganiseerde) en geregistreerde criminaliteit, dat de fysieke en sociale veiligheid op orde is. En dat de gemeente goed voorbereid is op een crisis mocht die zich voordoen. De waardering voor het veiligheidsniveau in de gemeente is hoog en daar is de afgelopen jaren hard aan gewerkt om dat zo te houden. We werken al vele jaren intensief samen met partners in het veiligheidsdomein en met betrokken inwoners. Deze structurele, integrale aanpak op verschillende veiligheidsgebieden werpt zijn vruchten af. Dat hebben de jaarcijfers van de politie Midden Nederland recent wederom laten zien.

In het Integraal Veiligheidsplan (IVP) 2020-2023 zijn de kaders neergelegd voor het lokale veiligheidsbeleid in de komende jaren. Het Integraal Veiligheidsplan kent 3 prioriteiten:
* Veilige wijken,
* Het tegengaan van de georganiseerde ondermijnende criminaliteit,
* Zorg & veiligheid

Overzicht relevante beleidskaders

Perspectiefnota 2022
Toekomstvisie Houten 2025
Collegeprogramma 2018-2022: Duurzaam, ondernemend en dichtbij!
Regionale Veiligheidsstrategie 2019-2022
Algemene Plaatselijke Verordening
Integraal Veiligheidsplan 2020-2023
Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Utrecht
Regionaal Risicoprofiel
Regionaal Crisisplan VRU 2020-2023
Beleidsplan VRU 2020-2023
Nota Dierenwelzijn
Uitwerking veiligheidsagenda 2019-2022

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij dit programma zijn verbonden partijen zijdelings betrokken. Als de VRU, RUD of Stichtse Groenlanden een bijdrage kunnen leveren aan zicht op een gebied of aan een project, dan maken we hierover afspraken. Verder werken we samen met de politie, het Openbaar Ministerie en zorgpartners.

Veiligheidsregio Utrecht (VRU)
Programma Risicobeheersing (nader uitgewerkt in vastgestelde begroting 2023 VRU)
De VRU inventariseert risico's van branden, rampen en crises. Zij adviseert het bevoegd gezag gevraagd en ongevraagd over de risico's in onze Veiligheidsregio Utrecht. Daarmee proberen ze risico's niet te laten ontstaan, dan wel zo klein mogelijk te maken. Verder richt de VRU zich op het voorkomen en beperken van (brand)gevaar en op voorkomen van ongevallen voor mens en dier door o.a. brand of gevaarlijke stoffen. Hierin betrekken zij actief burgers, bedrijven en instellingen om zo het veiligheidsbewustzijn en veilig handelen te stimuleren.

Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	Realisatie
		2020	2021	2022	2023	2023
Output indicatoren						
Geregistreerde rookmelderdichtheid in woningen gemeente Houten	Website gemeente Houten	58%	66%	77%	79%	78%
Outcome indicatoren						
Rapportcijfer gevoel van veiligheid	MSK	8,1	8		8	8

BBV Indicatoren						
Aantal diefstallen uit woning per 1.000 inwoners	CBS	1,6	2,1	2,1	2,2	1,7
Aantal geweldmisdrijven per 1.000 inwoners	CBS	2,7	2,3	2	2,5	
Aantal vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte) per 1.000 inwoners	CBS	4,3	3,4	4,,1	3,6	2,2
Aantal verwijzing Halt per 1.000 jongeren	Bureau Halt	9	5	4	4	4
Aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners	CBS	1,9	1,2	1,4	1,6	1,7
Jongeren met jeugdreclassering in % van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	CBS	nb	0,1	0,1	0,1	0,1

Activiteiten collegeprogramma

Wat wilden we daarvoor doen?	Voortgang	Toelichting van de afwijking

Er zijn alleen collegeprogramma activiteiten geformuleerd op deelprogramma niveau.

Het programma bestaat uit de volgende deelprogramma's:

- Sociale veiligheid en openbare orde
- Fysieke veiligheid

Deelprogramma Sociale Veiligheid en Openbare Orde

Wat hebben we bereikt?

Uit het in mei 2023 uitgevoerde Veiligheidsonderzoek (736 respondenten) blijkt
dat inwoners van de gemeente Houten over het algemeen tevreden zijn over de veiligheid in hun buurt en beoordelen deze gemiddeld met een 7,7.

Voor de jaren 2024-2027 is een nieuw Integraal Veiligheidsprogramma (IVP) 2024-2027 vastgesteld. Het IVP is opgesteld op basis van regionale programma's, politiegegevens, afstemming met de gemeenteraad en onze veiligheidspartners, ruime betrokkenheid en participatie van inwoners door een breed veiligheidsonderzoek, het burgerpanel en tijdens rondetafel gesprekken. In dit programma staat aangegeven welke onderwerpen de komende periode prioriteit krijgen.

De aanpak Jeugd en Veiligheid is verder geprofessionaliseerd en de middelbare scholen zijn betrokken in deze aanpak. Hiermee is er meer zicht op (het ontstaan van) problematische jeugdgroepen.

In Houten is het project “Straatwaarden” uitgevoerd om meer zicht te krijgen op zogenaamde jonge aanwas in de drugscriminaliteit. We hebben daarbij specifieke aandacht gevraagd voor locaties waarvan wij meldingen hebben gekregen dat er mogelijk wordt gedeald. Met de aanpak van jonge aanwas zijn we in Houten aan de slag met het (leren) herkennen van signalen van jongeren die dreigen af te glijden in de criminaliteit. Hierbij wordt nauw samengewerkt met de scholen, leerplicht, politie en HALT.

In de afgelopen jaren is gebleken, dat een intensieve en integrale persoonsgerichte aanpak zorg en veiligheid (PGA) essentieel is om ervoor te zorgen dat mensen die zowel zorg als veiligheidsgrenzen nodig hebben, niet verder afglijden, in de criminaliteit belanden of overlast veroorzaken.

Om ondermijnende criminaliteit tegen te gaan zijn gebieds- en themacontroles uitgevoerd in het buitengebied, op bedrijventerreinen en het winkelgebied Het Rond. Eén van de grotere controles (horecacontrole) vond plaats bij bedrijven met een afhaal- en/of bezorgfunctie op of nabij Het Rond. Bij deze controle was er inzet van de projectleider ondermijning, BOA's, toezichthouder milieu, handhavingsjurist, RIEC, VRU en arbeidsinspectie. Verder is ad hoc ingezet op (gemelde) signalen, waarbij de teams Veiligheid en VTH veelal in gezamenlijkheid optrokken.

Het project Samen Veilig Ondernemen Bedrijventerreinen is in 2023 van start gegaan, waarmee ook de veiligheid in en rond bedrijventerreinen verder wordt opgepakt.

De jaarwisseling is rustig en goed verlopen.

In samenwerking met de VRU is het strategisch crisismanagement verder doorontwikkeld en ook is de kolom bevolkingszorg binnen de crisisbeheersing doorontwikkeld.

Doelstellingen deelprogramma Sociale veiligheid en openbare orde

#	Doelstelling
1	**Handhaven van het huidige (hoge) veiligheidsgevoel onder inwoners van Houten**
2	**Afname van vermogensdelicten diefstal uit woning, autokraak en fietsdiefstal**
3	**In 2023 is er meer zicht op ondermijning in het buitengebied en de bedrijventerreinen dan ten tijde van het ondermijningsbeeld 2017.**
4	**Inwoners die zorg nodig hebben en in de criminaliteit (dreigen te) belanden of overlast veroorzaken, glijden niet verder af**

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Doelstelling 1:

- Er is een nieuw Integraal Veiligheidsprogramma 2024-2027 opgesteld.
- Meldingen van jeugdoverlast zijn maandelijks besproken in het afstemmingsoverleg Jeugd en Veiligheid.
- In september/oktober is naar aanleiding van vele meldingen over vuurwerklast ingezet op een groepsaanpak en dat bleek een effectieve aanpak. De overlastmeldingen van vuurwerk werden daarna beduidend minder.
- Team Veiligheid heeft dit jaar weer het draaiboek voor de Jaarwisseling opgesteld en geregisseerd. In het draaiboek staan onder meer de afspraken omtrent het schouwen van de wijk, het opruimen van afval, de bereikbaarheid van politie, boa's en medewerkers van de buitendienst.
- Elk jaar voor de jaarwisseling wordt er een kluisjescontrole op vuurwerk gedaan in samenwerking met de scholen, gemeente, politie, en bureau HALT. Dit jaar hebben we – met instemming van alle vier VO scholen - ook gecontroleerd op drugs.
- Het gemeentelijke meldpunt vuurwerkoverlast heeft dit jaar via diverse kanalen uitgebreid aandacht gekregen en daarbij zijn inwoners opgeroepen om verdachte situaties/personen direct te melden. Gemelde overlastlocaties, signalementen en tijdstippen zijn direct doorgezet naar de toezichthouders team VTH van de gemeente, de jongerenwerkers en de politie.
- De gemeente heeft dit jaar - samen met een inwoner met een hulphond - een voorlichtingsvideo geproduceerd om jongeren bewust te maken van de schadelijke gevolgen van vuurwerk voor mensen en dier. Deze video is tijdens HALT lessen op vrijwel alle basisscholen en een aantal scholen van het Voortgezet Onderwijs vertoond.
- Eind november is een kluisjescontrole uitgevoerd op de middelbare scholen.
- Het project Samen Veilig Ondernemen Bedrijventerreinen is gestart. Hiertoe is door Ondernemend Houten, SBBH, Politie, VRU en de gemeente een intentieverklaring ondertekend. In dit project is ook aandacht voor het eventueel toepassen van cameratoezicht voor veilige bedrijventerreinen. In 2023 is gestart met bedrijventerrein De Schaft en Het Rondeel.

Doelstelling 2:

- Er is een aantal bewustwordingscampagnes uitgevoerd (de zomercampagne "geef inbrekers geen kans" en het Donkere dagen Offensief) en de politie heeft na veel onderzoek en inspanning een veelpleger van woninginbraak gepakt. De woninginbraken zijn in de tweede helft van 2023 dan ook significant gedaald.
- Mei 2023 heeft Team Veiligheid op de weekmarkt en in de Social Media aandacht gevraagd voor de aanpak van ondermijning (herken de signalen en de meldingsbereidheid vergroten).
- Team Veiligheid heeft i.s.m. de politie en Stichting Veilig Houten bij de beurs bij de Expo voorlichting gegeven over het voorkomen van autokraak (niets erin niets eruit).

Doelstelling 3:

- In de periode 2020-2023 hebben we door de gehouden controles een veel beter beeld gekregen van de ondermijnende activiteiten in het buitengebied.
- In 2023 hebben we 35 adressen één of meerdere keren bezocht tijdens controles voor de aanpak van ondermijning. Op verreweg de meeste adressen was alles in orde of zijn er slechts kleine verbeterpunten opgemerkt. Enkele keren moest er wel stevig bestuursrechtelijk worden opgetreden in verband met dealen, gevaarlijke huisvesting van arbeidsmigranten en opslag van illegaal vuurwerk. Bij deze controles vond een integrale samenwerking plaats tussen Team Veiligheid en Team VTH, al dan niet ondersteund door het RIEC.

Doelstelling 4:

- De aanpak Jeugd en Veiligheid is verder geprofessionaliseerd. Zo zijn de middelbare scholen betrokken in het proces om te voorkomen dat jongeren afglijden in de criminaliteit. Hiertoe hebben zij het convenant Jeugdgroepenaanpak ondertekend en kunnen ze als agendalid aansluiten bij de Persoonsgerichte Aanpak (PGA).
- Alle problematische groepen zijn of worden onder regie van de gemeente middels het 7 stappenmodel samen met de veiligheidspartners aangepakt.

- Jeugd op straat wordt naar hun eigen chill-locaties verwezen en de extra boacapaciteit wordt vaker in de avonduren ingezet.
- De persoonsgerichte Aanpak Zorg en Veiligheid (PGA) jeugd heeft extra capaciteit gekregen door extra uren van onze adviseur Zorg en Veiligheidshuis.
- Dit jaar heeft Team Veiligheid een aantal keer het Tijdelijk Huisverbod ingezet, nazorg voor ex gedetineerden geleverd, en diverse interventies voor PGA volwassenen, jeugd en woonoverlast in een plan van aanpak uitgevoerd.
- Dit jaar is er meer ingezet op de aanpak van woonoverlast door middel van het geven van een specifieke gedragsaanwijzing aan overlastgevers. Het middel van de gedragsaanwijzing is in 2023 ingezet bij duivenoverlast en overlastgevende gedragingen van buren.
  Maandelijks heeft een integraal overleg Persoonsgerichte Aanpak voor de thema's 1. volwassenen, 2. jongeren en 3. woonoverlast onder regie van Team Veiligheid plaatsgevonden. Politie en BOA's hebben hierbij een signaalfunctie.

Activiteiten collegeprogramma

Wat wilden we daarvoor doen?	Voortgang	Toelichting van de afwijking
79 Prioritering en uitbreiding Boa's in openbare ruimte		
80 Cameratoezicht bedrijventerreinen		
81 Aanpakken drugsgebruik en overlast		
82 Tegengaan ondermijnende criminaliteit (bibob)		
83 Inwonersparticipatie voor veilige en leefbare woonomgeving stimuleren		

Deelprogramma Fysieke veiligheid

Wat hebben we bereikt?

Na een aantal jaar van crises konden in 2023 projecten weer worden aangepakt, zoals het project brandveiligheid appartementencomplexen. Ook is gewerkt aan de doorontwikkeling van strategisch crisismanagement dat heeft geleid tot de inwerkingtreding van het nieuwe Regionaal Crisisplan 2024-2027. Dat plan zet in op het tijdig voorzien van crises, crises proberen te voorkomen, eventuele effecten van crises te minimaliseren en daarmee de weerbaarheid van de samenleving te vergroten. Verder is in samenwerking met de VRU en gemeenten de doorontwikkeling van kolom Bevolkingszorg in de crisisorganisatie verder geprofessionaliseerd. Dat gaat over de specifieke processen waarvoor gemeenten bij crises verantwoordelijk zijn. In 2024 wordt hierover nieuwe besluitvorming verwacht. Daarnaast is inzet gepleegd op (dreigende) crises, zoals hitte, droogte, wateroverlast en hoogwater.

De verkeersveiligheid in Houten is toegenomen door op een aantal wegen in het buitengebied de maximumsnelheid te verlagen.

Uitvoering is gegeven aan de Nota Dierenwelzijn.

Doelstellingen deelprogramma Fysieke veiligheid en crisismanagement

#	Doelstelling
1	**Minder (kans op) fysieke calamiteiten - minder (kans op) slachtoffers - minder (kans op) schade**
2	**De verkeersveiligheid op een hoog niveau houden en waar mogelijk op basis van meer risicosturing verder verbeteren.**
3	**Het bevorderen van dierenwelzijn**

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Doelstelling 1:

- Eind 2022 - begin 2023 was er sprake van een verhoging van legionella in Houten en de afwikkeling daarvan. In samenwerking met de HDSR is dit via de crisisorganisatie opgepakt.
- In 2023 is een analyse uitgevoerd naar de brandveiligheid appartementencomplexen in Houten in samenwerking met de woningbouwvereniging, VRU en toezichthouder van VTH.
- Er is een nieuw Integraal Veiligheidsprogramma 2024-2027 opgesteld, waarin ook fysieke veiligheid en ontwikkelingen met impact op fysieke veiligheid een plaats hebben gekregen.
- De 26 gemeenten binnen de Veiligheidsregio Utrecht (VRU) werken samen op het gebied van bevolkingszorg bij calamiteiten en crises. Deze crisisorganisatie is zich aan het doorontwikkelen. In 2023 is hiervoor gewerkt aan een nieuwe structuur binnen bevolkingszorg.
- De crisisorganisatie van Houten heeft deelgenomen aan het opleidings-, trainings- en oefentraject van de VRU.
- Op (dreigende) crises is ingespeeld, zoals bij weersextremen als storm, hitte en hoogwater.
- Integrale advisering t.b.v. een veilig verloop van evenementen en daar waar nodig zijn extra maatregelen getroffen, zoals het inzetten van flexibel cameratoezicht bij de kermis.

Doelstelling 2:

- De maximumsnelheid is verlaagd op een aantal wegen in het buitengebied met veel fietsers (Provincialeweg, Oud Wulfseweg, Fortweg).
- Er is een aantal maatregelen in voorbereiding op plaatsen binnen de bebouwde kom, waar gemeten is dat de maximumsnelheid overschreden wordt. Hierbij zijn omwonenden nadrukkelijk betrokken.

- Er is onderzoek verricht naar de mogelijkheden voor aanpassing of herinrichting van kruisingen op de Dorpsstraat, de Poort, de Molen en de Hefbrug om ze veiliger te maken.
- Nieuw rood asfalt op een aantal fietspaden conform uitvoering MJOP.
- Najaars fietsverlichtingsactie door de Fietsersbond.
- Er zijn door leden van de fietsersbond paaltjes geïnventariseerd. Er zijn 11 paaltjes verwijderd in drie buurten (de Gaarden, Hoeves en Campen).

Doelstelling 3:

- Er zijn acties voor het tegengaan van verwilderde katten uitgevoerd.
- Er is een overleg gevoerd met de Voedselbank om als pilot dierenvoer te verstrekken.
- Opzetten communicatie voeren waterdieren.
- Er is een onderzoek uitgevoerd naar de overlast van duiven en ganzen.
- De consequenties vanwege een incident met een wolf zijn nagegaan.
- Er is een nieuwe hondenlosloopgebied gerealiseerd.
- Er is overlegd met de paddenwerkgroep over uitklimvoorzieningen.

Activiteiten collegeprogramma

Wat wilden we daarvoor doen?	Voortgang	Toelichting van de afwijking

Er zijn geen collegeprogramma activiteiten geformuleerd voor dit deelprogramma.

Programma Veilige leefomgeving - Wat heeft het gekost?

	Deelprogramma's	Rekening 2022	Primitieve begroting 2023	Begroting na wijziging 2023	Rekening 2023	Verschil begroting na wijziging vs rekening 2023
04.	**Veilige leefomgeving**					
lasten						
04.01	Sociale veiligheid en Openbare orde	1.484	1.425	1.466	1.593	-127
04.02	Fysieke veiligheid en crisismanagement	4.495	2.990	5.438	5.171	267
04.99	Programmabrede kosten	0	0	190	0	190
Totaal lasten		**5.979**	**4.415**	**7.094**	**6.764**	**330**
baten						
04.01	Sociale veiligheid en Openbare orde	402	474	537	436	-101
04.02	Fysieke veiligheid en crisismanagement	1.673	0	2.032	1.745	-287
04.99	Programmabrede kosten	0	0	0	0	0
Totaal baten		**2.075**	**474**	**2.569**	**2.181**	**-388**
	Saldo baten en lasten	**3.903**	**3.942**	**4.525**	**4.583**	**58**
Mutaties reserves						
04.99	Dotaties	0	0	0	0	0
04.99	Onttrekkingen	0	0	0	0	0
	Saldo mutaties reserves	0	0	0	0	0
	Saldo Veilige leefomgeving	**3.903**	**3.942**	**4.525**	**4.583**	**-58**

Verklaring	Verschil lasten	Verschil baten
Baten en Lasten		
1 04.01 Programmabrede kosten Doorbelasting kostenplaatsen: Tijdens het opstellen van de begroting worden de kostenplaatsen op basis van voorcalculatie aan de producten doorbelast. Als gevolg van de regels Besluit begroting en verantwoording (BBV) worden de kostenplaatsen bij de jaarrekening op basis van de werkelijke kosten (salarissen en inhuur van derden) doorbelast aan de producten.	-144	0
2 04.01 Vergunningen Algemene Verordening Ondergrondse Infrastructuren (AVOI), lagere leges omdat er een vertraging is in de aanleg van het glasvezelnetwerk. De verwachting is dat dit komend jaar verder uitgevoerd gaat worden.	24	0
	0	-90

3 04.02 De kosten voor de opvang van ontheemden Oekrainers wordt geheel vergoed vanuit de Spuk Oekraine. Vanaf augustus is er een 4de locatie geopend. De kosten en opbrengsten voor de opvang zijn lager dan we ingeschat hadden.	216	0
	0	-218
4 Diverse verschillen < € 75.000 over de deelprogramma's	44	0
5 Diverse verschillen < €75.000 over de deelprogramma's	0	-80
6 04.99 Programmabrede kosten Doorbelasting kostenplaatsen: Tijdens het opstellen van de begroting worden de kostenplaatsen op basis van voorcalculatie aan de producten doorbelast. Als gevolg van de regels Besluit begroting en verantwoording (BBV) worden de kostenplaatsen bij de jaarrekening op basis van de werkelijke kosten (salarissen en inhuur van derden) doorbelast aan de producten.	190	0
Subtotaal Baten en Lasten	***330***	***-388***

Totaal	**330**	**-388**

(+ voordeel / - nadeel)

Programma Betrokken bij de samenleving

Inleiding

Zie de bestuurlijke beschouwing voor een overall analyse van de programma's.

Overzicht relevante beleidskaders

Toekomstvisie Houten 2025
Collegeprogramma 2022-2026: Samen met inwoners bouwen aan een toekomstbestendig Houten, ondernemend en dichtbij!
Leidraad omgevingsinitiatieven en participatie

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij dit programma zijn geen verbonden partijen betrokken.

Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	Realisatie
		2020	2021	2022	2023	2023
Output indicatoren						
Toegankelijkheid website Houten.nl, percentage van criteria waaraan wordt voldaan	Toegankelijk online	59%	x	89% (label B)	x	89% (label B)
Wordt 1 keer per 3 jaar gemeten.						
Outcome indicatoren						
% Inwoners dat vindt dat burgers en organisaties voldoende ruimte krijgen om ideeën en initiatieven te realiseren	Monitor Sociale Kracht	48%	46%	x	50%	39%
% Inwoners dat vindt dat de gemeente hen voldoende betrekt bij haar plannen, activiteiten en voorzieningen	Monitor Sociale Kracht	40%	39%	x	43%	39%
Rapportcijfer digitale dienstverlening	Monitor Sociale Kracht	7,4	7,3	x	7,4	7,3
Rapportcijfer directe dienstverlening	Monitor Sociale Kracht	7,17	7,13	x	7,2	7,1
Rapportcijfer gastheerschap: in hoeverre voelt de klant zich echt welkom en goed geadviseerd/geholpen	Monitor Sociale Kracht	6,7	6,7	x	6,8	6,8
Rapportcijfer voor de wijze waarop de gemeente inwoners betrekt en de samenwerking zoekt bij de totstandkoming en de uitvoering van beleid	Monitor Sociale Kracht	6,6	6,5	x	6,7	6,5

Activiteiten collegeprogramma

Wat wilden we daarvoor doen?	Voortgang	Toelichting van de afwijking

Er zijn alleen collegeprogramma activiteiten geformuleerd op deelprogramma niveau.

Het programma bestaat uit de volgende deelprogramma's:

- Politiek en bestuur
- Dienstverlening

Deelprogramma Politiek en bestuur

Wat hebben we bereikt?

Ook in 2023 hebben we in nauw contact gestaan met onze inwoners, zodat we weten wat er leeft in de samenleving. We hebben bij gemeentelijk beleid en de uitvoering ervan inwoners in een zo vroeg mogelijk stadium betrokken. Dit deden we in al onze reguliere communicatie-uitingen, maar ook in intensievere participatie trajecten.

Doel is dat inwoners zich goed en tijdig geïnformeerd, betrokken en gehoord voelen. Het percentage inwoners dat vindt dat de gemeente hen voldoende betrekt bij plannen, activiteiten en voorzieningen is gelijk gebleven ten opzichte van de vorige meting in 2021.

Een krachtige participatiesamenleving betekent ook dat we verantwoordelijkheid delen, burgerkracht bevorderen en dus inwoners en organisaties de ruimte geven om ideeën en initiatieven te realiseren. Deze indicator is gedaald ten opzichte van de vorige keer. Het betreft een landelijke, dalende trend, waarbij Houten nog altijd hoger scoort dan vergeleken met de Nederlandse gemiddelden.

Deze afname kan het gevolg zijn van een gewijzigde formulering van de vraagstelling in 2023, doorgevoerd vanwege wijzigingen in de Burgerpeiling van de VNG. In 2021 luidde de vraag: "*Inwoners en organisaties* krijgen voldoende ruimte om initiatieven te realiseren." In 2023 werd dat gewijzigd in: "De gemeente geeft d*e buurt* de ruimte om hun ideeën en plannen uit te voeren."

De beoordeling van de relatie tussen de gemeente en haar inwoners is licht gestegen ten opzichte van 2021 van 5,3 naar 5,6. Het rapportcijfer over de samenwerking met inwoners is in 2023 met 6,5 gelijk aan 2021.

Het rapportcijfer dat de inwoners geven voor de wijze waarop de gemeente hen betrekt en de samenwerking zoekt bij de totstandkoming en de uitvoering van beleid is eveneens ongewijzigd gebleven ten opzichte van de vorige meting (2021).

GG10,GG11,GG16,GG17

Doelstellingen deelprogramma Politiek en Bestuur

#	Doelstelling
1	**Inwoners voelen zich bij plannen en activiteiten van de gemeente steeds goed en op tijd geïnformeerd, gehoord en betrokken.**
2	**Een krachtige participatiesamenleving door verantwoordelijkheid te delen en door burgerkracht te bevorderen**

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Afgelopen jaar was het eerste volle jaar van uitvoering van het collegeprogramma. Participatie is één van de leidende principes daarin. Participatie betekent dat inwoners en organisatie actief deelnemen. In dit hoofdstuk hebben we het over inwoners betrekken en informeren over plannen en activiteiten van de gemeente.

Inwonersparticipatie kent vele verschijningsvormen. We hebben op tal van terreinen, thema's, concrete projecten en voorstellen het gesprek gevoerd met onze inwoners, maatschappelijke partners en ondernemers. Dat deden we op bekende manieren zoals inwonersavonden, het toepassen van de Leidraad omgevingsinitiatieven en participatie, het intensiveren van het gebruik van het online platform Houtenpraatmee.nl, houden van werksessies of het uitvoeren van enquêtes of burgerpanels. Ook hebben we nieuwe instrumenten ingezet. Voor het Houtens DNA gingen we op straat in gesprek met inwoners, we hebben een Burgerberaad Energie georganiseerd, er is een Jongerenadviesraad ingesteld, hebben we thematische werksessies gehouden met inwoners en partners en betrekken we deskundige inwoners als experts.

Dit alles met als doel om alle lagen van de bevolking te betrekken bij de inwonersparticipatie: te weten wat kinderen vinden van hun leefomgeving, te vragen aan jongeren naar hun ideeën en mensen die om wat voor reden dan ook, een drempel ervaren om in te spreken, meer te betrekken.

1. Huidige en nieuwe instrumenten voor participatie:

- Houtens DNA is opgehaald met interviews door de ambtelijke organisatie
- Burgerberaad Energie 2040 uitgevoerd
- Nieuwe participatieaanpak voor de laadpalen gemaakt
- Jongerenadviesraad ingesteld
- Participatie aanpak voor CMK gebied opgesteld
- Participatiebijeenkomsten in het kader van tijdelijke woningbouw in Houten-Oost
- Leidraad Omgevingsinitatieven en participatie toegepast bij gemeentelijke initiatieven
- In Anterieure overeenkomsten maken we afspraken over participatie volgens de Leidraad
- Nieuwe Integraal Veiligheidsprogramma opgesteld in samenspraak met partners en inwoners

2. Impuls aan participatieadvies

- Houtenpraatmee.nl is ingezet voor diverse initiatieven: De Grund, Bouwen voor Houten, Essenkade/Houten-Oost, Houten Zuid Aardgasvrij, Houten Hub. In totaal bezochten ruim 6.000 unieke bezoekers het platform en is het aantal nieuw geregistreerde bezoekers verdubbeld naar bijna 1.000.
- Meer begeleiding en ondersteuning bij omgevingsinitiatieven en participatie-advies.
- Initiatiefnemers zijn ondersteund bij toepassing leidraad.
- Beschikbare formatie 2023 ingevuld.
- Voorbereiding evaluatie leidraad opgepakt.

3. Stimuleren inwonersinitiatieven

- De subsidieregeling voor het Inwonersfonds is voorbereid. Het is bedoeld voor zowel initiatieven in de openbare ruimte als maatschappelijke initiatieven. (Zie verder onder deelprogramma Saamhorigheid).
- Het Zelfbeheer openbaar groen is voortgezet.
- Experimenteren met nieuwe vormen van democratie: Poll op social media over het al dan niet vervangen van de Bokszak op de Vijfwal.

4. Inwoners betrekken bij eventuele bezuinigingen

- We zijn gestart met de voorbereidingen voor de Ronde van Houten

Activiteiten collegeprogramma

Wat wilden we daarvoor doen?	Voortgang	Toelichting van de afwijking
1 Huidige en nieuwe instrumenten voor participatie		
Diverse activiteiten uitgevoerd		
2 Impuls aan participatieadvies		
Diverse activiteiten uitgevoerd		
3 Stimuleren inwonersinitiatieven		
Diverse activiteiten uitgevoerd		
4 Inwoners betrekken bij eventuele bezuinigingen		
Gestart met de voorbereidingen voor de Ronde van Houten.		

Deelprogramma Dienstverlening

Wat hebben we bereikt?

Ook in 2023 zijn we onze inwoners en ondernemers van dienst geweest. We zijn een persoonlijke overheid waarbij de menselijke maat centraal staat. Toegankelijkheid is ons uitgangspunt als het gaat om onze website, maar ook aan de telefoon en de balie.

De waardering van de inwoners voor de directe en digitale dienstverlening is vrijwel gelijk gebleven ten opzicht van 2021: 7,1 resp. 7,3. We doen het in Houten beter dan ten opzichte van het landelijk gemiddelde: resp. 6,72 en 6,88.

Het contact met de gemeente Houten waarderen onze inwoners met een 6,8. Dat is een fractie hoger dan in 2021 werd gemeten.

GG10,GG16

Doelstellingen deelprogramma Dienstverlening

#	Doelstelling
1	**Goede kwaliteit van en toegankelijkheid tot gemeentelijke informatie, diensten en producten**
2	**Digitale dienstverlening zodat inwoners en ondernemers 24/7 zaken met ons kunnen doen**
3	**Een persoonlijke overheid waarbij hostmanship/gastheerschap kernwaarden zijn.**

Wat hebben we daarvoor gedaan?

De gemeente is 24/7 bereikbaar voor alle vragen via het click-call-face principe.

Het aantal contacten met inwoners is hoog. Zo heeft het Telefonisch Informatie Centrum (TIC) in 2023 rond de 65.000 vragen, verzoeken en meldingen verwerkt, die zijn ingekomen via de telefoon, per email, de gemeentelijke website en sociale media.
Daarnaast zijn in 2023 ruim 16.500 afspraken geweest met inwoners aan de balie in het gemeentehuis.

Naast de reguliere dienstverlening hebben we drie verkiezingen georganiseerd. Provinciale Staten en Waterschappen in maart en in november de Tweede Kamer. De opkomst was bij de Tweede Kamerverkiezingen ongekend hoog, 85% ten opzichte van 61% in 2021.
Voor de organisatie hebben we nieuwe vrijwilligers geworven en continuïteit geboden.

Er is een nieuw systeem aangeschaft dat ervoor zorgt dat e-formulieren aan de digitale toegankelijkheidseisen voldoen. De digitale formulieren zijn vernieuwd en beter toegankelijkheid en per 1-1-2024 beschikbaar gekomen.
Ook is de toegankelijkheid van de website continu onderhanden door informatie op te schonen en nieuwe informatie en diensten toe te voegen.

We hebben voorbereidingen getroffen om de op handen zijnde paspoortpiek organisatorisch het hoofd te kunnen bieden.

De zelfevaluatie van de Basisregistratie personen (BRP) is een audit over het op orde zijn van de gemeentelijke basisregistratie personen (voorheen de GBA). Uit de zelfevaluatie blijkt dat de bijhouding van de BRP (persoonsgegevens, processen en beveiliging) van hoge kwaliteit is.

Activiteiten collegeprogramma

Wat wilden we daarvoor doen?	Voortgang	Toelichting van de afwijking
5 Eén loket principe voor gemeentelijke dienstverlening		
Diverse activiteiten uitgevoerd		

Programma Betrokken bij de samenleving - Wat heeft het gekost?

	Deelprogramma's	Rekening 2022	Primitieve begroting 2023	Begroting na wijziging 2023	Rekening 2023	Verschil begroting na wijziging vs rekening 2023
05.	**Betrokken bij de samenleving**					
lasten						
05.01	Politiek en bestuur	3.045	3.031	3.047	2.779	268
05.02	Dienstverlening	2.036	1.951	2.057	2.169	-112
05.99	Programmabrede kosten	0	0	196	0	196
Totaal lasten		**5.081**	**4.982**	**5.300**	**4.948**	**352**
baten						
05.01	Politiek en bestuur	78	2	2	0	-2
05.02	Dienstverlening	662	570	560	585	25
05.99	Programmabrede kosten	0	0	0	0	0
Totaal baten		**741**	**572**	**562**	**585**	**24**
	Saldo baten en lasten	**4.340**	**4.410**	**4.738**	**4.362**	**-376**
Mutaties reserves						
	Dotaties					
	Onttrekkingen					
	Saldo mutaties reserves					
	Saldo Betrokken bij de samenleving	**4.340**	**4.410**	**4.738**	**4.362**	**376**

Verklaring	Verschil lasten	Verschil baten
Baten en Lasten		
05.01 Politiek en bestuur De begrote dotatie in de voorziening wethouderspensioen van afgerond 171.000 euro is niet gerealiseerd vanwege een actuariële berekening van de verplichting.	171	0
05.01 Politiek en bestuur Een begroot bedrag van 108.000 euro aan wachtgeld is niet besteed in 2023.	108	0

05.02 Dienstverlening Er zijn meer rij- en reisdocumenten uitgegeven dan begroot met als gevolg dat er afgerond 57.000 euro meer gemeentelijke - en rijksleges zijn ontvangen dan begroot.	0	57
05.02 Dienstverlening Er zijn minder documenten uitgegeven als gevolg van naturalisatie dan begroot. Dit heeft geleid tot lagere baten van afgerond 24.000 euro aan gemeentelijke - en rijksleges dan begroot.	0	-24
05.02 Dienstverlening Er zijn minder documenten verstrekt als gevolg van naturalisatie dan begroot met als gevolg dat er minder rijksleges zijn overgedragen. Dit verklaart een lagere realisatie dan begroot van afgerond 18.000 euro.	18	0
05.02 Dienstverlening Tijdens het opstellen van de begroting worden de kostenplaatsen op basis van voorcalculatie aan de producten doorbelast. Als gevolg van de regels Besluit begroting en verantwoording (BBV) worden de kostenplaatsen bij de jaarrekening op basis van de werkelijke kosten (salarissen en inhuur van derden) doorbelast aan de producten. Dit heeft geleid tot een hogere realisatie dan begroot van afgerond 134.000 euro.	-134	0
05.03 Programmabrede kosten Tijdens het opstellen van de begroting worden de kostenplaatsen op basis van voorcalculatie aan de producten doorbelast. Als gevolg van de regels Besluit begroting en verantwoording (BBV) worden de kostenplaatsen bij de jaarrekening op basis van de werkelijke kosten (salarissen en inhuur van derden) doorbelast aan de producten. Dit heeft geleid tot een lagere realisatie dan begroot van afgerond 195.905 euro.	196	0
Overige verschillen Het overig verschil wat betreft de gerealiseerde baten ten opzichte van de begroting betreft een saldo van afgerond 9000 euro.	0	-9
Overige verschillen Het overig verschil wat betreft de gerealiseerde lasten ten opzichte van de begroting betreft een saldo van afgerond 7000 euro.	-7	0
Subtotaal Baten en Lasten	***352***	***24***

Totaal	**352**	**24**

(+ voordeel / - nadeel)

Algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie

Het programma "Algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie" is opgenomen omdat de BBV (besluit begroting en verantwoording)-voorschriften de gemeente verplichten om naast haar 5 facultatieve programma's ook dit programma in de begroting op te nemen. Dit programma heeft een heel ander karakter dan de andere programma's en is daarom anders van opbouw.

Het programma algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie betreft de OZB en de uitkeringen uit het gemeentefonds. Deze middelen kennen geen vooraf bepaald bestedingsdoel en zijn daarmee vrij aanwendbaar. Daarnaast is in dit programma volgens de BBV-notitie overhead de overhead apart begroot en dus niet verwerkt in de (deel)programma's. Ook het renteresultaat komt via dit programma naar voren en voldoet aan de criteria van de notitie rente.
De niet vrij aanwendbare heffingen, zoals het rioolrecht en afvalstoffenheffing en de ontvangsten van specifieke uitkeringen zijn als baten opgenomen in de betreffende programma's.

Overhead
Hieronder volgt een overzicht van de overhead:

	Werkelijkheid 2022	Begroting 2023	Werkelijkheid 2023	Saldo 2023
Personeelskosten Directie	309.288	309.974	472.091	-162.117
Personeelskosten Leidinggevenden primair proces	1.259.676	1.136.660	1.305.312	-168.652
Personeelskosten Managementondersteuning primaire proces	521.318	298.447	382.330	-83.883
Personeelskosten Financiën. toezicht en control	1.666.989	1.567.242	2.440.577	-873.335
Personeelskosten P&O/ HRM	1.026.922	987.362	1.260.674	-273.312
Personeelskosten Inkoopfunctie	293.008	342.927	470.245	-127.318
Personeelskosten Communicatiefunctie	757.919	654.908	718.132	-63.224
Personeelskosten Juridische zaken	244.403	206.434	227.824	-21.390
Personeelskosten Bestuurszaken en bestuursondersteuning	841.155	718.897	793.386	-74.489
Personeelskosten Informatievoorziening en automatisering	1.076.886	1.081.356	1.223.298	-141.942
Personeelskosten Informatiebeheer(DIV)	249.773	230.503	254.974	-24.471
Personeelskosten Facilitaire zaken en huisvesting	901.457	920.180	1.003.650	-83.470
ICT	1.864.087	2.748.939	2.619.130	129.809
Huisvesting	891.065	738.209	799.392	-61.183
Uitbestedingskosten bedrijfsvoering	549.823	855.435	837.707	17.728
Concernbrede personeelskosten	991.214	1.160.428	1.021.408	139.020
Bedrijfsvoeringkosten diverse afdelingen	459.738	472.511	462.344	10.167
Totaal overhead	**13.904.722**	**14.430.412**	**16.292.474**	**-1.862.062**

De personeelslasten binnen de teams worden bij het opstellen van de primitieve begroting en in de jaarrekening via een gedetailleerde kostenverdeling over de producten en programma's verdeeld.
Bij tussentijdse begrotingswijzigingen van de personeelslasten is het niet mogelijk om deze gedetailleerde kostenverdeling toe te passen. Om de gewijzigde lasten toch via de programma's in het begrotingssaldo te verwerken, wordt de post "saldo kostenplaatsen" gebruikt. In elk programma is deze post opgenomen. Van elk team is bepaald in welk programma de gewijzigde personeelslasten verwerkt worden. Bijvoorbeeld van team Samenleving komen alle wijzigingen op het saldo kostenplaatsen in het programma Samen Leven terecht. Bij de kostenverdeling in de jaarrekening komen de personeelslasten van team Samenleving in meerdere programma's en in Algemene dekkingsmiddelen terecht. Daarom zien we op de post 'saldo kostenplaatsen' in de programma's geen realisatie staan.
In bovenstaande tabel staan de personeelslasten van de verschillende teams die aan Overhead toegerekend worden, waarbij de *primitieve* begroting vergeleken wordt met de werkelijkheid. Dit saldo geeft geen goed beeld. In de paragraaf Bedrijfsvoering staat een analyse van personeelslasten (incl. tussentijdse wijzigingen).

De overheadkosten 2023 bedragen 46,4% (begroot 44,6%) van de totale kosten van de organisatie (apparaatskosten).
De overheadkosten zijn in de paragraaf lokale heffingen ook apart inzichtelijk bij de kostenonderbouwing gemeentelijke heffingen (rioolrecht en afvalstoffenheffing).

Vennootschapsbelasting(Vpb)
Gemeenten zijn vennootschapsbelastingplichtig voor zover er een onderneming wordt gedreven in fiscale zin. Veel gemeenten bieden reclame-exploitanten de mogelijkheid om reclame-uitingen aan te brengen op eigendommen van de gemeente. Commerciële partijen exploiteren de advertentieruimte, waarvoor gemeenten inkomsten ontvangen. Zo ook Houten. Hierbij wordt reclame-exploitanten een exclusief gebruiksrecht gegeven op eigendommen van de gemeente, zoals grond of lichtmasten. Hier kunnen dan reclameobjecten, zoals lichtbakken en abri's, worden aangebracht. De Belastingdienst neemt het standpunt in dat dit een belaste activiteit is. Veel gemeenten nemen het standpunt in dat sprake is van normaal vermogensbeheer. Toch heeft onze fiscalist op basis van het uitgangspunt van de belastingdienst onze aangifte moeten indienen. Dit resulteert erin dat Houten over deze activiteit Vpb moet betalen.
Ook zijn er afspraken gemaakt tussen de brancheorganisatie die zich bezig houdt met de inzameling van huishoudelijk afval (de NVRD) en de Belastingdienst. Over afvalstromen met een positieve waarde moet nu, met terugwerkende kracht vanaf 2016, aangifte worden gedaan van een "winst" ter grootte van 1% van de opbrengst. Ons samenwerkingsverband (AVU) doet aangifte van de "winst" met betrekking tot de opbrengst van papier en glas (de twee grootste afvalstromen die een positieve waarde hebben). Houten doet aangifte over de resterende afvalstromen (oud ijzer en frituurvet). Dit alles resulteert in een voorlopige aanslag vennootschapsbelasting 2023 van € 28.480. Daarnaast is de aanslag van 2021 met € 6.435 verlaagd.

Activiteiten collegeprogramma

Wat wilden we daarvoor doen?		Voortgang	Wat hebben we gedaan?
50	**Afschaffing hondenbelasting**		
84	**Solide en toekomstbestendige ICT**		
85	**Leges bouwvergunningen kostendekkend**		
86	**Vitaliteitsbudget**		

Programma Algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie - Wat heeft het gekost?

	Deelprogramma's	Rekening 2022	Primitieve begroting 2023	Begroting na wijziging 2023	Rekening 2023	Verschil begroting na wijziging vs rekening 2023
A	**Algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie**					
lasten						
A1	Lokale heffingen	738	658	945	941	4
A2	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	0	743	4	0	4
A3	Overhead	14.069	13.372	15.471	17.326	-1.855
A4	Saldo financieringsfunctie	32	233	101	90	11
A5	Vennootschapsbelasting (VpB)	24	26	26	22	4
A6	Overige baten en lasten	1.802	2.587	2.669	1.408	1.262
A7	Onvoorzien	0	67	67	51	16
Totaal lasten		**16.665**	**17.686**	**19.284**	**19.837**	**-554**
baten						
A1	Lokale heffingen	13.772	14.368	14.611	15.239	628
A2	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	77.799	74.011	78.653	79.166	513
A3	Overhead	165	362	1.041	1.034	-7
A4	Saldo financieringsfunctie	64	12	10	135	125
A5	Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0	0	0
A6	Overige baten en lasten	2.066	1.200	1.267	2.089	822
A7	Onvoorzien	0	0	0	0	0
Totaal baten		**93.865**	**89.953**	**95.582**	**97.663**	**2.081**
	Saldo baten en lasten	**-77.200**	**-72.267**	**-76.298**	**-77.825**	**-1.527**
Mutaties reserves						
A8	Dotaties	4.954	0	986	1.969	-982
A8	Onttrekkingen	7.884	120	4.884	4.971	87
	Saldo mutaties reserves	-2.930	-120	-3.898	-3.002	896
	Saldo Algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie	**-80.130**	**-72.387**	**-80.196**	**-80.827**	**631**

Ten laste van de post Onvoorzien is € 51.000 bijgedragen ten behoeve van hulp in het aardbevingsgebied in Turkije en Syrië.

Verklaring	Verschil lasten	Verschil baten
Baten en Lasten		
A1 Lokale heffingen Overall valt de OZB dit kalenderjaar (actueel belastingjaar en oude belastingjaren) € 0,617 mln hoger uit bestaande uit een voordeel van € 0,549 mln over het actuele begrotingsjaar en een voordeel van € 0,067 over de oudere belastingjaren. - Het voordeel voor begrotingsjaar 2023 van € 0,549 mln is ontstaan door: o Een hogere waardeontwikkeling niet-woningen. In de tariefsaanlevering is aangegeven ruim 4% maar dat blijkt o.a. a.g.v. accres niet-woningen (waaronder bouwterreinen) ruim 6% te zijn. Dat heeft invloed op de post eigendom en gebruik o Een hogere waardeontwikkeling woningen. In de tariefsaanlevering is aangegeven dat incl. accres ten opzichte van 2022 de waardeontwikkeling 20,3% zou bedragen maar inmiddels blijkt dit ruim 21,5% te zijn. - Het voordeel voorgaande jaren betreft vooral niet-woningen. De op te leggen post belastingjaar 2021 is € 0,061 voordelig uitgevallen en 2022 € 0,006 voordelig.	0	617
A2 - Algemene Uitkering: Naar aanleiding van de decembercirculaire heeft Houten voor ruim € 1,66 miljoen aanvullende middelen in het gemeentefonds ontvangen voor het jaar 2023. Omdat deze circulaire pas laat in het jaar verschijnt, konden deze mutaties niet meer in de begroting 2023 worden verwerkt. De enige uitzondering hierop is de energietoeslag (€ 1,2 miljoen), omdat al eerder bekend was hoeveel Houten hiervoor zou ontvangen. Totaal € 0,46 miljoen kon dus niet meer begroot worden. Jaarlijks bij de meicirculaire maken we een raming van de volumina van de verdeelmaatstaven van het gemeentefonds. De meeste maatstaven worden gedurende het jaar door het ministerie van BZK definitief vastgesteld. Als gevolg daarvan actualiseren wij onze ramingen van de volumina. Voor de maatstaven die nog niet definitief zijn vastgesteld wijkt de raming af van die van BZK (€ 0,05 miljoen).	0	513
A3 - Overhead Zie toelichting eerder in dit programma.	-1.855	0
A4 Rentebaten Als gevolg van stijgende rente hebben we voor het eerst in jaren weer rentebaten uit schatkistbankieren. Deze waren in 2023 nog niet begroot.	0	116
A6 - btw afvalstoffen- en rioolheffing De toe te rekenen btw aan afvalstoffen- en rioolheffing is hoger dan verwacht.	0	570
A6 - Doorbelasting kostenplaatsen Tijdens het opstellen van de begroting worden de kostenplaatsen op basis van voorcalculatie aan de producten in de programma's (w.o. de post Overhead in het programma algemene dekkingsmiddelen) doorbelast. Dit gebeurt niet bij tussentijdse personele begrotingswijzigingen. Mutaties van deze tussentijdse wijzigingen in dit programma worden begroot op de post overige baten en lasten. Bij het opstellen van de jaarrekening worden de werkelijke personele lasten wel doorbelast aan de post Overhead. Daarmee heft dit voordeel deels het nadeel op de post Overhead op.	1.360	0

A6 - Financiële afwikkeling lening Berg en Boschschool: Voor de bouw en inrichting van de school en de verwerving van de grond heeft de raad op 4 juli 2006 en 3 april 2007 in totaal een krediet beschikbaar gesteld van € 6.4 miljoen. Voor eigen rekening zou het schoolbestuur in het schoolgebouw een medisch kinderdagverblijf met aandacht voor autistische peuters realiseren. Toen externe financiering hiervoor uitbleef en het schoolbestuur de niet voor onderwijshuisvesting bedoelde rijksmiddelen inzette voor de bouw dreigde er een faillissement. Een faillissement is voorkomen door de lening die de gemeente in 2010 aan het schoolbestuur heeft verstrekt. De aflossing van de lening heeft het schoolbestuur sinds 2011 kunnen dekken uit de opbrengst van een huurcontract met het medisch kinderdagverblijf. Door het beëindigen van deze huurovereenkomst ontvangt het schoolbestuur niet meer de middelen die gebruikt werden voor de aflossing van de lening. Door de groei van het aantal leerlingen wordt de ruimte gebruikt als onderwijshuisvesting en zal ook niet meer worden verhuurd. De vigerende wetgeving staat vanuit rechtmatigheid niet toe dat de rijksmiddelen die het schoolbestuur ontvangt aangewend worden voor investeringen in fysieke huisvesting dan wel huur van onderwijshuisvesting. Onderwijshuisvesting is wettelijk een zorgplicht van gemeenten voor SO en VSO-onderwijs.	-229	0
A6 - Inhuur personeel De kosten voor inhuur in verband met (de implementatie van) de omgevingswet, bouwtoezicht en -handhaving en versterking management zijn E 250.000 hoger dan begroot. Dit wordt grotendeels gecompenseerd door een hogere onttrekking uit de reserve Implementatie omgevingswet.	-250	0
A6 - Voorziening verlofsparen De in 2022 berekende hoogte van deze voorziening was te hoog. Per 1 januari 2023 heeft daarom een verlaging van de voorziening plaatsgevonden van E 364.000. Per ultimo 2023 is E 103.000 aan de voorziening gedoteerd op basis van de huidige rechten verlofsparen. Deze mutaties waren niet begroot.	261	0
A6 Doorbelasting aan derden In 2023 is een nagekomen bate als gevolg van doorbelasting aan derden over het jaar 2022 verantwoord.	0	200
A6 Project Mens en cultuur. Dit traject is nog niet ten einde en het beschikbare budget is in 2023 niet gebruikt. Via de resultaatbestemming zal voorgesteld worden het budget voor 2024 beschikbaar te stellen.	110	0
Overige verschillen < € 75.000 binnen dit programma	49	0
	0	64
Subtotaal Baten en Lasten	***-554***	***2.080***

Reserves		
A8 - Reserve GREX De winstneming GREX ad € 982.000 is toegevoegd aan de reserve Concern weerstandsvermogen grex. Dit was niet begroot.	-982	0
A8 - reserve implementatie omgevingswet Aan de reserve Implementatie omgevingswet is meer onttrokken dan begroot, omdat de inhuurkosten hoger zijn (zie ook A6).	0	270

A8 - Reserve overlopende posten Aan de reserve overlopende posten is € 131.000 minder onttrokken dan begroot. De raad heeft op 8 november 2022 amendement 097-2022 aangenomen, waarbij een armoedefonds is ingesteld dat eenmalig gevuld is met een bedrag van € 250.000 ter overbrugging van de grootste noden om schrijnende gevallen waarbij inwoners buiten hun schuld om door de inflatie en gestegen energiekosten in de schulden dreigen te belanden te kunnen helpen. Het restant van deze middelen mocht meegenomen worden naar 2023 (via de bestemmingsreserve overlopende posten). In 2023 zijn een aantal besluiten genomen met dekking uit dit armoedefonds: inzet regelvrij budget WIL-generalist, aansluiting bij Ondernemer Centraal, tijdelijk addendum beleidsregels bijzondere bijstand, incidentele subsidie stichting Urgente Noden (SUN) Lekstroom, stichting Leergeld en het Jeugdfonds Sport en Cultuur en de subsidieregeling Energiecompensatie Houten. De middelen voor het tet tijdelijk addendum beleidsregels bijzondere bijstand waren deels voor 2023 en 2024. Vooraf was niet duidelijk in welk jaar de kosten zouden landen; van het begrote deel voor 2023 is over gebleven. Daarnaast zijn er minder aanvragen voor de subsidieregeling Energiecompensatie Houten (ronde 2) binnen gekomen ten opzichte van het bestedingsplan. Voor de resterende middelen in het armoedefonds wordt in de 1e bestuursrapportage 2024 een bestedingsplan opgenomen.	0	-131
Overige verschillen < € 75.000 binnen dit programma	0	-52
Subtotaal Reserves	***-982***	***87***

Totaal	**-1.536**	**2.167**

(+ voordeel / - nadeel)

Paragrafen

Paragraaf Lokale heffingen

Inleiding

In de paragraaf Lokale heffingen in de begroting worden de beleidsuitgangspunten voor de gemeentelijke belastingen en rechten weergegeven. In de paragraaf Lokale heffingen in de jaarstukken geven we inzicht in de belangrijkste ontwikkelingen, zowel beleidsmatig als financieel, die zich hebben voorgedaan in het afgelopen jaar.

Belangrijkste ontwikkelingen in 2023

Met betrekking tot de afvalstoffenheffing hebben we te maken met een lagere opbrengst afvalstoffenheffing(nadeel € 0,113 miljoen) doordat er in werkelijkheid minder woningen in 2023 zijn opgeleverd en bewoond dan verwacht was bij het opstellen van de begroting 2023. Daarnaast is de component vermindering hoger uitgevallen dan begroot wat komt door opname artikel 98 lid 4 in de verordening die ten aanzien van het aantal personen aanvullende (automatische) vermindering tot gevolg heeft.

Voor de OZB geldt het volgende:
- Het voordeel voor begrotingsjaar 2023 van € 0,559 mln is ontstaan door:
    - o Een hogere waardeontwikkeling niet-woningen. In de tariefsaanlevering is aangegeven ruim 4% maar dat blijkt o.a. a.g.v. accres niet-woningen (waaronder bouwterreinen) ruim 6% te zijn. Dat heeft invloed op de post eigendom en gebruik
    - o Een hogere waardeontwikkeling woningen. In de tariefsaanlevering is aangegeven dat incl. accres ten opzichte van 2022 de waardeontwikkeling 20,3% zou bedragen maar inmiddels blijkt dit ruim 21,5% te zijn.
- Het voordeel voorgaande jaren betreft vooral niet-woningen. De op te leggen post belastingjaar 2021 is € 0,061 voordelig uitgevallen maar daartegenover staat een nadeel op de post op te leggen belastingjaar 2022 (lagere raming op te leggen OZB bouwterreinen).

Overzicht geraamde inkomsten per belastingsoort

Omschrijving	Rekening 2022	Begroting 2023	Rekening 2023	Verschil 2023
01. Afvalstoffenheffing	5.657	5.828	5.715	-113
02. Hondenbelasting	177	177	185	8
03. Leges algemeen	2.736	1.059	1.289	230
04. Lijkbezorging	119	177	159	-18
05. Onroerend zaakbelasting	13.367	14.204	14.792	588
06. Rioolheffing	3.223	3.438	3.453	15
07. Toeristenbelasting	227	230	263	32
Totale opbrengst	**25.507**	**25.113**	**25.855**	**743**

Toelichting op afwijkingen > € 75.000

Afvalstoffenheffing
Zie onder 'belangrijkste ontwikkelingen 2023' de achtergrond van deze afwijking.

Leges algemeen
De afwijking op de leges algemeen € 229.850 positief wordt hoofdzakelijk veroorzaakt doordat in 2023 de opbrengst van leges voor bouwvergunningen hoger is uitgevallen dan eerder geraamd. Dit is veroorzaakt door enkele grote plannen, waarvan de vergunning in december 2023 zijn afgegeven en welke nog niet voorzien waren.

Onroerende zaakbelasting
De afwijking ten aanzien van de Onroerende zaakbelasting is € 559.487 positief, zie onder 'belangrijkste ontwikkelingen 2023' de achtergrond van deze afwijking.

Lokale lastendruk

In onderstaande tabel is de lastendruk in Houten in 2023 weergegeven, voor zowel eigenaar-gebruikers als huurders. Zoals gebruikelijk in woonlastenoverzichten worden hierbij de onroerende-zaakbelastingen, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing betrokken. Het uitgangspunt is een meerpersoonshuishouden. Als peildatum voor de WOZ-waarde 2023 geldt 1 januari 2022. Deze waarde is alleen van toepassing op het belastingjaar 2023.

x € 1

Omschrijving	Bron	Rekening 2019	Rekening 2020	Rekening 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Afvalstoffenheffing	WSJG	230	258	316	310	310
Rioolrechten	WSJG	114	145	148	150	150
Totaal gebruiker		**344**	**403**	**464**	**460**	**460**
OZB eigenaar	WSJG	386	389	384	402	*)397
Totaal eigenaar/gebruiker		**730**	**792**	**848**	**862**)**	**857**

*) gemiddelde woningwaarde is lager (€ 418.000) dan waarmee in de raming is rekening gehouden (€ 424.000)
**) wijkt vanaf 2022 af van het bedrag vermeld door Coelo in verband met beschikbare CBS-data.

Bij de calculatie voor de woonlasten voor meerpersoonshuishouden (mphh) die COELO hanteert, staat de gemeente Houten op de 183e plaats (€950). In 2022 was dit de 173e plaats. Provinciaal staat Houten op de 7e plaats (2022 7e).

In onderstaande tabel zijn enkele vergelijkende cijfers uit de Atlas van de lokale lasten 2023 opgenomen.

Vergelijking woonlasten mphh

Omschrijving	Woonlasten hh Coelo	Procentuele vergelijking	Positie ranglijst
Landelijk goedkoopste gemeente (Ameland)	679	71%	1
Gemeente Houten	950	100%	183
Landelijk duurste gemeente (Bloemendaal)	1.874	197%	352
Provinciaal goedkoopste gemeente (Veenendaal)	773	81%	1
Gemeente Houten	950	100%	7
Provinciaal duurste gemeente (Montfoort)	1.228	129%	26

Kwijtscheldingsbeleid

Bij kwijtschelding van belasting wordt de 100% norm van de relevante bijstandsnorm gehanteerd. Voor de overige regels wordt het rijksbeleid gevolgd. Op grond van de belastingverordeningen kan kwijtschelding worden verleend voor de afvalstoffenheffing, hondenbelasting (alleen de eerste hond), rioolheffing en in zéér uitzonderlijke gevallen de onroerende-zaakbelasting. Voor de overige belastingen en heffingen wordt geen kwijtschelding verleend.

Heffingsjaar	Rekening 2020	Rekening 2021	Rekening 2022	Rekening 2023
Kwijtschelding hondenbelasting	4	4	4	4
Kwijtschelding afvalbeleid	136	167	161	173
Kwijtschelding belastingen	0	0	3	0
Kwijtschelding rioolheffing	78	79	78	86
Totaal	**218**	**250**	**247**	**263**

Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Voor het bereiken van onze doelstellingen en het bewaken van de financiële positie van de gemeente Houten is inzicht gewenst in potentiële financiële risico's en de mogelijkheden om deze tegenvallers op te vangen (de weerstandscapaciteit). In deze paragraaf werken we de risico's en de weerstandscapaciteit uit. De verhouding tussen de weerstandscapaciteit en de risico's wordt het weerstandsvermogen genoemd en geeft een beeld van de robuustheid van onze financiële situatie. Een toereikend weerstandsvermogen voorkomt dat iedere financiële tegenvaller ons direct tot bezuinigingen dwingt of ten koste gaat van bestaande taken. Incidenteel kunnen deze financiële tegenvallers worden gedekt uit het weerstandsvermogen. Indien er sprake is van structurele financiële tegenvallers zijn hier uiteraard op langere termijn maatregelen voor nodig om de begroting structureel en reëel in evenwicht te laten zijn. De ratio voor het weerstandsvermogen in de Jaarrekening 2023 is 15,7. Deze is veel hoger dan vorig jaar. De ratio voor het weerstandsvermogen was toen 7,1. De weerstandscapaciteit is sterk gestegen als gevolg van een veel hogere vrije algemene reserve en winst over het boekjaar. De hoge ratio weerstandsvermogen is van belang gezien het aantal niet-kwantitatieve risico's. Deze risico's kunnen zich uiteindelijk in meer of minder mate gaan vertalen in concrete risico's. De hoge ratio is dan een buffer om deze risico's incidenteel af te dekken.
Naast een robuust weerstandsvermogen is een adequaat risicomanagement gewenst. Dit betekent een proactieve houding in het signaleren, herkennen en beheersen van risico's. Concreet vullen we dit in met een periodieke screening op mogelijke risico's, te nemen beheersmaatregelen en het gesprek met elkaar hierover.

Deze paragraaf begint met een weergave van de weerstandscapaciteit. Vervolgens komt het risicoprofiel, uitgesplitst in risico's aan bod. Vanuit de weerstandscapaciteit en risico's wordt een conclusie getrokken over het weerstandsvermogen. Deze paragraaf sluit af met een aantal financiële kengetallen.
De risico's en risicobuffer in de grondexploitatie wordt toegelicht in de paragraaf grondbeleid.

In deze paragraaf is in de jaarrekening 2023 extra aandacht besteed aan de kwantitatieve en niet-kwantitatieve risico's om deze leesbaarder te maken. In haar huidige vorm geeft zij (heel) veel informatie over onzekerheden en risico's. Er is een adequate screening geweest, zonder dat dit ten koste gaat van de kwaliteit.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit het geheel van middelen en mogelijkheden om niet begrote, onverwachte incidentele kosten te kunnen dekken. De weerstandscapaciteit bestaat uit de vrije algemene reserve, de onbenutte belastingcapaciteit en de stelpost onvoorzien. De beklemde algemene reserve is dus geen onderdeel van de weerstandscapaciteit. Voor het inzetten (op basis van door de raad vastgestelde criteria) van de beklemde algemene reserve is altijd een raadbesluit nodig. Het verloop van de weerstandscapaciteit wordt in onderstaande tabel weergegeven.

bedragen x € 1.000

Weerstandscapaciteit	1-1-2023	31-12-2023	1-1-2024
Vrije algemene reserve	6.177	8.976	8.976
Resultaat 2023 (incl. resultaatbestemmingen)			1.886
Onbenutte belastingcapaciteit			3.280
Stelpost onvoorzien			67
Totaal	**6.177**	**8.976**	14.209

De omvang van de vrije algemene reserve is per 31 december 2023 € 8.976 miljoen. Dit is € 6.432 miljoen boven de door de financieel toezichthouder (provincie Utrecht) gesteld norm (€ 50 per inwoner). Per 1 januari 2024 bedraagt de vrije algemene reserve € 10.862 miljoen en ligt € 8.318 miljoen boven de minimumnorm. De door de financieel toezichthouder gestelde norm is een duiding, maar geen harde eis in het kader van het toezichtregime.

Omdat aanpassing van belastingtarieven voor 2023 niet meer mogelijk is, is de onbenutte belastingcapaciteit per 31 december 2023 € 0. Op basis van de begroting 2024 is de prognose van de onbenutte belastingcapaciteit per 1 januari 2024 € 3,280 miljoen.

De omvang van de stelpost onvoorzien (€ 67 duizend) is gebaseerd op een norm van € 1,25 per inwoner.

Risicoprofiel

Zoals gebruikelijk maken we bij het risicoprofiel onderscheid in kwantitatieve risico's en niet-kwantitatieve risico's (onzekerheden).
De kwantitatieve risico's zijn risico's waarvan de financiële gevolgschade wel kan worden gekwantificeerd. Deze kwantitatieve risico's zijn relevant bij het bepalen van de omvang van het weerstandsvermogen.
De niet-kwantitatieve risico's zijn ontwikkelingen waarvan de waarschijnlijkheid en de (financiële) impact van de ontwikkeling (nog) niet kan worden ingeschat maar op termijn wel tot een risico (positief of negatief) kunnen leiden.

Kwantitatieve risico's

De kwantitatieve risico's zijn relevant voor het bepalen van het weerstandsvermogen. Zoals in de inleiding gezegd, dit zijn risico's waarvan de financiële gevolgschade kan worden gekwantificeerd.
De recentste weergave van deze risico's is geweest bij de begroting 2024 (oktober 2023). Met het oog op begrotingsjaar 2024 zijn deze risico's geactualiseerd. Onderstaande tabel laat de huidige stand van zaken zien. Ieder risico wordt kort beschreven, met oorza(a)k(en) en gevolg en beheersmaatregelen die we kunnen inzetten om deze risico's zoveel mogelijk te beperken. De kansinschatting dat het risico zich voordoet vermenigvuldigd met de mogelijke financiële omvang geeft een waardering van de mogelijke gevolgschade van ieder risico aan.

Een dergelijke actualisatie van de risico's geeft een dynamisch risicobestand. Dit leidt tot onderstaande matrix voor de gekwantificeerde risico's.

Risicomatrix (x € 1.000):

Financiële omvang	0 - 20 %	21 - 40 %	41 - 60 %	61 - 80 %	81 - 100 %
≥ € 1 mln	€ 125 Aantal: 1	€ 375 Aantal: 1	€ 625	€ 875	€ 1.125
≥ € 0,5 < € 1 mln	€ 75	€ 225	€ 375	€ 525	€ 675
≥ € 0,1 < € 0,5 mln	€ 30 Aantal: 2	€ 90 Aantal: 1	€ 150	€ 210	€ 270
≥ € 0,05 < € 0,1 mln	€ 7,5	€ 22,5 Aantal: 1	€ 37,5	€ 52,5	€ 67,5
< € 0,05 mln	€ 2,5	€ 7,5	€ 12,5	€ 17,5	€ 22,5

Kans

aantal gekwantificeerde risico's: 6

Toelichting bij de matrix:
Het risico wordt berekend door de gemiddelde kans dat het risico zich voordoet te vermenigvuldigen met het gemiddelde financiële effect van het risico. In de bovenstaande matrix wordt het aantal risico's weergegeven dat is gedefinieerd met dezelfde risico-score. De kleuren in de matrix zijn gerelateerd aan de risicoscore en geven de urgentie aan en de mate van bestuurlijke / politieke relevantie. De kleuren lopen op met de urgentie op:

- groen
- geel
- oranje
- rood

Risico + omschrijving	Oorzaak	Gevolg	Beheersmaatregelen	Gebied	Categorie	Kans	Omvang	Gevolgschade
Cyberaanval. Hackers zijn continue op zoek naar manieren om ons ICT-netwerk binnen te dringen.	Ransomware aanvallen zijn financieel aantrekkelijk voor aanvallers.	Digitale gegevens zijn niet meer beschikbaar en worden pas vrijgegeven na het betalen van losgeld (ransom). Daarnaast kunnen deze gegevens in handen komen van onbevoegden. Bij een aanval moeten dure experts worden ingeschakeld.	1. Implementatie van de baseline informatiebeveiliging overheid (BIO). 2. Implementatie van SIEM (Security Information & Event Management) tot niveau "medium". Hierbij worden alle aspecten van de ICT-infrastructuur 24/7 gemonitord door een gespecialiseerde organisatie. 3. Strict patchbeleid, zodat veiligheidsupdates direct worden geïnstalleerd. 4. Tooling die kwetsbaarheden en malware in het netwerk detecteert. 5. Personeel bewust maken van de risico's van o.a. het klikken op verdachte mails en links. 6. Een goede backup procedure en een dubbele uitvoering van serverruimtes, zodat gegevens op meerdere plekken zijn opgeslagen. 7. Aanwezigheid van een crisis response team met duidelijke procedures - op SOC niveau. 8. Inloggen vereist tweefactor authentificatie. 9. Aangescherpt cloudbeleid incl. een checklist die moet worden ingevuld door leveranciers van cloudapplicaties. 10. D.m.v. gap-analyses wordt bepaald voor welke informatie-systemen extra beveiligings-maatregelen benodigd zijn.	ICT Informatiebe-veiling Privacy	Informatie / organisatorisch / financieel	20-40% *	€ 4.500	**€ 675**

			11. Segmentatie van het netwerk, zodat de gegevens van Houten, WIL en RUD volledig van elkaar zijn gescheiden. 12. Maken van een draaiboek hoe te handelen in het geval van een Cyberaanval en 1 maal per jaar een oefening doen. 13. Cybersecurityverzekering afgesloten per 1 jan 2024.					

Geen aflossing op verstrekte leningen / effectuering verleende garanties. Van verstrekte leningen of garanties bestaat het risico dat een organisatie niet aan haar aflossingsverplichting kan voldoen.	De gemeente verstrekt leningen en garanties aan diverse verenigingen, stichtingen of organisaties met een publiek belang (€ 2,5 miljoen).	Organisaties voldoen niet aan hun verplichtingen voldoen.	- Beleidsregels leningen en garanties - incidentele controle jaarverslagen van organisaties	Financieel	Financieel / economisch	0-20%	€ 2.500	**€ 125**
Datalek. Onbevoegden hebben toegang tot privacygevoelige gegevens.	1. Onvoldoende beveiliging van privacygevoelige gegevens 2. Medewerkers zijn zich onvoldoende bewust van de risico's van privacyschending.	Onbevoegden hebben toegang tot privacygevoelige gegevens. Het datalek moet worden gemeld bij de Autoriteit Persoonsgegevens, en bij hoog risico voor betrokkenen ook aan personen wiens gegevens gelekt zijn. De Autoriteit Persoonsgegevens kan een onderzoek instellen naar de oorzaak van het datalek.	1. D.m.v. privacy impact assessments wordt bepaald voor welke informatiesystemen extra beveiligingsmaatregelen benodigd zijn. 2. Inloggen vanuit een onbeveiligde omgeving (v.b. vanuit huis) vereist tweefactor authentificatie. 3. Ingebruikname software voor veilig mailen met interne en externe partijen. 4. Instructie / workshops / e-learning op het gebied van de AVG. 5. Bijwerken van het privacybeleid en implementatie van het beleid in de organisatie.	Privacy	Informatie / organisatorisch	20-40%	€ 200	**€ 30**

Schade op wegen van dijken. Bij wegen op dijken met een waterkerende functie ontstaat regelmatig schade.	Deze schade heeft te maken met de hoeveelheid transportbewegingen en slappe bermen door onder andere de weersinvloeden. Door het verkeer gemaakte diepe sporen langs de verharding maakt dat er randschade ontstaat omdat het aanvullen met menggranulaat niet is toegestaan en de financiële middelen ontoereikend zijn om de bermen op een andere manier te verharden. De ervaring leert ons dat de aanwezige vegetatie de bodemsamenhang van een dijklichaam positief kan beïnvloeden.	Mogelijk krijgen we te maken met juridische procedures (aanprakelijkheid).	Er zijn geen beheersmaatregelen mogelijk omdat het onbeïnvloedbaar is.	Wegenbeheer	Juridisch / aansprakelijk	0-20%	≥ €100 < €500	**€ 30**

Negatieve impact van de weersveranderingen op de beheersaspecten van wegen. Warme/droge zomers zorgen voor extra scheurvorming en/of spatten in het asfalt. In de meest extreme gevallen kan het zelfs leiden tot grondwaterdaling waarbij ongelijkmatige zetting op kan treden wat gevolgen heeft voor grote delen van de weg.	Klimaatverandering. Heeft niet alleen een impact op wegen. Ook huizen welke op staal gefundeerd zijn krijgen hiermee te maken.	Toename van de uitgaven op wegen. Pro actief werkzaamheden uitvoeren is met de huidige stand der techniek (nog) niet mogelijk.		Wegbeheer	Financieel / economisch	0-20%	≥ €100 < €500	**€ 30**
Aantasting stabiliteit oevers. Vele kilometers oevers van watergangen die parallel lopen aan wegen zijn niet geschoeid. Afhankelijk van de grondsamenstelling, hoogte-breedte verhouding, begroeiing, drukbelasting en vochthuishouding blijven de oevers in tact of bezwijken als gevolg van droogte, gravende Amerikaanse rivierkreeften en zwaarder wordend (landbouw)verkeer.	Door onder andere klimaatverandering (lange tijd droog), zwaarder wordend (landbouw)verkeer en de Amerikaanse rivierkreeft neemt de kans dat de oevers afkalven of verzakken toe. De amerikaanse rivierkreeft heeft nauwelijks of geen natuurlijke vijanden en vermenigvuldigt zich daardoor razendsnel.	Afkalvende of verzakkende oevers waardoor schade ontstaat aan de naastgelegen weg of groenstrook.	Ernstige schade zal hersteld moeten worden of voorkomen kunnen worden door een oeverbescherming (beschoeiing). Het is moeilijk te voorspellen op welke schaal zich dit gaat voordoen en wat de herstelkosten dan zullen zijn. Om alle oevers waar dit risico zich voordoet te beschermen is een bedrag van ca. € 5 miljoen nodig. Het waterschap doet samen met de gemeente Houten onderzoek naar het bestrijden van de Amerikaanse rivierkreeft.	Wegbeheer	Financieel / economisch	20-40%	≥ €25 < €75	**€ 15**

Totale omvang gekwantificeerde risico's (= benodigde weerstandscapaciteit):	**€ 905**
Totaal aantal risico's:	**6**

Conclusie Weerstandsvermogen

In de nota Risicomanagement en Weerstandsvermogen is vastgelegd dat het weerstandsvermogen wordt beoordeeld aan de hand van de relatie tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit. Deze relatie wordt de ratio weerstandsvermogen genoemd.
In deze jaarstukken komt de ratio uit op:

$$\text{ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{beschikbare weerstandscapacititeit}}{\text{kwantificering van de risico's 2023}} = \frac{€\ 14.209}{€\ \ 905} = 15{,}7$$

De uitkomst van de ratio is daarmee volgens de uitgangspunten uit de nota te kwalificeren als "uitstekend".

De onzekerheden zijn in 4 categorieën onderverdeeld:
1. Financieel-economisch
2. Organisatie
3. Juridisch
4. Imago

Achter elk risico is aangegeven of het gaat om een nieuw, gewijzigd of ongewijzigd risico ten opzichte van de risicoparagraaf van de begroting 2024 (laatste integrale berichtgeving over risico's).

1. Financieel-economisch

Landbouwtransitie (Ongewijzigd)

a. Vertraging projecten als gevolg van stikstofdossier

De stikstofproblematiek is veelomvattend, complex en raakt veel sectoren. Doordat enerzijds het beleid nog verder uitgewerkt moet worden en anderzijds er veel discussie is over de toegepaste rekenmethodes ten aanzien van de verschillende projecten, lopen vooral (woning)bouwprojecten vertragingen op. Er wordt vanuit het Rijk en provincie inmiddels volop ingezet op het voorkomen van vertragingen bij woningbouwprojecten door het inzetten van subsidieregelingen en het inzichtelijk maken van de beschikbare stikstofruimte.

Voor de bouwplannen in Houten is in het derde kwartaal van 2023 de benodigde stikstofruimte geïnventariseerd en gemeld via de provincie aan het ministerie van BZK. Het blijft nu nog onduidelijk of er voldoende stikstofruimte is om Natuurbeschermingswet-vergunningen in 2024 te kunnen verlenen voor de woningbouwplannen binnen Houten.

b. Vertraging transitie landbouw

De ontwikkelingen rond de toekomst van de agrarische sector hebben invloed op wat er wel en niet is toegestaan op agrarische gronden. Dit kan gevolgen hebben voor ontwikkelingen in het buitengebied (experimenteerruimte, uitnodigingsplanologie, woningbouw).

Het Nationaal Programma Landelijk Gebied brengt de opgaven op het gebied van stikstof, natuur, water, klimaat en bodem samen en zorgt voor een gecombineerde aanpak voor een vitaal landelijk gebied. In opdracht van het Rijk heeft de provincie Utrecht in juli 2023 het Utrechts Programma Landelijk Gebied (UPLG) opgeleverd. Verdere uitwerking hiervan vindt plaats in gebiedsagenda's, waaronder een agenda voor de Kromme Rijn Streek, welke in samenspraak met belanghebbende en gemeenten wordt opgesteld. Deze agenda moet inzage geven in hoe de transitie van het landelijk gebied wordt vormgegeven. Voor de uitvoering van de gebiedsprogramma's stelt het Rijk middelen beschikbaar. Het is belangrijk goed aangehaakt te blijven bij het opstellen van de gebiedsagenda Kromme Rijn Streek, zodat Houtense belangen goed vertegenwoordigd worden en eventuele negatieve gevolgen beperkt blijven.

Klimaatdoelstellingen/ windparken (Gewijzigd)
De uitstoot van broeikasgassen heeft als ongewenst effect de opwarming van de aarde. Dit heeft negatieve gevolgen voor mens, dier en de natuur. Daarnaast raken zonder ingrijpen de huidige energiebronnen uitgeput.

Op landelijk, provinciaal en gemeentelijk niveau is beleid ontwikkeld om deze neerwaartse spiraal om te buigen. Op gemeentelijk niveau hebben wij als ambitie een duurzaam Houten in 2040: klimaat- en energieneutraal, aardgasvrij, klimaatproof met volop groen en water, gesloten kringlopen en natuurlijk materiaalgebruik. De inwoners en maatschappelijke organisaties worden met behulp van voorlichting en subsidies gestimuleerd om vorm te geven aan duurzaamheid.

Vlak voor het zomerreces van 2023 heeft de Tweede Kamer ingestemd met de Tijdelijke wet Klimaatfonds. Hiermee komt bijna 35 miljard euro beschikbaar voor klimaatmaatregelen zoals energie-infrastructuur, verduurzaming van woningen en maatschappelijke gebouwen en verduurzaming van de industrie. Medeoverheden, waaronder gemeenten, krijgen via een specifieke uitkering middelen voor de uitvoering van het klimaatbeleid. Dit is in ieder geval tot en met 2025 gegarandeerd. Structurele financiering vanaf 2026 is aan het nieuwe kabinet.

Voldoende financiële middelen en acceptatie/begrip vanuit de samenleving voor maatregelen bepalen het succes van de uitvoering. Goede participatie is daarin een belangrijk middel. Dit vraagt echter wel veel extra inzet en tijd.

De energietransitie vraagt van de hele maatschappij investeringen. Door de hoge energieprijzen vanaf 2022 is de aandacht voor verduurzaming gegroeid. De noodzaak tot energiebesparing werd breed gevoeld. Tegelijkertijd zorgt de hoge inflatie, vooral door hoge energieprijzen, voor minder investeringscapaciteit en -bereidheid bij huishoudens en bedrijven. De inzet van de rijksoverheid voor koopkracht, energiebesparing en -investeringen zal erg bepalend zijn voor de mogelijkheden van individuele huishoudens om mee te kunnen doen in de energietransitie.

Op technisch vlak is het elektriciteitsnet reden voor zorg. In onze regio is netcongestie afgekondigd. Daardoor kunnen nieuwe grootschalige energieprojecten (zonnevelden, windparken, grote zonnedaken) op dit moment niet meer (direct) op het net aangesloten worden. Ook nieuwe grootverbruikersaansluitingen zijn nu (vrijwel) niet mogelijk. Netbeheerders hebben gewaarschuwd dat in de nabije toekomst (vanaf 2026) mogelijk ook kleinverbruikersaansluitingen (woningen) met netcongestie geconfronteerd worden. Dit kan gevolgen hebben voor het tempo waarin grote opgaven, zoals de energietransitie en woningbouw, gerealiseerd kunnen worden. De netcongestie is naar verwachting pas aan het einde van dit decennium opgelost. Tot die tijd vraagt dit om creativiteit en innovatie om projecten te kunnen blijven realiseren.

Ten aanzien van de ingediende bezwaren tegen de windparken is de situatie als volgt:

In december 2022 heeft de gemeente nieuwe besluiten genomen over de Windparken Houten en Goyerbrug. Beide dossiers zijn (juridisch) complex en maatschappelijk en politiek zeer gevoelig. Daar komt bij dat de initiatiefnemer van Windpark Goyerbrug de gemeente aansprakelijk heeft gesteld voor vertragingsschade. Deze schade is (nog) niet gekwantificeerd. Vanuit de heroverweging van Windpark Goyerbrug heeft de raad een indruk van de orde van grootte van de financiële risico's rond dit windpark.

In 2023 is beroep aangetekend bij de rechtbank en de Raad van State tegen de besluiten over Windpark Houten en Windpark Goyerbrug. Op moment van schrijven wachten we op de uitspraken over de beroepen tegen Windpark Houten bij de rechtbank. Voor de zaken bij de Raad van State moet nog een zitting gepland worden. Er is zodoende niks te zeggen over de voorgang, laat staan over de uitkomsten. Deze procedures vragen veel ambtelijke inzet en externe (juridische) expertise. Daarmee is het niet alleen een juridisch en financieel-economisch risico, maar ook op het gebied van organisatie.

Spoortrillingen (Gewijzigd)
Inwoners van Houten ondervinden ernstige hinder van trillingen veroorzaakt door passerende (goederen) treinen. Deze situatie bestaat al vanaf 2009. In dat jaar werd de verdubbeling van het spoor door Houten (traject Utrecht-Geldermalsen) voltooid. Deze bewoners hebben sinds de spoorverdubbeling last van slapeloze nachten en stress en zitten met een onverkoopbare woning. Op ambtelijk en bestuurlijk niveau hebben wij samen met alle betrokkenen partijen (vertegenwoordigers van het ministerie van IenW, ProRail en de bewoners) ons uiterste best gedaan om te komen tot een, voor de bewoners van de Vlierweg en Prins Willem-Alexanderweg en voor de gemeente, aanvaardbare oplossing. De oplossing is er. Alle partijen zijn het erover eens dat de beste manier om de trillingen te beperken een betonnen plaat of bak onder het spoor is.

Omdat de kosten voor deze oplossing erg hoog liggen, heeft het ministerie van IenW besloten om geen fysieke maatregelen te treffen. Deze uitkomst om geen maatregelen te treffen is voor ons, maar in de eerste plaats voor de betrokken bewoners, onaanvaardbaar. Mocht het ministerie van IenW in de toekomst toch overgaan tot het nemen van maatregelen, dan zal zij mogelijk ook een financiële bijdrage vragen van de gemeente Houten.

Woningbouwopgave 2021- 2030 (Ongewijzigd)
In december 2021 heeft de gemeenteraad de woningbouwopgave vastgesteld in de woonvisie 2021-2030. Hierin staat beschreven dat 4.750 extra woningen moeten worden gerealiseerd in de periode 2021- 2040.
Deze opgave wordt voortvarend opgepakt door middel van het Programma Bouwen voor Houten in samenspraak met de bewoners en we gebruiken de kernwaarden van Houten (Houtens DNA) als basis voor de toekomstige ontwikkelingen.
Op hoofdlijn is de ambitie om in de periode tussen 2023 en 2030 circa 2.000 woningen te ontwikkelen en toe voegen door middel van transitie en transformatie in de gebieden van Molenzoom, Centrum en Koppeling.
Tevens worden voorbereidingen gedaan om Houten-oost tot ontwikkeling te brengen. Hier kunnen nog circa 2.750 woningen worden gerealiseerd in de periode tot 2040.

Er is een planvoorraad tot en met 2025 van ongeveer 700 woningen.
De realisatie van de woningen in de periode 2023-2040 kan onder druk komen te staan doordat er onvoldoende locaties beschikbaar komen, bezwaren worden ingediend tegen planologische procedures en/of er onvoldoende budget en personele capaciteit beschikbaar is.

Financiën en risico's (Ongewijzigd)
We zoeken voor de financiering van de (woningbouw)plannen aansluiting bij het Rijk (MIRT) en provincie voor gelden voor de infrastructuur en woningbouw. Hiervoor zijn aanvragen in gang gezet. Randvoorwaarde en risico hierbij is dat er voldoende betaalbare woningen moeten worden gebouwd (50% betaalbaar) om aanspraak te kunnen maken op deze gelden.
Bijkomende randvoorwaarde is cofinanciering door de gemeente van een deel van de investering.

Tevens moet structureel ingezet worden op kostenverhaal van binnenplanse- en bovenwijksekosten op de ontwikkelaars. Dit is een wettelijke verplichting, maar ook een noodzaak om de begeleiding van de plannen en de financiering van ruimtelijke investeringen te kunnen borgen.

Herijking gemeentefonds/verdelingssystematiek (Gewijzigd)
Met ingang van 2023 wordt het gemeentefonds op basis van een andere set van maatstaven verdeeld over de gemeenten; een groot aantal is vervallen, er zijn nieuwe gekomen en bij enkele is de definitie gewijzigd. Bij de meicirculaire 2023 hebben we van alle gehanteerde maatstaven ramingen van de volumina voor Houten voor de komende jaren opgesteld. Bij de septembercirculaire hebben we bij maatstaven, die door BZK voor 2023 definitief zijn vastgesteld, de volumina aangepast. Dit heeft in 2023 geleid tot een bijstelling van de begrote inkomst uit het gemeentefonds.
Bijstellingen op basis van de decembercirculaire konden, gezien het bestuurlijke traject, niet meer in de begroting voor 2023 worden verwerkt.
Aan het einde van het jaar kunnen er verschillen in hoogte van de volumina ontstaan en dus ook een verschil in de begrote en werkelijke inkomst uit het gemeentefonds.

Het ministerie van Binnenlandse Zaken (BZK) had bij de meicirculaire 2022 berekend dat deze nieuwe verdeling Houten een nadeel van € 103 per inwoner zou opleveren. Voor de eerste jaren wordt een ingroeipad gehanteerd, waarbij het financiële effect gemaximeerd is op: € 7,50 (2023), € 22,50 (2024) en € 37,50 (2025) negatief per inwoner.

Het verschil tussen het door het ministerie van BZK berekende effect en het ingroeipad compenseert het ministerie van BZK als extra inkomsten in het gemeentefonds (voor 2023 € 4,8 miljoen). Het is niet duidelijk of dit na 2025 wordt voortgezet.

We zien nog verschillende onzekerheden in de nieuwe verdeling. We hebben nog geen ervaring met de ramingen van de nieuwe maatstaven en er is nog veel onduidelijkheid over de termijn en hoogte van compensatie door het ministerie van BZK in verband met het ingroeipad.
Ook de evaluatie van de nieuwe verdeling (“onderhoudsagenda”) brengt onzekerheden met zich mee. Deze wordt uiterlijk 2025 afgerond. Aan de hand hiervan kan het verdeelstelsel nog wijzigen. Ontwikkelingen worden gevolgd in de komende circulaires.

Jeugdhulp en Wmo (Ongewijzigd)
De hoogte van de rijksvergoeding is ontoereikend. De jeugdhulp en Wmo zijn openeinderegelingen. De gemeente kan (en wil) geen cliënt weigeren omdat het budget ontoereikend is. Indien er sprake is van structurele tekorten op het budget voor jeugdhulp, dan komen op de lange termijn mogelijk de budgetten voor andere voorzieningen onder druk te staan.

Hoogte rijksvergoeding en Hervormingsagenda (Gewijzigd)
Hervorming jeugdhulpstelsel kan vertraging oplopen door de val van het Kabinet Rutte 4 en het ontbreken van een nieuw kabinet. Onduidelijk is of een nieuw kabinet de door het Kabinet Rutte 4 opgelegde landelijk korting van € 511 miljoen wil handhaven. Momenteel is deze korting wel financieel technisch vanaf 2025 verwerkt in de begroting van de gemeente Houten.

Bouwleges (Gewijzigd)
Mogelijk tegenvallende inkomsten uit bouwleges als gevolg van uitblijven van bouwplannen, hogere bouwkosten, hypotheekrente en de invoering van de Wet Kwaliteitsborging.

Abonnementstarief huishoudelijke ondersteuning (Ongewijzigd)
Abonnementstarief Wmo waaronder huishoudelijke hulp.
Met ingang van 1 januari 2019 heeft de rijksoverheid de systematiek en de hoogte van de eigen bijdrage gewijzigd. Indien een client zelfstandig woont, dan betaalt de client, ongeacht het aantal Wmo voorzieningen en de kosten hiervan, een maximale eigen bijdrage van € 19,- per maand (prijspeil 2022). Indien er sprake is van begeleid wonen, dan gelden andere regels voor de eigen bijdrage. Onderzoek heeft aangetoond dat de financiële gevolgen voor de gemeente (€ 226 miljoen) aanzienlijk groter zijn dan de compensatie van het rijk (€ 145 miljoen).

Als reactie hierop werkt het rijk aan de invoering van een inkomensafhankelijke eigen bijdrage voor alle Wmo-voorzieningen die nu onder het abonnementstarief vallen. De oorspronkelijk voorgestelde maatregel betrof alleen een inkomensafhankelijke bijdrage voor huishoudelijke ondersteuning per 1 januari 2025. De nieuwe maatregel vraagt een wetswijziging en vergt een aanzienlijke implementatietijd waardoor de beoogde datum van inwerkingtreding op 1 januari 2026 is gesteld. De aanpassing moet vanaf 2026 een besparing opleveren. Zodra hier meer over bekend is zullen wij de financiële effecten vertalen naar de begroting.

Stichting Sociaal Team Houten (Gewijzigd)
Het Team Jeugd van de Stichting Sociaal Team Houten ziet de vraag naar Jeugdhulp sinds de corona-pandemie groeien en ook de complexiteit van de problematiek stijgt. Als dit doorzet bestaat het risico dat de wachttijd voor hulp blijft groeien. Het feit dat het Sociaal Team meer taken krijgt - denk bijvoorbeeld aan de ontwikkelingen rond Jeugd en veiligheid - zal dit risico groter maken.

College heeft besluit genomen over het berekenen van PIJOFACH kosten voor externe organisaties zoals het Sociaal Team. De concrete uitwerking moet nog plaatsvinden en kan mogelijk consequenties hebben voor de bedrijfsvoering van het Sociaal Team.

Inflatie/Aanbestedingen(Gewijzigd)
De afgelopen jaren hebben we te maken gehad met forse kostenstijgingen van energie, arbeid, materialen en ook met kostenstijging door een hogere rente. De kosten van energie zijn inmiddels weer wat gedaald. Onduidelijk is nog hoe één en ander zich de komende tijd gaat ontwikkelen.
De klimaatverandering is ook van invloed op de kosten omdat hierdoor het groeiseizoen langer wordt. Deze verschillende factoren kunnen van invloed zijn op toekomstige aanbestedingen. Wanneer het gaat om het weer vernieuwen van een meerjarige opdracht, dan kan de gemeente te maken krijgen met fors hogere kosten.

Transitie Recreatieschap Stichtse Groenlanden (Gewijzigd)
Een half jaar na de transitie zijn grote stappen gezet is deze nieuwe samenwerking. Het personeel van RMN is overgegaan naar SBB (en dat is goed verlopen) en de eerste (financiële) rapportages zijn opgeleverd door SBB. De nieuwe samenwerking verloopt goed, er is veelvuldig (goed) overleg en aanloopproblemen met de planning van het opleveren van stukken zijn naar voren gekomen en opgelost. Volgende stappen om te komen tot een beter inzicht in hoe de samenwerking na 2024 gaat verlopen en welke financiële consequenties dat voor de deelnemers heeft, staan het tweede deel van 2023 op de agenda. De eerst stappen zijn gezet, waarbij nog vele gezet moeten worden. Medio 2023 is er nog geen inzicht in de financiële consequenties voor na 2024.
Komend jaar zullen de kosten voor de deelnemers in de gemeenschappelijke regelen met SGL gelijk zijn (wel met indexatie). In 2024 zal SBB inzicht geven in de kosten voor het beheer en onderhoud en ook voor groot onderhoud en vervanging. Dit moet eind 2024 in beeld zijn. Daarbij worden ook afspraken gemaakt over het onderhoudsniveau dat de deelnemers nastreven wat ook invloed heeft op de kosten.

Omgevingswet (Gewijzigd)
Hoewel in het bestuursakkoord Omgevingswet met het Rijk uit 2016 is overeengekomen dat de implementatie voor decentrale overheden budgetneutraal zou moeten zijn, is dit op moment van schrijven geenszins zeker en is de ambtelijke inschatting dat niet het geval zal zijn. Voor de incidentele implementatiekosten zou de gemeente Houten gecompenseerd worden met uitkeringen in de jaren 2023, 2024 en 2025. Dit lijkt nu slecht deels te gebeuren. Belangrijker nog is de compensatie vanuit het Rijk voor de structurele bijkomende lasten, onderhandelingen tussen VNG en Rijk hierover verlopen stroef en er is nog geen zicht op een akkoord. Het implementeren van de Omgevingswet en het werken met het nieuwe stelsel van de wet vanaf 1 januari 2024, vraagt een stevige inspanning van de organisatie die niet zonder meer inpasbaar is. Hoewel wij ons tot het uiterste zullen inspannen om dit te voorkomen, kan dit gevolgen krijgen voor het niveau van onze dienstverlening.

Klimaatverandering (Nieuw)
Door de opwarming krijgen we vaker te maken met zeer warme dagen, droogte en extreme regenbuien, hetgeen impact kan hebben op beschadiging van vastgoed en impact op fundering, schilderwerk etc. Op de langere termijn van 10 jaar wordt dit risico naar verwachting groter. In 2023 was er daarnaast ook sprake van zeer langdurige neerslag. Dit laatste kan tot verzadiging van de grond leiden wat tot gevolg kan hebben dat grondlichamen instabiel worden en verzakken.
Er is nog steeds sprake van een gespannen arbeidsmarkt. Hierdoor is het onzeker of er voldoende capaciteit beschikbaar is om alle planmatige en projectmatige werken uit te voeren. De vraag naar deskundig personeel is groot en de vijver is klein. Ook bij onze aannemers en contracthouders is de vraag naar personeel groot. Dat kan ten koste gaan van de kwaliteit van de openbare ruimte en vraagt mogelijk andere maatregelen. Welke maatregelen dat zijn hangt af van het risico en is op dit moment nog niet duidelijk.

Software leverancier (Nieuw)
Een van de belangrijkste leveranciers van software Centric beleeft een moeilijk tijd. Het is goed om in de gaten te houden wat er met deze leverancier gebeurt. Zowel in de organisatie als financieel zijn er volgens diverse kranten risico's aan deze partij verbonden.

2. Organisatie

Krappe arbeidsmarkt (Gewijzigd)
In 2022 heeft de krapte op de arbeidsmarkt alle records gebroken. Nog nooit hadden werkgevers sinds de jaren ’70 zoveel moeite om aan personeel te komen. Hoewel het beeld in 2023 iets is genuanceerd, is de verwachting van o.a. de SER en het UWV dat de krapte op de arbeidsmarkt nog decennia aanhoudt. Een belangrijke oorzaak daarvan is de vergrijzing.
Door personeelstekorten bij bedrijven kunnen projecten grote vertraging oplopen, bijvoorbeeld wanneer bij nieuwbouw de aansluiting op de elektriciteitsvoorziening niet tijdig plaatsvindt.
Als werkgever merkt ook de gemeente Houten de effecten van de krappe arbeidsmarkt.
Het vraagt meer inspanning om de juiste mensen aan de organisatie te binden en voor onze organisatie te behouden. De krappe arbeidsmarkt maakt de bezetting van de organisatie meer onzeker dan in het verleden. Een goed bemenste organisatie is cruciaal voor de continuïteit van onze dienstverlening aan de inwoners, partners en ondernemers en voor goed werkgeverschap naar onze huidige medewerkers. Als niet adequaat op deze ontwikkeling wordt ingespeeld loopt de gemeente Houten het risico om voorgenomen taken en ambities niet te kunnen realiseren.

Wegvallen werkzaamheden met betrekking tot rijbewijzen (Gewijzigd)
Sinds oktober 2021 neemt de gemeente Houten deel aan het project DAR (Digitaal Aanvragen Rijbewijs).
De mogelijkheid om digitaal een rijbewijs aan te vragen geldt op dit moment **alléén voor verlenging** van rijbewijzen.
Wetgeving voor digitaal aanvragen rijbewijs wordt aangepast (uiterlijk 10-10-2024 inwerkingtreding). Tot die tijd geldt de huidige experimenteerbepaling.

Het percentage digitaal aangevraagde rijbewijzen is de afgelopen drie jaar ca 30% van het totaal aangevraagde rijbewijzen in die periode. DAR is een aanvulling op de dienstverlening van de gemeente.

Het lijkt erop dat het percentage stabiliseert. De pilotperiode loopt tot uiterlijk oktober 2024. Voor een digitaal aangevraagd rijbewijs ontvangen we € 19,95 t.o.v. € 34,95 voor een fysiek aangevraagd rijbewijs. Dit kan een inkomstenvermindering betekenen van € 15 per rijbewijs op 30 % van de omzet gemeentelijke leges.
De deelname aan de pilot wordt na afloop geëvalueerd. Het is onzeker wat er na de pilotperiode gaat gebeuren. Mogelijk kan dit nadelig effect hebben op de inkomsten.

3. Juridisch

Bezwaar-en beroepsprocedures (Ongewijzigd)
Ook als een primair besluit en de beslissing op bezwaar zorgvuldig zijn afgehandeld, hebben belanghebbenden een wettelijk recht om in bezwaar of beroep gaan. Risico betreft het opnieuw beoordelen en zo nodig een nieuw besluit nemen. Bij beroep kan de gemeente veroordeeld worden in de proces- en griffiekosten. Als het een politiek gevoelig dossier betreft kan er naast een financieel effect ook sprake zijn van imagoschade. Bij ingewikkelde juridische dossiers bestaat bovendien de kans dat niet binnen de wettelijke termijnen een beslissing (op bezwaar) kan worden genomen, hiertoe kunnen belanghebbenden een ingebrekestelling indienen en bestaat de kans op het verbeuren van een dwangsom. We zien een toename van procedures. Dit leidt tot aanzienlijk meer werk, zodat inhuur van personeel noodzakelijk is.

Nieuwe ICT wet- en regelgeving (Gewijzigd)
NIS2: De staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft de VNG geïnformeerd over het voornemen om gemeenten aan te wijzen als ‘essentiële entiteit’ in het kader van de NIS2 richtlijn. Gemeenten krijgen daarmee te maken met een zorgplicht, toezicht en een meldplicht. De richtlijn is sinds begin 2023 van kracht. EU-lidstaten zijn verplicht deze uiterlijk 17 oktober 2024 in nationale wetgeving om te zetten. Nederland heeft aangegeven deze datum niet te gaan halen, de aanpassing van de bestaande Baseline Informatieveiligheid Overheid (BIO) heeft meer tijd nodig. De definitieve tekst van de BIO2 laat op zich wachten maar de belangrijkste aanpassingen zijn wel al duidelijk.

NIS2 betekent een wettelijke verplichting voor gemeenten om passende en evenredige maatregelen (conform BIO'2') te nemen om cyberbeveiligingsrisico's te beheersen. De vergelijking met de AVG, ook een Europese richtlijn, gaat op in deze. Net als bij de VNG zal een nationale autoriteit (de Rijksinspectie Digitale Infrastructuur (RDI)) gaan toezien op de handhaving van de richtlijn en kan in uiterst geval boetes opleggen aan essentiële entiteiten.

4. Imago

Klachtprocedures (Ongewijzigd)
Onjuiste bejegening van inwoners kan tot een klacht leiden. Belangrijk is dat de klacht op een zorgvuldige wijze afgehandeld wordt. Zo niet, dan kan dit leiden tot imagoschade. Maar ook als de klacht gegrond verklaard wordt of als de klager het niet eens is met de afhandeling van de klacht.

Social media (Ongewijzigd)
Communicatie via social media wordt steeds belangrijker en inwoners vinden dat de gemeente hierop actief moet zijn. Vooral bij crisis en calamiteiten maar ook bij minder dringende maar voor inwoners wel belangrijke zaken. Als de gemeente onvoldoende aanwezig is en niet snel en adequaat reageert, loopt zij het risico op imagoschade.

Financiële kengetallen

Een deugdelijke en transparante rekening is in het belang van een goede controle door de raad op de financiële positie van onze gemeente. Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen in de rekening of de balans en kunnen helpen bij de beoordeling van de ontwikkeling van de financiële positie. Naar aanleiding van de vernieuwing van de verslaggevingsregels van de gemeenten nemen we voor het eerst de verplichte basisset van zes financiële kengetallen op in deze paragraaf in de jaarstukken. In onderstaand overzicht zijn de zes kengetallen opgenomen voor de rekening 2022, begroting 2023 en de rekening 2023.

	Signaalwaarden kengetallen		
Kengetallen	**Categorie A**	**Categorie B**	**Categorie C**
Netto schuldquote	< 90%	90 - 130%	> 130%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	< 90%	90 - 130%	> 130%
Solvabiliteitsratio	> 50%	20 - 50%	< 20%
Structurele exploitatieruimte	> 0%	0%	< 0%
Grondexploitatie	< 20%	20 - 35%	> 35%
Belastingcapaciteit	< 95%	95 - 105%	> 105%

Jaarverslag 2023	**Verloop van de kengetallen**					
Kengetallen	**Werkelijk 2022**		**Raming 2023**		**Werkelijk 2023**	
Netto schuldquote	43%		35%		48%	
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	42%		34%		47%	
Solvabiliteitsratio	36%		41%		36%	
Structurele Exploitatieruimte	5,7%		2,9%		2,8%	
Grondexploitatie	4%		0%		5%	
Belasting capaciteit	94%		95%		95%	

Beoordeling financiële kengetallen
Een conclusie is dat, op basis van de "werkelijk 2023" in relatie tot "werkelijk 2022", onze kengetallen zich in het algemeen positief ontwikkeld hebben.

Paragraaf Grondbeleid

Inleiding

Woningbouw
In 2023 zijn in gemeente Houten 116 nieuw gebouwde woningen opgeleverd. Het gaat om 101 eengezinswoningen waarvan 86 in Hofstad 3 en 11 woningen en 12 appartementen in Schalkwijk. in Schalkwijk. Daarnaast enkele verspreid liggende locaties de overige woningen.

Kantorenmarkt
Conform het kantorenbeleid worden er geen kavels meer uitgegeven voor de bouw van kantoren. Het beleid is gericht op het reduceren van kantoormeters. Dat maakt dat de op dit moment beschikbare/leegstaande kantoren hetzij worden verduurzaamd opnieuw verhuurd zoals het gebouw van Marshoek danwel dat er transformatieplannen worden ontwikkeld om wonen mogelijk te maken. Zoals is gebeurd met de kantoorgebouwen De Zoom en De Terp op de Molenzoom onder de projectnaam Luno.

Bedrijventerreinen en Voorzieningengebieden
In 2023 is de laatst beschikbare kavel op De Meerpaal verkocht.
Het aantal beschikbare kavels is na opmaken van de jaarrekening 2023 is nog zeer minimaal te weten op de Kruisboog/Weteringhoek 3 kavels en Werklandschap Meerpaal 2 kavels.

De actieve grondexploitatie

Algemeen
De integrale grondexploitatie van Houten bestaat uit een aantal actieve deelexploitaties met een gezamenlijk saldo. Bij het opmaken van de jaarrekening 2023 zijn geen exploitaties afgesloten.

Winstneming-Verliesneming
In 2020 en 2021 heeft er winstneming plaatsgevonden in de grondexploitatie van in totaal € 2.987.084 en in 2022 een verliesneming van € 187.075. Op basis van de jaarrekening 2023 zal dit jaar een winstneming van € 982.399 plaatsvinden. Dit zal conform de nota reserves en voorzieningen toegevoegd worden aan het weerstandsvermogen Grondexploitatie.
De totale winstneming bedraagt € 3.782.408

Risicoprofiel en risicobuffer

Ontwikkeling risicoprofiel
Het risicoprofiel is in 2023 licht gedaald van € 1,7 miljoen naar € 1,6 miljoen.
De ratio op basis van de H'IFLO stijgt van 1,9 naar 2,4 de kwalificatie "ruim voldoende" stijgt naar "uitstekend".
De ratio op basis van de risico-inventarisatie stijgt van 2,9 naar 3,9 en de kwalificatie blijft 'uitstekend'. Deze stijging wordt veroorzaakt door de mutatie in het weerstandsvermogen zoals hieronder beschreven onder "Ontwikkeling risicobuffer".

Opbouw risicobuffer
De beschikbare weerstandscapaciteit om de risico's in de grondexploitaties af te dekken (hierna: risicobuffer) bestaat uit de post weerstandsvermogen binnen de grondexploitatie, het volkshuisvestingsfonds, het concern weerstandsvermogen grondexploitatie en het saldo van de grondexploitatie.

Ontwikkeling risicobuffer
De mutatie in de risicobuffer van € 5,0 miljoen naar € 6,2 miljoen is het gevolg van de herziening van de grondexploitatie en wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door een lagere kostenstijging (€ 0,7 mln.) hogere grondopbrengsten (€ 0,3 mln.) en neerwaartse bijstelling verwerving (€ 0,2 mln.).

In onderstaande tabellen wordt de stand weergegeven van de grondexploitatie, het risicoprofiel en de risicobuffer per maart 2024. Deze cijfers zijn afgezet tegen de situatie van maart 2023. De beschikbare weerstandscapaciteit grondexploitaties is groot genoeg om de risico's, op basis van de huidige inzichten, gedurende de looptijd van de grondexploitatie op te kunnen vangen.

Tabel 1: Risico's grondexploitatie ***x € 1***

	Herziening GREX Maart 2023	Herziening GREX Maart 2024
2023	-1.658.400	
2024		-1.597.000
Totaal	**-1.658.400**	**-1.597.000**

Tabel 2: Risicobuffer grondexploitatie (dekking) ***x € 1***

Dekking	Herziening GREX Maart 2023	Herziening GREX Maart 2024
WSTV binnen GREX	650.000	650.000
VH-fonds (nog inzetbaar)	1.319.500	1.319.500
Concern Weerstandvermogen GREX	2.205.705	3.188.104
Saldo GREX na winstneming	826.029	996.938
Totaal	**5.001.234**	**6.154.542**

Tabel 3: Ratiotabel

Stavaza	A. Saldo GREX	B. Risico inventarisatie	C. Benodigde WSV op basis van HIFLO norm	D. Risicobuffer c/.q. beschikbare weerstands capaciteit	D:C Ratio WSV op basis van HIFLO	D:B Ratio WSV op basis van risico inventarisatie
maart 2023	-3.6 mln	-1.7 mln	2.6 mln	5.0 mln	ruim voldoende 1.7	uitstekend 2.9
maart 2024	-4.8 mln	-1.6 mln	3.8 mln	6.2 mln	uitstekend 2.4	uitstekend 3.9

Conform de nota 'risicomanagement en weerstandsvermogen grondexploitaties' wordt gestreefd naar een ratio weerstandsvermogen grondexploitatie van 1,0. Met een bandbreedte tussen 0,8 en 1,2.
Op basis van deze herziening is, op grond van de H'IFLO-norm, de ratio 2,4 - uitstekend en gerelateerd aan de risico-inventarisatie is de ratio 3,9 – uitstekend.

Samenvatting

Onderstaande tabel geeft de cijfermatige ontwikkeling in de verschillende instrumenten aan, op basis van de hierboven beschreven inhoudelijke keuzes, maatregelen en ingrepen.

Ontwikkeling financiële instrumenten grondexploitatie maart 2023– maart 2024 in miljoenen

	Saldo GREX	Risico profiel	Risico buffer
Stand per maart 2023	**0,8**	**-1,7**	**5,0**
Wijzigingen per maart 2024			
Grondexploitatie:	0.2		
Risicoprofiel: Verlaging risico i.v.m. voortgang Vinex (0,1)		0,1	
Risicobuffer: Winstneming 2023 (1,0) toename saldo grex (0,2)			1,2
Stand per maart 2023	**1,0**	**-1,6**	**6,2**

Conclusie

De risico's in de grondexploitatie zijn ten opzichte van maart 2023 met € 0,1 miljoen afgenomen en bedragen nu € 1,6 miljoen. De risicobuffer is ten opzichte van maart 2023 toegenomen met € 1,2 miljoen waardoor de totale buffer nu € 6,2 miljoen bedraagt.
Deze financiële positie moet wel in het perspectief gezien worden van de ontwikkelingen in relatie tot "Blijven bouwen, vertraging voorkomen en Bouwen voor Houten welke mogelijk een aanzienlijke eigen bijdrage van de gemeente vereist de komende jaren.

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

In de paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen in de begroting worden onder andere de beleidsuitgangspunten voor het onderhoud van kapitaalgoederen in de openbare ruimte en de gemeentelijke gebouwen weergegeven. Het beleid hierover ligt vast in de beleidsplannen die voor de verschillende onderdelen zijn opgesteld. De beleidsplannen bevatten de kaders voor het kwaliteitsniveau van deze onderdelen.
Voor het maken van goed onderbouwde jaarplannen wordt voor de bovengrondse infra in de openbare ruimte vanaf 2023 gewerkt met een 5-jarig Meerjarenonderhoudsplan (MJOP). Het MJOP wordt ieder jaar geactualiseerd en aangevuld met een nieuwe jaarschijf. Dit geactualiseerde MJOP wordt meegenomen bij het opstellen van de perspectiefnota.

Openbare ruimte

Onderdeel 1: Bovengrondse infrastructuur (inclusief wegen)

Verharding
Begin 2023 is een Europese aanbesteding gestart voor groot onderhoud en vervanging (GO+V) van asfalt. Deze aanbesteding heeft veel tijd in beslag genomen waardoor pas in oktober 2023 met werkzaamheden aan het asfalt kon worden gestart. Verschillende fietspaden in Houten zijn voorzien van een nieuwe bovenlaag van rood asfalt. Een deel van de projecten van de jaarschijf 2023 (in het MJOP) is doorgeschoven naar 2024, waaronder De Staart, wat geen onacceptabele risico's of gevolgen heeft. Enkele andere asfaltprojecten die gepland stonden in 2024 zijn juist al in 2023 opgepakt omdat werk met werk konden kon worden gemaakt.
Op meer dan 100 wegvakken is klein of groot onderhoud uitgevoerd aan de elementenverharding. Totaal is er meer dan 20.500 m2 aan elementenverharding aan D-niveau hersteld. In 2023 is hierdoor het percentage D-niveau van elementenverharding afgenomen van 15,4% naar 13,84%. Het betrof onder andere het fietspad bij de Peppelkade, de Putterhaag en locaties in de Schepen en Boten.

Openbare verlichting en verkeersregelinstallaties
In het vierde kwartaal is een begin gemaakt met het vervangen van de aanwezige conventionele openbare verlichtingsarmaturen door energiezuinige led-verlichting. De Rondweg is in zijn geheel voorzien van nieuwe armaturen en er is gestart in de woonwijken en buitengebied. In 2023 waren er door de vele regen helaas enkele hardnekkige kabelstoringen aan de infra van Stedin.
De aanbesteding voor het vervangen van de verkeersregelautomaten is succesvol op de markt gebracht. Inmiddels zijn er al 2 automaten inclusief lantaarns op de desbetreffende kruisingen vervangen.
Bij de voorbereiding van de vervanging van de verkeersregelinstallaties is gebleken dat het voldoen aan de voorwaarden van de verkregen subsidie voor zgn. intelligente VRI's aanzienlijke structurele kosten zijn verbonden die voor rekening van de gemeente komen. Dat vergt een nadere afweging tussen kosten en baten. Het ziet er naar uit dat op dit moment de baten/mogelijkheden van iVRI's niet opwegen tegen de kosten. In de 1e helft van 2024 zal daarover een besluit worden genomen. Tot die tijd worden de VRI's vervangen door exemplaren die technisch geschikt zijn om de intelligente programmatuur op te installeren.
Voor het dagelijks onderhoud aan de verkeersregelautomaten is een tijdelijk contract afgesloten.

Civieltechnische kunstwerken
Er is een nieuwe voetgangersbrug gerealiseerd naar het eiland in de Rietplas. Er zijn twee bruggen gerenoveerd volgens de planning en begroting voor 2023. Het vervangen van 2 andere bruggen is voorbereid, aanbesteed en gegund. Uitvoering hiervan volgt in de 1e helft van 2024.
Een serie van 17 bruggen in de wijk De Hoon is geschilderd. 20 aangetaste palen onder de brug over de Rietplas zijn duurzaam hersteld.
In 2023 kon al het achterstallig/uitgesteld onderhoud aan civieltechnische kunstwerken t/m 2022 worden gerealiseerd.
Een deel van het areaal is volgens de cyclische aanpak gereinigd.

Groen en water
Water en groenvoorzieningen zijn onderhouden conform het door de raad vastgestelde Beeldkwaliteitskader, het Water- en Rioleringsplan 2020-2023, het Bomenbeleidsplan en de Keur (bepalingen) van het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (HDSR).
In Houten Noord zijn 10 plantsoenen vervangen. In het kader van het uitvoeringsplan biodiversiteit 2023 is er nieuw bosplantsoen aangeplant op de Rondwegwal nabij het Weversgilde. Daarnaast zijn op verschillende plekken nieuwe perken ingeplant na ontsteningstrajecten.
Naast de reguliere vervangingsronde van ongeveer 225 bomen op onder andere de Lobbendijk en de Ringveste, zijn er in Houten Zuid ook extra bomen bijgekomen in het kader van het tegengaan van hittestress. Dankzij de relatief natte zomer is de uitval onder essenbomen beperkt gebleven. Droogte en hitte tasten de weerstand van de bomen aan, waardoor zij minder bestand zijn tegen de essentakziekte.

In 2023 zijn de jaarprogramma's groot onderhoud waterbodems (baggeren) 2022 + 2023 als één project uitgevoerd. Hierbij zijn 8.497 m1 watergangen uitgebaggerd waarbij 4.725 m3 baggerspecie is verwijderd.
In de wijk de Bermen is de exoot rode waterlelie bestreden door middel van de harkboot.
Er is gezamenlijk met HDSR onderzoek gedaan naar de waterkwaliteit en er zijn afspraken gemaakt over aanvullende onderzoeken naar de waterkwaliteit in de wijk de Waters en Polders.

Spelen, reinigen en begraven
In 2023 zijn 14 speel- of sporttoestellen vervangen. Samen met de Houtense jongeren, Rotary Club Houten Castellum en ondernemers hebben we op initiatief van de jongeren alle voorbereidingen getroffen om het versteende trapveld bij de Wissel om te vormen naar kunstgras. De aanleg start januari 2024.
Verspreid over 3 inspectie- en onderhoudsrondes is er aan 111 speel- en sporttoestellen groot onderhoud gepleegd. Daarnaast is er tijdens de inspecties aan 62 toestellen klein onderhoud gepleegd. De sporttoestellen (zoals op de Vijfwal) vallen onder dezelfde inspectie en onderhoudsrondes als de speeltoestellen.
Alle straten, pleinen en trottoirs zijn minimaal éénmaal mechanisch gereinigd, uitgezonderd de halfverharding en de parkeerplaatsen. Alle doorgaande wegen (binnen de kernen) worden minimaal viermaal per jaar machinaal gereinigd. Daarnaast is er in de 3 centrumgebieden en in Houten Noordwest (als pilotwijk) intensief onkruid op verharding bestreden met heet water. bestreden. Op de paden van de begraafplaatsen is het onkruid bestreden met een onkruidbrander. In de andere delen van de bebouwde kom is het onkruid op de verharding minder intensief aangepakt.

In 2023 is de nieuwe uitbreiding van de begraafplaats Oud-Wulven ingericht met paden, beplanting, bomen en gras. Ook zijn er bankjes, snijtafels en elektra- en watertappunten gerealiseerd. Daarmee is de uitbreiding klaar om in gebruik genomen te worden. In 2024 wordt er nog een urnenzuil geplaatst.

Onderdeel 2: Ondergrondse infrastructuur (inclusief riolering)

Riolering
De reguliere onderhouds- en beheerwerkzaamheden aan het stedelijke (afval)watersysteem (zoals de inspectie en reiniging van riolen en drainageleidingen) zijn conform de normen van het Water en Rioleringsplan (WRP) uitgevoerd. De onderdelen van de ondergrondse infrastructuur worden risicogestuurd beheerd. We hanteren conform het WRP een toestandsafhankelijk risicoprofiel. De ouderdom van objecten vormt een indicatie maar is nooit de aanleiding om het object te vervangen.
In 2023 is 54.952 m1 hoofdriool gereinigd. De 3.900 kolken die rechtstreeks zijn aangesloten op oppervlaktewater of een infiltratievoorziening zijn 2 maal gereinigd. De overige 14.700 kolken en lijnafwateringen zijn 1 maal gereinigd. Er zijn verschillende hoofd- en minigemalen gerenoveerd.

Aanpak risicolocaties
In 2023 zijn 59 risicovolle locaties voor waterschade bij extreme neerslag aangepakt. Het betrof locaties op het Strandmeer, Heidetuin, Rotstuin, Varenmos, Lupine-oord, Castellum-Oost, Kroonslag, Buiswater, Sodawater, Kamillehof, Rijnpolder, Vikingenpoort, Strocamp, Ruitercamp, Hoorncamp en Vedelaarsborch. In totaal is er 5.720 m1 infiltratieriolering aangebracht. Er is ca. 66.600 m2 verharding in de openbare ruimte afgekoppeld (van de vuilwaterriolering) en er is ca. 3.000 m2 verharding omgezet in groen. Daarnaast is er een pop-up waterkering aangebracht op het busstation aan De Molen.

In 2023 zijn er 36 parkeerplaatsen voorzien van waterpasserende verharding.

Onderdeel 3: Kunstobjecten in het openbare gebied

In 2023 is regulier/jaarlijks onderhoud aan de kunstobjecten uitgevoerd.
Ook is er met diverse partners gewerkt aan de uitwerking van het herstelplan voor beschadigde en gestolen kunst.
Er is een raming van de kosten gemaakt voor herstel van diverse kunstwerken en daaruit is een bestedingsplan gekomen voor de middelen uit de bestemmingsreserve Kunstobjecten. Dit plan is besproken met en geaccordeerd door de portefeuillehouders.
In 2024 zal uitvoering gegeven worden aan het herstel.

Gemeentelijke gebouwen

Onderdeel 4: Welzijns -en sportaccommodaties

Over welzijns- en sportaccommodaties wordt voortaan gerapporteerd bij onderdeel 6 Gemeentelijke gebouwen.

Onderdeel 5: Onderwijshuisvesting

Na de kredietverhoging voor de nieuwbouw van de Van Harte School is gestart met de bouw van de school. Gedurende de nieuwbouw is de school gehuisvest in het lege gebouw van de Montessorischool aan de Vikingenpoort. Het krediet voor de nieuwbouw van de openbare bassischool De Velduil is verhoogd. Het schoolbestuur heeft daarna de Europese aanbesteding voor sloop en bouw van het schoolgebouw opgestart. Vooruitlopend op de sloop van het gebouw aan het Eggeveld is een deel van de school (de bovenbouw) gehuisvest in het leegstaande gebouw van de Montessorischool aan de Korenmolen. De onderbouw van de school maakt nog gebruik van het schoolgebouw aan de Beverakker.
Meerdere scholen zijn gestart met een project voor de vergroening van de schoolpleinen. Hiervoor is bij de provincie een subsidieaanvraag ingediend.
Een externe partij is gestart met het opstellen van een nieuw Integraal Huisvestingsplan Onderwijs.

Onderdeel 6: Gemeentelijke gebouwen

In 2023 is het onderhoud uitgevoerd conform de Meerjaren Onderhoudsplan (MJOP) en de begroting en de voorbereidingen zijn getroffen om het MJOP te actualiseren. Dit wordt in 2024 uitgevoerd en aangeboden aan de raad. In de eerste helft van 2024 wordt het onderhoudsbeleid herijkt en aangeboden aan de raad.

Bij een aantal gebouwen wordt bewust terughoudend met onderhoud omgegaan vanwege toekomstige veranderingen (Enter, Huis van Houten). We houden hier echter de ondergrens (een veilig & gezond gebouw) aan bij de instandhouding.

Omvang onderhoud kapitaalgoederen

De mate van onderhoud bepaalt de kwaliteit en de levensduur van de kapitaalgoederen. Onderscheid wordt gemaakt tussen aan de ene kant de reguliere beheer-/exploitatiekosten en aan de andere kant de kosten van groot onderhoud en vervanging.

De volgende tabel laat de omvang zien van het onderhoud aan de kapitaalgoederen, onderverdeeld in dagelijks/regulier onderhoud en groot onderhoud (en vervanging).
De begroting 2023 en de hier gepresenteerde bedragen zijn al aangepast n.a.v. de projecten die zijn doorgeschoven naar 2024.

Regulier onderhoud (O) en groot onderhoud (GO)	Begroting 2023 O	GO	Totaal	O:GO	Rekening 2023 O	GO	Totaal	O:GO
Bovengrondse infrastructuur	3.386	2.443	5.828	58 : 42	3.195	1.901	5.096	63 : 37
Gemeentelijk vastgoed	419	1.367	1.785	23 : 77	646	958	1.604	40 : 60
Kunstobjecten	11	0	11	100 : 0	10	0	10	100 : 0
Ondergrondse infrastructuur	1.067	127	1.193	89 : 11	1.014	157	1.171	87 : 13
Onderwijsaccomodaties	31	123	153	20 : 80	23	168	191	12 : 88
Overig	163	0	163	100 : 0	149	0	149	100 : 0
Totaal	**5.075**	**4.059**	**9.134**	**56 :44**	**5.035**	**3.185**	**8.220**	**61 :39**

Zoals hiervoor al toegelicht zijn werkzaamheden voor een aantal projecten voor groot onderhoud wegen (asfalt) en civieltechnische kunstwerken (o.a. bruggen) om uiteenlopende redenen doorgeschoven naar 2024. Voor projecten uitgevoerd in 2023 zijn de werkelijke kosten onttrokken aan de bestemmingsreserve Beheer Openbare Ruimte en heeft daardoor dus geen invloed op het jaarrekeningsaldo. Voor groot onderhoud aan 5 sanitairgebouwen bij de woonwagencentra is een extra dotatie aan de betreffende voorziening gedaan.

Toereikendheid onderhoudsvoorzieningen en -reserve

Nr. toelichting balans	Omschrijving voorziening/reserve	Toereikend saldo (x € 1.000) 31-12-2023	Toelichting
1.	**Groot onderhoud welzijns-/ sport-accommodaties/ Sociaal Culturele Centra**: Het gelijkmatig over de jaren verdelen van de lasten die verband houden met het onderhoud van welzijns-/ sport-accommodaties/ Sociaal Culturele Centra. Met de inzet van deze voorziening wordt ongewenste piekbelasting van de exploitatie voorkomen.	**€ 2.288**	
2.	**Huisvesting onderwijs**: Is bedoeld voor de uitbreiding/aanpassing/ verbouwing van bestaande schoolgebouwen op basis van het Integraal Huisvestingsplan.	**€ 307**	
3.	**Gemeentelijke huisvesting**: Deze voorziening is bestemd voor de verbouwing van het gemeentehuis, het achterstallig onderhoud (jaarplan) en het egaliseren van de onderhoudskosten gedurende de komende jaren.	**€ 1.677**	
4.	**Beheer Openbare Ruimte (BOR)**: Wat betreft de bovengrondse infra in de openbare ruimte is in 2021 de Startnotitie groot onderhoud en vervanging beheer openbare ruimte (BOR) 2014-2054 geactualiseerd. Vanaf 2023 werken we ook met een 5-jarig Meerjarenonderhoudsplan (MJOP) voor grootonderhoud en vervanging. Dit plan wordt jaarlijks geactualiseerd. De kosten voor grootonderhoud en vervanging worden gedekt uit de bestemmingsreserve Beheer Openbare Ruimte.	**€ 2.687**	
5.	**Brandweergebouwen**: Deze voorziening is bestemd voor het reserveren van gelden voor het groot onderhoud van de brandweergebouwen.	**€ 389**	
6.	**Overig gemeentelijk vastgoed**: Deze voorziening is bestemd voor het reserveren van gelden voor het groot onderhoud van de gemeente torens.	**€ 159**	

11.	**Riol. Art 44 lid 1d&2 Onderhoud Waterbodem:** Op 29-10-2019 heeft de raad ingestemd met het Water en Rioleringsplan (WRP) 2020-2023. In dit voorstel bevindt zich ook besluitvorming rondom voorzieningen en een reserve betrekking hebbend op riolen en hoe deze conform BBV(notitie riolering) eventueel ingesteld moeten worden. Ook bevindt zich hierin een voorstel in over de voeding.	**€ 1.477**	
12.	**Groot onderhoud fietstransferia en bijgebouwen**: Op 13 november 2013 heeft de raad met de vaststelling van de tweede bestuursrapportage 2013 besloten om een voorziening groot onderhoud fietstransferia en bijgebouwen in te stellen waarin jaarlijks een bedrag voor groot onderhoud gestort kan worden. Inmiddels is er een planning t/m 2061 gemaakt, hoe dit groot onderhoud moet plaatsvinden. Deze voorziening is geactualiseerd in 2020 op basis van het op 1 december 2020 in de raad vastgestelde Meerjaren onderhoudsplannen en vervangingsinvesteringen gemeentelijke accommodaties 2021-2025.	**€ 500.921**	
13.	**Wijkposten, steunpunten en overige gebouwen:** Deze nieuwe voorziening is bestemd voor het reserveren van gelden voor het groot onderhoud van de Wijkposten, steunpunten en overige gebouwen. De toevoeging en de aanwending van deze voorziening gebeurt op basis van het op 1 december 2020 in de raad vastgestelde Meerjaren onderhoudsplannen en vervangingsinvesteringen gemeentelijke accommodaties 2021-2025.	**€ 102**	
14.	**Sanitairgebouwtjes woonwagen-centra:** Deze nieuwe voorziening is bestemd voor het reserveren van gelden voor het groot onderhoud van de Sanitairgebouwtjes woonwagencentra. De toevoeging en de aanwending van deze voorziening gebeurt op basis van het op 1 december 2020 in de raad vastgestelde Meerjaren onderhoudsplannen en vervangingsinvesteringen gemeentelijke accommodaties 2021-2025.	**€ 125**	Extra dotatie ad € 140.000 in 2023 t.b.v. groot onderhoud voor 5 sanitairgebouwen.
	Totaal	**€ 9.713**	

	Voorziening toereikend

Paragraaf Financiering

Inleiding

De Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) geeft een kader voor het (financierings-) risicomanagement. Het betreft het raamwerk voor het financieringsbeleid. Dit is verder uitgewerkt in de gemeentelijke Regeling treasury. Deze regeling geeft een uiteenzetting van de kaders, waarbinnen het treasurybeleid van de gemeente Houten wordt vormgegeven en de bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de treasuryfunctie worden beschreven.
Daarnaast zijn er beleidsregels met betrekking tot het verstrekken van geldleningen en garanties. Deze beleidsregels bieden toetsingskaders c.q. spelregels voor het beoordelen van lening- en garantieaanvragen.

Ontwikkelingen

De door BNG gehanteerde basisrente wordt voor Houten al jaren gebaseerd op Euribor (Euro Interbank Offered Rate; het rentetarief voor leningen tussen de Europese banken). Europese regelgeving vereist van basisrentes dat ze robuust en betrouwbaar zijn. Nieuwe regels bepalen dat basisrentes meer op basis van transacties moeten worden berekend en minder op basis van inschattingen van banken om de objectiviteit te vergroten. ECB (Europese centrale bank) heeft als alternatief voor Euribor de basisrente €STR (Ester) geïntroduceerd die aan deze regelgeving voldoet. Doordat de nieuwe basisrente €STR op een andere wijze wordt berekend, zal deze naar verwachting niet helemaal gelijk zijn aan de bestaande basisrente. In de markt worden momenteel methoden en standaarden ontwikkeld om de nieuwe basisrente zo veel als mogelijk gelijk te stellen aan de bestaande basisrente om schommelingen te beperken.

Rentevisie

Voor de financieringsbehoefte (korte en lange termijn) is een visie op de renteontwikkeling onontbeerlijk. Daarom wordt gebruik gemaakt van diverse renteverwachtingen van kredietwaardige instellingen. Op basis daarvan wordt de gemeentelijke rentevisie geformuleerd.

Ontwikkeling rente
IIn de begroting 2023 werd de verwachting uitgesproken dat de korte rente zou uitkomen op 1,26% en de 10-jaars rente zich rond de 1,83% zou bewegen. Het verloop van de korte termijn rente (geldmarktrente) en de lange termijn rente (kapitaalmarktrente) liet de afgelopen twaalf maanden het volgende beeld zien. De 3-maands Euribor (Euro Interbank Offered Rate; het rentetarief voor leningen tussen de Europese banken) bewoog zich van 2,17% eind 2022 naar 3,92% eind 2023. De 10-jaars swaprente, de maatstaf voor de kapitaalmarktrente, daalde in die periode van 3,07% naar 2,45%.

In onderstaande grafiek zijn de renteontwikkelingen over de periode 2009 tot en met 2023 weergegeven.

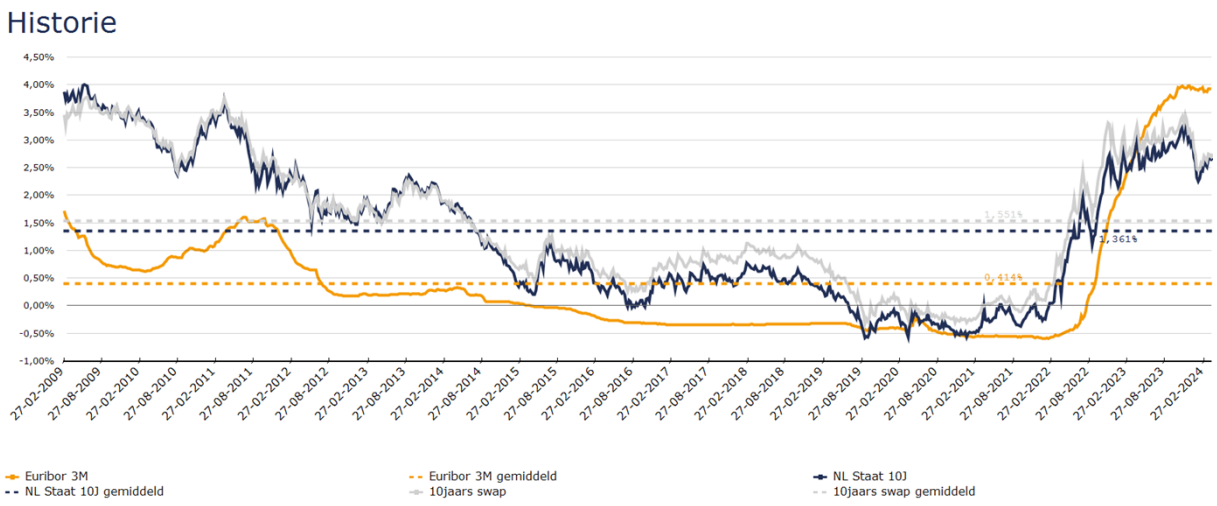

De banken verwachten medio 2024 een eerste daling van de korte en/of lange rente, mede veroorzaakt door gedaalde inflatiecijfers per einde 2023. De ontwikkeling van, in beginsel de korte rente, is mede afhankelijk van het ECB beleid. De ECB heeft de beleidsrente (voorlopig) ongewijzigd gelaten.

Renterisico

Voor het renterisico worden twee normen gehanteerd namelijk de renterisiconorm en de kasgeldlimiet. Er dient binnen deze normen geopereerd te worden.

Renterisiconorm (lang)
Het doel van de renterisiconorm is het beperken van de gevolgen van een stijgende kapitaalmarktrente op de rentelasten ingeval van herfinanciering en renteherziening van geldleningen. Dit wordt bereikt door een limiet te stellen aan dat deel van de vaste schuld waarover het rentepercentage in een bepaald jaar moet worden aangepast aan de op dat moment geldende markttarieven. Deze norm is op 20% van de lastenkant van de begroting gesteld en wordt afgezet tegen de jaarlijkse verplichte aflossingen en de renteherzieningen.

x € 1.000

		Omschrijving	2023
Basisgegevens renterisiconorm			
1		Renteherziening op vaste schuld o/g	0
2		Betaalde aflossingen	4.671
3		**Renterisiconorm** (1+2)	**4.671**
4		Begrotingstotaal jaar T	135.302
5	a	Het bij Min regeling vastgesteld %	20%
5	b	Regeling	
5		**Renterisiconorm** (5a+5b/100)	**27.060**
Toets renterisiconorm			
6		**Ruimte onder renterisiconorm**	**22.389**
		Overschrijding renterisiconorm	

Afgezet tegen de risiconorm 2023 van € 27,1 miljoen, blijkt uit bovenstaand overzicht dat we met € 22,4 miljoen ruim onder de norm zijn gebleven. Grotendeels veroorzaakt door lage aflossingen.

Kasgeldlimiet (kort)
De kasgeldlimiet geeft de bovengrens aan van het bedrag aan kortlopende financieringsmiddelen, waarmee de gemeente de (kapitaal)uitgaven mag financieren (de zogenaamde vlottende schuld). Wet fido bepaalt dat indien drie achtereenvolgende kwartaalrapportages de kasgeldlimiet wordt overschreden, de toezichthouder daarvan op de hoogte wordt gesteld. In overleg met de toezichthouder kan door het bestuur eventueel een afwijkend percentage voor de kasgeldlimiet worden vastgesteld. Bij structurele overschrijding van de kasgeldlimiet moet in de financieringsbehoefte worden voorzien door het aantrekken van langlopende geldleningen. De kasgeldlimiet is afgeleid van de omvang van de begroting.

Kasgeldlimiet	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Omvang begroting 2023 per 1/1	135.302	135.302	135.302	135.302
1. Toegestane kasgeldlimiet (8,5%)	11.501	11.501	11.501	11.501
2. Omvang vlottende korte schuld	**11.881**	**5.624**	**3.142**	**8.086**
Opgenomen gelden < 1 jaar Schuld in rekening courant	11.881	5.624	3.142	8.086
Gestorte gelden door derden	0	0	0	0
Overige geldleningen (niet vast)	0	0	0	0
3. Vlottende middelen	**2.646**	**2.162**	**592**	**178**
Contante gelden in kas	0	0	0	0
Tegoeden in rekening-courant	2.646	2.162	592	178
Overige uitstaande gelden (niet vast)	0	0	0	0
4. Totaal netto vlottende schuld	**9.235**	**3.462**	**2.551**	**7.908**
Ruimte **Overschrijding**	**2.266**	**8.038**	**8.950**	**3.593**

Uit bovenstaand overzicht blijkt dat wij in 2023 ruim onder de kasgeldlimiet van € 11,5 miljoen zijn gebleven.

Financieringsbehoefte en rentetoerekening

De vaste schulden bedragen eind 2023 € 45,2 miljoen, waarvan € 43,1 miljoen ten behoeve van de algemene Dienst, en € 2,1 miljoen aan verstrekte leningen. In 2023 is er voor ca € 4,7 miljoen afgelost.

Meerjarig is er een stijgende financieringsbehoefte. De belangrijkste reden hiervoor zijn kredieten voor renovatie van scholen en uitgaven volgens meerjarig onderhoudsplannen.

Schuldpositie
De schuldpositie van de gemeente is het best weer te geven als de netto schuld ten opzichte van de exploitatiebaten (netto schuldquote). Een gemeente met hogere inkomsten kan namelijk naar verhouding een hogere schuld aangaan. Hieronder wordt de ontwikkeling van de schuldpositie van Houten weergegeven.

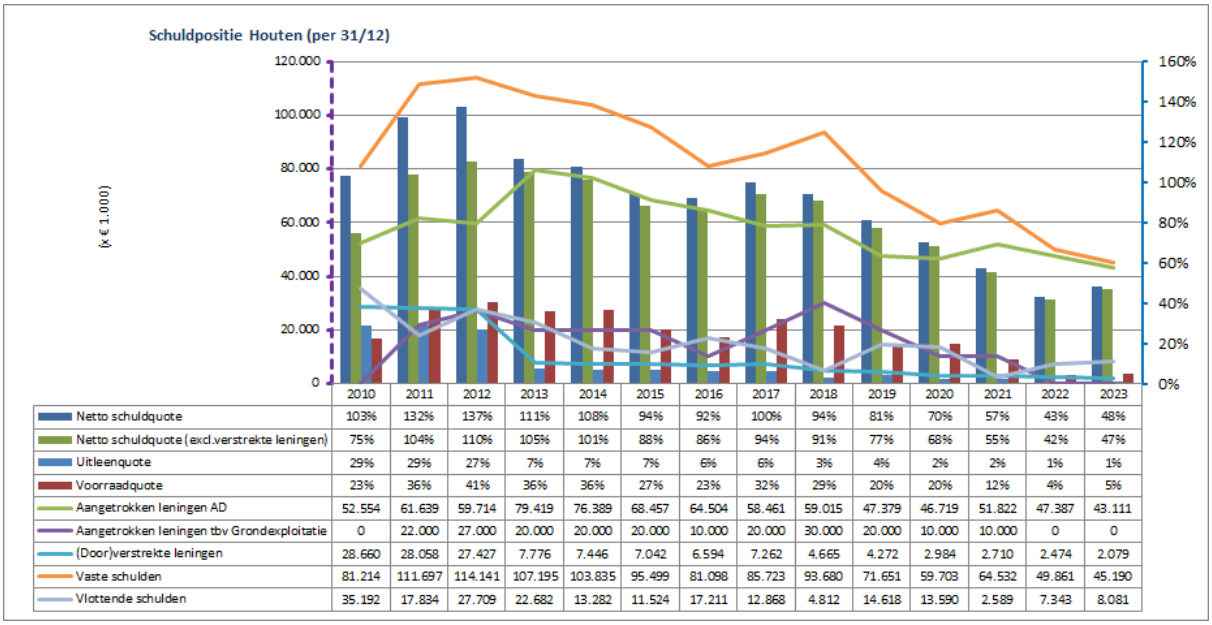

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Netto schuldquote	103%	132%	137%	111%	108%	94%	92%	100%	94%	81%	70%	57%	43%	48%
Netto schuldquote (excl.verstrekte leningen)	75%	104%	110%	105%	101%	88%	86%	94%	91%	77%	68%	55%	42%	47%
Uitleenquote	29%	29%	27%	7%	7%	7%	6%	6%	3%	4%	2%	2%	1%	1%
Voorraadquote	23%	36%	41%	36%	36%	27%	23%	32%	29%	20%	20%	12%	4%	5%
Aangetrokken leningen AD	52.554	61.639	59.714	79.419	76.389	68.457	64.504	58.461	59.015	47.379	46.719	51.822	47.387	43.111
Aangetrokken leningen tbv Grondexploitatie	0	22.000	27.000	20.000	20.000	20.000	10.000	20.000	30.000	20.000	10.000	10.000	0	0
(Door)verstrekte leningen	28.660	28.058	27.427	7.776	7.446	7.042	6.594	7.262	4.665	4.272	2.984	2.710	2.474	2.079
Vaste schulden	81.214	111.697	114.141	107.195	103.835	95.499	81.098	85.723	93.680	71.651	59.703	64.532	49.861	45.190
Vlottende schulden	35.192	17.834	27.709	22.682	13.282	11.524	17.211	12.868	4.812	14.618	13.590	2.589	7.343	8.081

De schuldpositie van de gemeente is licht gestegen t.o.v. 2022. In 2023 bedroeg onze netto schuldquote 48%. Ter vergelijking: een netto schuldquote hoger dan 130% betekent dat een gemeente een zeer hoge schuld heeft (rood) en een netto schuldquote van 90% duidt op oranje. Houten is in het groen gebleven. Door de uitleenquote en voorraadquote van de netto schuldquote af te trekken, wordt de schuld weergegeven die op de exploitatie drukt.

Renovatie van scholen, uitgaven volgens meerjarig onderhoudsplannen en bouwen voor Houten, zullen de komende jaren een effect hebben op de schuldpositie.

Ook op verstrekte leningen en voorraadposities loopt de gemeente bepaalde risico's. Deze risico's zijn meegenomen bij de bepaling van de benodigde weerstandscapaciteit (paragraaf weerstandsvermogen en paragraaf grondbeleid).

Rentetoerekening
Sinds 2017 wordt de ‘reële’ (omslag) rente in de begroting verwerkt. Middels onderstaand renteschema wordt inzicht gegeven in de rentelasten, het renteresultaat en de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend.

x €1.000

	Renteschema	2023	
a.	De externe rentelasten over de korte en lange financiering		1.168
b.	De externe rentebaten		- 144
	Totaal door te rekenen externe rente		1.024
c.	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	0	
	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	0	
	De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	25	
			25
d1.	Rente over eigen vermogen		0
d2.	Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)		0
	De aan de taakvelden (programma's inclusief overzicht Overhead) toegerekende rente (renteomslag)		1.049
e.	*De Werkelijk aan taakvelden (programma's inclusief overzicht Overhead) toegerekende rente (renteomslag)*		1.078
f.	**Renteresultaat op het taakveld treasury**		**29**
	Boekwaarde per 1-1-2023 integraal gefinancierd		107.799
	Percentage toe te rekenen naar taakvelden		0,97%

Als de werkelijk doorbelaste rentelasten meer dan 25% afwijken van de rentelasten en/of meer dan 0,5% van de basis van de voorgecalculeerde renteomslag 1,0%, die aan de taakvelden wordt toegerekend, is de gemeente verplicht de werkelijke toegerekende renteomslag hierop aan te passen. Dit is voor 2023 niet van toepassing.

Wet schatkistbankieren

De wet schatkistbankieren verplicht decentrale overheden hun liquide middelen aan te houden bij de schatkist van het Rijk en vertaalt zich direct in een lagere staatsschuld. Daarnaast moet het bijdragen aan het terugdringen van risico's van bijvoorbeeld beleggingen van decentrale overheden. Er geldt een rapportageverplichting in de paragraaf Financiering waarbij wordt getoetst of een gemeente de gemiddelde drempelwaarde per kwartaal niet heeft overschreden. Voor Houten ligt de drempelwaarde in 2023 op ruim € 2,7 miljoen. In 2023 zijn we ruimschoots onder dit drempelbedrag gebleven.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren x € 1.000

		Verslagjaar			
(1)	**Drempelbedrag**	**2.706**			
		Kwartaal 1	**Kwartaal 2**	**Kwartaal 3**	**Kwartaal 4**
(2)	**Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen**	**4**	**13**	**36**	**-**
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	2.702	2.693	2.670	2.706
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-

Paragraaf Bedrijfsvoering

Inleiding

Bedrijfsvoering algemeen
In 2023 is er verder gewerkt aan de professionalisering van de bedrijfsvoering. In de loop van 2023 is er een tijdelijke directeur bedrijfsvoering toegevoegd aan het directieteam, om daarmee meer aandacht en sturing te kunnen geven aan het verder op orde krijgen van de bedrijfsvoering. Een korte toelichting op de voortgang ten aanzien van een aantal thema's in 2023:

1. *Participatie, in bijzonder Ronde van Houten*

Inwonerparticipatie is een belangrijk speerpunt van het college. In 2023 zijn er, met behulp van eerder door de raad toegekende middelen, extra participatieadviseurs aangenomen. Afgelopen jaar had een aantal grote participatietrajecten extra de aandacht, waaronder het Houtens DNA, Houten Hub en het Energieberaad.
In 2023 zijn daarnaast ook de voorbereidingen getroffen voor een participatietraject onder de noemer 'Ronde van Houten: het Houtens gesprek over een toekomstbestendige begroting'. De huidige begrotingen voor 2026 en verder laten grote meerjarig structurele tekorten zien. Het doel van het participatietraject is een zo maximaal mogelijk gedragen en in balans zijnde begroting voor de gemeente Houten.
In 2023 zijn daarom de voorbereidingen getroffen, om met de Houtense samenleving in gesprek te gaan. Dit gesprek gaat over het (door de samenleving gewenste) maatschappelijke rendement van de inzet van gemeentelijke middelen. De adviezen vanuit de samenleving krijgen middels collegevoorstellen een plek in de perspectiefnota 2025 en daarna in de begroting 2025.

2. *In kaart brengen en optimaliseren processen*

Een belangrijk speerpunt bij het op orde krijgen van de bedrijfsvoering – mede naar aanleiding van opmerkingen vanuit de raad via de commissie ARC- is het optimaliseren van de werkprocessen. Met als doelen: continuïteit van kwaliteit, onderlinge vervangbaarheid, professionalisering, vermindering van kans op fouten en rechtmatigheid. In 2023 zijn er in totaal bij het project 'Beschrijven van de processen in het kader van de financiële rechtmatigheid' 62 processen beschreven en/of geactualiseerd. Belangrijke thema's hierbij waren de Jaarrekening, processen binnen het Sociaal Domein en Inkoop & Aanbesteden. Daarnaast is er een project gestart met het oog op de doorontwikkeling van procesmanagement binnen Houten. Denk hierbij aan een gedeelde visie, duidelijke procesrollen, kwaliteitssystemen voor de continue verbetering en de uitrol van een procesmodeleertool. Nadat deze basis staat, kan Houten doorgroeien in het gebruik van procesmanagement. Deze ontwikkeling gaat ook na 2023 door.

3. *De rechtmatigheidsverantwoording*

Als gevolg van een wetswijziging is het afgeven van de rechtmatigheidsverantwoording (RMV) vanaf 2023 een verantwoordelijkheid van het college van Burgemeester en Wethouders. De invoering van de RMV vraagt veel aanpassing van interne en externe wet- en regelgeving. Onder andere besluiten rondom het opstellen en controleren van de jaarrekening dienen te worden aangepast. De geconsulteerde wijzigingen van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO) zijn vanwege bezwaren van de Algemene Rekenkamer niet tijdig doorgevoerd. Dat laat onverlet dat de uitgangspunten voor de RMV en de accountantscontrole al wel besloten liggen in de aanpassingen in de Gemeentewet en de financiële- en controleverordening van de gemeente Houten.

Als gemeente moeten we zelf kunnen aantonen dat het beschikbare geld in onze organisatie volgens de geldende wet- en regelgeving wordt besteed. In deze jaarrekening 2023 gebeurt dit voor het eerst. De accountant controleert vervolgens de rechtmatigheidsverantwoording op getrouwheid. Om ons klaar te maken op deze veranderende rol heeft dit onderwerp ook afgelopen jaar extra aandacht gekregen, onder andere via de projecten 'implementatie 1e, 2e & 3e lijn' en 'rechtmatigheidsverantwoording'. De gekozen scope van de projecten omvat aspecten die relevant zijn voor de accountantscontrole: getrouwheid van de jaarrekening, financiële rechtmatigheid en fraudebestendigheid. Gedurende het boekjaar zijn voor de relevante bedrijfsprocessen de

processtappen beschreven inclusief de gebruikte applicaties. Verder zijn de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden vastgelegd en verduidelijkt en de minimaal benodigde beheersmaatregelen bepaald. Deze procedures en werkwijzen zijn bedoeld om te waarborgen dat er in de praktijk wordt gewerkt conform de geldende kaders.

4. *Doorontwikkeling opdracht gestuurd werken*

Het opdracht gestuurd werken zien wij als verder te ontwikkelen instrument van het verbeteren van de sturing op werkzaamheden en prioriteiten. Daartoe zijn in 2023 verschillende activiteiten uitgevoerd. Er heeft een leerwerktraject plaats gevonden met zes projecten. De deelnemers aan dit leerwerktraject hebben kennis en vaardigheden ontwikkelt op het gebied van projectmanagement. We kijken hier succesvol op terug en merken dat het gehoopte sneeuwbaleffect aanwezig is. Het opdrachtgestuurd werken en de vraagbaakfunctie van de projectleider hebben meer bekendheid gekregen. De in 2023 opgestelde nieuwe werkwijze/werkinstructie Opdracht Gestuurd Werken draagt hier ook aan bij.

HRM

Investeren in de eigen medewerkers is een vereiste voor een goed functionerende organisatie. In 2023 is er in samenhang gewerkt aan de HR-beleidsterreinen om verschillende ontwikkelingen, zoals krapte op de arbeidsmarkt, ouder wordende populatie en een hoog ziekteverzuim, het hoofd te (blijven) bieden. Een korte toelichting op enkele highlights:

1. *Effectieve benadering arbeidsmarkt en werving & selectie*

De trend van toenemende aantallen werving- en selectieprocedures heeft zich ook dit jaar verder doorgezet (2020:59, 2021:81, 2022: 72, 2023:80). Hierdoor waren we genoodzaakt om het werving- en selectiebudget wederom via de 2e bestuursrapportage te verhogen.
In 2023 is een nieuwe arbeidsmarktvisie opgesteld, inclusief uitvoeringsplan. Hierop moet in 2024 en de jaren daarna verder doorgewerkt en geïnvesteerd worden. De visie en het plan geven de handvatten voor een meer krachtige en moderne arbeidsmarktbenadering. Zoals het benutten van netwerken, het inzetten van juiste/effectieve wervingskanalen en gebruik van aantrekkelijk communicatiemateriaal. De eerste resultaten hebben zich in 2023 al getoond, bijvoorbeeld in de vorm van meer zichtbare vacatures op de social media kanalen. Het biedt ook instrumenten ten behoeve van het behoud van medewerkers voor de organisatie.
De uitvoering van de nieuwe arbeidsmarktvisie moet daarbij leiden tot een sneller en effectiever werving- & selectieproces. Dit is nodig, omdat de zoektocht naar de juiste kandidaat veel tijd in beslag neemt. Daardoor moesten we ook in 2023, om het werk toch uit te kunnen voeren, vaak langer dan gewenst, terugvallen op externe, duurdere inhuur.

2. *Bevorderen vitaliteit en terugdringen ziekteverzuim*

We zien dat het ziekteverzuimpercentage in 2023 is gedaald (van 6,8% in 2021 naar 8,9% in 2022, naar 6,5% in 2023). Een groot aandeel van dit ziekteverzuim wordt gevormd door langdurige ziekte (4,3%), waarvoor ter vervanging externe inhuur noodzakelijk was.
Met de nieuwe in 2023 aanbestede arbodienst, hebben we in 2023 gewerkt aan het zo goed mogelijk voorkomen en terugdringen van verzuim. Dit begint bij het preventief ondersteunen van medewerkers, zodat zij gezond aan het werk kunnen zijn (preventief spreekuur, werkplekonderzoek, bedrijfsfitness, etc.). En daarnaast snelle en gerichte acties bij ziekteverzuim, om een medewerker zo snel als mogelijk weer in het arbeidsproces te kunnen laten meedoen.
Met versterkende arbeidsvoorwaarden proberen we de vitaliteit van onze werknemers steeds meer te stimuleren en faciliteren. In dat licht is in 2023 de reiskostenregeling vernieuwd en volgen in 2024 meerdere van dit soort ondersteunende initiatieven.

3. *Warme overdracht*

Houten heeft te maken met de vergrijzing van het personeelsbestand. De komende 10 jaar stroomt 30% van het personeelsbestand uit (ongeveer 95 medewerkers), als gevolg van het bereiken van de AOW-leeftijd. Naast dat het van belang is om deze generatie medewerkers gezond aan het werk te houden (fysiek en mentaal), is het ook van belang dat hun kennis en ervaring vroegtijdig wordt overgedragen aan de nieuwe, jongere generaties.
Ook in 2023 is er daarom ingezet op het faciliteren van een warme overdracht van kennis en ervaring, vooruitlopend op (vroeg)pensionering, door middel van tijdelijke dubbele bezetting. Het door de raad hiervoor beschikbaar gestelde vitaliteitsbudget heeft dit mede mogelijk gemaakt.

Bestemmingsreserve Organisatieontwikkeling
De stand van de bestemmingsreserve Organisatieontwikkeling is per 31 december 2023 € 0,265 miljoen. De besteding van deze bestemmingsreserve is gericht op de inzet voor tijdelijke versterking van de organisatie, flankerend personeelsbeleid / loopbaanoriëntatie, vitaliteitsbeleid en garantiebanen in de periode 2023-2025. Deze reserve wordt langzaam afgebouwd.

De mutaties in de bestemmingsreserve Organisatieontwikkeling zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Tabel: mutaties bestemmingsreserve Organisatieontwikkeling x € 1.000

Stand 31-12-2022	**676**
Stortingen 2023	
Totaal stortingen	**0**
Onttrekkingen 2023:	
Vitaliteitsbudget	29
Flankerend personeelsbeleid / loopbaanoriëntatie	382
Totaal onttrekkingen	**411**
Stand 31-12-2023	**265**

De middelen per 31 december 2023 zijn als volgt te specificeren:
a. Reservering voor garantiebanen (€ 0,075 miljoen)
b. Reservering voor flankerend personeelsbeleid / loopbaanoriëntatie (€ 0,045 miljoen)
c. Reservering in het kader van vitaliteitsbeleid (€ 0,145 miljoen)
Deze middelen zijn gereserveerd voor flankerend personeelsbeleid als gevolg van een snelle veroudering van het personeelsbestand de komende jaren. Dit gekoppeld aan de stijgende AOW-leeftijd vraagt extra aandacht voor de vitaliteit (zeker voor wat betreft de functies in de buitendienst) van onze medewerkers. Maar ook voor het borgen van kennis, ervaring et cetera in de organisatie bij toekomstige uitstroom als gevolg van (vervroegde) pensionering. In de periode 2023-2025 zullen circa 9 medewerkers met (vervroegd) pensioen gaan. In de jaren daarna neemt dit aantal snel toe. Dit betekent ook dat er flinke impulsen moeten worden gegeven aan de verjonging van het personeelsbestand. Dit laatste kan alleen door de jonge generatie via op hen toegesneden moderne arbeidsmarktcommunicatie te bereiken. Via het collegeprogramma 2022-2026 is er binnen het concernbrede personeelsbudget 342k extra gereserveerd voor de periode 2024 t/m 2026.

ICT en informatievoorziening
Het op orde hebben van de informatiehuishouding is van cruciaal belang voor de organisatie. Informatie en data spelen een steeds belangrijkere rol bij het realiseren van de ambities van de gemeente. Daarnaast stelt wetgeving steeds hogere eisen aan de vindbaarheid van informatie, zoals bijvoorbeeld de Wet Open Overheid. En zijn privacy en informatieveiligheid twee niet meer weg te denken prioriteiten bij het op orde hebben van de bedrijfsvoering.
In de afgelopen jaren hebben diverse rapporten (M&I, Native en VKA) aanbevelingen gedaan voor een duurzame doorontwikkeling van de ICT en informatievoorziening van de gemeente Houten. De aanbevelingen van M&I hebben in 2023 geleid tot het uitbesteden van de ICT-dienstverlening. Daaropvolgend is in 2023 de benodigde transformatie van het team Informatie in beeld gebracht. Het betreft de overgang van een uitvoeringsorganisatie naar een regieorganisatie, daar waar het de ICT betreft. En het toevoegen van nieuwe rollen en functies om de informatievoorziening duurzaam te versterken. In 2024 is verdere implementatie voorzien en staat het nieuwe team Informatie.

Toelichting rechtmatigheidsverantwoording

Algemeen
In de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties rechtmatig zijn verantwoord. Dit ziet toe op de juiste toepassing en naleving van het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves (€ 140,1 miljoen) en is daarmee vastgesteld op € 4,2 miljoen.

Verbijzonderde interne controle
De rechtmatigheidsverantwoording komt tot stand door het uitvoeren van verbijzonderde interne controles. Deze controlewerkzaamheden zijn gericht op het verkrijgen van inzicht vanuit de eigen organisatie in tenminste de getrouwe en rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties, zoals deze in de jaarrekening tot uitdrukking komen. Hierbij wordt onder meer aandacht geschonken aan de opzet, het bestaan en de werking van relevante beheersmaatregelen van (belangrijke) financiële processen. Dit zijn de bouwstenen voor de door het college op te nemen rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening 2023.

De controlewerkzaamheden zijn gebaseerd op het door het college vastgestelde VIC-plan 2023-2024 en de daarin opgenomen planning. De controle van de processen en posten vindt plaats met behulp van een controleplan en het door de raad op 9 mei 2023 vastgestelde normenkader rechtmatigheid.

Bevindingen
Het college is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties niet rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.

De geconstateerde afwijkingen kunnen als volgt worden weergegeven:
(bedragen x € 1.000)

Nr.	Criterium	Bevinding	Jaarrekening	Afwijking	Onduidelijkheid
1	Voorwaarden	Niet naleven van de Europese aanbestedingsregels	Inkooplasten	€ 1.081	-
2	Misbruik en oneigenlijk gebruik	Geen	N.v.t.	-	-
3	Begroting	Afwijkingen van de begroting	Baten en lasten, reserves en investeringskredieten	€ 16.781	-
		Totaal		**€ 17.862**	**-**

Voor de geconstateerde afwijkingen is een rapportagegrens gehanteerd € 75.000.

Naleving van de Europese aanbestedingsregels
Met betrekking tot de naleving van de Europese aanbestedingsregels merken we op dat 14 van de 242 onderzochte dossiers als niet rechtmatig zijn beoordeeld.
- Van één dossier loopt de onrechtmatigheid door tot einddatum overeenkomst (april 2024). Een Europese aanbesteding wordt voorbereid en hangt samen met de uitkomsten van onderzoeken in het kader van het programmaplan Doorontwikkeling Bedrijfsvoering.
- Voor acht dossiers is inmiddels een nieuwe overeenkomst afgesloten.
- Voor één dossier is inmiddels de Europese aanbesteding opgestart.

In het afgelopen jaar zijn reeds maatregelen in gang gezet om deze onrechtmatigheden te voorkomen. Dit betreft onder meer:
- Het inrichten van een geautomatiseerde rapportage (informatievoorziening) als basis voor de analyse van de spendanalyse. Hierin verwachten we per crediteur een relatie tussen een contract, de verplichting, de besteding (facturen) en de gekozen aanbestedingsroute.
- Het inrichten van het 'contractmanagement' op basis van een professionele centraal beheerde contractadministratie.
- Het uitdragen van de spelregels (inkoopbeleid), waaronder het compleet documenteren van de relevante (verplichte) aanbestedingsdocumenten (o.a. een onderbouwde raming van de opdracht).

Afwijkingen van de begroting
Met betrekking tot de afwijkingen van de begroting merken we op dat in tegenstelling tot voorgaand jaar (2022) dat als gevolg van nieuwe regelgeving ook afwijkingen van de baten en onderschrijding van lasten als afwijking moeten worden beoordeeld. Dit heeft tot gevolg dat de afwijkingen in absolute zin aanzienlijk toenemen.

Hogere dan in de begroting opgenomen lasten en daarmee samenhangende balansmutaties zijn in beginsel altijd onrechtmatig. Over- en onderschrijdingen van baten of onderschrijdingen van lasten betreffen op zichzelf geen begrotingsonrechtmatigheden, maar het kan wel onrechtmatig zijn als deze afwijkingen niet tijdig in de (bijgestelde) begroting zijn verwerkt (m.a.w. niet tijdig aan de raad zijn gemeld). Wat tijdig is wordt bepaald door de interne afspraken tussen de gemeenteraad en het college over het rapporteren van afwijkingen en het aanpassen van de begroting.

De afwijkingen (of verklaringen van baten en lasten zoals toegelicht bij de programma's) over 2023 zijn beoordeeld aan de hand van de afspraken zoals vastgelegd in de financiële verordening 2023. Het uitgangspunt is dat iedere afwijking van de begroting als onrechtmatig wordt beschouwd. Afwijkingen worden alleen als acceptabel aangemerkt in de volgende situaties:

a. Er is sprake van een overschrijding waarbij direct gerelateerde inkomsten de overschrijding compenseren.
b. Er is sprake van een overschrijding op een open-einde regeling.
c. De overschrijding is geautoriseerd door middel van de vaststelling van een tussentijdse rapportage.

Begrotingsonrechtmatigheden die passen binnen het bestaande beleid van de raad, worden opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording (voor zover de verantwoordingsgrens voor afzonderlijke fouten of onduidelijkheden is overschreden), maar worden niet nader toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering.

De afwijkingen van de begroting zijn als volgt samengevat:

Begrotingscriterium	Bedragen x € 1.000
1. Overschrijding lasten op (deel-)programma's	€ 6.053
2. Overschrijding investeringskredieten	€ 108
3. Ongeautoriseerde reservemutaties	€ -
4.Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of te laat aan de raad zijn gemeld.	€ 10.620
Totaal begrotingsonrechtmatigheden	***€ 16.781***
5. Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden (van onderdeel 1) dat vooraf als acceptabel is geduid conform de financiële verordening 2023 (art. 10).	€ 4.810
6.Resterend saldo aan begrotingsonrechtmatigheden (inhoudelijk hier toelichten en in de paragraaf bedrijfsvoering)	€ 11.971

Met betrekking tot de afwijkingen (totaal begrotingsonrechtmatigheden) kan het volgende worden opgemerkt:

- De hogere lasten dan begroot komen uit op €6,1 miljoen (1) en hebben betrekking op:
    - Hogere lasten WMO €1,4 miljoen.
    - Hogere doorbelastingen op kostenplaatsen en personeelslasten € 2,5 miljoen.
    - Hogere uitgaven voor onderhoud en riolering € 1,0 miljoen.
    - Overige posten € 1,2 miljoen waaronder afwikkeling lening en omgevingswet.
- De hogere uitgaven voor investeringskredieten (2) hebben vooral betrekking op de projecten Montessori Weteringhoek en de aanschaf van kliko's.
- De afwijkingen van baten of onderschrijdingen van lasten komen uit op € 10,6 miljoen (4). De grootste afwijkingen zijn als volgt:
    - Afwijkende lasten en baten voor programma samenleving € 2,9 miljoen (gezondheid, saamhorigheid, leren en werken).
    - Afwijkende lasten en baten voor programma duurzame leefomgeving € 2,1 miljoen (gebiedsinrichting, leefomgeving).
    - Afwijkende lasten en baten voor programma bereikbaarheid € 2,2 miljoen door vertraging uitvoering onderhoud wegen.
    - Afwijkende lasten en baten voor programma algemene dekkingsmiddelen € 2,2 miljoen in verband met doorbelasting kostenplaatsen en toegerekende BTW aan afvalstoffenheffing en rioolheffing.

- Daarnaast zijn er specifieke uitkeringen die nog niet tot uitvoering zijn gekomen in 2023.

Met betrekking tot het totaal van de begrotingsonrechtmatigheden (van onderdeel 1) dat vooraf als acceptabel (5) is geduid kan het volgende worden opgemerkt:

- De hogere lasten WMO (€1,4 miljoen) zijn als acceptabel beschouwd, vanwege de open einde regelingen voor de WMO. De hogere doorbelastingen en personeelslasten (€ 2,5 miljoen) kunnen als acceptabel worden beschouwd. Dit vanwege de bestaande systematiek van begroten van doorbelastingen. De hogere personeelslasten zijn tevens gemeld in de raadsinformatiebrief van 26 februari 2024.

Het resterend saldo (6) betreft het totaal van de afwijkingen opgenomen onder 4 (zie hiervoor) en het saldo overige posten opgenomen onder 1 en 2.

De specificatie van de afwijkingen is opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening. Voor een nadere toelichting van de afwijkingen en verklaring van verschillen verwijzen we naar de paragraaf ‘Wat heeft het gekost’ van het betreffende programma.

Het college neemt zich voor om de volgende maatregelen te treffen om de afwijkingen over 2024 te verminderen.

- Maken van afspraken met de raad over het tijdig melden van afwijkingen (bijvoorbeeld door middel van een raadsinformatiebrief) en dit vastleggen in de financiële verordening. Vooral met betrekking tot afwijkingen van de begroting die in de laatste maanden van het begrotingsjaar ontstaan en/of afwijkingen die niet eerder gemeld kunnen worden, bijvoorbeeld vanwege afrekeningen per jaareinde.
- Evalueren van de kwaliteit van de totstandkoming van de begroting.
- Bij tussentijdse rapportages nauwkeuriger sturen op en analyseren van mogelijke begrotingsafwijkingen in de laatste maanden van het jaar.
- Evalueren van de systematiek van het doorbelasten van kostenplaatsen.
- Bekijken van de huidige methode van begroten van de gebiedsinrichting (grondexploitaties) om daarmee significante verschillen voor volgende jaren te voorkomen.

Personeelslasten

Binnen de reguliere bedrijfsvoering zijn capaciteitsproblemen zo veel mogelijk opgelost door middel van interne mobiliteit en regionale samenwerking. Daar waar het niet anders kon, is incidenteel besloten tot inhuur over te gaan.

Onderscheiden worden drie categorieën voor de inhuur van externe krachten.

a. Vinex en andere ruimtelijke projecten. De financiering vindt plaats uit de grondexploitatie en speciaal ter beschikking gestelde kredieten;
b. Incidentele taken/projecten die eenmalige specifieke deskundigheid vragen, zoals bijvoorbeeld de implementatie van de omgevingswet. Financiering vindt plaats uit speciaal daarvoor ter beschikking gestelde budgetten;
c. Frictie in de reguliere bezetting. Financiering vindt plaats uit salarisbudgetten (vacaturegelden) of daarvoor aanvullend beschikbaar gestelde budgetten.

Kosten inhuur derden meerjarig
In onderstaand overzicht zijn de kosten voor inhuur van derden voor de jaren 2020 tot en met 2023 opgenomen. De inhuur voor de grondexploitatie is apart opgenomen omdat de dekking van deze kosten plaatsvindt vanuit de grondexploitatie en speciaal ter beschikking gestelde kredieten.
Ook de kosten voor specifieke projecten worden apart gepresenteerd omdat deze verrekend worden met inkomsten en niet ten laste van het saldo komen.

x € 1.000

	Omschrijving	Jaarrekening 2020	Jaarrekening 2021	Jaarrekening 2022	Jaarrekening 2023
a.	Grondexploitatie	0	0	0	0
b.	Specifieke projecten algemene dienst	328	313	446	428
c.	Frictie reguliere bezetting	2.723	3.752	4.630	4.868
	Af:dekking door subsidies en doeluitkeringen	nb	nb	-433	-502
	Totaal	**3.051**	**4.065**	**4.643**	**4.794**

Resultaat personeelslasten reguliere bezetting
In onderstaand overzicht staan de totale personeelslasten van de reguliere bezetting.

x € 1.000

Omschrijving	Begroting 2023	Werkelijk 2023	Resultaat 2023
Salarissen	24.786	23.758	1.028
Af: concernbrede frictiebudget	-2.034	0	-2.034
Vergoedingen UWV gelden en (gedetacheerd) personeel	-239	-357	118
Inhuur	4.853	4.868	-15
Vergoedingen uit subsidies en doeluitkeringen	-435	-502	67
Resultaat personeelslasten	**26.931**	**27.767**	**-836**

Binnen de begrotingssystematiek zit er ruimte tussen de begrote loonkosten en de werkelijke loonkosten. Met behulp van deze financiële ruimte kan inhuur plaatsvinden om daarmee, indien nodig, de continuïteit in de uitvoering van het reguliere, structurele takenpakket en dienstverlening te waarborgen. In de begroting bestaat geen apart inhuurbudget.
De beschikbare loonruimte in de salarisbegroting 2023 is in het afgelopen jaar niet voldoende gebleken om de noodzakelijke inhuur te bekostigen. Er is sprake van een tekort van €836K. Dit is eerder ook al gemeld in de raadsinformatiebrief Decembercirculaire 2023 waarin opgenomen de majeure afwijkingen 2023.
Een drietal redenen verklaren deze overschrijding;

- Inhuur vanwege ziektevervanging (4,3% lang/extra lang verzuim), om de continuïteit van het werk te waarborgen. Wij zijn eigen risicodrager dus deze extra kosten komen bovenop de reguliere salarislasten.
- Inhuur op cruciale functies (o.a. management) vanwege de overbrugging van vacatures, waarbij de kosten in deze huidige markt hoger uitvallen dan het beschikbare vacaturebudget (arbeidsmarktfrictie).
- Inhuur die nodig is, omdat er behoefte is aan extra capaciteit of specifieke expertise, waarvoor geen vacaturebudget of projectbudget beschikbaar is.

De vrije ruimte in de salarisbegroting is in de afgelopen jaren afgenomen en daarmee de speelruimte voor inhuur ten behoeve van het waarborgen van de continuïteit in de uitvoering. Dit komt doordat er bij de vorige bezuinigingsronde €100.000 is bezuinigd, er momenteel meer medewerkers in het maximum van de functieschaal zitten en de krappe arbeidsmarkt een steeds grotere druk legt op de inschaling.

Indicatoren

In onderstaande tabel zijn de van toepassing zijnde BBV-indicatoren binnen het taakveld 'Bestuur en ondersteuning' per 1 januari van het betreffende jaar weergegeven.

Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	Realisatie
		2020	2021	2022	2023	
Formatie (BBV)	Fte per 1.000 inwoners	5,80	5,79	5,78	5,74	6,07
Bezetting (BBV)	Fte per 1.000 inwoners	5,56	5,67	5,74	5,40	5,57
Apparaatskosten (BBV)	Kosten per inwoner	€ 548	€ 587	€ 649	€ 589	€ 694
Externe inhuur (BBV)	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	11,5%	13,4%	15,4%	2,9%	15,4%
Overhead (BBV)	% van totale lasten	9,0%	9,4%	11,6%	9,8%	12,9%

Betrokkenheid verbonden partijen

Belastingsamenwerking gemeenten & hoogheemraadschap Utrecht (BghU)
Deze gemeenschappelijke regeling heeft tot doel uit overwegingen van kwaliteit, continuïteit en efficiency samen te werken bij de beleidsvoorbereiding, heffing en invordering van waterschapsbelasting en gemeentelijke belastingen, evenals bij de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken en het beheer en de uitvoering van vastgoedinformatie.

Paragraaf Wet open overheid

Vanaf 1 mei 2022 is de Wet open overheid (Woo) van kracht. Deze kent net als de voormalige WOB een passieve (op verzoek) en een actieve (op eigen initiatief) openbaarmakingsplicht. Het Rijk heeft tot en met 2026 eenmalige, maar ook structurele middelen ter beschikking gesteld.

In 2023 hebben wij een inventarisatie uitgevoerd en implementatieplan gemaakt. Wij sluiten aan bij de fasegewijze invoering die de wetgever ons oplegt. Resultaat is dat wij voldoen aan de huidige wettelijke vereisten.

Voor het vervolg hebben we nog een aantal stappen hebben te zetten. Het Rijk heeft daarvoor tijd en middelen beschikbaar gesteld. Een deel van de eerste tranche actieve openbaarmaking gereed (zoals college- en raadsbesluiten, organisatiegegevens). Verder is anonimiseringssoftware en een digitale zoek-tool aangeschaft in 2023.

In 2023 heeft de gemeente Houten 42 verzoeken om informatie ontvangen, tegenover 37 in 2022.

Paragraaf Global Goals

Houten4GlobalGoals

Samen op weg naar
EEN DUURZAME WERELD

Wij hebben het afgelopen jaar met ons Houtense beleid weer actief bijgedragen aan het streven van een veilige, gezonde en toekomstbestendige leefomgeving voor iedereen. De uitdaging om lokaal beleid aan te laten sluiten bij de wereldwijde duurzame ontwikkelingsagenda is ook dit jaar omarmd. Binnen onze vijf programma's is onze gemeentelijke inzet en de daarbij passende activiteiten voor de verschillende Global Goals weergegeven via bijbehorende icoontjes. Op die manier is een herkenbare verwijzing naar de afzonderlijke Global Goal opgenomen. Een symbool en een code verwijzen naar het specifieke Global Goal. Bijvoorbeeld GG3 verwijst naar Global Goal 3 ofwel *Gezondheidszorg voor iedereen*. Er is meer hierover te lezen op Global Goals voor Gemeenten | VNG

Resultaten Nationale Monitor Duurzame Gemeenten.
Ook in 2023 scoort Houten goed in de Nationale Monitor Duurzame Gemeenten (NMDG). Daarin is een lijst opgenomen met de duurzaamheidsscore voor alle Nederlandse gemeenten. Deze score is opgebouwd uit circa 140 indicatoren welke zijn onderverdeeld in 22 thema's. Deze thema's zijn weer onderverdeeld in drie kapitalen: een ecologisch, een economisch en een sociaal cultureel kapitaal. De balans tussen alle drie de kapitalen is belangrijk met betrekking tot duurzame ontwikkeling. De uiteindelijke totaalscore laat zien hoe het ervoor staat met de duurzame ontwikkeling in een regio. Hoe hoger de score hoe duurzamer.
Houten is gedaald van de 5e naar een 11e plaats van alle gemeentes die zijn onderzocht in de Nationale Monitor Duurzame Gemeenten 2023 (Het PON /TELOS). De resultaten zijn hieronder inzichtelijk gemaakt.

Paragraaf Verbonden partijen

Inleiding

In deze paragraaf van de jaarstukken geven we een integrale beschouwing van onder meer de relevante maatschappelijke ontwikkelingen en beleidsvoornemens van onze verbonden partijen (gemeenschappelijke regelingen respectievelijk vennootschappen) en het samenwerkingsverband U10. De U10 betrekken we erbij, omdat het een netwerk van samenwerkende gemeenten is en vanwege de grote lokale en regionale relevantie.

Speciale aandacht gaat uit naar het belang dat de verbonden partij voor Houten heeft. Aan de hand hiervan kan de raad beoordelen in hoeverre onze lokale doelstellingen via de verbonden partijen gerealiseerd worden.

Opbouw paragraaf
Het overzicht in deze paragraaf is gebaseerd op een indeling naar drie verschillende samenwerkingsvormen (gemeenschappelijke regelingen, vennootschappen en overige samenwerkingsvormen).

We geven per verbonden partij inzicht over:
- de visie op iedere verbonden partijen gerelateerd aan de doelstellingen van de gemeente Houten;
- het bestuurlijk en financieel belang;
- de realisatie van haar beleidsvoornemens 2023;
- de risico's

Gemeenschappelijke regelingen

GGD Regio Utrecht (GGDrU)	
Vestigingsplaats	Zeist
Doel	Voor de inwoners van regio Utrecht werkt de GGDrU aan een samenleving die gericht is op gezond en veilig leven. Waarin iedereen uitgenodigd wordt mee te doen en gezonde keuzes te maken en waarin gezondheidsbedreigingen alert gesignaleerd worden.
Deelnemende partijen	Colleges van de 26 Utrechtse gemeenten: Amersfoort, Baarn, Bunnik, Bunschoten, De Bilt, Eemnes, Houten, Leusden, Lopik, Montfoort, Nieuwegein, Oudewater, Renswoude, Rhenen, De Ronde Venen, Soest, Stichtse Vecht, Veenendaal, Vijfheerenlanden, Wijk bij Duurstede, Woerden, Woudenberg, IJsselstein, Utrechtse Heuvelrug, Utrecht (m.u.v. de JGZ) en Zeist
Bestuurlijke vertegenwoordiging	Een wethouder (of burgemeester) heeft zitting in het AB, dat is samengesteld uit 1 lid per college (totaal 26). Houten heeft in het AB 3 stemmen van totaal 70. Houten heeft geen lid in het DB, dat uit 7 leden bestaat. Houten is ook vertegenwoordigd in de Bestuurscommissie Midden-Nederland (BC) die wordt gevormd door 25 portefeuillehouders die ook JGZ afnemen (alle gemeenten m.u.v. gemeente Utrecht).
Begrotingsprogramma	Samen leven, deelprogramma Sport en gezondheid

Maatschappelijk belang	De GGDrU voert de wettelijke taken uit op het terrein van de publieke gezondheid voor 26 gemeenten in de provincie Utrecht. De zorg is gebaseerd op de Wet publieke gezondheid (Wpg).De belangrijkste taak is het voorkomen van ziekten en het bevorderen van gezond gedrag en een gezonde leefomgeving.
Regionaal belang	Onderdeel uitmaken van de GGDrU levert voordelen op het gebied van (financiële) risicospreiding, bestuurlijke kracht, expertise en efficiency dankzij samenwerking met andere gemeenten én GGDrU zelf.
Lokaal belang	We willen dat inwoners van Houten in balans zijn, gezond gedrag vertonen en in een gezonde leefomgeving wonen en participeren. Daarnaast willen wij voldoen aan onze wettelijk verplichte taken. Dit doen wij o.a. door taken uit te laten voeren door de GGDrU. Het gaat hier om wettelijke taken zoals Jeugdgezondheidszorg (JGZ, 0-18 jaar), infectieziektebestrijding waaronder bijvoorbeeld Covid-19 en TBC, medische milieukundige zorg, technische hygiëne-zorg, seksuele gezondheid en inspecties kinderopvang. Daarnaast vraagt Houten inzet aan de GGDrU voor de uitvoering van onder meer forensische zorg, reizigersvaccinaties, het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) en de publieke gezondheidszorg voor onder meer Oekraïense vluchtelingen en statushouders. Mede op basis van epidemiologisch onderzoek van de GGDrU, bestaande uit de Jeugdmonitor en de Volwassenenmonitor, richt Houten zich op de thema's: psychosociale gezondheid, gezond gewicht en bewegen, gezond opgroeien en effecten van de coronaperiode op jongvolwassenen. Uitkomsten van deze onderzoeken zijn van invloed op beleidskeuzes. Verder investeert Houten in de vorm van maatwerk in o.a. advies aan scholen omtrent een gezonde leefomgeving voor kinderen, versterking van opvoedvaardigheden bij kwetsbare ouders en een meldpunt waar inwoners hun zorgen kunnen uiten over mede-inwoners.
Afspraken met andere deelnemers	Houten is 1 van de 26 gemeenten die de openbare gezondheidszorg afnemen bij de GGDrU. Dit vraagt in de praktijk om afstemming met andere gemeenten op zowel bestuurlijk als ambtelijk niveau.
Terugblik voorspelde ontwikkelingen	De keuze om het Coronabedrijf te integreren in de infectieziektenbestrijding is gelukkig een passende gebleken. Door middel van extra investeringen van het Rijk is deze afdeling structureel versterkt. De aangekaarte effecten van de coronacrisis op de mentale gezondheid onder jongeren zijn een belangrijk punt van aandacht gebleken waarop extra inzet vooralsnog nodig blijft.
Beleidsverantwoording	In 2023 stonden dezelfde ambities centraal als die zijn geformuleerd voor 2024: een gezonde en veilig leefomgeving, kansrijk opgroeien, langer gezond zelfstandig en op gebied van bedrijfsvoering een vitale, wendbare organisatie. Verder heeft de GGDrU ingezet op de versterking van de infectieziektenbestrijding waaronder ook bestrijding van coronavirus (COVID-19) en pandemische paraatheid, en bijgedragen aan de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne.
Financiële bijdrage	Zie hiervoor de financiële totaaltabel aan het eind van deze paragraaf. Hierin zijn de werkelijke bijdrage 2023 en begrote bijdrage 2024 t/m 2027 opgenomen.

Balans	(x €1.000)	Begin 2023	Eind 2023	Verschil
	Eigen vermogen	€ 4.331	€ 4.619	€ 288
	Vreemd vermogen	€ 29.288	€ 32.286	€ 2.998
	Totaal vermogen	€ 33.619	€ 36.905	€ 3.286
Financieel resultaat 2023	(x €1.000)	Begroot	Gerealiseerd	Verschil
	Exploitatie resultaat	€ -1.320	€ 288	€ 1.608
	Mutatie reserves	€ 1.320	€ 1.053	€ -267
	Resultaat	€ 0	€ 1.341	€ 1.341
Bron	Jaarstukken 2023 GGD regio Utrecht			
Aanwezige risico's	Conform de paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing' in de jaarrekening 2023 GGDrU tellen de GGD-brede risico's op tot € 1.538 duizend. De beschikbare weerstandscapaciteit is € 2.409 duizend. Daarmee is de verhouding (beschikbaar/benodigd) 1,567; de genoemde risico's zijn daarmee afdoende afgedekt.			
Overige relevante gegevens	Geen			

Afvalverwijdering Utrecht (AVU)	
Vestigingsplaats	Soest
Doel	De AVU werkt samen met en in opdracht van de Utrechtse gemeenten aan de verbetering van het milieu met betrekking tot huishoudelijk afval. Daarbij wordt gestreefd naar het bereiken van een zo gunstig mogelijk effect, tegen zo laag mogelijke kosten. Namens de gemeenten regelt de AVU de overslag, het transport en de verwerking van de grootste huishoudelijke afvalstromen (dus geen afval van bedrijven). Dat zijn restafval (huisvuil), ongescheiden grofvuil, GFT, papier en glas.
Deelnemende partijen	Colleges van de gemeenten Amersfoort, Baarn, Bunnik, Bunschoten, de Bilt, De Ronde Venen, Eemnes, Houten, Leusden, Lopik, Montfoort, Nieuwegein, Oudewater, Renswoude, Rhenen, Soest, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Woerden, Woudenberg, Wijk bij Duurstede, IJsselstein en Zeist
Bestuurlijke vertegenwoordiging	Één wethouder heeft zitting in het Algemeen Bestuur (AB), dat is samengesteld uit 1 lid per college (totaal 25). Houten heeft in het AB 4 van de 75 stemmen. De stemverhouding is gebaseerd op het aantal inwoners van de deelnemende gemeenten. Houten heeft geen lid in het Dagelijks Bestuur, dat uit 7 leden bestaat.
Begrotingsprogramma	Duurzame leefomgeving

Maatschappelijk belang	De AVU bundelt de deskundigheid van de aangesloten gemeenten, waardoor er voor beleid en uitvoering een platform met veel (plaatselijke) kennis beschikbaar is. Door de overslag, het transport en de verwerking van huishoudelijk afval gezamenlijk aan te besteden worden dankzij grote hoeveelheden in de regel gunstige tarieven verkregen.
Regionaal belang	Alle gemeenten hebben belang dat het transport, de overslag en de verwerking van de grootste huishoudelijke afvalstromen goed geregeld is. Alle gemeenten profiteren mee van de lagere aanbestedingskosten door het gezamenlijk aan te besteden en profiteren mee van de veelal lagere prijzen die worden geboden als er grote hoeveelheden afval voor langere termijn ter verwerking worden aangeboden.
Lokaal belang	De gemeente Houten levert zelf kennis aan de aangesloten gemeenten, maar profiteert ook van de kennis die de andere gemeenten inbrengen. Door het gezamenlijk aanbesteden van de grote stromen gescheiden ingezameld huishoudelijk afval, profiteren alle gemeenten van de besparing op de aanbestedingskosten en op de veelal gunstigere tarieven die worden geboden als het om grote hoeveelheden afval gaat.
Afspraken met andere deelnemers	Niet van toepassing.
Terugblik voorspelde ontwikkelingen	Er is in 2023 inderdaad minder afval geproduceerd. Daardoor ontvangen geld terug aan teveel betaalde voorschotten. In 2023 deed zich een probleem voor bij de verbrandingsinstallaties. Omdat lege lachgascilinders niet meer door de reguliere handel mogen worden ingenomen, worden ze in het restafvalcontainers gedumpt. In verbrandingsovens kunnen ze ontploffen en schade veroorzaken. Dat zorgt voor extra kosten. Er lopen nu onderhandelingen tussen de AVU en de verwerkers en de rijksoverheid over wie die kosten moet dragen. In september was er een brand in de nascheidingsinstallatie waardoor het restaval uit onze ondergrondse containers het laatste kwartaal niet na gescheiden kon worden.
Beleidsverantwoording	Het contract voor de inzameling van oud papier is verlengd. De verwerking van glas is aanbesteed. De AVU heeft een online campagne onwikkeld tegen voedselverspilling en een campagne om het gebruik van wasbare luiers te stimuleren. Houten heeft aan beide campagnes meegedaan.

Financiële bijdrage	De bijdragen van de gemeenten worden hoofdzakelijk bepaald door het aantal ton afval dat via de AVU (contracten) wordt aangeboden bij de verwerkers. De Houtense bijdrage voor 2023 was geraamd op €1.746.195 bij 50.718 inwoners, oftewel € 34,42 per inwoner. Dit is met voorschotnota's aan de AVU betaald. Omdat minder afval is afgevoerd, is de werkelijke bijdrage 5 % lager uitgevallen dan begroot: € 1.660.150 oftewel € 32,73 per inwoner. Na vaststelling van de definitieve jaarstukken van de AVU in juli 2024, zal de teveel betaalde bijdrage 2023 (€ 86.045) worden terug gestort door de AVU. Omdat de AVU in 2023 gestopt is met de verhuur van glasbakken en textielcontainers, zijn deze aan de gemeenten overgedragen. De voorziening die de AVU had voor het onderhoud van deze containers, zal ik in 2024 worden verdeeld over de gemeenten die de laatste 5 jaar containers van de AVU huurden. Houten zal dan ongeveer € 70.000 ontvangen. Dat bedrag zal in de gemeentelijk afvalbegroting worden opgenomen voor het onderhoud en de vervanging van de glasbakken en textielcontainers.			
Balans	(x €1.000)	Begin 2023	Eind 2023	Verschil
	Eigen vermogen	€ 301	€ 0	€ -301
	Vreemd vermogen	€ 27.653	€ 20.804	€ -6.849
	Totaal vermogen	€ 27.954	€ 20.804	€ -7.150
Financieel resultaat 2023	(x €1.000)	Begroot	Gerealiseerd	Verschil
	Exploitatie resultaat	€ 0	€ 0	€ 0
	Mutatie reserves	€ 0	€ -301	€ -301
	Resultaat	€ 0	€ -301	€ -301
Bron	Concept-jaarstukken AVU 2023			

Aanwezige risico's	Statutair is vastgelegd dat de AVU zelf geen bestemmingsreserves of voorzieningen opbouwt. De geactualiseerde nota Weerstandsvermogen en Risicobeheersing is in 2022 door het Algemeen Bestuur van de AVU vastgesteld. De belangrijkste conclusie die uit deze nota kan worden getrokken is dat een discontinuïteit in de afvoer en de verwerking van met name het restafval en GFT kan leiden tot de kortdurende inzet van extra financiële middelen. De kans hierop wordt echter zeer klein ingeschat. Daarom wordt bij de AVU geen weerstandsvermogen aangehouden. Kosten en opbrengsten worden één op één doorberekend aan deelnemende gemeenten. Als deelnemende gemeenten zelf een mogelijk financieel risico willen opnemen in de risicoparagraaf van hun begroting kan een bedrag worden aangehouden van € 6 per ton restafval en GFT. Voor Houten zou dat gaan om een bedrag van ca. € 75.000. Hoewel het risico klein werd geschat, heeft een brand in de nascheidingsinstallatie en exploderende lachgascilinders in verbrandingsovens, laten zien dat de risico's niet nul zijn. De financiële afhandeling van deze incidenten, moet nog plaatsvinden.
Overige relevante gegevens	www.avu.nl

Recreatieschap Stichtse Groenlanden	
Vestigingsplaats	Utrecht
Doel	Het realiseren van voldoende recreatiemogelijkheden van voldoende kwaliteit binnen de eigen gemeente of in ieder geval in de directe leefomgeving.
Deelnemende partijen	Raden, colleges en burgemeesters van de gemeenten Houten, Utrecht, Lopik, De Bilt, Nieuwegein, Woerden, IJsselstein, Stichtse Vecht en De Ronde Venen en Gedeputeerde Staten van de provincie Utrecht.
Bestuurlijke vertegenwoordiging	Eén wethouder van de gemeente Houten heeft met de nieuwe gemeenschappelijke regeling zitting in het AB.
Begrotingsprogramma	Duurzame leefomgeving
Maatschappelijk belang	Het ontwikkelen en beheren van recreatievoorzieningen draagt bij aan de leefbaarheid van de gemeente Houten en de Utrechtse stadsregio. Het recreatieschap de Stichtse Groenlanden (SGL) voert deze taken uit mede namens de gemeente Houten. Voor de feitelijke uitvoering van het beheer en onderhoud heeft SGL een overeenkomst gesloten met Staatsbosbeheer (SBB).
Regionaal belang	Het belang is voor alle gemeenten en provincie gelijk, namelijk goede recreatievoorzieningen voor de inwoners in de nabije leefomgeving. Gebruik van recreatievoorzieningen door inwoners zijn regelmatig niet gebonden aan de gemeente waar je woont. De ene gemeente heeft door de ligging (bijvoorbeeld langs de Lek) en/of het grotere groene buitengebied meer ruimte voor opvang van recreanten dan een meer stedelijke gemeente zoals bijvoorbeeld Utrecht of Nieuwegein. Met deze regeling worden lusten en lasten voor het beheer van de recreatieterreinen beter verdeeld.
Lokaal belang	Voor onze inwoners is het van belang dat er voldoende recreatiemogelijkheden in Houten en de regio zijn.

Afspraken met andere deelnemers	Niet van toepassing			
Terugblik voorspelde ontwikkelingen	Begin 2023 heeft een transitie plaatsgevonden in de organisatie van SGL. Deze transitie heeft veel tijd en energie gekost zodat minder aandacht is geweest voor nieuwe ontwikkelingen. Insteek voor 2023 was de terreinen goed te onderhouden en het beheer en onderhoud in de vingers (van SBB) te krijgen.			
Beleidsverantwoording	SBB heeft de taken van RMN overgenomen en de recreatieterreinen in 2023 volgens afspraak en conform de gestelde kwaliteit onderhouden. Daarnaast hebben zij het personeel van RMN overgenomen waarbij het personeel op een nette manier is ontvangen. Daarnaast heeft SBB de bedrijfsvoering overgenomen van SBB waarbij in 2023 aanloopproblemen naar voren kwamen. Zo konden beloofde kwartaalrapportages niet op tijd worden geleverd, maar is de jaarrekeningen en de begroting wel op tijd geleverd. Voor 2023 is afgesproken dat SBB de werkzaamheden voor een vastgesteld tarief uitvoert.			
Financiële bijdrage	Zie hiervoor de financiële totaaltabel aan het eind van deze paragraaf. Hierin zijn de werkelijke bijdrage 2022 en begrote bijdrage 2023 t/m 2027 opgenomen.			
Balans	(x €1.000)			Verschil
	Eigen vermogen	€ 5	€ 6	€ 1
	Vreemd vermogen	€ 3	€ 3	€ 0
	Totaal vermogen	€ 8	€ 9	€ 1
Financieel resultaat 2023	(x €1.000)	Begroot	Gerealiseerd	Verschil
	Exploitatie resultaat	€ 42	€ 560	€ 518
	Mutatie reserves	€ 202	€ 103	€ -99
	Resultaat	€ 244	€ 663	€ 419
Bron	www.recreatieschapstichtsegroenlanden.nl			
Aanwezige risico's	Geen			
Overige relevante gegevens	Geen			

Veiligheidsregio Utrecht (VRU)	
Vestigingsplaats	Utrecht
Doel	De VRU voert taken uit voor de gemeente Houten conform de Wet veiligheidsregio's. Dit is opgenomen in de gemeenschappelijke regeling, vastgesteld met de 25 andere gemeenten binnen Veiligheidsregio Utrecht. Voor de uitvoering van haar wettelijke taken dient de VRU, als onderdeel van een

	cyclisch proces iedere vier jaar de volgende documenten vast te stellen: • Regionaal risicoprofiel: bevat een analyse van de risicovolle situaties en daarvan afgeleid de belangrijkste soorten branden, rampen en crises in de regio. Het regionaal risicoprofiel is afgestemd met de risicoprofielen van de buurregio's en de netwerkpartners. Het risicoprofiel vormt de grondslag voor het beleidsplan. • Beleidsplan: vormt het (strategisch) beleidskader voor de meerjarige beleidsperiode. In dit plan is richting gegeven aan de ambities van de VRU op het terrein van risicobeheersing, crisisbeheersing en brandweerzorg. • Een regionaal crisisplan: het crisisplan is in de plaats gekomen van het gemeentelijke rampenplan. Het crisisplan beschrijft de algemene organisatie van rampenbestrijding en crisisbeheersing in de veiligheidsregio. In het crisisplan zijn de taken, bevoegdheden, verantwoordelijkheden en afspraken over de randvoorwaarden, melding en alarmering, opschaling, gezag en informatievoorziening opgenomen.
Deelnemende partijen	Colleges en burgemeesters van de 26 Utrechtse gemeenten: Amersfoort, Baarn, Bunnik, Bunschoten, De Bilt, De Ronde Venen, Eemnes, Houten, Leusden, Lopik, Montfoort, Nieuwegein, Oudewater, Renswoude, Rhenen, Soest, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Vijfheerenlanden, Woerden, Woudenberg, Wijk bij Duurstede, IJsselstein en Zeist.
Bestuurlijke vertegenwoordiging	De burgemeester heeft zitting in het AB, dat is samengesteld uit de burgemeesters van de gemeenten (totaal 26). Houten heeft in het AB 3 stemmen, op basis van het aantal inwoners. Houten heeft geen lid in het DB, dat uit 5 leden bestaat.
Begrotingsprogramma	Veilige leefomgeving
Maatschappelijk belang	De VRU voert de taken uit die zij heeft op grond van de Wet Veiligheidsregio's. De VRU draagt zorg voor een (fysiek) veiligheidszorgniveau en verhoogt dit daar waar het kan. Het werk van de VRU is gericht op externe veiligheid, brandveiligheid en brandweerzorg, geneeskundige hulpverlening en crisisbeheersing.
Regionaal belang	Het regionale belang is gelegen in: • eenduidige en efficiënte inrichting van de brandweer; • eenduidige aanpak van rampen en crises; • eenduidige aanpak brandweerzorg.
Lokaal belang	De VRU inventariseert voor de gemeente Houten de risico's (inhoudelijk en financieel) op branden, rampen en crises en adviseert hierover het bevoegd gezag. De VRU organiseert voor de gemeente Houten de brandweerzorg met als taak: het voorkomen, beperken en bestrijden van brand, het beperken van brandgevaar, het voorkomen en beperken van ongevallen bij brand en al hetgeen daarmee verband houdt. De VRU bereidt zich voor op de bestrijding van branden en organiseert de rampenbestrijding en de crisisbeheersing. De VRU heeft de verantwoordelijkheid voor het instellen en in stand houden van een brandweer, GHOR, meldkamerfunctie, aanschaffen en beheren van gemeenschappelijk materieel en de informatievoorziening voor het gebruik tijdens calamiteiten.

Afspraken met andere deelnemers	Vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling.			
Terugblik voorspelde ontwikkelingen	De genoemde maatschappelijke ontwikkelingen blijken in 2023 heel relevant te zijn geweest. De VRU heeft alle ontwikkelingen ook opgenomen in het nieuwe beleidsplan 2024-2027 en voert dit uit binnen het programma versterking crisisbeheersing.			
Beleidsverantwoording	In de jaarrekening VRU 2023 vindt verdere verantwoording plaats.			
Financiële bijdrage	Zie hiervoor de financiële totaaltabel aan het eind van deze paragraaf. Hierin is de werkelijke bijdrage 2023 en begrote bijdrage 2024 t/m 2028 opgenomen.			
Balans	(x €1.000)	Begin 2023	Eind 2023	Verschil
	Eigen vermogen	€ 23.252	€ 28.319	€ 5.067
	Vreemd vermogen	€ 62.533	€ 64.945	€ 2.412
	Totaal vermogen	€ 85.785	€ 93.264	€ 7.479
Financieel resultaat 2023	(x €1.000)	Begroot	Gerealiseerd	Verschil
	Exploitatie resultaat	€ -768	€ 5.066	€ 5.834
	Mutatie reserves	€ 768	€ -556	€ -1.324
	Resultaat	€ 0	€ 4.510	€ 4.510
Bron	www.vru.nl			
Aanwezige risico's	Het grootste risico betreft het voordoen van grote rampen en calamiteiten in een regio gemeente, waardoor er een financieel risico ontstaat voor het bekostigen van de bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling VRU.			
Overige relevante gegevens	Geen			

Werk en Inkomen Lekstroom (WIL)	
Vestigingsplaats	Nieuwegein
Doel	Uitvoering geven aan de Participatiewet en aanverwante regelgeving op het terrein van sociale zekerheid.
Deelnemende partijen	Raden en colleges van de Lekstroomgemeenten Houten, IJsselstein, Nieuwegein en Lopik
Bestuurlijke vertegenwoordiging	Een wethouder en een raadslid hebben zitting in het AB, dat is samengesteld uit 2 leden per deelnemer (totaal 8). Houten heeft in het AB 2 stemmen van totaal 8. De wethouder die lid is van het AB is tevens lid van het DB, dat uit 4 leden bestaat.
Begrotingsprogramma	Samenleven, deelprogramma Leren en Werken

Maatschappelijk belang	WIL verleent de dienstverlening op het terrein van de Participatiewet aan de inwoners van de vier samenwerkende gemeenten. De dienstverlening omvat bijstandsverlening, re-integratie, werkgeversdienstverlening, inkomensondersteuning en schuldhulpverlening.			
Regionaal belang	De samenwerking biedt financieel voordeel, omdat we gezamenlijk efficiënter uitkeringen kunnen verstrekken en ondersteuning kunnen bieden bij schulden en (boven)regionale werkgevers kunnen bereiken.			
Lokaal belang	Het belang van Houten is dat door in gezamenlijkheid schulddienstverlening en bijstandsverstrekking te organiseren een hogere betrouwbaarheid en kwaliteit kan worden gegarandeerd. Er wordt op gestuurd dat vanuit de regionale organisatie WIL zoveel mogelijk aansluiting wordt gezocht bij het lokale netwerk in Houten.			
Afspraken met andere deelnemers	Middelen voor (arbeids)-ontwikkeling, bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies (het zogeheten BUIG-budget), middelen voor minimaregelingen en middelen voor bijzondere bijstand worden niet met elkaar gedeeld, en per iedere individuele gemeente afgerekend.			
Terugblik voorspelde ontwikkelingen	Om in te spelen op de bestaansonzekerheid die mensen ervaren heeft WIL o.a. de energie-toeslag uitgekeerd. Om een verbinding te maken tussen enerzijds de krappe arbeidsmarkt en anderzijds het bijstandsbestand is gekozen om een aanpak vorm te geven waarbij mensen intensief, stapsgewijsd, gedurende een langere periode richting arbeidsmarkt worden begeleid.			
Beleidsverantwoording	WIL is meer lokaal gaan werken doordat een afvaardiging vanuit inkomen(sondersteuning) participeert in het sociaal plein. WIL werkt aan een aanpassing van het poort-proces om beter in te spelen o de doelgroep die vanuit beschermd wonen zelfstandig gaat wonen. Het proces rondom de vorming van een regionaal werkcentrum heeft vertraging opgelopen en heeft in 2023 nog geen invloed gehad.			
Financiële bijdrage	Zie hiervoor de financiële totaaltabel aan het eind van deze paragraaf. Hierin is de werkelijke bijdrage 2022 en begrote bijdrage 2023 t/m 2027 opgenomen.			
Balans	(x €1.000)	Begin 2023	Eind 2023	Verschil
	Eigen vermogen	€ 0	€ 0	€ 0
	Vreemd vermogen	€ 5.455	€ 6.896	€ 1.441
	Totaal vermogen	€ 5.455	€ 6.896	€ 1.441
Financieel resultaat 2023	(x €1.000)	Begroot	Gerealiseerd	Verschil
	Exploitatie resultaat	€ 0	€ 0	€ 0
	Mutatie reserves	€ 0	€ 0	€ 0
	Resultaat	€ 0	€ 0	€ 0
Bron	www.wil-lekstroom.nl			

Aanwezige risico's	Geen
Overige relevante gegevens	Geen

Regionaal Archief Zuid Utrecht (RAZU)	
Vestigingsplaats	Wijk bij Duurstede
Doel	In het Regionaal Archief Zuid-Utrecht (RAZU) werken de deelnemende partijen samen om: ▪ uitvoering te geven aan de Archiefwet, dat wil zeggen: toe te zien op de kwaliteit en rechtmatigheid van het gemeentelijk informatiebeheer, te zorgen voor de houdbaarheid, betrouwbaarheid en toegankelijkheid van de permanent te bewaren gemeentelijke archieven en te fungeren als frontoffice van de gemeenten voor mensen die stukken willen inzien; ▪ te voorzien in een kennis- en informatiecentrum op het gebied van de lokale en regionale geschiedenis, door het opbouwen en beheren van een zo breed mogelijke collectie historische bronnen en door te zorgen dat zoveel mogelijk mensen daarvan kunnen genieten en gebruik maken.Het RAZU voert voor de deelnemende gemeente de taken uit de Archiefwet uit waardoor de deelnemende gemeenten aan hun wettelijke verplichtingen voldoen.
Deelnemende partijen	Gemeenten Bunnik, Houten, Rhenen, Utrechtse Heuvelrug, Wijk bij Duurstede en Vijfheerenlanden
Bestuurlijke vertegenwoordiging	De RAZU heeft een één laagsbestuur. Iedere deelnemende gemeente levert een bestuurslid. Onze burgemeester is dit vanuit de gemeente Houten. In de besluitvorming geldt de meerderheid van stemmen. Ieder lid van het bestuur heeft een aantal stemmen afhankelijk van het aantal inwoners van de gemeente (artikel 8 van de gemeenschappelijke regeling). Dit levert de volgende stemverdeling op: Bunnik 2 stemmen, Houten 6 stemmen, Rhenen 3 stemmen, Utrechtse Heuvelrug 5 stemmen, Wijk bij Duurstede 3 stemmen en Vijfheerenlanden 6 stemmen.
Begrotingsprogramma	Duurzame leefomgeving
Maatschappelijk belang	Het RAZU geeft uitvoering aan de Archiefwet 1995. Deze wet verplicht overheidsinstellingen de archieven in goede, geordende en toegankelijke staat te bewaren, en archieven onder dan 20 jaar en voor blijvende bewaring in aanmerking komen, toegankelijk te maken voor iedere belangstellende. Tot de taken van het RAZU behoren: • beheer van oudere archieven • toezicht en advisering • beheer jongere archieven • dienstverlening met inbegrip van publieksactiviteiten op cultuurhistorisch gebied. Verder vervult het RAZU de (niet wettelijk verplichte) functie van regionaal kennis- en informatiecentrum op het gebied van de lokale en regionale geschiedenis.

Regionaal belang	De toegevoegde waarde van het samenwerkingsverband is het gezamenlijk kunnen oppakken van vraagstukken op het gebied van nieuwe wetgeving zoals de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG), de Wet open overheid (Woo), de nieuwe Archiefwet, etc.. Iedere gemeente behoeft dan niet afzonderlijk het wiel uit te vinden. Daarnaast speelt de digitalisering van de informatie een steeds grotere rol, waarbij kennis van de deelnemende gemeenten over deze complexe materie gedeeld kan worden. In co-creatie met de aangesloten gemeenten wordt in 2024 het e-depot (verder) ontwikkeld, waarbij het uitgangspunt is om zo naadloos mogelijk aan te sluiten op de manier waarop de gemeentelijke informatiehuishoudingen zijn ingericht.
Lokaal belang	Het RAZU voert voor de gemeente Houten de taken uit de Archiefwet uit waardoor de gemeente Houten aan haar wettelijke verplichtingen voldoet. De Archiefwet schrijft voor dat een onafhankelijke archiefinspecteur toezicht houdt op de archieven/informatiehuishouding van een gemeente. De archiefinspecteur van het RAZU vervult deze taak voor de deelnemende gemeenten. Daarnaast ontsluit de digitale beeldbank van het RAZU 15.000 foto’s van Houten en omgeving inclusief beschrijving voor onze inwoners. Door het ontsluiten via de website wordt de collectie toegankelijker voor inwoners, waardoor het historisch besef toeneemt.
Afspraken met andere deelnemers	Er zijn geen afspraken met de andere deelnemers binnen deze regeling.
Terugblik voorspelde ontwikkelingen	De modernisering van de Archiefwet uit 1995 staat al enige tijd hoog op de agenda in de Tweede Kamer. Met het voorstel van de nieuwe Archiefwet, dat het kabinet reeds in november 2021 heeft ingediend, hoopte men aanvankelijk op een inwerkingtredingsdatum van 1 januari 2024. Echter, de verwachte datum is nu verplaatst naar 1 juli 2024. Het RAZU heeft nauwkeuriger in kaart gebracht welke collectieonderdelen beperkt en/of beperkt bruikbaar zijn. Dit is vastgelegd in het collectiebeheersysteem en de gegevens worden jaarlijks geactualiseerd. Hiermee wordt het risico op het schenden en overtreden van de openbaarheids-, privacy- en auteursrechtelijke regels tot een minimum beperkt.

<table>
<tr><td>Beleidsverantwoording</td><td colspan="4">e-depot
De ontwikkeling van het E-depot is ook in 2023 verder vormgegeven. Het RAZU neemt daarin de leiding en de verantwoordelijkheid. Er wordt gewerkt in lijn met de informatiekundige visie Common Ground.

Wet hergebruik overheidsinformatie
De kwaliteitsverbetering en standaardisering van de collectiedata, zodat de data open worden, was in 2023 een continue activiteit. Ook in 2024 zal dit voortgezet worden.

Beleidsplan 2024-2027
Eind 2023 is het beleidsplan 2024-2027 van de RAZU, Archieven: Open, Openbaar, (Her)Bruikbaar, met hierin het ambitieniveau voor de taakuitvoering in deze periode vastgesteld. In het beleidsplan zijn vijf toekomstperspectieven geschetst die richting geven aan de activiteiten in de jaren 2024-2027:

·Fygitaal;
·Verbindend;
·Zichtbaar;
·Inclusief;
·Dynamisch;</td></tr>
<tr><td>Financiële bijdrage</td><td colspan="4">Zie hiervoor de financiële totaaltabel aan het eind van deze paragraaf. Hierin is de werkelijke bijdrage 2023 en de begroting 2024 t/m 2028 opgenomen.</td></tr>
<tr><td rowspan="4">Balans</td><td>(x €1.000)</td><td>Begin 2023</td><td>Eind 2023</td><td>Verschil</td></tr>
<tr><td>Eigen vermogen</td><td>€ 232</td><td>€ 258</td><td>€ 26</td></tr>
<tr><td>Vreemd vermogen</td><td>€ 801</td><td>€ 834</td><td>€ 33</td></tr>
<tr><td>Totaal vermogen</td><td>€ 1.033</td><td>€ 1.092</td><td>€ 59</td></tr>
<tr><td rowspan="4">Financieel resultaat 2023</td><td>(x €1.000)</td><td>Begroot</td><td>Gerealiseerd</td><td>Verschil</td></tr>
<tr><td>Exploitatie resultaat</td><td>€ -139</td><td>€ -26</td><td>€ 113</td></tr>
<tr><td>Mutatie reserves</td><td>€ 139</td><td>€ -62</td><td>€ -201</td></tr>
<tr><td>Resultaat</td><td>€ 0</td><td>€ -88</td><td>€ -88</td></tr>
<tr><td>Bron</td><td colspan="4">www.razu.nl</td></tr>
<tr><td>Aanwezige risico's</td><td colspan="4">Niet van toepassing</td></tr>
<tr><td>Overige relevante gegevens</td><td colspan="4">Geen</td></tr>
</table>

Regionale Uitvoeringsdienst regio Utrecht (RUD)	
Vestigingsplaats	Utrecht
Doel	Uitvoering van vergunningverlenende, toezichthoudende en handhavende taken milieu
Deelnemende partijen	Colleges van gemeenten Amersfoort, Baarn, Bunschoten, Eemnes, Houten, Leusden, Lopik, Nieuwegein, Soest, Utrecht en Woudenberg en Gedeputeerde Staten van de provincie Utrecht
Bestuurlijke vertegenwoordiging	Een wethouder heeft zitting in het AB, dat is samengesteld uit 1 lid per deelnemer (totaal 12). Houten heeft in het AB 1 stem van totaal 13 (de provincie heeft 2 stemmen). Houten heeft geen zitting in het DB.
Begrotingsprogramma	Duurzame leefomgeving
Maatschappelijk belang	Het maatschappelijk belang van de RUD is gelegen in een gezonde, veilige en duurzame leefomgeving (in het kader van milieu). De RUD voert vergunningverlenende, toezichthoudende en handhavende taken uit op het gebied van milieu.
Regionaal belang	Regionale samenwerking biedt kansen om de kwaliteit van vergunningverlening, toezicht en handhaving op het gebied van milieu te verbeteren en om tot kennisverbetering te komen.
Lokaal belang	Het belang voor Houten is gelegen in kwalitatief goede VTH-taakuitvoering op milieudossiers.
Afspraken met andere deelnemers	Geen
Terugblik voorspelde ontwikkelingen	De RUD Utrecht heeft zich in 2023 goed op de nieuwe Omgevingswet voorbereid. Daarnaast zijn eind 2023 op alle niveaus gesprekken gevoerd over de overdracht van alle VTH-milieutaken aan de RUD. Het richtmoment voor de feitelijke overdracht van de taken is in gezamenlijkheid bepaald op 1-1-2025. In 2024 vinden de voorbereidingen hiertoe plaats.
Beleidsverantwoording	De RUD Utrecht was conform planning op 1 januari 2024 klaar voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Ook zijn er in het kader van de Omgevingswet nieuwe regionale samenwerkingsafspraken gemaakt. In 2023 zijn door de RUD en de ODRU de mogelijkheden onderzocht om tot één Omgevingsdienst te komen. Dit heeft geleid tot een door alle AB's vastgestelde routekaart naar één robuuste omgevingsdienst in Utrecht. In 2024 wordt deze gezamenlijk opgestelde en vastgestelde routekaart gevolgd en worden de deelproducten opgeleverd die nodig zijn om tot een nieuwe robuuste dienst te komen. Streven is dat de Omgevingsdienst Utrecht per 1 januari 2026 een feit is. In de periode september 2024 – november 2025 zullen de besturen de ontwerp gemeenschappelijke regeling voor de nieuwe omgevingsdienst voorleggen aan de colleges en gemeenteraden/provinciale staten van de individuele deelnemers. Zij hebben de beslissende stem (go-no go).

Financiële bijdrage	In 2023 bedroeg de vastgestelde structurele totale bijdrage van Houten aan de RUD Utrecht € 344.000. In 2024 bedraagt de vastgestelde structurele bijdrage € 441.000 (variabele deel € 269.000 + 172.000 vaste deel) Het Algemeen Bestuur heeft op 30 september 2021 besloten in te stemmen met het vastzetten van de variabele bijdrage voor het jaar waarin de Omgevingswet ingaat. Dit betreft het begrotingsjaar 2024. De uren zoals vastgelegd in de op dit moment geldende DVO's (en uitvoeringsplannen) en de ingeschatte levering van nieuwe bodemtaken zijn het uitgangspunt voor de verdeling van de vaste bijdrage en de basis voor de opgenomen variabele bijdragen.			
Balans	(x €1.000)	Begin 2023	Eind 2023	Verschil
	Eigen vermogen	€ 1.271	€ 1.517	€ 246
	Vreemd vermogen	€ 6.770	€ 7.363	€ 593
	Totaal vermogen	€ 8.041	€ 8.880	€ 839
Financieel resultaat 2023	(x €1.000)	Begroot	Gerealiseerd	Verschil
	Exploitatie resultaat	€ -203	€ 246	€ 449
	Mutatie reserves	€ 210	€ 56	€ -154
	Resultaat	€ 7	€ 302	€ 295
Bron	www.rudutrecht.nl			
Aanwezige risico's	Opmerking bij financieel resultaat: Vreemd vermogen is inclusief voorzieningen			
Overige relevante gegevens	Geen			

Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht (BghU)	
Vestigingsplaats	Utrecht
Doel	BghU heft en int belastingen namens haar deelnemers en stelt daarnaast de hoogte van de WOZ-waardes vast van alle woningen en bedrijven in deze gemeenten.
Deelnemende partijen	College van dijkgraaf en hoogheemraden van Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden en colleges van gemeenten De Bilt, Utrecht, Houten, Nieuwegein, Bunnik, Lopik, Zeist, Utrechtse Heuvelrug en Stichtse Vecht.
Bestuurlijke vertegenwoordiging	Een wethouder heeft zitting in het bestuur, dat is samengesteld uit 1 lid per college van burgemeester en wethouders en 2 leden van het college van dijkgraaf en hoogheemraden (totaal 11). Houten heeft in het bestuur 8 stemmen van totaal 200.
Begrotingsprogramma	Algemene dekkingsmiddelen

Maatschappelijk belang	De BghU kan blijvend investeren in de kwaliteit van dienstverlening.
Regionaal belang	Als samenwerkingsverband verzorgt de BghU namens de deelnemers de heffing en invordering van lokale belastingen binnen het werkgebied en stelt jaarlijks de WOZ-waarden vast van alle onroerende zaken voor onze deelnemers. Verzorgt voor alle gemeentelijke deelnemers de uitvoering van de basisregistratie Waardebepaling Onroerende Zaken (Wet WOZ) en meten voor alle gemeenten de gebruiksoppervlakte in voor de basisadministratie adressen en gebouwen (BAG). De BghU borgt de continuïteit van zijn taakuitvoering en streeft naar continue verbetering van kwaliteit en klantgerichtheid van het waarderings- en belastingproces. BghU wordt geleid op basis van maatschappelijk algemeen aanvaardbare principes. Afgelopen jaar is onze strategie aangescherpt en intern uitgedragen met • het streven naar goede en betrouwbare dienstverlening en • efficiënt objectenbeheer.
Lokaal belang	De BghU behartigt namens de gemeente Houten haar belangen op het gebied van de heffing en invordering van belastingen, de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken en basisadministraties en basisregistraties.
Afspraken met andere deelnemers	Geen
Terugblik voorspelde ontwikkelingen	Ook 2023 stond in het teken van de gehele ICT transitie. Verder blijkt uit tussentijdse rapportages dat de BghU vorderingen heeft gemaakt ten aanzien van de door haar geformuleerde beleidsvoornemens: • beter beheer Objecten (BAG, BRK), Eigenaren (BRK),Gebruikers (NHR, BRP) en Gebruik / Verbruik; • verdere ontwikkeling van de medewerkers dienstverlening door gerichte training (benaderen klanten, opstellen schriftelijke communicatie, etc.); • het verder versterken van de kwaliteit van de dienstverlening; • het aanscherpen van de schriftelijke communicatie met als doelstelling dat de schriftelijke communicatie voor iedere belastingplichtige eenduidig geïnterpreteerd kan worden en daarmee duidelijk is; • verbeteren van de kwaliteitscontroles; • leren van 'fouten' door veelvuldige communicatie in en tussen de procesteams; • eerder en gerichte stappen zetten in het invorderingsproces en daarmee het aantal vorderingen dat via de deurwaarder wordt geïncasseerd te verlagen. • Inlopen van ontstane achterstanden met betrekking tot de aanslagen.
Beleidsverantwoording	Bij de bedrijfsvoering worden de volgende vier kernwaarden onderscheiden: klantgericht, efficiënt, resultaatgericht en samenwerken. Deze kernwaarden zijn bepalend voor het kunnen realiseren van de missie en visie van de organisatie en het creëren van de gewenste bedrijfscultuur in de organisatie.
Financiële bijdrage	Zie hiervoor de financiële totaaltabel aan het eind van deze paragraaf. Hierin is de werkelijke bijdrage 2022 en begrote bijdrage 2023 t/m 2027 opgenomen.

Balans	(x €1.000)			Verschil
	Eigen vermogen	€ 1.539	€ 2.782	€ 1.243
	Vreemd vermogen	€ 5.299	€ 3.103	€ -2.196
	Totaal vermogen	€ 6.838	€ 5.885	€ -953
Financieel resultaat 2023	(x €1.000)	Begroot	Gerealiseerd	Verschil
	Exploitatie resultaat	€ 0	€ 1.406	€ 1.406
	Mutatie reserves	€ 0	€ 0	€ 0
	Resultaat	€ 0	€ 1.406	€ 1.406
Bron	www.bghu.nl			
Aanwezige risico's	Geen			
Overige relevante gegevens	Geen			

Vennootschappen

NV Bank Nederlandse Gemeenten	
Vestigingsplaats	Den Haag
Doel	Het aanbieden van financiële diensten op maat, zoals kredietverlening, betalingsverkeer, advisering en elektronisch bankieren voor overheden en instellingen met een maatschappelijk belang, tegen zo laag mogelijke kosten. De strategie van de bank is gericht op het behouden van substantiële marktaandelen in het maatschappelijk domein en het handhaven van een excellente kredietwaardigheid. Daarnaast streeft zij naar een redelijk rendement voor haar aandeelhouders. Met een balans van circa € 160 miljard is BNG Bank de vierde bank van Nederland.
Deelnemende partijen	Alle gemeenten en provincies
Bestuurlijke vertegenwoordiging	De gemeente Houten heeft in de aandeelhoudersvergadering één portefeuillehouder als vertegenwoordiger.
Begrotingsprogramma	Algemene dekkingsmiddelen

Maatschappelijk belang	BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Alleen overheden, namelijk het Rijk (50%), gemeenten, waterschappen en provincie mogen aandeelhouder zijn van de BNG. Hierdoor kan toezicht gehouden worden op optimale belangenbehartiging voor deze overheden.			
Regionaal belang	Het aanbieden van financiële diensten op maat, zoals kredietverlening, betalingsverkeer, advisering en elektronisch bankieren voor overheden en instellingen met een maatschappelijk belang, tegen zo laag mogelijke kosten.			
Lokaal belang	Het kunnen bankieren en het kunnen aantrekken van kredietfaciliteiten tegen gunstige condities.			
Afspraken met andere deelnemers	Niet van toepassing.			
Terugblik voorspelde ontwikkelingen	Ik ben zeer tevreden over de in het verslagjaar behaalde financiële resultaten. De portefeuille langlopende kredietverlening is in 2023 met 1 miljard euro gestegen tot 89 miljard euro. We hebben onze klanten voor 11,3 miljard euro aan nieuwe langlopende leningen verstrekt. Dat is weliswaar 1 miljard euro minder dan vorig jaar, maar 0,5 miljard euro méér dan onze verwachting was. Ik vind dat een knappe prestatie gelet op de uitdagende marktomstandigheden.			
Beleidsverantwoording	Het renteresultaat bedroeg 563 miljoen euro. Dit is 82 miljoen euro meer dan het resultaat in 2022. De langere looptijd van de verstrekte leningen – die looptijd is gemiddeld 23 jaar – en de gestegen rente hebben bijgedragen aan deze stijging. BNG Bank beoordeelt het renteresultaat als structureel gezond. Over het verslagjaar 2023 hebben wij een nettowinst gerealiseerd van 254 miljoen euro.			
Financiële bijdrage	Een jaarlijkse financiële bijdrage is niet aan de orde. De BNG keert ieder jaar dividend uit op basis van het behaalde resultaat van het jaar ervoor. In de financiële tabel aan het eind van deze paragraaf is het ontvangen dividend 2022 en begrote dividend 2023 t/m 2027 opgenomen.			
Balans	(x €1.000)	Begin 2023	Eind 2023	Verschil
	Eigen vermogen	€ 4.615	€ 4.700	€ 85
	Vreemd vermogen	€ 107.459	€ 110.800	€ 3.341
	Totaal vermogen	€ 112.074	€ 115.500	€ 3.426
Financieel resultaat 2023	(x €1.000)	Begroot	Gerealiseerd	Verschil
	Exploitatie resultaat	€ 0	€ 254	€ 254
	Mutatie reserves	€ 0	€ 0	€ 0
	Resultaat	€ 0	€ 254	€ 254

Bron	www.bngbank.nl
Aanwezige risico's	De kapitaalpositie van BNG Bank bleef in het verslagjaar onveranderd sterk. De Common Equity Tier 1-ratio en de Tier 1-ratio bedroegen per einde 2023 respectievelijk 43% en 46%. We zijn tevreden over de gestage groei in het aantrekken van financiering met ESG-obligaties. In 2023 is dit percentage gegroeid naar 41%, een toename van 5% ten opzichte van 2022.
Overige relevante gegevens	Niet van toepassing.

Vitens NV	
Vestigingsplaats	Utrecht
Doel	Vitens NV is een publiek (drink)waterbedrijf, waaronder begrepen de winning, productie, transport, verkoop en distributie van water, alsmede het verrichten van alles wat met de publieke watervoorziening verband houdt of daaraan bevorderlijk kan zijn. De aandelen van de NV zijn (in)direct in handen van provinciale en gemeentelijke overheden. Hierdoor kan toezicht gehouden worden op optimale belangenbehartiging voor deze overheden.
Deelnemende partijen	Onder andere vijf provincies, waaronder provincie Utrecht, en gemeenten binnen zeven provincies. Binnen de provincie Utrecht zijn de volgende gemeenten aandeelhouder: Amersfoort, Baarn, Bunnik, Bunschoten, De Bilt, De Ronde Venen, Eemnes, Houten, IJsselstein, Leusden, Lopik, Montfoort, Nieuwegein, Oudewater, Renswoude, Rhenen, Soest, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Wijk bij Duurstede, Woerden, Woudenberg, Zeist
Bestuurlijke vertegenwoordiging	Vitens is een naamloze vennootschap met publieke aandeelhouders. De gemeente heeft zeggenschap in Vitens via het stemrecht op de aandelen. Houten bezit 0,666% van de totale aandelen. Twee keer per jaar is er een aandeelhoudersvergadering.
Begrotingsprogramma	Duurzame leefomgeving
Maatschappelijk belang	Vitens is een (drink)waterbedrijf dat medeverantwoordelijkheid is voor gezondheid (door veilig en betrouwbaar drinkwater) en een duurzame samenleving met zorg voor de bescherming van natuur en milieu.
Regionaal belang	Regionaal is het belang van samenwerking gelegen in een goede drinkwatervoorziening tegen een betaalbare prijs voor de inwoners van alle deelnemende gemeenten en provincies.
Lokaal belang	Het lokale belang is gelegen in een goede drinkwatervoorziening tegen een betaalbare prijs voor de inwoners van Houten. Daarnaast heeft Houten als aandeelhouder financieel belang in de vorm van dividend.
Afspraken met andere deelnemers	
Terugblik voorspelde ontwikkelingen	
Beleidsverantwoording	

Financiële bijdrage	Gemeente Houten is aandeelhouder. Een jaarlijkse financiële bijdrage aan Vitens is niet aan de orde. In de financiële tabel aan het eind van deze paragraaf is het ontvangen dividend 2021 en begrote dividend 2022 t/m 2026 opgenomen.			
Balans	(x €1.000)	Begin 2023	Eind 2023	Verschil
	Eigen vermogen	€ 533.000	€ 557.100	€ 24.100
	Vreemd vermogen	€ 1.293.000	€ 1.340.100	€ 47.100
	Totaal vermogen	€ 1.826.000	€ 1.897.200	€ 71.200
	(x €1.000)	Begroot	Gerealiseerd	Verschil
	Exploitatie resultaat		€ 24	
	Mutatie reserves			
	Resultaat		€ 24	
Bron	www.vitens.nl			
Aanwezige risico's	Geen			
Overige relevante gegevens	Geen			

Overige samenwerkingsverbanden

U10	
Vestigingsplaats	Utrecht
Doel	De U10-gemeenten willen de goede perspectieven van de regio Utrecht als ontmoetingsplek voor Gezond stedelijk leven koesteren, versterken en benutten. Zij werken daarom op vrijwillige basis samen in U10-verband door gemeenschappelijke onderwerpen en belangen te verkennen en op basis hiervan gemeenschappelijke ambities te formuleren en activiteiten te ondernemen.
Deelnemende partijen	De gemeenten Bunnik, De Bilt, De Ronde Venen, Houten, IJsselstein, Lopik, Nieuwegein, Montfoort, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Vijfheerenlanden, Wijk bij Duurstede, Woerden, Oudewater en Zeist vormen het U10-netwerk. Samen met samenwerkingspartners als overheden, het bedrijfsleven en kennisinstituten presenteert de U10 zich als Metropoolregio Utrecht naar de Rijksoverheid en andere subsidiepartners.
Bestuurlijke vertegenwoordiging	De U10 kent geen dagelijks of algemeen bestuur. Het betreft een ‘lichte’ samenwerking op basis van een bestuursconvenant. Leden van het college nemen op basis van hun portefeuille deel aan de regionale bestuurstafels (zie opsomming beneden).

Begrotingsprogramma	Programma Samen leven Programma Duurzame leefomgeving Programma Goede bereikbaarheid
Maatschappelijk belang	U10 is een netwerkorganisatie waarin 16 gemeenten in de regio Utrecht samenwerken op maatschappelijke thema's en uitdagingen. Deze thema's zijn mobiliteit, economie, wonen, gezondheid, groen en landschap en duurzaamheid. De U10-gemeenten willen de goede perspectieven van de regio Utrecht als ontmoetingsplek voor gezond stedelijk leven koesteren, versterken en benutten. Zij werken daarom op vrijwillige basis samen in U10-verband door gemeenschappelijke onderwerpen en belangen te verkennen en op basis hiervan gemeenschappelijke ambities te formuleren en activiteiten te ondernemen.
Regionaal belang	Gemeenten werken in U10-verband samen omdat de opgaven waar individuele gemeenten voor staan vaak grensoverschrijdend zijn of efficiënter en effectiever samen opgepakt kunnen worden. Daarnaast trekken U10 gemeenten gezamenlijk op richting provincie en Rijk.
Lokaal belang	Houten is onlosmakelijk onderdeel van de stedelijke regio Utrecht, als het gaat om wonen, werken en leven. Daarom is het in het belang van Houten om in regionaal verband te werken aan een gezonde, slimme en groene regio. Dat gebeurt aan de volgende bestuurstafels in het bestuurlijk netwerk U10: • Gezonde woon- en leefomgeving • Economische positionering • Klimaatneutrale regio • Duurzame bereikbaarheid • Groen en Landschap
Afspraken met andere deelnemers	Houten levert een actieve bijdrage aan U10 doordat het is vertegenwoordigd aan alle bestuurstafels.
Terugblik voorspelde ontwikkelingen	De RES-voortgangsrapportage is opgeleverd. Dit is een tussenstap op weg naar een herijking van de RES en geeft inzicht in hoe we ervoor staan met het realiseren van onze regionale energiedoelen. In 2023 is hier de Woondeal als belangrijk overkoepelend onderwerp aan de bestuurstafels toegevoegd. In de Woondeal hebben U10-gemeenten afspraken gemaakt met het Rijk, de provincie en woningbouwcorporaties over waar deze woningen moeten komen, het soort woningen en het segment waar deze woningen in vallen.

Beleidsverantwoording	In 2023 zijn in U10-verband de volgende resultaten behaald: - De Energy Board Utrecht is gestart. Hierin zoeken overheden en netbeheerders oplossingen voor netcongestie. - Regiopoorten: Uitwerking oplevering onderzoeksvragen MIRT 2022 en een Technische rapportage. - Kromme Rijn Linielandschap: Op 20 december 2023 is een samenwerkingsovereenkomst voor gebiedsgerichte samenwerking ondertekend getekend door de provincie Utrecht, Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden en de gemeenten Bunnik, Houten, Nieuwegein, Utrecht en Zeist. Doel is het samen met gebiedspartners uitwerken van een perspectief voor de ontwikkeling van het gebied op de lange termijn, inclusief uitvoeringsstrategie, doorblik naar projecten, fasering en bekostigingsvoorstellen én concrete voorstellen voor het voortvarend realiseren van een aantal kansrijke projecten op de korte termijn. - De nieuwe Huisvestingsverordening is, na afstemming in de U16, in werking getreden per 1-7-2023. Inmiddels is, na de inwerkingtreding van de Huisvestingswet per 1-1-2024, de voorbereiding gestart voor aanpassing van de Huisvestingsverordening in het najaar van 2024. - De Utrecht Talent Alliantie is succesvol doorontwikkeld, met initiatieven zoals Maak je Stap en de voorbereiding van een Regionaal Talentfonds en een regionaal werkcentrum. - Er zijn gezamenlijke zienswijzen ingediend op vervoersplannen, betaald parkeren in Utrecht, het Provinciaal Programma Wonen en Werken (PPWW) en het Utrechts Programma Landelijk Gebied (UPLG). - In 2023 is gewerkt aan het regionale programma 'Groen Groeit Mee'. Binnen dit programma zijn een aantal pilotprojecten gestart. Houten doet mee aan de pilot 'Kromme Rijn Linie Landschap' (KRLL), waarvoor op 20 december een samenwerkingsovereenkomst getekend is.
Financiële bijdrage	Houten levert een structurele bijdrage per inwoner, die jaarlijks wordt gecorrigeerd. Dit gebeurt op basis van een mixpercentage van 70% loonindex en 30% prijsindex. Bij de begroting van 2023 is rekening gehouden met een indexatie (stijging) van 3%. De uiteindelijke indexatie kwam uit op 2,4%. Op basis van het aantal inwoners op 1 januari 2023 heeft Houten het volgende bijgedragen: € 62.181 voor het bestuursconvenant Samenwerking U10, € 16.958 voor het mobiliteitsconvenant en € 48.675 voor het bestuursconvenant EBU/ROM (Economic Board Utrecht/Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Regio Utrecht). In totaal € 127.904.
Bron	www.utrecht10.nl
Aanwezige risico's	Geen
Overige relevante gegevens	Geen

Verbonden partijen in rekening en begroting

In onderstaand overzicht zijn de bedragen opgenomen die voor de diverse verbonden partijen in de jaarrekening en de begroting van de gemeente Houten zijn verantwoord.

Verbonden partijen in rekening en begroting (lasten)

Verbonden Partij	Rekening 2022	Begroting 2023	Rekening 2023	Saldo 2023
Werk en Inkomen Lekstroom (WIL)	3.540.786	4.091.765	4.152.273	-60.508
Veiligheidsregio Utrecht (VRU)	2.351.706	2.684.000	2.684.426	-426
Recreatieschap De Stichtse Groenlanden	255.745	215.691	215.691	
GGD Regio Utrecht (GGDrU)	2.306.212	2.264.587	2.222.121	42.466
Afvalverwijdering Utrecht (AVU)	1.828.604	1.806.849	1.749.641	57.208
Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht (BghU)	705.217	696.000	684.736	11.264
Regionale Uitvoeringsdienst regio Utrecht (RUD)	264.290	383.000	388.017	-5.017
Regionaal Archief Zuid-oost Utrecht (RAZU)	227.329	270.200	270.200	
Totaal	**11.479.889**	**12.412.092**	**12.367.104**	**44.988**

Dividend uitkering deelnemingen (baten)

Verbonden Partij	Rekening 2022	Begroting 2023	Rekening 2023	Saldo 2023
NV Bank Nederlandse Gemeenten	-14.227	-10.000	-15.600	5.600
Totaal	**-14.227**	**-10.000**	**-15.600**	**5.600**

Overige samenwerkingsverbanden

Verbonden Partij	Rekening 2022	Begroting 2023	Rekening 2023	Saldo 2023
U10	182.012	160.068	159.279	789
Totaal	**182.012**	**160.068**	**159.279**	**789**

JAARREKENING

Uitgangspunten financiële verslaglegging

Wettelijke bepalingen
De jaarrekening is samengesteld met inachtneming van de betreffende bepalingen in de Gemeentewet en het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

Waarderingsgrondslagen balans
Algemeen
In de Financiële verordening (ex. Art 212 Gemeentewet) die in de raad van 9 mei 2023 is vastgesteld zijn de uitgangspunten voor het financiële beleid opgenomen. Deze verordening is van toepassing op het boekjaar 2023. De in de onderhavige jaarrekening gehanteerde grondslagen voor waardering en resultaatbepaling zijn gebaseerd op de veronderstelling van continuïteit van de gemeente

Bij het samenstellen van de balans is een bestendige gedragslijn in acht genomen.

Vaste activa
Onder de vaste activa worden afzonderlijk opgenomen de immateriële, de materiële en de financiële vaste activa.

Alle activa worden gewaardeerd op basis van de verkrijging- of vervaardigingsprijs.
De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten.
De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs wordt voorts een redelijk deel van de indirecte kosten opgenomen dat aan de vervaardiging van het actief kan worden toegerekend.

Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen. Daarnaast wordt een actief dat buiten gebruik wordt gesteld, afgewaardeerd op het moment van buitengebruikstelling.

Immateriële vaste activa
1. De kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van (dis)agio worden lineair afgeschreven gedurende de periode gelijk aan de looptijd van de betreffende geldlening.

2. Kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in maximaal 5 jaar afgeschreven.

3. Bijdragen aan activa in eigendom van derden worden geactiveerd, indien aan de voorwaarden wordt voldaan.

Materiële vaste activa
1. Materiële vaste activa met economisch nut worden lineair afgeschreven. Uitzondering hierop zijn de activa ten behoeve van de producten riolering en afvalinzameling. Op deze activa wordt annuïtair afgeschreven.

2. De volgende materiële vaste activa met economisch nut worden afgeschreven in:
    - gronden en terreinen: niet en 7-40 jaar;
    - gebouwen: 15-50 jaar (schoolgebouwen en overige gebouwen per 1-1-2011 ouder dan 10 jaar: 40 jaar en nieuw en jonger dan 10 jaar: 50 jaar);
    - grond-, weg en waterbouwkundige werken: 8-70 jaar;
    - vervoermiddelen : 6-11 jaar;
    - machines, apparaten en installaties (incl. theatertechniek): 5-30 jaar;
    - automatisering: 4-11 jaar.

3. Activa met economisch nut en een verkrijgingsprijs van minder dan € 10.000 worden niet geactiveerd, uitgezonderd gronden en terreinen. Deze laatst genoemden worden altijd geactiveerd.

4. Activa met een maatschappelijk nut met een waarde < € 250.000 worden niet geactiveerd, met uitzondering van gronden en terreinen. Deze laatst genoemden worden altijd geactiveerd.

Overeenkomstig de “Notitie materiële vaste activa” van de BBV, verschenen in december 2017 worden aankoop en vervaardiging van activa met een maatschappelijk nut die vanaf begrotingsjaar 2017 gereed komen geactiveerd. In de jaarrekening wordt onderscheid gemaakt tussen activa met een economisch nut en activa met een maatschappelijk nut.In januari 2020 is de nieuwe notitie "materiële vaste activa" van de BBV verschenen. Een wijziging hierin is "vrij te kiezen" waarderingsgrondslagen. Dit betreft een stelselwijziging. In 2020 heeft gemeente Houten geen gebruik gemaakt van deze stelselwijziging. Gemeente Houten houdt zich voor de waardering en afschrijvingsmethodiek aan zijn eigen Notitie Investering, Waardering en Afschrijving 2018

5. Aankoop en vervaardiging van activa met een maatschappelijk nut die tot en met begrotingsjaar 2016 gereed zijn gekomen worden onder aftrek van bijdragen van derden ten laste van de exploitatie gebracht. Financieel technische gronden kunnen de oorzaak zijn om bij raadsbesluit hiervan af te wijken. Dan wordt het actief lineair afgeschreven over de verwachte levensduur van het actief of een kortere door de raad aan te geven tijdsduur.

Financiële vaste activa
De financiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met de ontvangen aflossingen. De kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs.

Onderhanden werk aangaande investeringen
De post onderhanden werk aangaande investeringen ontstaat als uitvloeisel van de Notitie Investering, Waardering en Afschrijving 2018. Het betreft investeringen die nog niet in het verslagjaar zijn opgeleverd en waarvan de restantkredieten worden overgebracht naar het volgende boekjaar. Na oplevering van de investering zal feitelijke activering plaatsvinden en zal een aanvang worden genomen met het afschrijven conform de richtlijnen.
De onderhanden werk aangaande investeringen worden gewaardeerd tegen verkrijging- of vervaardigingsprijs en opgenomen onder de activaposten, zoals hierboven genoemd.

Vlottende activa
Onder de vlottende activa worden afzonderlijk opgenomen de voorraden, de uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar, de liquide middelen en de overlopende activa.

Voorraden
De verschillende voorraadcomponenten zijn als volgt gewaardeerd:
- De verspreide percelen zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs, vermeerderd met de bijgeschreven rente en exploitatiekosten. Indien deze waarde hoger is dan de intern getaxeerde waarde, wordt voor het verschil een voorziening gevormd.
- De gronden die nog niet in exploitatie zijn genomen zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, vermeerderd met rente en exploitatiekosten.
- Bij de grondexploitaties vindt (tussentijdse) winstneming plaats. Dit gebeurt met behulp van de percentage of completion (poc) methode. Bij de poc methode wordt deze winstneming als percentage berekend op basis van het % kosten te vermenigvuldigen met het % opbrengsten die zijn gerealiseerd per individuele grondexploitatie.
- De onderhanden werken zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings-/vervaardigingsprijs, vermeerderd met de bijgeschreven rente en exploitatiekosten en verminderd met de opbrengst wegens gerealiseerde verkopen. Indien wordt verwacht dat de geactiveerde kosten niet door verkopen van grond kunnen worden terugverdiend, is ter grootte van het geraamde tekort een voorziening gevormd.
- De voorraad brandstof is gewaardeerd tegen de gemiddelde inkoopprijs.
- De voorraad burgerzaken zijn gewaardeerd tegen de laatst bekende inkoopprijs.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar
De uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar zijn opgenomen tegen de nominale waarde. De voorzieningen wegens oninbaarheid worden met de nominale waarde verrekend.
De voorzieningen wegens oninbaarheid betreffen:

- Algemene debiteuren
  Alle vorderingen worden per stuk beoordeeld op inbaarheid. Dat is vervolgens het uitgangspunt om een minimale stand van de voorziening te bepalen. Als de voorziening onder de minimale stand komt wordt er een bedrag aan toegevoegd vanuit de algemene dekkingsmiddelen.
- Debiteuren op het gebied van gemeentelijke belastingen
  Hier wordt dezelfde werkwijze toegepast als bij de algemene debiteuren.
- Vorderingen bijstandsverlening
  Ook de vorderingen bijstandsverlening worden per vordering beoordeeld op oninbaarheid en dienovereenkomstig opgenomen in de voorziening.

Liquide middelen
De liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Overlopende activa
De overlopende activa worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Vaste passiva
Onder de vaste passiva worden afzonderlijk opgenomen het eigen vermogen (reserves en het rekeningresultaat), de voorzieningen en de vaste schulden met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer.

De vaste passiva, met uitzondering van de voorzieningen, worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen contante waarde.

Reserves en Voorzieningen
Het beleid ten aanzien van reserves en voorzieningen is vastgelegd in de nieuwe Nota Reserves en Voorzieningen. Genoemde Nota is door de Raad vastgesteld in de vergadering van 14 december 2021.
Op 14 maart 2023 is tevens de Financiële Verordening (ex. art. 212 Gemeentewet) vastgesteld. Conform deze verordening wordt in het jaarverslag de ontwikkeling van de schuldpositie opgenomen.

Reserves
Reserves zijn het eigen vermogen van de organisatie en dienen om tegenvallers in de exploitatie op te vangen en om investeringen te kunnen financieren. Algemene reserves en bestemmingsreserves vormen samen met het saldo van de exploitatierekening het eigen vermogen.

De algemene reserves (niet zijnde bestemmingsreserves) zijn bestemd voor opvang van tekorten, als buffer voor risico's waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen en voor onvoorziene, onuitstelbare en onvermijdbare (drie O's) uitgaven.
Bestemmingsreserves zijn van de algemene reserves afgezonderde bestanddelen waaraan de politiek een bepaalde bestemming heeft gegeven of door een geldgever bijzondere voorwaarden zijn gesteld (geoormerkt).

Vermeerderingen en verminderingen vinden plaats op basis van:

- de in de begroting vastgestelde bedragen;
- resultaatbestemming;
- aanvullende besluitvorming.

Aan bovengenoemde vermeerderingen en verminderingen liggen raadsbesluiten ten grondslag. Zij maken daarom deel uit van de resultaatbepaling.

Voorzieningen
Voorzieningen worden gerekend tot het vreemd vermogen en worden gevormd wegens:

- verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten;

- op balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen, waarvan de omvang redelijkerwijs is in te schatten;
- kosten die in het volgende boekjaar worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.

Tot de voorzieningen worden ook gerekend van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden.

Dotaties en onttrekking aan voorzieningen vinden plaats op basis van:
- de in de begroting vastgestelde bedragen;
- verkregen subsidiegelden;
- aanvullende besluitvorming.

Aan bovengenoemde dotaties en onttrekkingen liggen raadsbesluiten ten grondslag. Zij maken daarom deel uit van de resultaatbepaling.

Indien bij het opstellen van de jaarrekening zich een financieel risico voordoet dat van invloed is op het getrouwe beeld van de jaarrekening, zal hiervoor een voorziening moeten worden getroffen en/of een extra dotatie moeten worden gedaan. In afwijking op bovenstaande, zal dit zonder besluitvorming van de raad plaatsvinden. Dit is voor het jaar 2023 niet van toepassing.

Vlottende passiva
Onder de vlottende passiva worden afzonderlijk opgenomen de netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar en de overlopende passiva.

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Waarderingsgrondslagen baten en lasten
Baten en lasten
De baten en lasten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben. Bij het bepalen van het resultaat is een bestendige gedragslijn in acht genomen.

Als bedrijfsresultaat(winstneming) van de grondexploitaties wordt aangemerkt de resultaten van de afzonderlijke complexen binnen Niet Vinex. Vinex wordt hierin als één complex(grondexploitatie) gezien. De baten en lasten die betrekking hebben op de verspreide percelen, de nog niet in exploitatie genomen gronden en de onderhanden werken, worden verrekend met de boekwaarde van deze gronden.

Afschrijvingen
Het afschrijven op een investering vangt aan per 1 januari van het verslagjaar volgend op het jaar waarin de investering is opgeleverd.

Investeringen worden lineair afgeschreven, met uitzondering van investeringen waarvan de kapitaallasten gedekt worden uit de afvalstoffenheffing of rioolrecht.

De afschrijvingen geschieden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar (met uitzondering van specifieke besluiten ten aanzien van investeringen met een maatschappelijk nut).

Op gronden wordt niet afgeschreven. Daarnaast wordt ook niet afgeschreven op de investering met betrekking tot het politiebureau. Dit is conform de met de Rijksgebouwendienst overeengekomen financieringswijze.

Rente
De rentelasten betreffen het saldo van:
- aan geldverstrekkers werkelijk betaalde rente;
- werkelijk ontvangen rente op uitgezette gelden;
- aan de grondexploitatie en de vaste activa toegerekende rente.

De rentelasten worden door middel van een omslagpercentage over de rekening van baten en lasten verdeeld.

Kostenplaatsen
De op de kostenplaatsen verantwoorde lasten en baten worden in 2023 op basis van werkelijke bedragen volledig doorverdeeld naar de taakvelden via bij de begroting 2023 bepaalde verdeelsleutels. Er blijft door deze systematiek geen saldo meer over op de kostenplaatsen.

De doorbelasting van de uren van eigen personeel die zijn gemaakt ten behoeve van de grondexploitatie worden in de realisatie doorbelast op basis van werkelijk gemaakte uren x uurtarief. Doordat het uurtarief bepaald wordt met behulp van werkelijke uitgaven en opbrengsten kostenplaatsen blijft ook hier geen saldo over op de kostenplaats Projectontwikkeling.

Rechtmatigheidsverantwoording
Voor het opmaken en de controle van deze jaarrekening maken we gebruik van het normenkader rechtmatigheid. Dit kader bestaat uit alle relevante (interne) wet- en regelgeving waaruit financiële beheershandelingen kunnen voortvloeien. Dit is door het college opgenomen in het normenkader rechtmatigheid 2023 en vastgesteld door de raad op 9 mei 2023. De jaarrekening 2023 en de daarin opgenomen rechtmatigheidsverantwoording is opgemaakt overeenkomstig dit normenkader.

Verantwoordings- en rapportagegrens rechtmatigheidsverantwoording
- In de rechtmatigheidsverantwoording bij de jaarrekening rapporteert het college aan de raad over afwijkingen met een verantwoordingsgrens van 3% van de totale lasten van de gemeente, inclusief de dotaties aan de reserves.
- In de paragraaf bedrijfsvoering worden de geconstateerde afwijkingen (fouten of onduidelijkheden) groter dan of gelijk aan € 75.000 gerapporteerd.

Voorwaardencriterium
- Het voorwaardencriterium is het criterium van rechtmatigheid, dat betrekking heeft op de eisen die worden gesteld bij de uitvoering van de financiële beheershandelingen. De eisen/voorwaarden zijn afkomstig uit diverse wet- en regelgeving en hebben betrekking op aspecten als recht, hoogte en duur.

Begrotingscriterium
- Het begrotingscriterium is een criterium van rechtmatigheid dat betrekking heeft op de grenzen van de baten en lasten in de door de raad geautoriseerde begroting van exploitatie en investeringskredieten en de hiermee samenhangende programma's, waarbinnen de financiële beheershandelingen tot stand moeten zijn gekomen;
- De begrotingsrechtmatigheid wordt beoordeeld op het niveau waarop de begroting door de raad is geautoriseerd;
- Bij investeringsprojecten wordt de begrotingsrechtmatigheid beoordeeld op het niveau van het totaal gevoteerde kredietbedrag. Een overschrijding van het jaarbudget, passend binnen het totaal bedrag van het krediet, wordt daarmee als rechtmatig beschouwd.
- Uitgangspunt is dat iedere afwijking van de begroting als onrechtmatig wordt beschouwd. Afwijkingen worden als acceptabel aangemerkt in de volgende situaties: a. Er is sprake van een overschrijding waarbij direct gerelateerde inkomsten de overschrijding compenseren.
  b. Er is sprake van een overschrijding op een open-einde regeling.
  c. De overschrijding is geautoriseerd door middel van de vaststelling van een tussentijdse rapportage.
- Begrotingsonrechtmatigheden die passen binnen het bestaande beleid van de raad, worden opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording (voor zover de verantwoordingsgrens voor afzonderlijke fouten of onduidelijkheden is overschreden), maar worden niet nader toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering.

Misbruik en oneigenlijk gebruik-criterium
- Het misbruik en oneigenlijk gebruik-criterium is het criterium van rechtmatigheid, dat betrekking heeft op het voorkomen, detecteren en corrigeren van misbruik en oneigenlijk gebruik van overheidsgelden en gemeentelijke eigendommen bij financiële beheershandelingen.

Balans per 31 december

x1000

ACTIVA	31-12-2023	31-12-2022
Vaste activa		
Immateriële vaste activa		
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	82	70
Kosten onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	2.082	1.598
Totaal immateriële vaste activa	**2.164**	**1.668**
Materiële vaste activa		
Investeringen met een economisch nut, overig	112.752	110.393
Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	6.647	5.437
Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	3.881	2.232
Totaal materiële vaste activa	**123.280**	**118.062**
Financiële vaste activa		
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	18	18
Overige langlopende leningen	2.079	2.474
Totaal financiële vaste activa	**2.097**	**2.492**
Totaal vaste activa	**127.542**	**122.222**
Vlottende activa		
Voorraden		
Onderhanden werk: bouwgronden in exploitatie	7.052	5.727
Gereed product en handelsgoederen	19	21
Totaal voorraden	**7.071**	**5.748**
Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar		
Vorderingen op openbare lichamen	18.995	8.410
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar		2.792
Overige vorderingen	4.072	5.249
Totaal uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar	**23.067**	**16.451**
Liquide middelen		
Kassaldi	9	6
Banksaldi		6.625
Totaal liquide middelen	**9**	**6.630**
Overlopende activa		

De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voor- financiering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel uitgesplitst naar de nog te ontvangen bedragen van:		
• Het Rijk	47	1.069
• Overige Nederlandse Overheidslichamen	1.330	881
	1.377	**1.950**
Overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	1.361	962
	1.361	**962**
Totaal overlopende activa	**2.738**	**2.912**
Totaal vlottende activa	**32.885**	**31.742**
Totaal generaal	**160.427**	**153.964**

x1000

PASSIVA	**31-12-2023**	**31-12-2022**
Vaste passiva		
Eigen vermogen		
Algemene reserves	36.364	32.106
Bestemmingsreserves	17.739	15.176
	54.103	47.282
Nog te bestemmen resultaat jaarrekening	3.063	7.573
Totaal eigen vermogen	**57.166**	**54.854**
Voorzieningen	**12.849**	**13.318**
Vaste schulden met een rentetypische looptijd >= 1 jaar		
Onderhandse leningen van binnenlandse banken	45.190	49.861
Waarborgsommen	94	134
Totaal vaste schulden met een rentetypische looptijd >=1 jaar	**45.284**	**49.995**
Totaal vaste passiva	**115.300**	**118.168**

Vlottende passiva

Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar		
Banksaldi	5.387	9.229
Overige schulden	18.297	17.850
Totaal netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar	**23.684**	**27.080**

Overlopende passiva		
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voor- financiering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel uitgesplitst naar de nog te ontvangen bedragen van:		
• *Europese overheidslichamen*		
• *Het Rijk*	14.557	3.004
• *Overige Nederlandse Overheidslichamen*	1.278	1.441
	15.835	**4.444**
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	5.356	4.076
	5.356	**4.076**
Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen.	251	197
	251	**197**
Totaal overlopende passiva	**21.443**	**8.717**
Totaal vlottende passiva	**45.126**	**35.797**
Totaal generaal	**160.427**	**153.964**
Borg- en Garantstellingen	**286.715**	**129.426**

Toelichting op de balans

VASTE ACTIVA

x1000

Immateriële vaste activa	31-12-2023	31-12-2022
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	82	70
Kosten onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	2.082	1.598
	2.164	1.668
Totaal - Immateriële vaste activa	**2.164**	**1.668**

Het verloop van de boekwaarde van de immateriële vaste activa ziet er als volgt uit:

x1000

Soort investering	Boekwaarde 1-1-2023	Investering	Des-investeringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2023
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	70	67		10	45		82
Kosten onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	1.598	484					2.082
Totaal - Immateriële vaste activa	**1.668**	**551**		**10**	**45**		**2.164**

De (des)investeringen 2023 immateriële vaste activa bestaan uit de volgende (des)investeringen:

x1000

Omschrijving investering	Beschikbaar gesteld krediet 2023	Werkelijk besteed in 2023	Cumulatief besteed in 2023	Des-investering 2023	Bijdrage van derden 2023	Afwaardering en 2023
Bijdragen aan activa in eigendom van derden*						
Het Nieuwe Bos Wulven (toegangsweg/parkeerplaats)	-24	67	45		45	
Haalbaarheidsonderzoek Molenzoom	-30		30			

Totaal - Bijdragen aan activa in eigendom van derden	**-54**	**67**	**75**		**45**
Kosten onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief					
Blijven bouwen, vertraging voorkomen Motie120	213	226	312		
Bouwen aan Houten 2023-2026	450	258	258		
Totaal - Bijdrage aan activa in eigendom van derden	**663**	**484**	**570**		
Totaal - Immateriële vaste activa	**610**	**551**	**645**		**45**

x1000

Materiële vaste activa	**31-12-2023**	**31-12-2022**
Investeringen met een economisch nut	112.752	110.393
Investeringen met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven kan worden geheven	6.647	5.437
Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	3.881	2.232
Erfpachtgronden	0	0
	123.280	118.062
Totaal - Materiële vaste activa	**123.280**	**118.062**

(Des)investeringen met een economisch nut

Het verloop van de boekwaarde van de (des)investeringen met een economisch nut ziet er als volgt uit:

x1000

Omschrijving	31-12-2023	31-12-2022
Economisch nut, overige investeringen	112.752	110.393
Economisch nut, investeringen waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	6.647	5.437
Totaal - Materiële vaste activa met een economisch nut	**119.399**	**115.830**

Het verloop van de boekwaarde van de (des)investeringen 2023 met een economisch nut kan in de volgende categorieën worden onderverdeeld:

x1000

Soort investering	Boekwaarde 1-1-2023	Investering 2023	Des-investeringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaarderingen (Duurzame waarde-verminderingen)	Boekwaarde 31-12-2023
Economisch nut, overig							
Gronden en terreinen	26.409	255		345	43		26.276
Bedrijfsgebouwen	77.523	4.914		2.553			79.884
Grond/weg/waterbouwkundige werken	264	515		11			768
Vervoermiddelen	441			88			353
Machines, apparaten, installaties	1.961	651		436			2.176
Overige materiele vaste activa	3.795	39		539			3.295
Totaal - Economisch nut, overig	**110.393**	**6.374**		**3.971**	**43**		**112.752**
Economisch nut, dekking door heffing							
Gronden en terreinen (heffing)	258			1			257
Bedrijfsgebouwen (heffing)	1.140			32			1.108
Grond/weg/waterbouwk.werk. (heffing)	3.379	1.744		208	197		4.719
Overige materiele vaste activa (heffing)	660	71		163	5		563
Totaal - Economisch nut, heffing	**5.437**	**1.815**		**403**	**202**		**6.647**

Totaal - Economisch nut	**115.830**	**8.189**		**4.375**	**245**	**119.399**

Toelichting

Om vast te stellen of een duurzame waardevermindering moet worden toegepast, moet de directeopbrengstwaarde (marktwaarde) worden bepaald. Een middel om de directe opbrengstwaarde te bepalen, is een onafhankelijke taxatie. Bij het doorvoeren van een duurzame waardevermindering wordt op het vastgoed extra afgeschreven tot de directe opbrengstwaarde (taxatiewaarde). In 2023 heeft er geen duurzame waarde vermindering plaatsgevonden.

De (des)investeringen met een economisch nut bestaan uit de volgende investeringen:

x1000

Omschrijving investering	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in	Cumulatief besteed in	Des-investeringen	Bijdrage van derden	Afwaardering en
	2023	2023	2023	2023	2023	2023
Economisch nut, overig						
Gronden en terreinen						
Montesorri Weteringhoek, grond	-76		588			
Herinrichting terrein gemeentewerf II	183	8	60			
Meerpaal: Toplaag waterveld 2	220	111	92		19	
De Eng: Toplaag kunstgrasveld 2	351	24	20		4	
Meerpaal: Toplaag waterveld 1	220	111	92		19	
Totaal - Gronden en terreinen	**900**	**255**	**851**		**43**	
Bedrijfsgebouwen						
Restauratie Fort Honswijk	136	10	-126			
Verduurzaming Fort Honswijk	-394	11	405			
Velduil (gebouw), Eggeveld 4	7.720	103	547			
Montessori (gebouw), Weteringhoek	8		5.547			
Van Harte School (gebouw), Loerikseweg 11a	7.753	4.566	5.330			
Krediet Van Harte School (BENG - ENG)	223					
Meubilair - inrichting Gemeentehuis	919	95	125			
Kantoor milieustraat	70	34	34			

Tweede Balkon Theater Aan de Slinger	500			
Zorgunit / woonvoorziening PasAan	90	95	95	
Velduil (gymzaal), Eggeveld 2	2.240			
Totaal - Bedrijfsgebouwen	**19.264**	**4.914**	**11.955**	
Grond/weg/waterbouwkundige werken				
Inrichting begraafplaats Oud Wulven	556	515	519	
Totaal - Grond/weg/waterbouwkundige werken	**556**	**515**	**519**	
Vervoersmiddelen				
Twee bedrijfswagens buitendienst	42		50	
Totaal - Vervoersmiddelen	**42**		**50**	
Machines, apparaten, installaties				
ICT-uitrusting werkplekken	89	69	180	
Hijskraan	202	201	201	
Faciliteiten hybride aanpassingen vergaderruimtes	33	16	83	
Pekelinstallatie	51	56	56	
ICT-uitrust.persoonlijk: laptops en telefoons 2023	96	101	101	
Zonnepanelen gemeentelijke gebouwen	700	97	97	
Tractor met laadschop	141	112	112	
Totaal - Machines, apparaten, installaties	**1.311**	**651**	**830**	
Overige materiele vaste activa				
MJOP Vervangen bewegwijzering (2023)	100	39	39	
Totaal - Overige materiele vaste activa	**100**	**39**	**39**	
Totaal - Economisch nut, overig	**22.173**	**6.374**	**14.244**	**43**
Economisch nut, dekking door heffing				
Grond/weg/waterbouwkundige werken				
Vervangen mech.-electr. installaties (WRP) 2022	1.222	280	280	
Ontstenen gemeentelijk initiatief (WRP) 2022	298	168	195	
Ontstenen bewonersinitiatief (WRP) 2022	75			

Mech./elektr. installaties 2023 (WRP 2020-2023)	259	63	63	
Bewonersmaatregelen 2023 (WRP 2020-2023)	64	32	32	
Afkoppelen en vergroenen 2023 (WRP 2020-2023)	200	64	64	
Klimaatadaptieve maatregelen 2023 (WRP 2020-2023)	1.019	1.137	941	197
Totaal - Grond/weg/waterbouwkundige werken	**3.138**	**1.744**	**1.574**	**197**
Overige materiele vaste activa				
Aanschaf kliko's jaarschijf 2023	30	55	50	5
2 ondergrondse containers	15	16	16	
Totaal - Overige materiele vaste activa	**45**	**71**	**66**	**5**
Totaal - Economisch nut, dekking door heffing	**3.183**	**1.815**	**1.640**	**202**
Totaal investeringen met een economisch nut	**25.356**	**8.189**	**15.884**	**245**

Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut

Het verloop van de boekwaarde van de investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut ziet er als volgt uit:

x1000

Omschrijving	31-12-2023	31-12-2022
Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	3.881	2.232
Totaal investeringen met een maatschappelijk nut	3.881	2.232

*** Als gevolg van de nieuwe BBV-voorschriften worden vanaf 2017 naast investeringen met economisch nut ook alle investeringen met maatschappelijk nut in de openbare ruimte geactiveerd.Dit betekent dus een geleidelijke invoering. Dit heeft tot gevolg dat pas op termijn alle investeringen op de balans zijn opgenomen. Hieronder is weergegeven welke bedragen volgens de nieuwe systematiek zijn verantwoord.**

Het verloop van de boekwaarde van de (des)investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut kan in de volgende categorieën worden onderverdeeld:

x1000

Soort investering	Boekwaarde 1-1-2023	Investering 2023	Des-investeringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2023
Maatschappelijk nut							
Gronden en terreinen	224			10			214
Grond/weg/waterbouwkundige werken	2.007	1.778		119			3.666
Machines, apparaten, installaties							
Overige materiele vaste activa							
Totaal - Maatschappelijk nut	**2.232**	**1.778**		**129**			**3.881**

De (des)investeringen 2023 in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut bestaan uit de volgende (des)investeringen:

x1000

Omschrijving investering	Beschikbaar gesteld krediet 2023	Werkelijk besteed in 2023	Cumulatief besteed in 2023	Des-investeringen 2023	Bijdrage van derden 2023	Afwaardering en 2023
Maatschappelijk nut						
Grond/weg/waterbouwkundige werken						
Openbare Verlichting: Het Rond: masten 2022	93					
Openbare Verlichting: Het Rond: armaturen 2022	67					
Historische Verlichting Het Oude Dorp: masten 2022	102					
Historische Verlichting Oude Dorp: armaturen 2022	73					
Verduurzaming Openbare Verlichting masten 2022	102	20	20			
Verduurzaming Openbare Verlichting armaturen 2022	1.153	562	562			
Openbare Verlichting Hofstad IV B (masten)	81					
Openbare Verlichting Hofstad IV B (armaturen)	59					
Verduurzaming Openbare Verlichting masten 2023	30					

Verduurzaming Openbare Verlichting armaturen 2023	1.153			
MJOP Vervangen VRA's door VRI's 2023	700	186	186	
MJOP De Staart (GO) 2023	790	146	146	
MJOP Inhaalslag elementen D-niveau 2023	337	316	316	
MJOP Neereind (2023)	348	25	25	
MJOP Vervangen (delen) bruggen/steigers (2023)	398	236	236	
MJOP Fietspaden (gespecificeerd) 2024	397	287	287	
Totaal - Grond/weg/waterbouwkundige werken	**5.881**	**1.778**	**1.778**	
Totaal - Maatschappelijk nut	**5.881**	**1.778**	**1.778**	

Financiële vaste activa

Het verloop van de boekwaarde van de financiële vaste activa ziet er als volgt uit:

x1000

Omschrijving	31-12-2023	31-12-2022
Overige langlopende leningen	2.079	2.474
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	18	18
Totaal	**2.097**	**2.492**

Het verloop van de boekwaarde 2023 van de financiële vaste activa kan in de volgende categorieën worden onderverdeeld:

x1000

Soort lening	Boekwaarde 1-1- 2023	Investering 2023	Des-investeringen 2023	Afschrijving / aflossingen 2023	Waarde-verminderingen 2023	Boekwaarde 31-12-2023
Leningen aan woningcorporaties						
Overige langlopende leningen	2.474		229	166		2.079
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	18					18

Totaal financiële vaste activa	**2.492**	**229**	**166**	**2.097**

De (des)investeringen 2023 financiële vaste activa bestaan uit de volgende investeringen:

x1000

Omschrijving investering	Beschikbaar gesteld krediet 2023	Werkelijk besteed in 2023	Cumulatief besteed in 2023	Des-investeringen 2023	Waarde-vermindering 2023
Overige langlopende leningen					
Berg en Boschschool: geldlening*	0	0	0	229	0
Totaal - Overige langlopende leningen	**0**	**0**	**0**	**229**	**0**
Totaal - Financiële vaste activa	**0**	**0**	**0**	**229**	**0**

* Cf. punt 5 raadsinformatiebrief decembercirculaire gemeentefonds en overige financiële ontwikkelingen 2023 (26 februari 2024 kenmerk 824035) € 229,- duizend afgeboekt.

VLOTTENDE ACTIVA

x1000

Voorraden	31-12-2023	31-12-2022
Onderhanden werken		
Bouwgronden in exploitatie	7.052	5.727
Gereed product en handelsgoederen		
Documenten burgerzaken	8	10
Voorraad brandstof	11	11
Totaal	**7.071**	**5.748**

* Cf. notitie Besluit Begroting en Verantwoording moeten vooruitbetalingen sinds 01-01-2017 verantwoord worden onder de Voorraden. Boekwaarde per 1-1-2019 overgebracht van overlopende activa naar voorraden.

Onderhanden werk: bouwgronden in exploitatie

De bouwgronden in exploitatie betreffen:

x1000

	Boekwaarde 1-1-2023	Investeringen	Inkomsten (inclusief winstneming)	Boekwaarde 31-12-2023
Exploitatie stedelijk				
Complexen: Vinex	3.835	1.284	-21	5.141
Complexen: Overigen	-394	130	185	-449
(Sub) totaal exploitatie stedelijk	**3.442**	**1.414**	**164**	**4.692**
Exploitatie landelijk				
Complexen: Landelijk	2.285	104	29	2.360
Voorziening verlieslatend complex				
(Sub) totaal exploitatie landelijk	**2.285**	**104**	**29**	**2.360**
Totaal balanswaarde bouwgronden in exploitatie	**5.727**	**1.518**	**193**	**7.052**

Voor een nadere toelichting op de grondexploitatie wordt verwezen naar de toelichting op het programma Duurzame leefomgeving en de paragraaf grondbeleid.

De bouwgronden in exploitatie kunnen als volgt worden gespecificeerd:

x1000

Omschrijving complex	Investering	Winstneming*	Desinvestering
Exploitatie stedelijk			
Complexen Vinex:			
Hofstad 3	121		
Weteringhoek/Kruisboog	44		
De Koppeling	30		
Loerik VI	106		
Hofstad 4b	59		
Bovenwijkse voorzieningen	12		
Bovenstedelijke voorzieningen	632	-982	80
Meerpaal	167		662
Afgesloten complexen	10		90
Locatie oude politie bureau	29		12
Sport en werklandschap de Meerpaal	76		117
Vinex / Algemene kosten			
(Sub) totaal - Complexen Vinex	**1.284**	**-982**	**961**
Complexen: Overigen			
Ontwikkellocatie De Wegwijzer/ Den Oord	50		2
Algemene ontwikkellocaties derden	38		183
Oude dorp	7		
Beverakker	22		
Grote Driehoek Schalkwijk	12		
(Sub) totaal - Complexen overigen	**130**		**185**
Totaal Stedelijk	**1.414**	**-982**	**1.146**
Exploitatie landelijk			
Complexen: Landelijk			
Woningbouw Tuurdijk 't Goy			

ASV 1 Van Eck	75		27
ASV 2 Hoogendoorn	6		
ASV 2 Droom van Schalkwijk			2
Kerkzicht 't Goy	24		
Voorziening verliesgevend complex Woningbouw Tuurdijk 't Goy			
(Sub) totaal - Complexen landelijk	**104**		**29**
Totaal Landelijk	**104**		**29**

Totaal - Bouwgronden in exploitatie	**1.518**	**-982**	**1.176**

* Voor winstneming wordt vanaf 2017 en overeenkomstig de aangescherpte BBV regels de Percentage of Completion (PoC) methode toegepast: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd kan tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitatie winst worden genomen.

Output fasering in jaarschijven

Project: Houten

Datum: 11-3-2024

Totaal consolidatie herziening 2024 x1000

				Jaarschijven grondexploitatie (in €)		
Grondkosten	**Totaal**	**Boekwaarde**	**Restantbudget**	**2024**	**2025**	**2026**
Verwerving	105.912	102.764	3.148	3.148		
Milieu	5.356	5.004	352	46	156	150
Sloop	2.132	2.058	75	5	70	
Grondwerk	7.604	7.074	530	425	80	25
Riolering	18.905	18.206	699	197	251	251
Verharding	62.733	55.999	6.734	2.863	2.024	1.846
Groen/water	9.147	7.382	1.765	1.471	57	237
Openbare verlichting/brandkranen	5.781	5.177	605	391	124	90
Kunstwerken	19.055	18.390	665	178	163	325
Diversen	9.310	7.386	1.924	1.627	221	75
Plankosten	65.005	60.757	4.248	2.173	1.096	979
Bovenwijkse voorzieningen	29.316	22.556	6.760	277	5.060	1.422

Afdrachten	30.104	30.104				
Boekwaarde rente	20.803	20.803				
Totaal grondkosten	**391.162**	**363.658**	**27.505**	**12.801**	**9.303**	**5.401**
Kostenstijging	**1.148**	**€ -**	**1.148**	**309**	**322**	**516**
Totaal grondkosten (geïndexeerd)	**392.310**	**363.658**	**28.652**	**13.110**	**9.625**	**5.917**

Grondopbrengsten	**Totaal**	**Boekwaarde**	**Restantbudget**	**45**	**46**	**46**
Sociale woningbouw	1.395	1.395				
Vrije sector woningbouw	28.059	10.906	17.153		14.606	2.548
Niet woningbouw maatschappelijk	26.527	25.494	1.033	1.017	16	
Niet woningbouw commercieel	88.497	84.057	4.439	2.229	2.210	
Bijdragen	68.768	67.326	1.442	1.442		
Overige opbrengsten	173.581	160.959	12.622	6.140	5.060	1.422
Boekwaarde rente	6.480	6.480				
Totaal grondopbrengsten	**393.307**	**356.617**	**36.690**	**10.828**	**21.892**	**3.970**
Opbrengstenstijging						
Totaal opbrengsten (geïndexeerd)	**393.307**	**356.617**	**36.690**	**10.828**	**21.892**	**3.970**

Exploitatie saldo	**Totaal**	**Boekwaarde**	**Restantbudget**	**45**	**46**	**46**
Totaal grondkosten (geïndexeerd)	392.310	363.658	28.652	13.110	9.625	5.917
Totaal opbrengsten (geïndexeerd)	393.307	356.617	36.690	10.828	21.892	3.970
Saldo (geïndexeerd)	**4.779**	**-3.258**	**8.038**	**-2.282**	**12.267**	**-1.947**

Rente						
Cashflow	**997**	**-7.041**		**-2.282**	**12.267**	**-1.947**
Cumulatieve cashflow				**-9.323**	**2.944**	**997**
Eindwaarde (31-12-2026)	**997**					
Netto contante waarde (01-01-2024)	**939**					

x1000

Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar	31-12-2023	31-12-2022
Vorderingen op openbare lichamen	**18.995**	**8.410**
Totaal- vorderingen op openbare lichamen (Gemeente Houten)	**7.778**	**5.957**
- Vorderingen op openbare lichamen (Gemeente Houten)	7.042	5.701
- Algemene debiteuren (deel vorderingen op openbare lichamen)	736	256
Totaal- vorderingen op openbare lichamen (Regionale backoffice lekstroom)	**11.217**	**2.454**
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar		**2.792**
- Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar (Gemeente Houten)		2.792
- Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar (Regionale backoffice lekstroom)		
Overige vorderingen	**4.072**	**5.249**
- Overige vorderingen (Gemeente Houten)	1.897	2.215
- Overige vorderingen (Regionale backoffice lekstroom)	2.175	3.034
Totaal uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar	**23.067**	**16.451**

Toelichting "Vorderingen op openbare lichamen"

Onder de vorderingen op Openbare lichamen is de vordering op de Belastingdienst opgenomen in het kader van de BTW-aangiften 2023 en de opgaaf BTW-Compensatiefonds 2023.Tevens zitten er nog vorderingen op openbare lichamen in de algemene debiteuren die hier worden verantwoord.

Toelichting "Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar"

Op grond van de regeling Schatkistbankieren dienen gemeenten overtollige middelen te beleggen in de schatkist.
Dit met uitzondering van een drempelbedrag. Voor de Gemeente Houten bedraagt dit circa € 2.706,- duizend voor 2023.
De ruimte onder het drempelbedrag is als volgt:

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren	bedragen x € 1.000

Verslagjaar	
(1) Drempelbedrag	**2.706**

	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	**4**	**13**	**36**	**0**
Ruimte onder het drempelbedrag	2.702	2.693	2.670	2.706
Overschrijding van het drempelbedrag	0	0	0	0

(1) Berekening drempelbedrag	
	Verslagjaar
Begrotingstotaal verslagjaar	135.302
Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	135.302
Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-
Drempelbedrag	2.706

Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen				
	Kwartaal 1	**Kwartaal 2**	**Kwartaal 3**	**Kwartaal 4**
Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	395	1.200	3.328	0
Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	4	13	36	0

Toelichting "Overige vorderingen"

Overige vorderingen kunnen alsvolgt worden gespecificeerd:

x1000

	Boekwaarde 1-1-2023	Boekwaarde 31-12-2023
Overige vorderingen (Gemeente Houten)	**2.215**	**1.897**
Algemene debiteuren	1.322	963
Voorziening dubieuze algemene debiteuren	-250	-85
Debiteuren inzake gemeentelijke belastingen	417	599
Voorziening dubieuze belastingdebiteuren	-45	-95
Bijstandsverlening	2.171	1.753
Voorziening dubieuze bijstandsvorderingen	-1.400	-1.237
Overige vorderingen (Regionale backoffice lekstroom)	**3.034**	**2.175**
Algemene debiteuren	3.010	2.109
Verstrekte voorschotten zorgaanbieders/ overigen	24	66
Totaal	**5.249**	**4.072**

Toelichting algemene debiteuren (deel vordering op openbare lichamen)

In het saldo van de algemene debiteuren zitten vorderingen die betrekking hebben op openbare lichamen, deze vorderingen worden verantwoord onder vorderingen openbare lichamen. Op 04 maart 2024 stond van het saldo van de algemene debiteuren volgens het financiële systeem nog een bedrag van € 344,- duizend open.

Toelichting voorziening dubieuze algemene en belasting debiteuren

De grondslag voor de berekening van de voorziening dubieuze algemene debiteuren is weergegeven in het hoofdstuk "Uitgangspunten financiële verslaglegging".

Toelichting bijstandsverlening

De vorderingen in het kader van bijstandsverlening hebben met name betrekking op verhaal van onterecht verstrekte uitkeringen, verhaal alimentatie, verstrekte leenbijstand, krediethypotheek e.d..
In de vordering met betrekking tot de BBZ heeft het Rijk een bijdrage verstrekt van 75%. Bij invordering zal dan ook 75% van de vordering terugbetaald moeten worden aan het Rijk. Het bedrag dat terugbetaald moet worden, is als overige schuld in de balans opgenomen onder de netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar.

x1000

Liquide Middelen	31-12-2023	31-12-2022
Bank (Burgerzaken)		
Kassaldi	9	6
Totaal	**9**	**6**

Liquide Middelen Regionale Backoffice Lekstroom(RBL)	31-12-2023	31-12-2022
Bank		6.625
Totaal		**6.625**

x1000

Overlopende Activa	31-12-2023	31-12-2022
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschot-bedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel:	**1.377**	**1.950**
• EU:		
• Rijk:	47	1.069
• Overige Nederlandse Overheidslichamen:	1.330	881
Overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	**1.361**	**962**
Totaal	**2.738**	**2.912**

De in de balans opgenomen van EU, Rijk en provincies nog te ontvangen voorschotbedragen die zijn ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel kunnen als volgt worden gespecificeerd:

x1000

	Boekwaarde 1-1-2023	Vermeerde-ringen	Verminde-ringen	Boekwaarde 31-12-2023
EU:				
Nog te ontvangen bedragen EU				
Rijk:	**1.069**	**47**	**1.069**	**47**
Min.VWS, Afrekening SPUK 2021	19		19	
Alg.Uitkering 2022	981		981	
Alg.Uitkering 2020	69		69	
Min.BZK, SPUK gedupeerden toeslagenproblematiek		14		14
Min.Fin., Rente SKB 4e kw 2023		33		33
Overige Nederlandse Overheidslichamen	**881**	**1.492**	**1.044**	**1.330**
Prov.Utrecht subs.Fietstraat Binnenweg	87			87
Prov.Utrecht, 1e subsidie vs Infra-bush.de	32			32
BGHU, Nog op te leggen aanslagen 2020 2022	530		530	
WIL, afrekening 2022	233		233	
BGHU, Nog op te leggen aanslagen 2022 2023		1.211		1.211
RBL, Afrekening WMO oude jaren		168	168	
RBL, Verr.bedrijfsvoeringskosten RBL 2023		113	113	
Overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen:	**962**	**26.535**	**26.136**	**1.361**
Overige nog te ontvangen bedragen	424	24.996	24.748	672
Vooruitbetaalde bedragen(overige)	538	1.539	1.388	690

Totaal	**2.912**	**28.074**	**28.249**	**2.738**	

Toelichting

Nog te ontvangen bedragen

De nog te ontvangen bedragen per 31 december 2023 hebben betrekking op bedragen die in 2024 binnen komen en die omdat de prestatie in 2023 is geleverd ten gunste komen van boekjaar 2023. Deze bedragen zijn als nog verwerkt in de jaarrekening 2023.

Vooruitbetaalde bedragen

De vooruitbetaalde bedragen per 31 december 2023 zijn facturen die in 2023 zijn betaald en waarvan de prestaties betrekking hebben op boekjaar 2024.

EIGEN VERMOGEN

x1000

Reserves	31-12-2023	31-12-2022
Algemene reserves	36.364	32.106
Bestemmingsreserves	17.739	15.176
Totaal	**54.103**	**47.282**

Het overzicht van het verloop van de reserves in 2023 is als volgt:

Verloopoverzicht van reserves

x1000

Reserve	Saldo 1-1-2023	Bestemming resultaat 2022	Toevoegingen	Onttrekkingen (* i.v.m. afschrijving activa)	Saldo 31-12-2023	
A. Algemene reserves:						
1. Algemene reserve (vrij)	6.177	3.299		500	8.976	
2. Algemene beklemde reserve	18.023	3.650	-119	1.105	20.450	
3. Concern weerstandvermogen GREX	7.906		982	1.950	6.938	
Totaal A. Algemene reserves	**32.106**	**6.949**	**864**	**3.555**	**36.364**	
B. Bestemmingsreserves:						
1. Archeologiebeleid	174				174	
2. Kunstobjecten	78			-8	85	
3. Overlopende posten	1.516	623	803	1.676	1.266	
4. Initieel onderhoud en innovaties	128			20	108	
5. Riolering 4 Efficiencyoverschot	13		110	104	19	
6. WWB werkdeel	154				154	
7. Afschrijving extra krediet cultuurcentr.*	793			29	764	*
8. Organisatie-ontwikkeling	676			411	265	
9. Beheer Openbare ruimte	2.452		2.199	1.964	2.687	
10.Linieland	67				67	
11.Programma Transities in Samenhang	392			83	310	
12.Toekomstfonds	1.173			260	913	
13.Fonds "Buitengebied	53				53	
14.Duurzaam ICT Beheer	246			246		
15.WWB inkomensdeel	500			8	492	
16.Mobiliteitsfonds Eiland van Schalkwijk	825				825	
17.Mobiliteit en bereikbaarheid	1.000		398	62	1.337	

18.Bouwen aan Houten	1.600				1.600
19.Windfonds Goyerbrug	150				150
20.Implementatie Omgevingswet	922			764	158
21.Volkshuisvesting	1.320				1.320
22.Straatverlichting	943		-113		831
23.Bestemmingsreserve Bouwen voor Houten 2023-2026			2.700		2.700
24.Bestemmingsreserve Transitie ICT			500	500	
25.Implementatie Omgevingswet 2023-2026			1.369	314	1.056
26.Klimaat			407		407
Totaal B. Bestemmingsreserves	**15.176**	**623**	**8.373**	**6.433**	**17.739**
Totaal alle reserves	**47.282**	**7.573**	**9.237**	**9.988**	**54.103**

A. Algemene reserves:

1. Algemene reserve(vrij).

Het afdekken van algemene risico's en onvoorzienbare, niet uitstelbare en onvermijdbare uitgaven, voor zover daarvoor geen dekking kan worden gevonden binnen de exploitatie.
In 2023 is van het rekeningresultaat 2022 € 3.299,- duizend aan deze reserve toegevoegd. Voor een dotatie aan de bestemmingsreserve Transitie ICT is in 2023 € 500,- duizend onttrokken aan de algemene reserve.

2. Algemene beklemde reserve

Het ‘spaarpotje’ van de gemeente Houten met als belangrijkste doelen:
• middelen inzetten om ambities te realiseren en/of activiteiten mogelijk te maken.
• afdekken van onverwachte incidentele financiële tegenvallers.
• financieringsmiddel om daarmee de netto schuldquote zo laag mogelijk te houden.
Aan de beklemde algemene reserve is € 3.650,- duizend toegevoegd van de jaarresultaat 2022.
Uit deze reserve is in 2023 € 1224,- duizend onttrokken. Namelijk voor de noodlokalen van obs Bijenkorf (€ 119,- duizend) en voor een dotatie aan de bestemmingsreserve Implementatie Omgevingswet 2023-2026 (€ 1.105,- duizend).

3. Concern weerstandvermogen grondexploitatataties

Afdekken van risico's in grondexploitaties en /of vormen van een voorziening voor verliesgevende grondexploitaties.
In 2023 is conform het collegeprogramma € 1.950,- duizend onttrokken voor procesaanpak ten behoeven van een dotatie aan de bestemmingsreserve Bouwen aan Houten 2023-2026. De winstneming in 2023, € 982,- duizend is toegevoegd aan de reserve.

B. Bestemmingsreserves:

1. Archeologiebeleid

Planmatige besteding op het gebied van archeologie en het opvangen van incidentele (verplichte) kosten die de reguliere exploitatiebudgetten te boven gaan.
Vanaf 2020 vindt er als gevolg van een ombuigingsmaatregel geen jaarlijkse storting van € 15,- duizend meer plaats. In 2023 hebben geen onttrekkingen plaatsgevonden.

2. Kunstobjecten

Noodzakelijk onderhoud en/of eventuele aanschaf van nieuwe kunstwerken.
Voor herstelwerkzaamheden van de kunstobjecten is in 2023 € 8,- duizend toegevoegd aan deze reserve.

3. Overlopende posten

Middelen vanuit het jaar mee te nemen naar T+1, omdat het beleid waarvoor de middelen zijn gereserveerd niet is uitgevoerd in het jaar T.
Vanuit het jaarresultaat 2022 is in 2023 aan deze reserve € 623,- duizend toegevoegd en onttrokken voor uit te voeren projecten in 2023.
Daarnaast zijn er in de loop van 2022 budgetten overgeheveld voor de uitvoering in 2023 (€ 1.053,- duizend). In 2023 is € 803,- duizend toegevoegd voor uitvoering projecten in 2024.

4. Initieel onderhoud en innovaties

Uitvoeren van eventueel initieel onderhoud en aanpassingen vanwege ontwerpfouten of bewonerswensen na oplevering van Vinex locaties.
Voor uitvoering van projecten jaarplan beheer openbare ruimte is in 2023 € 20,- duizend onttrokken aan deze reserve.

5. Riolering 4 Efficiencyoverschot

Reservering van het positieve saldo van de exploitatie van riolering, ter besteding aan toekomstige activiteiten waarvoor de rioolheffing is geïnd. Dit geldt alleen voor afwijkingen als gevolg van aanbestedingsresultaten, efficiency-voordelen of hogere gerealiseerde capaciteit (meer aansluitingen, hogere WOZ-waarde waarop het tarief is gebaseerd).
In 2023 is in per saldo € 6,- duizend toegevoegd, conform het Water- en Rioleringsplan.

6. WWB werkdeel

Financiering van lokale incidentele activiteiten op het gebied van re-integratie en participatie.
In 2023 waren er geen onttrekkingen en geen stortingen.

7. Afschrijving extra krediet cultuurcentrum

Hogere afschrijvingslasten afdekken als gevolg van aanvullend krediet dat benodigd was voor de afbouw van het theater in verband met het faillissement van de hoofdaannemer.
De onttrekking in 2023 bedraagt € 29,- duizend.

8. Organisatie-ontwikkeling

De kosten met betrekking tot fluctuaties die gepaard gaan met de organisatieontwikkeling op te vangen.
Voor het oplossen van knelpunten in de organisatie en uitvoering vitaliteitsbeleid is in 2023 € 411,- duizend onttrokken aan deze reserve.

9.Beheer Openbare ruimte

Effecten van de fluctuaties in de omvang van het groot onderhoud en vervanging van assets in de openbare ruimte af te dekken.
Voor uitvoering van projecten van het jaarplan Beheer Openbare Ruimte 2022 is € 1.964,- duizend onttrokken.
Er wordt ten behoeven van het jaarplan BOR € 2.123,- duizend toegevoegd aan deze reserve. Daarnaast bijdragen van derden (€ 76,- duizend).

10.Linieland

Middelen voor de ontwikkeling van Hollandse waterlinie “Linieland”.
In 2023 waren er geen onttrekkingen en geen stortingen.

11.Programma Transities in Samenhang

Middelen voor innovatie in het sociaal domein.
Voor de uitvoering van het bestedingsplan sociale koers 2023 is € 83,- duizend onttrokken aan de reserve.

12.Toekomstfonds

Ondersteuning van (regionale) initiatieven voor en uitvoering van duurzaamheid in brede zin, klimaatadaptie en warmtetransitie. Daarnaast het mogelijk maken van ontwikkelingen op het gebied van cultuur, historie, recreatie, biodiversiteit en natuur en educatie.
Uit deze reserve is in 2023 € 260,- duizend onttrokken en toegevoegd aan de bestemmingsreserve Klimaat.

13.Fonds "Buitengebied

Verder ontwikkelen, met een goede balans tussen wonen en natuur, van recreatie en landbouw in het buitengebied. Ook wordt in het buitengebied de uitnodigingsplanologie door middel van een actieve inzet van dit fonds versterkt.
In 2023 waren er geen onttrekkingen en geen stortingen.

14.Duurzaam ICT Beheer

Financiering van onderzoeken, verbeterprojecten en aanbestedingsprocedures om de ict toekomstbestendig en duurzaam te maken.
In 2023 was er een onttrekking van € 36,- duizend voor het ict contract RUD. Het resterende saldo van deze reserve is bij de 2e bestuursrapportage vrijgevallen (€ 210,- duizend). De reserve wordt opgeheven.

15.WWB inkomensdeel

Financieel effect van een extra volumegroei van bijstandsuitkeringen en bijzondere bijstand statushouders en kosten van overige vraagstukken rondom statushouders incidenteel te kunnen opvangen.
Uit deze reserve is in 2023 € 8,- duizend onttrokken ter dekking van de kosten tijdelijke woningen Hoge Schaft.

16.Mobiliteitsfonds Eiland van Schalkwijk

Realisatie van de Mobiliteitsvisie Eiland van Schalkwijk 2019-2027.
In 2023 waren er geen onttrekkingen en geen stortingen.

17.Mobilileit en bereikbaarheid

Investeren in mobiliteit en bereikbaarheid.
Uit deze reserve is € 62,- duizend onttrokken voor inhuur projectleiders mobiliteit (€ 52,- duizend) en plaatsing laadpalen (€ 10,- duizend). Daarnaast is € 398,- duizend gestort, dit betreft subsidie provincie restantbudget Salto A12.

18.Bouwen aan Houten

Werkbudget voor Bouwen aan Houten.
In 2023 waren er geen onttrekkingen en geen stortingen.

19.Windfonds Goyerbrug

De lusten en lasten van Windpark Goyerbrug eerlijker met de omgeving te delen.
In 2023 waren er geen onttrekkingen en geen stortingen.

20.Bestemmingsreserve implementatie Omgevingswet

Voorbereiding en implementatie Omgevingswet.
Er is € 764,- duizend onttrokken voor de inhuur van personeel om de omgevingswet te implementeren.
Voor de implementatie van de Omgevingswet wordt met ingang van 2023 gebruik gemaakt van de nieuwe bestemmingsreserve Implementatie Omgevingswet 2023-2026. Bij de resultaatbestemming van de jaarrekening 2023 zal voorgesteld worden deze oude reserve op te heffen en het resterende saldo over te hevelen naar de nieuwe bestemmingsreserve.

21. Bestemmingsreserve Volkshuisvesting

Bijdragen aan realisatie van sociale huisvesting in Houten.
In 2023 waren er geen onttrekkingen en geen stortingen.

22.Straatverlichting

Effecten van de fluctuaties in de omvang van het vervangingsprogramma en de exploitatie van straatverlichting af te dekken.
In 2023 is per saldo € 113,- duizend onttrokken aan deze reserve. Dit betreft het positieve effect van de aanbesteding en actualisatie van kapitaallasten en het negatieve effect van de energieprijzen.

23.Bestemmingsreserve
Bouwen voor Houten
2023-2026

Startbudget voor Bouwen aan Houten in de periode 2023-2026.
Conform het collegeprogramma is in 2023 € 750,- duizend gedoteerd vanuit het saldo en € 1.950,- duizend vanuit de reserve concern weerstandsvermogen grex.

24.Bestemmingsreserve
Transitie ICT

Implementatie van een toekomstbestendige en duurzame ICT.
Conform het collegeprogramma is in 2023 € 500,- duizend gedoteerd vanuit het algemene reserve. De onttrekking bedroeg € 500,- duizend.

25.Implementatie
Omgevingswet 2023-2026
Voorbereiding en implementatie Omgevingswet in de periode 2023-2026.
Er is € 313,- duizend onttrokken voor de inhuur van personeel om de omgevingswet te implementeren. Vanuit de algemene beklemde reserve is in 2023 € 1.105,- duizend toegevoegd aan deze reserve. Daarnaast ontvingen we via de decembercirculaire 2023 van de algemene uitkering een extra bedrag voor de implementatie van de omgevingswet. Ook dit bedrag (€ 264,- duizend) is toegevoegd aan de reserve.

26.Klimaat

Werkbudget voor klimaat- en energiebeleid en uitvoering transitievisie warmte
Het onbenutte werkbudget 2023 is toegevoegd aan de reserve (€ 146,- duizend). Daarnaast heeft een dotatie vanuit de reserve Toekomstfonds plaatsgevonden (€ 260,- duizend)

x1000

Nog te bestemmen resultaat jaarrekening	31-12-2023	31-12-2022
Nog te bestemmen resultaat algemene dienst	3.063	7.573
Totaal	**3.063**	**7.573**

Nog te bestemmen resultaat algemene dienst
Een analyse van het resultaat is in dit jaarverslag opgenomen. Per (deel)programma zijn de uitkomsten nader geanalyseerd en toegelicht. Daarnaast is in het jaarverslag een analyse op hoofdlijnen opgenomen in het hoofdstuk Analyse rekeningsaldo 2023 versus begroting 2022.

VOORZIENINGEN

x1000

Voorzieningen	31-12-2023	31-12-2022
Egalisatievoorzieningen	10.239	10.110
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	2.610	3.208
Totaal	**12.849**	**13.318**

Het overzicht van het verloop van de voorzieningen in 2023 is als volgt:

Verloopoverzicht van voorzieningen

x1000

Voorziening	Saldo 1-1-2023	Verrekening exploitatie saldi	Toevoegingen	Aanwendingen	Saldo 31-12-2023
A. Egalisatievoorzieningen:					
1. Groot onderhoud welzijns-/ sport-accommodaties/ Sociaal Culturele Centra	2.513		655	879	2.288
2. Huisvesting onderwijs	409		67	168	307
3. Gemeentelijke huisvesting	1.564		144	31	1.677
4. Brandweergebouwen	318		75	3	389
5. Overig gemeentelijk vastgoed	119		44	5	159
6. Egalis. graf- en lijkbezorgingsrechten	107	-27			80
7. Egalisatie tarieven afvalstoffenheffing	439		209		648
8. Groot onderhoud fietstransferia en bijgebouwen	454		47		501
9. Riolering art 44 lid 1c 1 egal.tar.heffing	43	-477	291		-142
10.Riolering Art 44 lid 1d&2 Vooruitsparen toekomstige kosten	2.630	-291	289		2.627
11.Riol. Art 44 lid 1d&2 Onderhoud Waterbodem	1.414		213	149	1.478
12.Wijkposten, steunpunten en overige gebouwen	102		16	17	102

13.Sanitairgebouwtjes woonwagencentra	-2		150	22	125
Totaal A. Egalisatievoorzieningen	**10.110**	**-795**	**2.199**	**1.276**	**10.239**
B. Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's					
1. Wethouderspensioen	2.832		58	395	2.495
2. Voorziening verlofsparen	376		-261		115
Totaal B. Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	**3.208**		**-203**	**395**	**2.610**
Totaal alle voorzieningen	**13.318**	**-795**	**1.997**	**1.671**	**12.849**

A. Egalisatievoorzieningen:

1. Groot onderhoud welzijns-/ sport-accommodaties/ Sociaal Culturele Centra

Op basis van Meerjaren onderhoudsplannen en vervangingsinvesteringen gemeentelijke accommodaties 2021-2025 is in 2023 € 575,- duizend aan deze voorziening toegevoegd. Daarnaast is nog toegevoegd € 80,- duizend terugontvangen Btw SPUK-regeling. Er is € 879,- duizend onttrokken voor groot onderhoud (schilderwerk, bouwkundige aanpassingen) bij sociaal culturele centra, Gymzalen, Sporthallen, Sportcomplexen, Zwembad en Theater.

2. Huisvesting onderwijs

Op basis van Meerjaren onderhoudsplannen en vervangingsinvesteringen gemeentelijke accommodaties 2021-2025 is in 2023
€ 67,- duizend aan deze voorziening toegevoegd en is € 168,- duizend aangewend voor groot onderhoud (schilderwerk, bouwkundige aanpassingen) bij verschillende basisscholen.

3. Gemeentelijke huisvesting

Op basis van Meerjaren onderhoudsplannen en vervangingsinvesteringen gemeentelijke accommodaties 2021-2025 is in 2023 € 144.- duizend aan deze voorziening toegevoegd. De aanwending bedroeg in 2023 € 31,- duizend.

4. Brandweergebouwen

De toevoeging en de aanwending van deze voorziening gebeurt op basis van Meerjaren onderhoudsplannen en vervangingsinvesteringen gemeentelijke accommodaties 2021-2025. In 2023 is € 75,- duizend aan deze voorziening toegevoegd en € 3,- duizend aangewend voor groot onderhoud Brandweerkazernes.

5. Overig gemeentelijk vastgoed

In 2023 is € 44,- duizend aan deze voorziening toegevoegd op basis van Meerjaren onderhoudsplannen en vervangingsinvesteringen gemeentelijke accommodaties 2021-2025. In 2023 is € 5,- duizend aangewend.

6. Egalisatie graf- en lijkbezorgingsrechten

Het langdurig egaliseren van de tarieven, die gelden voor de grafrechten en de lijkbezorgingsrechten. Op basis van de werkelijke exploitatiekosten in 2023 van de begraafplaatsen is € 27,- duizend aan deze voorziening onttrokken.

7. Egalisatie tarieven afvalstoffenheffing

Door inzet van deze voorziening kan de jaarlijkse exploitatie van de afvalstoffen worden genivelleerd en wordt een grillig beeld in de hoogte van de jaarlijkse afvalstoffenheffing voorkomen. De tarifering heeft namelijk 100% kostendekkendheid als basis. Er kan € 209,- duizend gestort worden in deze voorziening.

8. Groot onderhoud fietstransferia en bijgebouwen

Deze voorziening is op basis van Meerjaren onderhoudsplannen en vervangingsinvesteringen gemeentelijke accommodaties 2021-2025. De toevoeging in 2023 aan deze voorziening is € 47,- duizend en € 0 onttrekking ten behoeve van groot onderhoud fietstransferia Centrum en Castellum.

9. Riolering Art 44 lid 1c 1 egal.tar.heffing

Op 10-12-2019 heeft de raad ingestemd met het Water en Rioleringsplan (WRP) 2020-2023. In dit voorstel bevindt zich ook besluitvorming rondom voorzieningen betrekking hebbend op riolen en hoe deze conform BBV (notitie riolering) eventueel ingesteld moeten worden. Ook bevindt zich hier een voorstel in over de voeding. Op basis van de regels rondom deze voeding is in 2023 € 291,- duizend toegevoegd aan deze voorziening. Daarnaast is € 477,- duizend onttrokken.

10.Riolering Art 44 lid 1d&2 Vooruitsparen toekomstige kosten

Op basis van het raadsbesluit WRP 2020-2023 wordt in 2023 € 289,- duizend aan deze voorziening toegevoegd. De onttrekking bedroeg € 291,- duizend.

11.Riolering Art 44 lid 1d&2 Onderhoud Waterbodem

Op basis van het raadsbesluit WRP 2020-2023 is in 2023 € 213,- duizend aan deze voorziening toegevoegd en € 149,- duizend onttrokken voor werkzaamheden aan waterwerken zoals bodemonderhoud (baggerwerken).

12.Wijkposten, steunpunten en overige gebouwen

De toevoeging en de aanwending van deze voorziening gebeurt op basis van Meerjaren onderhoudsplannen en vervangingsinvesteringen gemeentelijke accommodaties 2021-2025. In 2023 is € 16,- duizend aan deze voorziening toegevoegd en € 17,- duizend onttrokken ten behoeve van groot onderhoud.

13.Sanitairgebouwtjes woonwagencentra

Op basis van Meerjaren onderhoudsplannen en vervangingsinvesteringen gemeentelijke accommodaties 2021-2025 is in 2023 € 150,- duizend aan deze voorziening toegevoegd, waarvan € 140,- duizend een extra dotatie is om de voorziening op de juiste hoogte te brengen. Er is € 22,- duizend aangewend voor groot onderhoud (schilderwerk, bouwkundige aanpassingen) aan woonwagencentra.

B. Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's:

1. Wethouderspensioen

Het in financiële zin voorzien in de pensioenaanspraken die voormalige wethouders, of diens nabestaanden, hebben op de gemeente en het separeren van de voor dat doel overgedragen middelen. Aan de hand van berekeningen pensioenaanspraken (oud) wethouders wordt door een actuaris de hoogte van deze voorziening bepaald. Op basis hiervan hoeft er in 2023 minder gedoteerd te worden dan begroot (€ 58,- duizend in plaats van € 229,- duizend). De aanwending van € 395,- duizend betreft de via de salarisadministratie uitbetaalde pensioenen aan (oud) wethouders of eventuele nabestaanden en een waardeoverdracht.

2. Verlofsparen

Sinds 1 januari 2022 hebben werknemers volgens de CAO-gemeenten de mogelijkheid voor verlofsparen. Aangezien er bij verlofsparen sprake is van arbeidskostengerelateerde verplichtingen die een niet voorspelbare opbouw en daarmee ook onvoorspelbare afbouw kennen, dient hier een voorziening voor gevormd te worden.
De in 2022 berekende hoogte van de voorziening was te hoog, daarom heeft er een correctie plaatsgevonden. Op basis van de resterende verlofuren per 31-12-2023 en de gemiddelde kosten per uur is de benodigde hoogte van de voorziening bepaald op € 115,- duizend.

VASTE SCHULDEN MET EEN RENTETYPISCHE LOOPTIJD >= 1 JAAR

x1000

Vaste schulden met een rentetypische looptijd >= 1 jaar	31-12-2023	31-12-2022
Onderhandse leningen van binnenlandse banken	45.190	49.861
Waarborgsommen	94	134
Totaal	**45.284**	**49.995**

Het overzicht van het verloop van de vaste schulden met een rentetypische looptijd >=1 jaar in 2023 is als volgt:

x1000

Verloopoverzicht van de vaste schulden	Onderhandse leningen van binnenlandse banken	Waarborg-sommen	Totaal
Schuldrestant per 31-12-2022	49.861	134	49.995
Opgenomen bedragen			
	49.861	134	49.995
Aflossingen	4.671	40	4.711
Schuldrestant per 31-12-2023	**45.190**	**94**	**45.284**

In 2023 zijn er geen geldleningen en waarborgsommen opgenomen.

Toelichting “Langlopende schulden”
Het saldo van de langlopende schulden bedraagt aan het einde van het boekjaar 2023 € 45.284,- duizend. Deze leningen zijn opgenomen om in de grote liquiditeitsbehoefte te kunnen voorzien die is ontstaan door de grote projecten en investeringen, die onderhanden zijn. De rentelast over de opgenomen leningen bedroeg in 2023 € 1.012,- duizend. Van de langlopende leningen zal in 2024 € 0,- worden afgelost.

Toelichting
waarborgsommen
grondexploitatie

De waarborgsommen voor grondverkopen worden verrekend bij de koop van de grond. De door de aannemers gestorte waarborgsommen zijn bedoeld om verhaal van schade welke optreedt bij bouwactiviteiten op relatief eenvoudige wijze te verhalen. Terugbetaling van deze waarborgsommen geschiedt na oplevering van het betreffende bouwwerk, waarbij eerst tot uitbetaling wordt overgegaan na controle door de projectleider. Eventuele schade wordt in mindering gebracht. Over de waarborgsommen die door aannemers worden gestort, wordt een rente tegen het wettelijke rentepercentage vergoed.

VLOTTENDE PASSIVA

x1000

Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar	31-12-2023	31-12-2022
Bank saldi (Gemeente Houten)	**1.478**	**9.229**
Bank (Gemeente Houten)	1.478	9.229
Bank saldi (Regionale backoffice lekstroom)	**3.909**	
Bank (Regionale backoffice lekstroom)	3.909	
Overige schulden (Gemeente Houten)	**6.920**	**7.343**
Crediteuren	6.702	6.910
Kasgeldleningen		
Latente verplichtingen	218	432
Overige schulden (Regionale backoffice lekstroom)	**11.377**	**10.507**
Nog te verrekenen met voorschot zorgaanbieders	1.364	164
Diverse nog te betalen bedragen	10.012	10.344
Totaal netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar	**23.684**	**27.080**

Toelichting "Overige schulden"

Crediteuren

Op 05 maart 2024 stond van het saldo van de crediteuren volgens het financiële systeem nog een bedrag van € 101,- duizend open.

Kasgeldleningen

Op peil datum 31 december 2023 is er geen kasgeld aangetrokken

Latente verplichtingen

Het opgenomen bedrag aan latente verplichtingen heeft betrekking op de terugbetalingsverplichting die de gemeente heeft aan het Rijk in het kader van de Wet Werk en Bijstand. Op grond van deze wet dient 75% van de vorderingen in het kader van bijstandsverlening die te maken hebben met verstrekte leenbijstand ingevolge de BBZ (onder aftrek van het opgenomen bedrag in de voorziening dubieuze bijstandsvordering) opgenomen te worden als terugbetalingsverplichting aan het Rijk. (Zie ook de post overige vorderingen: bijstandsverlening die is opgenomen onder de balanspost uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar.)

x1000

Overlopende Passiva	31-12-2023	31-12-2022
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume:	**5.356**	**4.076**
• Nog te betalen bedragen (Gemeente Houten)	5.356	4.291
• Nog te betalen bedragen (Regionale backoffice lekstroom)		-216

De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen te dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	**15.835**	**4.444**
• Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	**251**	**197**
Totaal	**21.443**	**8.717**

Toelichting "Overlopende Passiva"

Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume kunnen alsvolgt worden gespecificeerd:

x1000

	Boekwaarde 1-1-2023	Vermeerde-ringen	Verminde-ringen	Boekwaarde 31-12-2023
Nog te betalen bedragen (gemeente Houten):	**4.291**	**17.335**	**16.270**	**5.356**
• Nog te betalen ABP, IZA en Loonheffing	1.967	13.367	13.273	2.061
• Nog te betalen (Rijk)	36	10	36	10
• Nog te betalen (Overige overheden)	373	3.051	2.550	874
• Nog te betalen bedragen (Overige)	1.545	904	377	2.072
• Ontvangen waarborgsommen derden	8	3	4	8
• Transitorische rente geldleningen (inclusief grondbedrijf)	363		31	332
Nog te betalen bedragen (Regionale backoffice lekstroom):	**-216**	**216**		
• Diversen nog te betalen (RBL)				
Totaal	**4.076**	**17.551**	**16.270**	**5.356**

Toelichting nog te betalen bedragen (Regionale backoffice lekstroom)

Bij de consolidatie van de balansen van Houten en de RBL moeten de nog te betalen kosten Houten bij de RBL geëlimineerd worden tegen de totaal-vorderingen op openbare lichamen (Regionale backoffice lekstroom).

De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen te dekking van lasten van volgende begrotingsjaren kunnen alsvolgt worden gespecificeerd:

x1000

	Boekwaarde 1-1-2023	Vermeerde-ringen	Verminde-ringen	Boekwaarde 31-12-2023
EU:				
• Europese subsidie EUCF				
Rijk:	**3.004**	**21.512**	**9.959**	**14.557**
• SPUK				
• Tozo	133	78	127	84
• SPUK Nationaal Programma Onderwijs (NPO)	156	422	447	131
• SPUK Preventieakkoord (2222)	4			4
• SPUK Gedupeerden toeslagenproblematiek	1	13	4	10
• SPUK Versterking cliëntondersteuning 2022	50	50	50	50
• SPUK Oekraïne	538	7.109	3.881	3.766
• SPUK Energiearmoede	374	518	492	401
• SPUK Flex- en transformatiewoningen (BZK C85)	1.380	1.380	1.380	1.380
• Vooruitontvangen bedragen grondbedrijf (Rijk)	368	7.474	1.162	6.680
• SPUK Wet inburgering 2021		848	331	517
• SPUK onderwijsroute (inburgering)		45	43	2

• SPUK Energie		411	411	
Openbare Zwembaden				
• SPUK Sport		377	377	
• SPUK Lokale Aanpak Isolatie 2023 (LAI)		271		271
• SPUK Onderwijs Achterstanden Beleid (OAB) 3F		154	154	
• SPUK lokale preventie-akkoorden en -aanpakken		30	28	2
• SPUK Informatiepunten Digitale Overheid		96	96	
• SPUK GALA		616	570	46
• SPUK Noodfonds Energie Amateursportver. (NEAS)		20	20	
• Aanpak energie armoede (BZK C55)		374	374	
• Klimaat- en energiebeleid 2023		799		799
• Verkeersveiligheidsmaatreg. 2022-2023 (IenW E84)		202	12	189
• Intelligente verkeersregelinstallaties (IenW E85)		225		225
Overige Nederlandse overheidslichamen:	**1.441**	**450**	**612**	**1.278**
• Onderwijsachterstanden				
• Combinatiefuncties (Algemene uitkering)	38			38
• Spelen en Bewegen in de Buurt/Br.imp.comb.func. 2012-2016	69			69
• Vernieuwing doelgroepenvervoer	9			9
• Kunstprijs Cultuur	19		19	
• Ventilatie Triangel en de Stek	30		30	
• Provincie Utrecht,subsidie Fietsen in Houten	20			20
• Provincie Utrecht, subsidie verkeersmaatregelen Beusichemseweg	75			75
• Provincie Utrecht, Corr. voorschot subsidie Oostrumsdijkje	68			68
• Provincie Utrecht, subsidie fiets- rekken HFB castellum	130			130
• Gemeente Utrecht, bijdrage impulsregeling klimaatadaptatie	52		52	
• Provincie Utrecht, subsidie Bushaltes De Rede	175		80	95
• Min.v.Infrastructuur en Waterstaat, vervanging VRI's	225		225	
• RBL, Transformatiemiddelen Beschermd Wonen	46			46

• Provincie Utrecht, fietsvriendelijk inrichting	178			178
• Min. van I&W SPUK verkeersveiligheidsmaatregelen	172			172
• Provincie Utrecht, subsidie 824740E2 verkeersveiligheid	133			133
• Provincie Utrecht, subsidie fietsoptimalisatie kruising N410-Binnenweg		272		272
• Provincie Utrecht, I&W E84			202	-202
• U-PAS			6	-6
• Provincie Utrecht, subsidie Fietsvriendelijk inrichten Waalseweg (GB)		178		178
Totaal	**4.444**	**21.962**	**10.572**	**15.835**

Toelichting:
Er zijn voorschotbedragen ontvangen van Nederlandse en Europese overheidslichamen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren.
Het betreft een bedrag van € 15.741,- duizend dat conform BBV als vooruitontvangen bedragen is opgenomen.

Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen kunnen alsvolgt worden gespecificeerd:

x1000

	Boekwaarde 1-1-2023	Vermeerde-ringen	Verminde-ringen	Boekwaarde 31-12-2023
Overige vooruitontvangen bedragen:	**170**	**236**	**181**	**224**
Diversen vooruitontvangen bedragen (inclusief grondbedrijf)	170	236	181	224

Te verrekenen optie vergoedingen	**27**			**27**
Te verrekenen optie vergoedingen	27			27
Totaal	**197**	**236**	**181**	**251**

Gewaarborgde geldleningen

De gemeente staat borg voor nog uitstaande geldleningen van andere instellingen tot een bedrag van € 287,- Mln. Het verloop van de gewaarborgde geldleningen in 2023 is als volgt:

x1000

Naam geldnemer	% Borgstelling	Gewaarborgd per 1-1-2023	Gewaarborgd per 31-12-2023	Oorspronke- lijke bedrag	Toelichting
Diverse instellingen					

FC Delta Sports	50%	65	56	65	Tbv ledverlichting, totale lening betreft € 130,- duizend. Gemeente staat voor 50% garant. SWS voor de overige 50%.
SV Houten	50%	88	76	88	Tbv ledverlichting, totale lening betreft € 175,- duizend. Gemeente staat voor 50% garant. SWS voor de overige 50%
De Doordraaiers	50%		13	33	Tbv padelbanen, totale lening betreft € 65,- duizend. Gemeente staat voor 50% garant. SWS voor de overige 50%.
TC Atalanta	100%			75	Tbv Renovatie 8 tennisbanen, totale lening betreft € 75,- duizend. SWS voor 100%.
FC Delta Sports	50%		250	250	Tbv vergader en opbergruimten, zonnepanelen, totale lening betreft € 500,- duizend. Gemeente staat voor 50% garant. SWS voor de overige 50%.
Totaal diverse instellingen		**152**	**395**	**510**	
Woningbouwcorporaties (Achtervangpositie WSW)					
Lekstede Wonen	50%	17.108	26.848	53.696	betreft een totaal aan leningen van € 53.696,- duizend. De gemeente staat garant voor 50% te weten voor een bedrag van € 26.848,- duizend. Voor de overige 50% staat Waarborgfonds Sociale Woningbouw garant .

Woonin v/h Viveste	50%	78.586	223.122	461.627	betreft een totaal aan diverse leningen € 461.627,- duizend. Hiervan is de restschuld per 31 december € 446,- duizend. De gemeente staat garant voor 50% te weten voor een bedrag per 31 december 2021 van € 223.122,- duizend. Voor de overige 50% staat Waarborgfonds Sociale Woningbouw garant .
Vestia	50%	11.195			betreft een totaal aan leningen van € 22.390,- duizend. Deze zijn geheel afgelost.
Stichting Habion	50%	22.385	36.351	72.701	betreft een totaal aan leningen van € 72.701,- duizend. De gemeente staat garant voor 50%; te weten voor een bedrag van € 36.351,- duizend. Voor de overige 50% staat Waarborgfonds Sociale Woningbouw garant.
Totaal WSW achtervangpositie		**129.274**	**286.321**	**588.024**	
Totaal gewaarborgde geldleningen		**129.426**	**286.715**	**588.534**	

Niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen

	Bedrag x 1000
Het saldo van de aangegane verplichtingen van de grondexploitatie per 31-12-2023 is	2.515
Het saldo van de aangegane verplichtingen van de algemene dienst per 31-12-2023 is	18.234
Het saldo van bovenwettelijk verlof per 31-12-2023 is	793
Totaal	**21.542**

Gebeurtenissen na balansdatum

N.v.t.

Staat van baten en lasten per programma

Nr.	Programma	Bedrag begroot primitief uitgaven 2023	Bedrag begroot primitief inkomsten 2023	Saldo begroot primitief 2023	Bedrag begroot uitgaven na wijziging 2023	Bedrag begroot inkomsten na wijziging 2023	Saldo begroot na wijziging 2023	Bedrag werkelijke uitgaven 2023	Bedrag werkelijke inkomsten 2023	Saldo werkelijk 2023
01.	Samen Leven	58.219	12.280	-45.940	68.353	15.366	-52.987	67.156	15.044	-52.112
02.	Duurzame leefomgeving	43.139	32.890	-10.249	47.029	34.279	-12.751	27.403	17.090	-10.313
03.	Goede bereikbaarheid	4.508	450	-4.058	6.669	1.276	-5.392	4.807	664	-4.143
04.	Veilige leefomgeving	4.415	474	-3.942	7.094	2.569	-4.525	6.764	2.181	-4.583
05.	Betrokken bij de samenleving	4.982	572	-4.410	5.300	562	-4.738	4.948	585	-4.362
Totaal programma's		**115.263**	**46.665**	**-68.598**	**134.444**	**54.051**	**-80.393**	**111.078**	**35.565**	**-75.513**
Algemene dekkingsmiddelen										
	Lokale heffingen	658	-14.368	13.710	945	-14.611	13.666	941	-15.239	14.298.686
	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	743	-74.011	73.268	4	-78.653	78.649	0	-79.166	79.166.015
	Overhead	13.372	-362	-13.010	15.471	-1.041	-14.430	17.326	-1.034	-16.292.474
	Saldo financieringsfunctie	233	-12	-220	101	-10	-91	90	-135	44.754
	Vennootschapsbelasting (VpB)	26	0	-26	26	0	-26	22	0	-22.045
	Overige baten en lasten	2.587	-1.200	-1.388	2.669	-1.267	-1.402	1.408	-2.089	681.505
	Onvoorzien	67	0	-67	67	0	-67	51	0	-51.000
Totaal Algemene dekkingsmiddelen		**17.686**	**-89.953**	**72.267**	**19.284**	**-95.582**	**76.298**	**19.837**	**-97.663**	**77.825.441**
Saldo van baten en lasten (voor mutaties reserves)		132.949	136.618	3.669	153.728	149.634	-4.094	130.915	133.227	2.312

Mutaties reserves

Algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie	0	120	120	986	4.884	3.898	1.969	4.971	3.002
Duurzame leefomgeving	133	618	485	2.386	2.413	27	4.740	3.291	-1.449
Samen Leven	0	29	29	198	107	-91	198	102	-96
Goede bereikbaarheid	2.221	1.846	-375	2.342	2.705	363	2.331	1.625	-706
Veilige leefomgeving	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo mutaties reserves	2.353	2.613	260	5.912	10.109	4.197	9.237	9.988	751

Gerealiseerd resultaat

Gerealiseerd resultaat	**135.302**	**139.231**	**3.929**	**159.641**	**159.743**	**102**	**140.152**	**143.215**	**3.063**

Toelichting op staat van baten en lasten per programma

Programma	Bedrag begroot uitgaven na wijziging 2023	Bedrag werkelijk uitgaven 2023	Saldo werkelijk + = voordeel - = nadeel 2023	Bedrag begroot inkomsten na wijziging 2023	Bedrag werkelijk inkomsten 2023	Saldo werkelijk + = voordeel - = nadeel 2023
	LASTEN x € 1.000			**BATEN x € 1.000**		
Samen Leven	68.353	67.156	1.197	-15.366	-15.044	-322
Algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie	19.284	19.837	-554	-95.582	-97.663	2.081
Duurzame leefomgeving	47.029	27.403	19.626	-34.279	-17.090	-17.189
Veilige leefomgeving	7.094	6.764	330	-2.569	-2.181	-388
Goede bereikbaarheid	6.669	4.807	1.862	-1.276	-664	-612
Betrokken bij de samenleving	5.300	4.948	352	-562	-585	24
Gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten	153.728	130.915	22.813	-149.634	-133.227	-16.406
Mutaties reserves:						
Algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie	986	1.969	-982	-4.884	-4.971	87
Duurzame leefomgeving	2.386	4.740	-2.353	-2.413	-3.291	877
Samen Leven	198	198	0	-107	-102	-5
Goede bereikbaarheid	2.342	2.331	11	-2.705	-1.625	-1.081
Veilige leefomgeving	0	0	0	0	0	0
	159.641	140.152	19.489	-159.743	-143.215	-16.528
Gerealiseerd resultaat						3.063

Samen Leven		
Verklaring	**Verschil lasten**	**Verschil baten**
Baten en Lasten		
01.01 Buitensportaccommodaties: Bij de sportparken De Meerpaal, De Kruisboog, Oud Wulven en Blokhoven is meer onderhoud verricht aan de (kunstgras)velden. De energiekosten voor de beide fietstransferia vallen lager uit dan in de begroting. Daarnaast is sprake van een aantal kleinere verschillen.	-219	0
01.01 Buitensportaccommodaties: Voor sportpark De Meerpaal hebben afrekeningen van eerdere jaren voor energiekosten geleid tot hogere baten. Ook is sprake van een hogere vergoeding voor de Specifieke Uitkering (Spuk) Sport dan begroot.	0	217

01.01 Chronisch zieken en collectieve ziektekostenverzekering Regeling chronisch zieken: Het afgelopen jaar hebben we niet gewerkt met ambtshalve toekenningen. Iedere inwoner moest een nieuwe aanvraag indienen. Hier is voor gekozen omdat de regeling meerdere jaren ambtshalve is verstrekt en daarbij niet is getoetst of de regeling nog terecht werd verstrekt. Het ontbreken van ambtshalve toekenningen heeft erin geresulteerd dat er minder inwoners een toekenning hebben ontvangen. Collectieve zorgverzekering minima: Er hebben iets minder inwoners gebruik gemaakt van de collectieve zorgverzekering ten opzichte van 2022. De realisatie ligt daarmee grotendeels in lijn met de realisatie uit 2022.	146	0
01.01 WMO persoonsgebonden budget (PGB): De verwachte groei van het aantal inwoners wat gebruik maakt van de PGB is niet uitgekomen, waardoor niet het gehele beschikbare budget is gebruikt.	71	0
01.01 WMO voorzieningen: Mede door de wachtlijst voor huishoudelijke ondersteuning in najaar 2023 ontstaat er een overschot (€ 250 duizend). Begeleiding heeft een overschot (€ 230 duizend) doordat minder inwoners hiervan gebruik maken. De overige baten zijn de activering van de zorgunit (€ 95 duizend), afloop sterfhuisconstructie hulpmiddelen (€ 161 duizend) en overige afrekeningen (€ 41 duizend). De sterfhuisconstructie komt voort uit het nieuwe inkoopcontract hulpmiddelen waarbij we over zijn gegaan van koop naar huurmiddelen, 2023 is het laatste jaar van de overgang.	777	0
01.02 Huis van Houten: In verband met de ontwikkelingen Huis van Houten is er minder onderhoud gepleegd.	20	0
01.02 Huis van Houten: Minder verhuurde ruimtes en afrekeningen van servicekosten uit vorige jaren veroorzaken lagere baten.	0	-114
01.02 Specifieke Uitkering Wet Inburgering: De taaltrajecten voor inburgering bestaan uit drie mogelijke trajecten: de B1 route, de onderwijsroute MBO en de onderwijsroute HBO/WO. Deze trajecten hebben een looptijd van tussen de anderhalf en drie jaar. De financiering gaat over meerdere jaren heen en ieder jaar ontstaat er een nieuw cohort deelnemers voor een route met een looptijd tussen de anderhalf en drie jaar. De trajectprijzen verschillen per route. Omdat we wel een inschatting kunnen maken van het aantal mensen dat een bepaalde route gaat volgen, maar pas in de loop van het jaar weten hoeveel mensen exact aan een bepaalde route deelnemen, hebben we ervoor gekozen om ruim te rekenen. Dit kan ook omdat in de specifieke uitkeringen het traject van anderhalf tot drie jaar in één keer wordt uitgekeerd oftewel het wordt “vooruit gefinancierd”. Het financiële beeld van met name de uitgaven en daarmee de begroting zal de komende steeds genuanceerder worden.	232	0

	0	-232
01.02 Theater a/d Slinger: Per abuis is bij het raadsvoorstel over de gestegen energieprijzen ook een mutatie doorgevoerd voor zowel de lasten als de baten. Deze worden echter niet gerealiseerd.	136	0
	0	-132
01.03 Belastingen schoolgebouwen: Als gevolg van herwaarderingen van de waarde van het vastgoed lopen de begroting en de prognose ten aanzien van de OZB uiteen.	88	0
01.03 Bijstand voor zelfstandigen (BBZ) Er hebben minder inwoners gebruik gemaakt van de BBZ. In 2023 hebben er 12 ondernemers gebruik gemaakt van Ondernemer Centraal.	186	0
01.03 Bijstand voor zelfstandigen (BBZ) Het ministerie van Sociale Zaken heeft in 2023 geld terug gevorderd over de jaren 2021 en 2022.	0	-49
01.03 Bijstandsverlening en inkomensvoorziening De stijging van de lasten wordt voor € 103 duizend veroorzaakt door een stijging van personeelskosten bij WIL (Werk en Inkomen Lekstroom). De rest van de overschrijding (€ 600 duizend) is het gevolg van hogere regelingskosten, waarvan € 200 duizend op de loonkostensubsidies. De hogere regelingskosten worden veroorzaakt door een stijging van het bijstandsbestand. Over 2023 kunnen we waarschijnlijk aanspraak maken op de vangnetregeling (€ 200 duizend). Dit is niet verwerkt in het resultaat 2023, omdat nog niet zeker is of dit wordt toegekend.	-703	0
01.03 Bijstandsverlening en inkomensvoorziening Het voordeel wordt voor € 28 duizend veroorzaakt door hogere terugvordering. Daarnaast hebben we een hogere gebundelde uitkering (BUIG) van het ministerie van Sociale Zaken ontvangen (€ 63 duizend) dan vooraf geraamd. Gemeenten ontvangen van het Rijk een gebundelde uitkering voor het bekostigen van de uitkeringen in het kader van de Participatiewet, IOAW, IOAZ en Bbz 2004 (levensonderhoud startende ondernemers) en voor de inzet van loonkostensubsidie.	0	90
01.03 Inkomsten Velduil en van Harteschool: Dit heeft betrekking op de huurinkomsten van Kind en Co voor het gebruik binnen die scholen. Die schoolgebouwen zijn echter nog niet opgeleverd, dus van enig gebruik is geen sprake.	0	-88
01.03 Jeugd (persoonsgebonden budget, PGB): Zie voor toelichting onder Zorg in natura jeugd.	-121	0

01.03 Jeugd (zorg in natura, ZIN): Bij jeugdhulp zien we dat door meer inzet op basis GGZ en lichte ambulante begeleiding minder kinderen doorstromen naar zware, hoog specialistische jeugdhulp. Tegelijk zien we dat de jeugdigen die doorstromen naar zwaardere jeugdhulp de complexiteit van problematiek toeneemt en daarmee ook de intensiteit van zorg. We zien dat hiervoor meer wordt uitgeweken naar maatwerk overeenkomsten, landelijk ingekochte zorg en Pgb. De gemeente zet samen met het Sociaal Team, verwijzers en aanbieders in op het normaliseren en waar ondersteuning nodig is past bij het normale leven. Waar intensievere vorm van zorg nodig is onderzoekt de gemeente naar beter passend aanbod, met het als doel tijdig te kunnen afschalen naar lichte vormen van jeugdhulp. Zie voor verdere toelichting de raadsinformatiebrief 'Prognose 3e trimester 2023 uitgaven jeugdhulp & Wmo'.	-574	0
01.03 WSW Dit betrof een risico reservering voor de stijging van begeleidingskosten door UW. Het risico is niet opgetreden.	100	0
01.04 Beschermd thuis: De gemeente Houten ontvangt voor de kwetsbare inwoners die gebruik maken van de voorzieningen maatschappelijke opvang (MO) en beschermd wonen (BW) middelen van de centrumgemeente Utrecht. Met deze middelen wordt de lokale sociale basis versterkt. Daarmee zijn wij beter in staat om deze doelgroep thuis en in de wijk de juiste ondersteuning te bieden. Een aantal projecten is niet gestart in 2023 (Onder de Panne, Clientenpanel). Hierdoor zijn de inhuurkosten lager uitgevallen.	81	0
01.99-1 Specifieke Uitkering Integraal Zorgakkoord (alle deelprogramma's): In september 2022 is het Integraal Zorgakkoord (IZA) ondertekend door een groot aantal bij de zorg betrokken partijen (onder andere patiënten- en artsenfederaties), de VNG en het ministerie van VWS. Het doel van dit akkoord is om het Nederlandse zorgstelsel toegankelijk, goed van kwaliteit en betaalbaar te houden. De regeling voor deze specieke uitkering (SPUK) is pas in juli gepubliceerd en eind september ontvingen gemeenten hun geld voor 2023 (gemeente IJsselstein t.b.v. Lekstroom). De VNG heeft in oktober aan de minister laten weten dat gemeenten niet in staat zijn de middelen in de laatste drie maanden van 2023 te besteden. De VNG heeft daarom een verzoek gedaan aan de minister om de jaargrens voor de besteding middelen 2023 te laten vervallen. Ambtelijk was de verwachting dat het Rijk het verzoek van de VNG zou inwilligen. Het kabinet heeft echter besloten om de jaargrens voor de middelen te handhaven. De gemeente IJsselstein treedt op als penvoerder voor de SPUK IZA. Het college van IJsselstein heeft in december 2023 het bestedingsplan vastgesteld. Pas daarna konden de middelen worden uitgegeven. Daarom is ervoor gekozen om lopende projecten te financieren met deze IZA-middelen. Vanwege de late besluitvorming over het bestedingsplan kon dit niet meer in onze begroting worden verwerkt.	0	177

	-177	0
01.99-2 Toegerekende overheadkosten (doorbelaste kostenplaatsen): Tijdens het opstellen van de begroting worden de kostenplaatsen op basis van voorcalculatie aan de producten doorbelast. Als gevolg van de regels Besluit begroting en verantwoording (BBV) worden de kostenplaatsen bij de jaarrekening op basis van de werkelijke kosten (salarissen en inhuur van derden) doorbelast aan de producten.	102	0
01.99-3 Overige afwijkingen < € 75 duizend, per saldo	1.052	0
	0	-196
Subtotaal Baten en Lasten	***1.197***	***-327***
Totaal Samen Leven	***1.197***	***-327***

Duurzame leefomgeving		
Verklaring	**Verschil lasten**	**Verschil baten**
Baten en Lasten		
02.01 Woningen Betreft extra storting van € 140.000 t.l.v. jaarrekening 2023 in de voorziening groot onderhoud sanitairgebouwen t.b.v. het uitvoeren van groot onderhoud aan vijf van deze sanitairgebouwen. Zie RIB 26-02-2024 majeure afwijkingen onderdeel 3.1	-140	0
02.03 Leefomgeving Betreft voornamelijk deelprogramma Riolering als gevolg van gestegen energiekosten 110.000, de BTW-afrekening riolering 176.000, extra kosten voor onderhoud en afschrijving 90.000, hogere doorbelastingen van kostenplaatsen 295.000 en lagere kosten 200.000 op de diverse deelprogramma's,	-471	0
02.03 Leefomgeving Bijdrage in het kader van anterieure overeenkomst m.b.t. plaatsing ondergrondse containers en straatverlichting. Schadeverhaal en bijdrage afvalfonds.	0	130

02.03 Leefomgeving Door hogere lasten riolering is een hogere onttrekking aan de egalistievoorziening riolering nodigom het beleidsveld riolering per saldo neutraal op te nemen.	0	291
02.04.01 Gebiedsinrichting - Grondexploitatie In de begroting en de jaarstukken wordt het resultaat uit de grondexploitaties budgetneutraal opgenomen. Dit gebeurt door een mutatie boekwaarde te verantwoorden. De boekwaarde is in totaliteit toegenomen met € 342.655 (baten € 1.175.505 - kosten € 1.518.160)	18.258	0
	0	-9.258
	0	-9.000
02.04.01 Gebiedsinrichting -Grondexploitatie Er heeft in de grondexploitatie in 2023 een winstneming plaatsgevonden. Dit gebeurt met behulp van de percentage of completion (poc) methode. Bij de poc methode wordt deze winstneming als percentage berekend op basis van het % kosten te vermenigvuldigen met het % opbrengsten die zijn gerealiseerd per individuele grondexploitatie	0	982
02.04.01 Gebiedsinrichting Aan het eind van het jaar zijn er nog 2 anterieure overeenkomsten gesloten en betaald. Zie RIB 26-02-2024 majeure afwijkingen onderdeel 3.4	0	159
02.04.02 Gebiedsinrichting Bijdrage van de stichting Fort Honswijk i.v.m. verrekening gas. energie, water en communicatie. Afgesloten contracten stonden bij overdracht nog op naam van gemeente Houten. Zie ook lasten.	0	62
02.04.02 Gebiedsinrichting Kosten Fort Honswijk inclusief overdracht € 111.000 Nog te verrekenen met Stichting € 62.000, zie ook baten. Kosten verkeersonderzoek Kanaaldijk-zuid € 30.000 N na 2e bestuursrapportage 2023	-141	0
02.04.03 Gebiedsinrichting Hogere doorbelastingen € 313.000 vanuit de kostenplaatsen	-313	0
02.04.03 Gebiedsinrichting Implementatie omgevingswet 2023 CP € 1.105.000 V. De totale kosten conform CP en andere voorstellen hier begroot. De daadwerkelijke uitgaven worden functioneel en op realisatiebasis verrekend door middel van een onttrekking aan de reserve.	1.050	0
02.04.03 Gebiedsinrichting In oktober is de omgevingsvergunning voor Hofstad 4B ingetrokken. Op basis van de legesverordening is dan wel 50% van de totale legeskosten verschuldigd. Deze mutatie heeft plaatsgevonden na de 2e bestuursrapportage 2023. Zie RIB 26-02-2024 majeure afwijkingen onderdeel 3.2	0	280
02.05.01 Duurzaamheid en energietransitie Afrekening opbrengsten papier en glas	0	131

02.05.06 Duurzaamheid en energietransitie In de raad van 24 oktober 2023 (voorstel 653138 zaaknummer 805213) is besloten over de besteding rijksmiddelen (SPUK) voor de uitvoering van het klimaatakkoord CDOKE (Capaciteit Decentrale Overheid voor Klimaat en Energiebeleid). Ook is er een SPUK Energiearmoede ontvangen. In de 2e bestuursrapportage 2023 zijn de uitgaven in het kader van deze SPUK's geraamd voor de CDOKE € 799.000 en Energiearmoede € 375.000. Op basis van realisatie zijn bij de jaarrekening de daadwerkelijke kosten van € 117.000 in het kader van Energiearmoede verwerkt en komen de resterende bedragen op de balans. Zie ook de baten. Daarnaast een onderschrijding op het product Duurzaamheid.	1.162	0
02.05.06 Duurzaamheid en energietransitie De bijdrage van de provincie i.v.m. overdracht bodemtaken is uitgesteld naar 2024. Zie RIB 26-02-2024 majeure afwijkingen onderdeel 3.3	0	-59
02.05.06 Duurzaamheid en energietransitie Ontvangen SPUK-gelden voor Energiearmoede € 375.000 en CDOKE (Capaciteit Decentrale Overheid voor Klimaat en Energiebeleid) € 799.000 welke geraamd zijn maar de ontvangsten via de balans worden afgewikkeld.	0	-1.056
02.07 Cultuurhistorie en archeologie Hogere salarislasten RAZU welke ook weer vergoed worden zie ook de baten.	-125	0
02.07 Cultuurhistorie en archeologie Vergoeding hogere salarislasten RAZU zie ook lasten.	0	125
02.99 Programma brede kosten Doorbelasting kostenplaatsen € 414.000 V: Tijdens het opstellen van de begroting worden de kostenplaatsen op basis van voorcalculatie aan de producten doorbelast. Als gevolg van de regels Besluit begroting en verantwoording (BBV) worden de kostenplaatsen bij de jaarrekening op basis van de werkelijke kosten (salarissen en inhuur van derden) doorbelast aan de producten.	414	0
Diverse kleine mutaties over de deelprogramma's	-68	0
	0	24
Subtotaal Baten en Lasten	***19.626***	***-17.189***
Reserves		
De onttrekking van het in het collegeprogramma beschikbaar gestelde budget voor Bouwen voor Houten uit het weerstandsvermogen grondexploitatie van € 1.950.000 was begroot via rechtstreekse ontrekking aan de reserve concern weerstandsvermogen en is in jaarrekening via de exploitatie verantwoord. Een lagere onttrekking voor de implementatie Omgevingswet van € 566.000 dan geraamd. De geraamde onttrekkking in het kader van de sterk gestegen energieprijzen van o.a. straatverlichting (Raad 4 april 2023 zaaknr. 791547) van € 382.000 blijkt bij het opmaken van de jaarrekening voor het onderdeel straatverlichting een posititef saldo te zijn hierdoor was de ontrekking niet nodig. Diverse kleine mutaties van in totaal € 127.000.	0	877

De storting van de in het collegeprogramma beschikbaar gestelde budget Bouwen voor Houten uit het weerstandsvermogen grondexploitatie van € 1.950.000. De storting van de saldo's van in totaal € 406.000 in het kader van duurzaam, energie en klimaat in de reserve klimaat. De storting van de in de decembercirculaire verkregen middelen in het kader van de omgevingswet € 264.000 zoals gemeld in de RIB majeure afwijkingen van 26-02-2024. De efficiency voordelen WRP 2023 € 132.000 en de mutatie van € -382.000 uit de bestemmingsreserve straat verlichting in het kader van het effect van de stijgende energieprijzen op basis van raadsbesluit 791547 van 4 april 2023	-2.350	0
Subtotaal Reserves	***-2.350***	***877***
Totaal Duurzame leefomgeving	***17.276***	***-16.312***

Goede bereikbaarheid		
Verklaring	**Verschil lasten**	**Verschil baten**
Baten en Lasten		
03.02 Autoverkeer Diverse andere projecten (aanpassing Beusichemseweg tot Nachtdijk, snelheidsremmende maatregelen Provinciale weg en de herinrichting van de openbare verlichting op Het Rond zijn vertraagd naar 2024. Hiervoor zijn ook geen onttrekkingen aan de Bestemmingsreserve Beheer Openbare ruimte gedaan (zie mutaties reserves).	349	0
03.02 Autoverkeer Doorbelasting kostenplaatsen: Tijdens het opstellen van de begroting worden de kostenplaatsen op basis van voorcalculatie aan de producten doorbelast. Als gevolg van de regels Besluit begroting en verantwoording (BBV) worden de kostenplaatsen bij de jaarrekening op basis van de werkelijke kosten (salarissen en inhuur van derden) doorbelast aan de producten.	-100	0
03.02 Autoverkeer Kanaaldijk Oost: voor de uitvoering van de herstelwerkzaamheden aan de Kanaaldijk Oost is nog geen beroep gedaan op de gemeentelijke bijdrage. Bedrag is daardoor ook niet onttrokken aan de bestemmingsreserve Beheer Openbare Ruimte (zie mutatie reserves)	352	0
03.02 Autoverkeer Verharding wegen: betreft voornamelijk kosten die gemaakt worden voor de aanleg van parkeerplaatsen op verzoek van initiatiefnemers.	-77	0
03.02 Autoverkeer Verharding wegen: Deze kosten van de aanleg van parkeerplaatsen worden bij initiatiefnemer in rekening gebracht, waardoor ook sprake is van hogere baten.	0	111
03.02 Autoverkeer Verkeersremmende maatregelen Beusichemseweg: Dit project is complexer geworden waardoor uitvoering is vertraagd. Er is onder andere sprake van verzakkingen waarbij de oorzaak niet is te achterhalen, er moesten watergangen worden verplaatst, er is rekening te houden met wensen van belangenverenigingen en woningbouw.	143	0
03.02 Autoverkeer Verkeersremmende maatregelen Beusichemseweg:Door vertraging in de uitvoering is ook de bijbehorende subsidie nog niet gerealiseerd.	0	-124

03.02 Autoverkeer Waalseweg: De reconstructie van de Waalseweg is uitgesteld omdat Stedin nog vervangingswerkzaamheden wilde doen aan hun kabels en leidingen. Werkzaamheden aan kabels en leidingen is in nieuw werk ongewenst in verband met de kans op schade. De werkzaamheden van Stedin zijn naar verwachting in april afgerond. Daarna start de reconstructie die ca 6 weken zal duren.	857	0
03.02 Autoverkeer Waalseweg: Omdat dit een project betreft waarvoor subisidies van Rijk en provincie worden ontvangen, is er ook sprake van lagere baten evenals een lagere onttrekking aan de bestemmingsreserver Beheer Openbare Ruimte (zie bij mutaties reserves).	0	-646
3.99 Programmabrede kosten Doorbelasting kostenplaatsen: Tijdens het opstellen van de begroting worden de kostenplaatsen op basis van voorcalculatie aan de producten doorbelast. Als gevolg van de regels Besluit begroting en verantwoording (BBV) worden de kostenplaatsen bij de jaarrekening op basis van de werkelijke kosten (salarissen en inhuur van derden) doorbelast aan de producten.	336	0
Diverse kleine mutaties over de deelprogramma's	2	0
	0	47
Subtotaal Baten en Lasten	***1.862***	***-612***
Reserves		
3.99 Programmabrede kosten Mutaties reserves: Door vertraging in de uitvoering van de reconstructie Waalseweg is de begrote onttrekking aan de bestemmingsreserve Beheer Openbare Ruimte niet in 2023 gerealiseerd (€ 255.000 V), maar schuift door naar 2024. Dit zelfde geldt voor een aantal andere grote projecten (zie hierboven); Kanaaldijk Oost € 352.000 V, aanpassing Beusichemseweg tot Nachtdijk € 143.000 V, snelheidsremmende maatregelen Provinciale weg € 130.000 V en de herinrichting van de openbare verlichting op Het Rond € 52.000 V. Om acute verzakkingen bij de Waalseweg/Achterweg en Nachtdijk te herstellen zijn niet-begrote uitgaven gedaan, daardoor is ook de onttrekking aan de bestemmingsreserve Beheer Openbare Ruimte hoger dan begroot (€ 86.000 N).	0	-846
3.99 Programmabrede kosten Mutaties reserves: Per saldo lagere onttrekking aan bestemmingsreserve Beheer Openbare ruimte voor een groter aantal kleinere projecten.	0	-235
3.99 Programmabrede kosten: Mutaties reserves: Per saldo hogere storting in bestemmingsreserve Beheer Openbare ruimte voor een groter aantal kleinere projecten.	11	0
Subtotaal Reserves	***11***	***-1.081***
Totaal Goede bereikbaarheid	***1.873***	***-1.693***

Veilige leefomgeving		
Verklaring	**Verschil lasten**	**Verschil baten**
Baten en Lasten		

1 04.01 Programmabrede kosten Doorbelasting kostenplaatsen: Tijdens het opstellen van de begroting worden de kostenplaatsen op basis van voorcalculatie aan de producten doorbelast. Als gevolg van de regels Besluit begroting en verantwoording (BBV) worden de kostenplaatsen bij de jaarrekening op basis van de werkelijke kosten (salarissen en inhuur van derden) doorbelast aan de producten.	-144	0
2 04.01 Vergunningen Algemene Verordening Ondergrondse Infrastructuren (AVOI), lagere leges omdat er een vertraging is in de aanleg van het glasvezelnetwerk. De verwachting is dat dit komend jaar verder uitgevoerd gaat worden.	24	0
	0	-90
3 04.02 De kosten voor de opvang van ontheemden Oekrainers wordt geheel vergoed vanuit de Spuk Oekraine. Vanaf augustus is er een 4de locatie geopend. De kosten en opbrengsten voor de opvang zijn lager dan we ingeschat hadden.	216	0
	0	-218
4 Diverse verschillen < € 75.000 over de deelprogramma's	44	0
5 Diverse verschillen < €75.000 over de deelprogramma's	0	-80
6 04.99 Programmabrede kosten Doorbelasting kostenplaatsen: Tijdens het opstellen van de begroting worden de kostenplaatsen op basis van voorcalculatie aan de producten doorbelast. Als gevolg van de regels Besluit begroting en verantwoording (BBV) worden de kostenplaatsen bij de jaarrekening op basis van de werkelijke kosten (salarissen en inhuur van derden) doorbelast aan de producten.	190	0
Subtotaal Baten en Lasten	***330***	***-388***
Totaal Veilige leefomgeving	***330***	***-388***

Betrokken bij de samenleving		
Verklaring	**Verschil lasten**	**Verschil baten**
Baten en Lasten		
05.01 Politiek en bestuur De begrote dotatie in de voorziening wethouderspensioen van afgerond 171.000 euro is niet gerealiseerd vanwege een actuariële berekening van de verplichting.	171	0
05.01 Politiek en bestuur Een begroot bedrag van 108.000 euro aan wachtgeld is niet besteed in 2023.	108	0
05.02 Dienstverlening Er zijn meer rij- en reisdocumenten uitgegeven dan begroot met als gevolg dat er afgerond 57.000 euro meer gemeentelijke - en rijksleges zijn ontvangen dan begroot.	0	57
05.02 Dienstverlening Er zijn minder documenten uitgegeven als gevolg van naturalisatie dan begroot. Dit heeft geleid tot lagere baten van afgerond 24.000 euro aan gemeentelijke - en rijksleges dan begroot.	0	-24

05.02 Dienstverlening Er zijn minder documenten verstrekt als gevolg van naturalisatie dan begroot met als gevolg dat er minder rijksleges zijn overgedragen. Dit verklaart een lagere realisatie dan begroot van afgerond 18.000 euro.	18	0
05.02 Dienstverlening Tijdens het opstellen van de begroting worden de kostenplaatsen op basis van voorcalculatie aan de producten doorbelast. Als gevolg van de regels Besluit begroting en verantwoording (BBV) worden de kostenplaatsen bij de jaarrekening op basis van de werkelijke kosten (salarissen en inhuur van derden) doorbelast aan de producten. Dit heeft geleid tot een hogere realisatie dan begroot van afgerond 134.000 euro.	-134	0
05.03 Programmabrede kosten Tijdens het opstellen van de begroting worden de kostenplaatsen op basis van voorcalculatie aan de producten doorbelast. Als gevolg van de regels Besluit begroting en verantwoording (BBV) worden de kostenplaatsen bij de jaarrekening op basis van de werkelijke kosten (salarissen en inhuur van derden) doorbelast aan de producten. Dit heeft geleid tot een lagere realisatie dan begroot van afgerond 195.905 euro.	196	0
Overige verschillen Het overig verschil wat betreft de gerealiseerde baten ten opzichte van de begroting betreft een saldo van afgerond 9000 euro.	0	-9
Overige verschillen Het overig verschil wat betreft de gerealiseerde lasten ten opzichte van de begroting betreft een saldo van afgerond 7000 euro.	-7	0
Subtotaal Baten en Lasten	***352***	***24***
Totaal Betrokken bij de samenleving	***352***	***24***

Algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie		
Verklaring	**Verschil lasten**	**Verschil baten**
Baten en Lasten		
A1 Lokale heffingen Overall valt de OZB dit kalenderjaar (actueel belastingjaar en oude belastingjaren) € 0,617 mln hoger uit bestaande uit een voordeel van € 0,549 mln over het actuele begrotingsjaar en een voordeel van € 0,067 over de oudere belastingjaren. - Het voordeel voor begrotingsjaar 2023 van € 0,549 mln is ontstaan door: o Een hogere waardeontwikkeling niet-woningen. In de tariefsaanlevering is aangegeven ruim 4% maar dat blijkt o.a. a.g.v. accres niet-woningen (waaronder bouwterreinen) ruim 6% te zijn. Dat heeft invloed op de post eigendom en gebruik o Een hogere waardeontwikkeling woningen. In de tariefsaanlevering is aangegeven dat incl. accres ten opzichte van 2022 de waardeontwikkeling 20,3% zou bedragen maar inmiddels blijkt dit ruim 21,5% te zijn. - Het voordeel voorgaande jaren betreft vooral niet-woningen. De op te leggen post belastingjaar 2021 is € 0,061 voordelig uitgevallen en 2022 € 0,006 voordelig.	0	617

A2 - Algemene Uitkering: Naar aanleiding van de decembercirculaire heeft Houten voor ruim € 1,66 miljoen aanvullende middelen in het gemeentefonds ontvangen voor het jaar 2023. Omdat deze circulaire pas laat in het jaar verschijnt, konden deze mutaties niet meer in de begroting 2023 worden verwerkt. De enige uitzondering hierop is de energietoeslag (€ 1,2 miljoen), omdat al eerder bekend was hoeveel Houten hiervoor zou ontvangen. Totaal € 0,46 miljoen kon dus niet meer begroot worden. Jaarlijks bij de meicirculaire maken we een raming van de volumina van de verdeelmaatstaven van het gemeentefonds. De meeste maatstaven worden gedurende het jaar door het ministerie van BZK definitief vastgesteld. Als gevolg daarvan actualiseren wij onze ramingen van de volumina. Voor de maatstaven die nog niet definitief zijn vastgesteld wijkt de raming af van die van BZK (€ 0,05 miljoen).	0	513
A3 - Overhead Zie toelichting eerder in dit programma.	-1.855	0
A4 Rentebaten Als gevolg van stijgende rente hebben we voor het eerst in jaren weer rentebaten uit schatkistbankieren. Deze waren in 2023 nog niet begroot.	0	116
A6 - btw afvalstoffen- en rioolheffing De toe te rekenen btw aan afvalstoffen- en rioolheffing is hoger dan verwacht.	0	570
A6 - Doorbelasting kostenplaatsen Tijdens het opstellen van de begroting worden de kostenplaatsen op basis van voorcalculatie aan de producten in de programma's (w.o. de post Overhead in het programma algemene dekkingsmiddelen) doorbelast. Dit gebeurt niet bij tussentijdse personele begrotingswijzigingen. Mutaties van deze tussentijdse wijzigingen in dit programma worden begroot op de post overige baten en lasten. Bij het opstellen van de jaarrekening worden de werkelijke personele lasten wel doorbelast aan de post Overhead. Daarmee heft dit voordeel deels het nadeel op de post Overhead op.	1.360	0
A6 - Financiële afwikkeling lening Berg en Boschschool: Voor de bouw en inrichting van de school en de verwerving van de grond heeft de raad op 4 juli 2006 en 3 april 2007 in totaal een krediet beschikbaar gesteld van € 6.4 miljoen. Voor eigen rekening zou het schoolbestuur in het schoolgebouw een medisch kinderdagverblijf met aandacht voor autistische peuters realiseren. Toen externe financiering hiervoor uitbleef en het schoolbestuur de niet voor onderwijshuisvesting bedoelde rijksmiddelen inzette voor de bouw dreigde er een faillissement. Een faillissement is voorkomen door de lening die de gemeente in 2010 aan het schoolbestuur heeft verstrekt. De aflossing van de lening heeft het schoolbestuur sinds 2011 kunnen dekken uit de opbrengst van een huurcontract met het medisch kinderdagverblijf. Door het beëindigen van deze huurovereenkomst ontvangt het schoolbestuur niet meer de middelen die gebruikt werden voor de aflossing van de lening. Door de groei van het aantal leerlingen wordt de ruimte gebruikt als onderwijshuisvesting en zal ook niet meer worden verhuurd. De vigerende wetgeving staat vanuit rechtmatigheid niet toe dat de rijksmiddelen die het schoolbestuur ontvangt aangewend worden voor investeringen in fysieke huisvesting dan wel huur van onderwijshuisvesting. Onderwijshuisvesting is wettelijk een zorgplicht van gemeenten voor SO en VSO-onderwijs.	-229	0

A6 - Inhuur personeel De kosten voor inhuur in verband met (de implementatie van) de omgevingswet, bouwtoezicht en -handhaving en versterking management zijn E 250.000 hoger dan begroot. Dit wordt grotendeels gecompenseerd door een hogere onttrekking uit de reserve Implementatie omgevingswet.	-250	0
A6 - Voorziening verlofsparen De in 2022 berekende hoogte van deze voorziening was te hoog. Per 1 januari 2023 heeft daarom een verlaging van de voorziening plaatsgevonden van E 364.000. Per ultimo 2023 is E 103.000 aan de voorziening gedoteerd op basis van de huidige rechten verlofsparen. Deze mutaties waren niet begroot.	261	0
A6 Doorbelasting aan derden In 2023 is een nagekomen bate als gevolg van doorbelasting aan derden over het jaar 2022 verantwoord.	0	200
A6 Project Mens en cultuur. Dit traject is nog niet ten einde en het beschikbare budget is in 2023 niet gebruikt. Via de resultaatbestemming zal voorgesteld worden het budget voor 2024 beschikbaar te stellen.	110	0
Overige verschillen < € 75.000 binnen dit programma	49	0
	0	64
Subtotaal Baten en Lasten	***-554***	***2.080***
Reserves		
A8 - Reserve GREX De winstneming GREX ad € 982.000 is toegevoegd aan de reserve Concern weerstandsvermogen grex. Dit was niet begroot.	-982	0
A8 - reserve implementatie omgevingswet Aan de reserve Implementatie omgevingswet is meer onttrokken dan begroot, omdat de inhuurkosten hoger zijn (zie ook A6).	0	270
A8 - Reserve overlopende posten Aan de reserve overlopende posten is € 131.000 minder onttrokken dan begroot. De raad heeft op 8 november 2022 amendement 097-2022 aangenomen, waarbij een armoedefonds is ingesteld dat eenmalig gevuld is met een bedrag van € 250.000 ter overbrugging van de grootste noden om schrijnende gevallen waarbij inwoners buiten hun schuld om door de inflatie en gestegen energiekosten in de schulden dreigen te belanden te kunnen helpen. Het restant van deze middelen mocht meegenomen worden naar 2023 (via de bestemmingsreserve overlopende posten). In 2023 zijn een aantal besluiten genomen met dekking uit dit armoedefonds: inzet regelvrij budget WIL-generalist, aansluiting bij Ondernemer Centraal, tijdelijk addendum beleidsregels bijzondere bijstand, incidentele subsidie stichting Urgente Noden (SUN) Lekstroom, stichting Leergeld en het Jeugdfonds Sport en Cultuur en de subsidieregeling Energiecompensatie Houten. De middelen voor het tet tijdelijk addendum beleidsregels bijzondere bijstand waren deels voor 2023 en 2024. Vooraf was niet duidelijk in welk jaar de kosten zouden landen; van het begrote deel voor 2023 is over gebleven. Daarnaast zijn er minder aanvragen voor de subsidieregeling Energiecompensatie Houten (ronde 2) binnen gekomen ten opzichte van het bestedingsplan. Voor de resterende middelen in het armoedefonds wordt in de 1e bestuursrapportage 2024 een bestedingsplan opgenomen.	0	-131
Overige verschillen < € 75.000 binnen dit programma	0	-52

Subtotaal Reserves	***-982***	***87***
Totaal Algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie	***-1.536***	***2.167***

Totaal	**19.492**	**-16.529**

(+ voordeel / - nadeel)

Baten en lasten op taakveld BBV / programma

x 1.000

		01.		02.		03.		04.		05.		A		Eindtotaal				
		Samen Leven		Duurzame leefomgeving		Goede bereikbaarheid		Veilige leefomgeving		Betrokken bij de samenleving		Algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie						
Code	Taakveld	2023 Lasten	2023 Baten	2023 Lasten	2023 Baten	2023 Lasten	2023 Baten	2023 Lasten	2023 Baten	2023 Lasten	2023 Baten	2023 Lasten	2023 Baten	2023 Lasten	2023 Baten	2023 Saldo	Begroting 2023 na wijziging	Afwijking rekening tov begroting
0.1	Bestuur					0	0			2.718	0			2.718	0	2.718	3.321	603
0.10	Mutaties reserves	198	-102	4.740	-3.291	2.331	-1.625					1.969	-4.971	9.237	-9.988	-751	-4.197	-3.446
0.2	Burgerzaken									1.523	-585			1.523	-585	938	904	-34
0.4	Overhead											17.326	-1.034	17.326	-1.034	16.293	14.430	-1.862
0.5	Treasury			25	-37							90	-135	115	-171	-56	87	144
0.61	OZB woningen											359	-8.837	359	-8.837	-8.478	-8.316	162
0.62	OZB niet-woningen											554	-5.955	554	-5.955	-5.400	-4.972	428
0.64	Belastingen overig											0	-185	0	-185	-185	-177	8
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds											0	-79.166	0	-79.166	-79.166	-78.649	517
0.8	Overige baten en lasten	0	0	0	0			0	0	630	0	1.458	-2.087	2.089	-2.087	1	3.370	3.369
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)											22	0	22	0	22	26	4
1.1	Crisisbeheersing en brandweer							3.282	0					3.282	0	3.282	3.246	-36
1.2	Openbare orde en veiligheid	61	0	382	-4			1.593	-436	26	0			2.062	-439	1.623	1.359	-264
2.1	Verkeer en vervoer			2.586	-966	4.801	-651	37	0					7.424	-1.618	5.806	6.672	866
2.2	Parkeren					6	-13							6	-13	-7	8	15
3.1	Economische ontwikkeling	182	-380	497	0									678	-380	298	263	-35
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur			786	-966									786	-966	-181	-183	-2
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen			115	-59									115	-59	56	59	3
3.4	Economische promotie											0	-263	0	-263	-263	-230	32
4.1	Openbaar basisonderwijs	150	-53											150	-53	97	93	-4
4.2	Onderwijshuisvesting	2.711	-115											2.711	-115	2.597	2.617	20
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	2.409	-666											2.409	-666	1.743	1.787	44
5.1	Sportbeleid en activering	1.048	-192											1.048	-192	856	878	22

5.2	Sportaccommodaties	4.252	-2.349											4.252	-2.349	1.903	1.840	-63
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	2.289	-313							51	0			2.340	-313	2.026	2.087	61
5.4	Musea			142	0									142	0	142	143	1
5.5	Cultureel erfgoed			1.290	-833									1.290	-833	457	437	-21
5.6	Media	938	-48											938	-48	890	887	-3
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	23	0	4.423	-192									4.446	-192	4.254	4.259	5
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	5.810	-1.098					1.825	-1.745					7.635	-2.843	4.793	4.831	38
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	6.833	-24											6.833	-24	6.809	6.900	91
6.3	Inkomensregelingen	15.629	-8.614	259	0							27	0	15.914	-8.614	7.301	6.922	-378
6.4	WSW en beschut werk	585	0											585	0	585	682	97
6.5	Arbeidsparticipatie	969	0											969	0	969	979	10
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.192	-238											1.192	-238	954	1.102	148
6.71A	Hulp bij het huishouden (WMO)	2.560	0											2.560	0	2.560	2.813	254
6.71B	Begeleiding (WMO)	1.791	0											1.791	0	1.791	2.194	403
6.71C	Dagbesteding (WMO)	786	0											786	0	786	808	22
6.71D	Overige maatwerkarrangementen (WMO)	20	0											20	0	20	17	-3
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	59	0											59	0	59	0	-59
6.72A	Jeugdhulp begeleiding	10	0											10	0	10	1.232	1.221
6.72B	Jeugdhulp behandeling	1.553	0											1.553	0	1.553	429	-1.124
6.72C	Jeugdhulp dagbesteding	3.345	0											3.345	0	3.345	127	-3.218
6.72D	Jeugdhulp zonder verblijf overig	1.034	0											1.034	0	1.034	2.728	1.694
6.73A	Pleegzorg	215	0											215	0	215	429	214
6.73B	Gezinsgericht	819	0											819	0	819	196	-622
6.73C	Jeugdhulp met verblijf overig	713	0											713	0	713	910	198
6.74A	Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	3.078	0											3.078	0	3.078	3.361	283
6.74B	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	1.066	0											1.066	0	1.066	1.124	58
6.74C	Gesloten plaatsing	846	0											846	0	846	1.188	343
6.81A	Beschermd wonen (WMO)	295	-436											295	-436	-140	-21	119
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	-74	0											-74	0	-74	0	74
6.82A	Jeugdbescherming	146	0											146	0	146	128	-19

6.82B	Jeugdreclassering	704	0											704	0	704	869	165
7.1	Volksgezondheid	3.108	-520											3.108	-520	2.588	2.840	252
7.2	Riolering			3.473	-3.941									3.473	-3.941	-469	-468	1
7.3	Afval			6.198	-6.906									6.198	-6.906	-707	-631	76
7.4	Milieubeheer			2.716	-352			27	0					2.743	-352	2.392	2.529	138
7.5	Begraafplaatsen en crematoria			145	-186									145	-186	-42	-41	1
8.1	Ruimte en leefomgeving			1.335	-468									1.335	-468	866	2.003	1.137
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)			396	-1.379							0	-2	396	-1.381	-984	0	984
8.3	Wonen en bouwen			2.636	-800									2.636	-800	1.836	1.667	-169
Eindtotaal		67.354	-15.146	32.143	-20.381	7.137	-2.289	6.764	-2.181	4.948	-585	21.806	-102.633	140.152	-143.215	-3.063	-102	2.961

Wet normalisering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector

Tabel 1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12	Mevrouw A.J. Barink	Mevrouw C.M.S. Visser
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Raadsgriffier
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (als deelfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstverband?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	129.454,04	101.602,56
Beloning betaalbaar op termijn	21.750,36	15.684,48
Subtotaal	151.204,40	117.287,04
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	223.000,00	223.000,00
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging/ vergoeding	151.204,40	117.287,04
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2022		
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Deelfactor 2022 in fte	1,0	1,0
Dienstverband?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	124.975,64	84.409,49
Beloning betaalbaar op termijn	22.098,84	16.733,76
Subtotaal	147.074,48	101.143,25
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	216.000,00	216.000,00
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	147.074,48	101.143,25

Incidentele Baten en lasten

Uitgangspunten:

- In het overzicht zijn alleen posten van materiële betekenis opgenomen (minimaal € 75.000,--)
- Posten worden als incidenteel aangemerkt indien er sprake is van éénmalige baten en lasten zonder structurele doorwerking en / of structureel karakter
- Alle reservemutaties zijn meegenomen (met uitzondering van de structurele dotaties en onttrekkingen aan reserves).

Bedragen x € 1.000

Programma Lasten	Omschrijving	Bedrag
1. Programma Samen leven		
	Fysieke toegankelijkheid (res.best'22)	11
	Kopp.vrijwll met ouderen (res.best'22)	16
	Kopp.vrijwll met ouderen (res.best'22)	10
	Lokale aanpak dak- en thuisloosheid (res.best.'22)	72
	Lokale aanpak dak- en thuisloosheid (res.best.'22)	53
	Lokale aanpak dak- en thuisloosheid (res.best.'22)	38
	Meerkosten Oekrainers SD (res.best'22)	47
	Onderzoek jongerencentrum (res.best'22)	100
	Tijdelijke verhoging subsidie Cultuurfonds (uit 2022)	59
	Aansluiting bij Ondernemer Centraal (uit 2022)	25
	Gestegen kosten maatsch.organisaties (uit 2022)	74
	Regelvrij budget 2023 WIL-generalist (uit 2022)	25
	Subsidie Jeugdfonds S&C (uit 2022)	16
	Subsidie SUN Lekstroom (uit 2022)	10
	Tijd. addendum. jan 23-jun24 - energiekosten (uit 2022)	67
	Act. uit maatwerk beschermd wonen naar 2024	-94
	Activiteiten uit transformatiemidd. naar 2024	-40
	Ambitiebrf bijz.bijstand vroegsign naar 2024	-53
	Bloeizone 'Goy naar 2024	-10
	Fl.beleid energiearmoede schulden naar 2024	-102
	Mentale onderst Oekraiense kinderen naar 2024	-17
	Utrecht lokaal maatwerk naar 2024	-38
	Verbouwing Enter naar 2024	-80
	Ondern.centraal WIL generalist naar 2024	-43
	Uitvoering bestedingsplan sociale koers 2023	83
	Noodlokalen Bijenkorf	119
	Dotatie aan beklemde reserve ivm noodlokalen Bijenkorf	
Totaal Programma Samen leven		**348**
2. Programma Duurzame leefomgeving		
	Inhuur toezicht/handhaving in 2023 nav baten bouwverg. 2022	350
	Inhuur tbv. handh.bouwverg uit 2022 naar 2024	-220
	Inhuur toezicht/handhaving in 2023 nav baten bouwverg. 2022	500
	Bijplanten bomen ivm hittestress (res.best'22)	10
	Coronamaatregelen (uit 2022)	28
	Varianten Houtens museum naar 2024	-25
	VOB participatie naar 2024	-4
	Dotatie aan BR Implementatie omgevingswet 2023-2026 tlv alg. beklemde reserve	
	Dotatie aan BR Bouwen voor Houten 2023-2026 tlv concern weerstandsvermogen grex	
	Toevoeging saldo rioolheffing aan BR Riolering 4 Efficiencyoverschot conform WRP	

	Saldo riolering te verrekenen met dotatie aan BR Riolering 4 Efficiencyoverschot conform WRP	-110
	Saldo riolering te verrekenen met onttrekking aan BR Riolering 4 Efficiencyoverschot conform WRP	104
	Extra lasten implementatie omgevingswet tlv BR Implementatie omgevingswet	764
	Extra lasten implementatie omgevingswet tlv BR Implementatie omgevingswet 2023-2026	314
	Saldo exploitatie straatverlichting	113
	Toevoeging saldo exploitatie straatverlichting aan BR Straatverlichting	
	Dotatie aan BR Bouwen voor Houten 2023-2026	
	Dotatie aan BR Implementatie omgevingswet 2023-2026 extra inkomsten Algemene uitkering	
	Dotatie aan BR Klimaat vanuit BR Toekomstfonds	
	Lagere lasten klimaat- en energiebeleid	-146
	Dotatie aan BR Klimaat ivm lagere lasten klimaat- en energiebeleid	
	Lasten grondexploitaties	1.176
Totaal Programma Duurzame leefomgeving		**2.854**
3. Programma Goede bereikbaarheid		
	Uitvoering projecten jaarplan BOR initieel onderhoud en aanpassingen ivm ontwerpfouten en bewonerswensen	20
	Uitvoering projecten mobiliteit en bereikbaarheid	62
	Toevoeging subsidie provincie Salto A12 aan BR Mobiliteit en Bereikbaarheid	
Totaal Programma Goede bereikbaarheid		**82**
4. Programma Veilige leefomgeving		
	Aanpak ondermijning (res.best'22)	20
	Maatwerk tankauto brandweer (res.best'22)	15
Totaal Programma Veilige leefomgeving		**35**
Totaal Programma Betrokken bij de samenleving		
	Opvang vluchtelingen, spoedzoekers (res.best'22)	103
Totaal Programma Betrokken bij de samenleving		**103**
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien		
	Adviseur 3 lijnenmodel (uit 2022)	74
	Implementatie Woo (uit 2022)	34
	Kansrijke start (uit 2022)	31
	Migratie centric applicat. (res.best'22)	29
	Traject Mens & Cultuur (uit 2022)	110
	Verbetering data beheer (res.best'22)	60
	Verbetering fin.infovoorz. (res.best'22)	40
	Budget inhuur F&I naar 2024	-8
	Budet team CC naar 2024	-57
	POK-robuuste rechtsbescherming naar 2024	-40
	Arb.markt communicatie, fysiek zware beroepen naar 2024	-25
	POM budgetten naar 2024	-128
	Uitvoering Houtens model naar 2024	-40
	Dotatie BR Overlopende posten tbv in 2024 in Programma 1 uit te voeren projecten	
	Dotatie BR Overlopende posten tbv in 2024 in Programma 2 uit te voeren projecten	
	Dotatie BR Overlopende posten tbv in 2024 in Programma 6 uit te voeren projecten	
	Dotatie BR Transtie ICT tlv Algemene reserve	
	Lasten ivm knelpunten organisatie en vitaliteitsbeleid	411
	Lasten ict contract RUD	36
	Lasten transitie ict	500
	Implementatie Woo	71
Totaal algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien		**1.098**

Totaal incidentel lasten	**4.520**

Bedragen x € 1.000

Programma Baten	Omschrijving	Bedrag
1. Programma Samen leven		
	Onttrekking BR Transities in Samenhang ivm bestedingsplan sociale koers 2023	
Totaal Programma Samen leven		**0**
2. Programma Duurzame leefomgeving		
	Onttrekking concern weerstandsvermogen grex tbv dotatie aan BR Bouwen voor Houten 2023-2026	
	Onttrekking saldo rioolheffing aan BR Riolering 4 Efficiencyoverschot conform WRP	
	Onttrekking BR Implementatie Omgevingswet ivm implementatie omgevingswet	
	Onttrekking BR Implementatie Omgevingswet 2023-2026 ivm implementatie omgevingswet 2023	
	Extra inkomsten algemene uitkering Implementatie omgevingswet	264
	Onttrekking vanuit BR Toekomstfonds tbv toevoeging aan BR Klimaat	
	Onttrekking alg. beklemde reserve tgv dotatie aan BR Implementatie omgevingswet 2023-2026	
	Baten grondexploitaties	1.176
	Verlies/winstneming grondexploitaties	
Totaal Programma Duurzame leefomgeving		**1.440**
3. Programma Goede bereikbaarheid		
	Ontttrekking BR Initieel onderhoud en innovaties	
	Ontrekking BR Mobilieit en bereikbaarheid ivm uitvoering projecten	
	Subsidie provincie ivm Salto A12	398
Totaal Programma Goede bereikbaarheid		**398**
Totaal Programma Veilige leefomgeving		**0**
Totaal Programma Betrokken bij de samenleving		**0**
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien		
	Onttrekking BR Overlopende posten tbv in 2023 in Programma 1 uit te voeren projecten	
	Onttrekking BR Overlopende posten tbv in 2023 in Programma 2 uit te voeren projecten	
	Onttrekking BR Overlopende posten tbv in 2023 in Programma 4 uit te voeren projecten	
	Onttrekking BR Overlopende posten tbv in 2023 in Programma 5 uit te voeren projecten	
	Onttrekking BR Overlopende posten tbv in 2023 in Programma 6 uit te voeren projecten	
	Onttrekking Algemene reserve tbv dotatie BR Transtie ICT	
	Onttrekking BR Organisatie ontwikkeling ivm knelpunten organisatie en vitaliteitsbeleid	
	Ontrekking BR Duurzaam ICT Beheer ivm ict contract RUD	
	Vrijval BR Duurzaam ICT Beheer	
	Onttrekking BR Transitie ICT	
Totaal algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien		**0**
Totaal incidentele baten		**1.838**
Totaal incidentele baten en lasten		**-2.682**

Overzicht van beoogde structurele dotaties en onttrekkingen aan reserves

x € 1.000

Programma Omschrijving	Werkelijk 2023
Lasten (dotaties)	
2. Programma Duurzame leefomgeving	
Beheer openbare ruimte	2.199
Totaal Programma Duurzame leefomgeving	**2.199**
Totaal lasten (dotaties)	**2.199**
Baten (onttrekkingen)	
1. Programma Samen leven	
Jaarlijkse bijdrage in lasten afschrijvingskosten Theater uit bestemmingsreserve extra krediet cultuurcentrum	29
Totaal Programma Samen leven	**29**
2. Programma Duurzame leefomgeving	
Beheer openbare ruimte	1.964
Bijdrage rente overdracht grond naar algemene dienst t.b.v. tijdelijke woningen aan de Hoge Schaft	8
Totaal Programma Duurzame leefomgeving	**1.972**
Totaal baten (onttrekkingen)	**2.001**
Totaal baten (onttrekkingen) en lasten (dotaties)	**-197**

SISA

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2023 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 12-02-2024

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering / Juridische grondslag / Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
JenV	A16	**Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne** Gemeenten	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde gemeentelijke plek per dag (GOO) (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A16/01*	Vul in verschil bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van A16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO) *Aard controle R* *Indicator: A16/02*	Vul in vrijwillige teruggave bij lagere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst onder A16/01 (jaar T) – uitzonderingsbepaling (GOO) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A16/03*	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringkosten *Aard controle R* *Indicator: A16/04*	Besteding (jaar T) uitvoeringskosten tbv de transitie *Aard controle R* *Indicator: A16/05*	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (POO) *Aard controle R* *Indicator: A16/06*
			€ 3.756.580			€ 823.087	€ 0	€ 64.248
			Totaal bedrag vorderingen (/ onrechtmatig uitgekeerde) verstrekkingen (jaar T) POO *Aard controle R* *Indicator: A16/07*	Vul in totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A16/08*	Berekening totale besteding (jaar T) Som indicatoren 01/02/04/05/06/07 en 08 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A16/09*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A16/10*		
			€ 0	€ 32.760	€ 4.676.675	€ 8.032.062		
FIN	B2	**Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek** Gemeenten	Aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: B2/01*	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/02*	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T) *Aard controle D2* *Indicator: B2/03*	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/04*	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee)(vanaf 2021) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/05*	Normbedragen voor e (ja/nee) (vanaf 2021) Nee: reeks 1/ Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/06*
			3	64	2	3		Ja
			Wijziging keuze per (2023/2024) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/07*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/08*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/09*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/10*		
			N.V.T.	Nee	0	0		
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/11*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/12*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/13*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/14*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/15*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/16*
			€ 0	€ 0			€ 0	€ 0
			Reeks 2	**Reeks 2**	**Reeks 2**	**Reeks 2**	**Reeks 2**	**Reeks 2**

			Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/17*	Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/18*	Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/19*	Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/20*	Normbedrag onderdeel d x aantal PvA's (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/21*	Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten en/of PvA's cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/22*
			€ 1.140	€ 24.320	€ 6.936	€ 10.404	€ 3.590	
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/23*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/24*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/25*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/26*	**Totaal** Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/27*	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 22.327	
BZK	**C55**	**Aanpak energiearmoede**	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/01*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: C55/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/03*	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/04*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: C55/05*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/06*
			143	€ 3.815	€ 13.291	22	€ 13.902	€ 13.902
			Het aantal huishoudens dat ondersteuning –bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen. *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/07*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: C55/08*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/09*			
			154	€ 100.000	€ 100.000			
			Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/10*	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/11*	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/12*	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/13*	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierekening tot gevolg. *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/14*	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/15*
			508	1.090	10	13	399	70
BZK	**C62**	**Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire**	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen *Aard controle R* *Indicator: C62/01*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C62/02*				
			€ 0	Nee				
BZK	**C85**	**Stimuleringsregeling flex- en transformatiewoningen**	Projectnaam	Cumulatief aantal flex- of transformatiewoningen gerealiseerd per project (t/m jaar T) - betreft totalen	Cumulatief aantal woningen gerealiseerd voor Ontheemden of vergunninghouders per project (t/m jaar T) - betreft totalen	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per project – inclusief uitvoering door derden	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T) per project – inclusief uitvoering door derden	

		Gemeenten	*Aard controle n.v.t* *Indicator: C85/01*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C85/02*	*Aard controle n.v.t* *Indicator: C85/03*	*Aard controle R* *Indicator: C85/04*	*Aard controle R* *Indicator: C85/05*	
			1	0	0	€ 0	€ 0	
			Kopie projectnaam *Aard controle n.v.t* *Indicator: C85/06*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator:C85/07*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C85/08*			
			1		Nee			
BZK	**C92**	**Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid**	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C92/01*	Bedrag doorgeschoven naar t+1 *Aard controle R* *Indicator: C92/02*	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C92/03*	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de Informatiepunten in de gemeente behandeld is *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C92/04*	Aantal gebruikte leermiddelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C92/05*	
			€ 47.858	€ 0	1	304	24	
BZK	**C94**	**Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties**	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C94/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C94/02*	Het aantal slecht geïsoleerde woningen […] , eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen zijn genomen […] *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C94/03*	Het aantal slecht geïsoleerde woningen […] ,eventueel in samenhang […] met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2022) of een WOZ-waarde van € 429.300 *Aard controle R* *Indicator: C94/04*	Het aantal woningen waarbij een hogere bijdrage dan € 4.000 is toegekend, het aantal woningen dat daarvan niet voldoet aan de betreffende uitzonderingsgevallen […] en *Aard controle R* *Indicator: C94/05*	Het totaalbedrag van de overschrijding boven de € 4.000 van die laatstbedoelde woningen *Aard controle R* *Indicator: C94/06*
			1 *LAI23-03619663*	€ 0	0	0	0	€ 0
			Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan gerichte ondersteuning en/of het bedrag waarvoor derden met de benodigde expertise zijn ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel a, van de regeling *Aard controle R* *Indicator: C94/07*	Besteding van middelen ten behoeve van uitvoering als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel b *Aard controle R* *Indicator: C94/08*	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan die energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen. *Aard controle R* *Indicator: C94/09*	Eindverantwoording (ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C94/10*		
			1 € 0	€ 0	€ 0	Nee		
OCW	**D8**	**Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)**	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO) Gemeenten *Aard controle R* *Indicator: D8/01*	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/02*	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/03*	Correctie besteding (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D8/04*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D8/05*	
			€ 272.090	€ 6.400	€ 0	€ 0	€ 0	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag**	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag**		

			Aard controle n.v.t. *Indicator: D8/06*	*Aard controle R* *Indicator: D8/07*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/08*	*Aard controle R* *Indicator: D8/09*		
		1						
		2						
		100						
OCW	**D14**	**Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen**	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld *Aard controle R* *Indicator: D14/01*	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen *Aard controle R* *Indicator: D14/02*	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/03*	Correctie besteding (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/04*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/05*	
			€ 236.564	€ 55.000	€ 0	€ 0	€ 155.918	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/06*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/07*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/08*	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/09*		
		1						
		2						
		10						
OCW	**D19**	**Tijdelijke onderwijshuisvesting ontheemden**	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: D19/01*	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen(t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D19/02*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D19/03*			
			€ 9.652	€ 19.304	Ja			
IenW	**E27B**	**Brede doeluitkering verkeer en vervoer (SiSa tussen medeoverheden)** **Provinciale beschikking en/of verordening** Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	Hieronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/01*	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen *Aard controle R* *Indicator: E27B/02*	Overige bestedingen (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E27B/03*	**Correctie** ten opzichte van tot (jaar T) verantwoorde bestedingen ten laste van provinciale middelen Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen *Aard controle R* *Indicator: E27B/04*	**Correctie** ten opzichte van tot (jaar T) verantwoorde overige bestedingen Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen *Aard controle R* *Indicator: E27B/05*	
		1		€ 0	€ 0			
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/06*	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/07*	Cumulatieve overige bestedingen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/08*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/09*	Eindverantwoording (Ja/Nee) Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor de komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/10*	
		1		€ 0	€ 0			
IenW	**E84**	**Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023**	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)		

		Provincies en Gemeenten	*Aard controle R* *Indicator: E84/01*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/02*	*Aard controle R* *Indicator: E84/03*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/04*			
			€ 12.454	€ 12.454	€ 0	Nee			
			Naam/nummer per maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/05*	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/06*	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/07*	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/08*			
		1	330	Nee	0				
		2	331	Nee	0				
		3	336	Nee	0				
		4	344	Nee	0				
		5	360	Nee	0				
		6	362	Nee	0				
		7	332	Nee	0				
		8	380	Nee	0				
IenW	**E85**	**Tijdelijke regeling specifieke uitkeringen intelligente verkeersregelinstallaties**	Aantal geïnstalleerde intelligente verkeersinstallaties in (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E85/01*	Cumulatief aantal geïnstalleerde intelligente verkeersinstallaties (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E85/02*	Totale besteding aan het project (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E85/03*	Cumulatieve besteding aan het project (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E85/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E85/05*		
			0	0	€ 0	€ 0	Nee		
IenW	**E104**	**Specifieke uitkering woningbouw op korte termijn door bovenplanse infrastructuur**	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/01*	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T-1) *Geldt alleen voor SiSa 2023 of SiSa 2024* *Aard controle R* *Indicator: E104/02*	Totale besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E104/03*	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/04*	Cumulatieve aantal woningen bouw gestart (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/05*	Cumulatieve aantal betaalbare woningen bouw gestart (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/06*	
		1	*IENW/BSK-2023/379114*	€ 0	€ 0	€ 0	*306*	*180*	
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/07*	Cumulatieve aantal woningen opgeleverd (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/08*	Cumulatieve aantal betaalbare woningen opgeleverd (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/09*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/10*			
		1	IENW/BSK-2023/379114	*116*	*15*	Nee			
			Naam infrastructurele voorziening *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/11*	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T-1) per infrastructurele voorziening *Geldt alleen voor SiSa 2023 of SiSa 2024* *Aard controle R* *Indicator: E104/12*	Totale besteding (jaar T) per infrastructurele voorziening *Aard controle R* *Indicator: E104/13*	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T) per infrastructurele voorziening *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/14*	Infrastructurele voorziening afgerond? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/15*		
		1		€ 0	€ 0	€ 0	Nee		
EZK	**F28**	**Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid**	Besteding apparaatskosten (jaar T) : salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel *Aard controle R*	Besteding apparaatskosten (jaar T): kosten voor ingeleend personeel *Aard controle R*	Besteding apparaatskosten (jaar T): overige goederen en diensten *Aard controle R*	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) apparaatskosten *Aard controle n.v.t.*	Besteding (jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten *Aard controle R*	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten *Aard controle n.v.t.*	

SZW	**G2**	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2023** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/01*	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/02*	Besteding (jaar T) **IOAW** Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/03*	Baten (jaar T) **IOAW** (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/04*	Besteding (jaar T) **IOAZ** Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2/05*	Baten (jaar T) **IOAZ** (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2/06*
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Besteding (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2/07*	Baten (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud (exclusief Rijk) Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2/08*	Baten (jaar T) **WWIK** (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (**WWIK**) *Aard controle R* *Indicator: G2/09*	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/10*	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/11*	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/12*
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (**PW**) *Aard controle D2* *Indicator: G2/13*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2/14*				
			€ 0	Nee				
SZW	**G2A**	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_totaal 2022** Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoorden hier het totaal (jaar T-1) (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G2B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G2A)	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2A/01*	Besteding (jaar T-1) algemene bijstand Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2A/02*	Baten (jaar T-1) algemene bijstand (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2A/03*	Besteding (jaar T-1) **IOAW** Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2A/04*	Baten (jaar T-1) **IOAW** (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2A/05*	Besteding (jaar T-1) **IOAZ** Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2A/06*
		1 060321 Gemeente Houten	€ 6.969.729	€ 117.139	€ 384.439	€ 0	€ 17.380
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2A/07*	Baten (jaar T-1) **IOAZ** (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2A/08*	Besteding (jaar T-1) **Bbz 2004** levensonderhoud zelfstandigen Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2A/09*	Baten (jaar T-1) **Bbz 2004** levensonderhoud zelfstandigen (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2A/10*	Baten (jaar T-1) **WWIK** (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (**WWIK**) *Aard controle R* *Indicator: G2A/11*	Besteding (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2A/12*
		1 060321 Gemeente Houten	€ 0	€ 133.692	€ 5.648	€ 0	€ 367.012

			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2A/13*	Baten (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2A/14*	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in jaar T-1 i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2A/15*	Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T-1) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiewet (**PW**) *Aard controle D2* *Indicator: G2A/16*		
		1	060321 Gemeente Houten	€ 0	€ 0	€ 0		
SZW	**G3**	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2023** **Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/01*	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/02*	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/03*	Besteding (jaar T) Bob Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/04*	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/05*	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/06*
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/07*	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/08*	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/09*	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/10*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G3/11*	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
SZW	**G3A**	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_totaal 2022** **Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004** Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoorden hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G3B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G3)	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G3A/01*	Besteding (jaar T-1) kapitaalverstrekking Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G3A/02*	Baten (jaar T-1) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G3A/03*	Baten (jaar T-1) vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G3A/04*	Besteding (jaar T-1) Bob Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3A/05*	Baten (jaar T-1) Bob (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G3A/06*
		1	060321 Gemeente Houten	€ 0	€ 8.783	€ 8.302	€ 0	€ 0

			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G3A/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G3A/07*	Besteding (jaar T-1) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G3A/08*	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in jaar T-1 (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G3A/09*	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in jaar T -1 (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G3A/10*	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in jaar T-1 i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G3A/11*	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in jaar T-1 i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G3A/12*
			1 060321 Gemeente Houten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
SZW	**G4**	**Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2023** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Welke regeling betreft het? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/01*	Besteding (jaar T) levensonderhoud Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/02*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/03*	Baten (jaar T) levensonderhoud Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/04*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/05*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/06*
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/07*	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/08*	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/09*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/10*		
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0			
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0			
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0			
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0			
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0			
			6 Totaal	0	0	N.v.t.		
			Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/11*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R* *Indicator: G4/12*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing *Aard controle R* *Indicator: G4/13*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig *Aard controle R* *Indicator: G4/14*	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R* *Indicator: G4/15*	
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)					
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)					
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)					
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)					
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)					
			6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	

			Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/16*	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/17*	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle D2* *Indicator: G4/18*	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/19*	
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
			6 Totaal	0	0	0	
SZW	**G4A**	**Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_totaal 2022** Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoorden hier het totaal (jaar T-1). Dit totaal (jaar T-1) regeling G4B + (jaar T-1) regeling G4 blijkt uit de vaststellingsbeschikking die uw gemeente van het Ministerie van SZW over 2020 heeft ontvangen. De gegevens uit die beschikking neemt u hier op.	Welke regeling betreft het? Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4A/01*	Besteding (jaar T-1) levensonderhoud Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G4A/02*	Besteding (jaar T-1) kapitaalverstrekking Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G4A/03*	Baten (jaar T-1) levensonderhoud Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G4A/04*	Baten (jaar T-1) kapitaalverstrekking (aflossing) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G4A/05*	
			1 Tozo 1 (1 maart 2020 tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 55.103	€ 24.417	
			2 Tozo 2 (1 juni 2020 tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 15.930	€ 577	
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 20.173	€ 2.143	
			4 Tozo 4 (1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 8.722	€ 0	
			5 Tozo 5 (1 juli 2021 tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 5.630	€ 0	
			Kopie regeling Aard controle n.v.t. Indicator: G4A/06	Baten (jaar T-1) kapitaalverstrekking (overig) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G4A/07*	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G4A/08*	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T-1) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G4A/09*		
			1 Tozo 1 (1 maart 2020 tot 1 juni 2020)	€ 0	0	0		
			2 Tozo 2 (1 juni 2020 tot 1 oktober 2020)	€ 0	0	0		
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	0	0		
			4 Tozo 4 (1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	0	0		
			5 Tozo 5 (1 juli 2021 tot 1 oktober 2021)	€ 0	0	0		
			Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T -1 i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T-1) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T -1 i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire		

				Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	
				Aard controle n.v.t. *Indicator: G4A/10*	*Aard controle R* *Indicator: G4A/11*	*Aard controle D2* *Indicator: G4A/12*	*Aard controle R* *Indicator: G4A/13*
			1	Tozo 1 (1 maart 2020 tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0
			2	Tozo 2 (1 juni 2020 tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0
			4	Tozo 4 (1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0
			5	Tozo 5 (1 juli 2021 tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0
SZW	**G10**	**Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2023** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr		Besteding (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G10/01*	Baten (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G10/02*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G10/03*	
				€ 330.996	€ 330.996	Nee	
SZW	**G12**	**Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2023** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr		Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G12/01*	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G12/02*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G12/03*	
				€ 0	€ 0	Nee	
SZW	**G12A**	**Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_ totalen 2022** Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoorden hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G12B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G12)		Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G12A/01*	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in jaar T-1 i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G12A/02*	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in jaar T-1 i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G12A/03*	
			1	060321 Gemeente Houten	€ 0	€ 0	
SZW	**G13**	**Onderwijsroute_ deel gemeente 2023** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T),ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr		Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/01*	Baten onderwijsroute (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/02*	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/03*	Baten overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/04*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05
				€ 43.109	€ 43.109	€ 0	€ 0	Ja
VWS	**H4**	**Regeling specifieke uitkering stimulering sport** Gemeenten		Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H4/01*	Totale werkelijke berekende subsidie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/02*			
				€ 376.735	€ 476.042			

			Activiteiten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/03*	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H4/04*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) **Onroerende zaken** *Aard controle R* *Indicator: H4/05*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) **roerende zaken** *Aard controle R* *Indicator: H4/06*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) **overige kosten** *Aard controle R* *Indicator: H4/07*	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toekenning meegenomen is *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/08*
			1 1.2 Onroerende zaken Renovatie	€ 147.136	€ 147.136	€ 0	€ 0	
			2 2.3 Roerende-zaken Beheer en exploitatie	€ 281.987	€ 0	€ 281.987	€ 0	
			3 3.1 Overige kosten	€ 46.919	€ 0	€ 0	€ 46.919	
VWS	**H12**	**Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken**	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H12/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H12/02*	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H12/03*	Eindverantwoording? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H12/04*		
			€ 27.809	€ 66.736	Ja	Ja		
VWS	**H14B**	**SPUK expertisecentra jeugdhulp** SiSa tussen medeoverheden	Hieronder per regel één (code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H14B/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H14B/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H14B/03*	Eindverantwoording? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H14B/04*	Optionele toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H14B/05*	
			1 Houten	€ 582.760	€ 586.000	Ja		
VWS	**H25**	**Regeling Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden (ronde 3)**	Beschikkingsnummer / kenmerk *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H25/01*	Ontvangen Rijksbijdrage (Jaar T) *Automatisch berekend* *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H25/02*	Totale definitieve exploitatietekort *Automatisch berekend* *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H25/03*	Totale cumulatieve besteding *Automatisch berekend* *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H25/04*	Eindverantwoording *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H25/05*	
			1 *SPUKIJZ21-22062*	€ 118.926	€ 118.926	€ 118.926	Nee	
			Naam locatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H25/06*	Betreft periode Nov + dec 2021 of Jan 2022? *Aard controle R* *Indicator: H25/07*	Totale toezegging per locatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H25/08*	Hoogte definitief exploitatietekort per locatie *Aard controle R* *Indicator: H25/09*	Besteding per locatie *Aard controle R* *Indicator: H25/10*	Cumulatieve besteding per locatie (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H25/11*
			1 *Optisport Houten B.V.*	*jan-22*	€ 49.581	€ 49.581	€ 0	€ 49.581
			2 *Optisport Houten B.V.*	*Nov + dec 2021*	€ 69.345	€ 69.345	€ 0	€ 69.345
VWS	**H30**	**Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026**	Naam onderdeel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/01*	Totaalbedrag (jaar T) toegekend per onderdeel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/02*	Besteding (jaar T) per onderdeel *Aard controle R* *Indicator: H30/03*	Welk bedrag per onderdeel neemt u mee van 2023 naar 2024? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/04*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per onderdeel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/05*	Voldaan aan afspraken in akkoorden (Ja/ Nee/ n.v.t.)? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/06*
			1 Lokaal Sportakkoord	€ 26.745	€ 26.745	€ 0	€ 26.745	Ja
			2 Brede regeling combinatiefuncties	€ 184.130	€ 184.100	€ 0	€ 184.100	Ja
			3 Terugdringen Gezondheidsachterstanden	€ 41.146	€ 41.146	€ 0	€ 41.146	Ja
			4 Kansrijke Start	€ 30.860	€ 24.000	€ 6.172	€ 24.000	Ja
			5 Mentale Gezondheid	€ 14.401	€ 11.521	€ 2.880	€ 11.521	Ja
			6 Aanpak overgewicht en obesitas	€ 36.003	€ 28.802	€ 7.200	€ 28.802	Ja
			7 Valpreventie	€ 105.952	€ 75.146	€ 21.190	€ 75.146	Ja
			8 Leefomgeving	€ 20.573	€ 20.573	€ 0	€ 20.573	Ja
			9 OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	€ 5.143	€ 4.114	€ 1.029	€ 4.114	Ja
			10 Versterken sociale basis	€ 75.092	€ 85.114	€ 0	€ 85.114	Ja
			11 Mantelzorg	€ 20.573	€ 20.212	€ 361	€ 20.212	Ja

			12	Eén tegen eenzaamheid	€ 20.573	€ 19.472	€ 1.101	€ 19.472	Ja
			13	Welzijn op recept	€ 11.315	€ 9.052	€ 2.263	€ 9.052	Ja
			14	Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	€ 5.143	€ 5.143	€ 0	€ 5.143	Ja
			15	Coördinatiekosten regionale aanpak	€ 18.310	€ 14.648	€ 3.662	€ 14.648	Ja
				Kopie naam onderdeel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/07*	Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee/ n.v.t.)? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/08*				
			1	Lokaal Sportakkoord	Ja				
			2	Brede regeling combinatiefuncties	Ja				
			3	Terugdringen Gezondheidsachterstanden	Ja				
			4	Kansrijke Start	Ja				
			5	Mentale Gezondheid	Ja				
			6	Aanpak overgewicht en obesitas	Ja				
			7	Valpreventie	Ja				
			8	Leefomgeving	Ja				
			9	OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	Ja				
			10	Versterken sociale basis	Ja				
			11	Mantelzorg	Ja				
			12	Eén tegen eenzaamheid	Ja				
			13	Welzijn op recept	Ja				
			14	Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	Ja				
			15	Coördinatiekosten regionale aanpak	Ja				
				Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/09*					
				Nee					
VWS	**H31**	**Regeling Specifieke uitkering noodfonds energie amateursportverenigingen**		Beschikkingsnummer / kenmerk *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H31/01*	Totaal ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H31/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: H31/03*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H31/04*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H31/05*	
				SPUKNEAS230031	€ 20.071	€ 20.071	Ja		
VWS	**H32**	**Regeling specifieke uitkering Meerkosten Energie Openbare Zwembaden**		Beschikkingsnummer / kenmerk *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H32/01*	Totaal ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Automatisch berekend* *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H32/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Automatisch berekend* *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H32/03*			
				MEOZ23151	€ 410.810	€ 410.810			
				Naam zwembad *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H32/04*	Totale verlening per zwembad (jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H32/05*	Cumulatieve besteding per zwembad (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: H32/06*	Verduurzamingsplan aanwezig (Ja/Nee) *Aard controle D1* *Indicator: H32/07*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H32/08*	
			1	*Optisport*	€ 410.810	€ 410.810	Nee		
VWS	**H35B**	**Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026 (SiSa tussen medeoverheden)**		Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H35B/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H35B/02*				
				060353 Gemeente Ijsselstein	€ 221.014				

			12	Eén tegen eenzaamheid	€ 20.573	€ 19.472	€ 1.101	€ 19.472	Ja
			13	Welzijn op recept	€ 11.315	€ 9.052	€ 2.263	€ 9.052	Ja
			14	Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	€ 5.143	€ 5.143	€ 0	€ 5.143	Ja
			15	Coördinatiekosten regionale aanpak	€ 18.310	€ 14.648	€ 3.662	€ 14.648	Ja
				Kopie naam onderdeel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/07*	Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee/ n.v.t.)? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/08*				
			1	Lokaal Sportakkoord	Ja				
			2	Brede regeling combinatiefuncties	Ja				
			3	Terugdringen Gezondheidsachterstanden	Ja				
			4	Kansrijke Start	Ja				
			5	Mentale Gezondheid	Ja				
			6	Aanpak overgewicht en obesitas	Ja				
			7	Valpreventie	Ja				
			8	Leefomgeving	Ja				
			9	OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	Ja				
			10	Versterken sociale basis	Ja				
			11	Mantelzorg	Ja				
			12	Eén tegen eenzaamheid	Ja				
			13	Welzijn op recept	Ja				
			14	Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	Ja				
			15	Coördinatiekosten regionale aanpak	Ja				
				Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/09*					
				Nee					
VWS	**H31**	**Regeling Specifieke uitkering noodfonds energie amateursportverenigingen**		Beschikkingsnummer / kenmerk *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H31/01*	Totaal ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H31/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: H31/03*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H31/04*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H31/05*	
				SPUKNEAS230031	€ 20.071	€ 20.071	Ja		
VWS	**H32**	**Regeling specifieke uitkering Meerkosten Energie Openbare Zwembaden**		Beschikkingsnummer / kenmerk *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H32/01*	Totaal ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Automatisch berekend* *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H32/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Automatisch berekend* *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H32/03*			
				MEOZ23151	€ 410.810	€ 410.810			
				Naam zwembad *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H32/04*	Totale verlening per zwembad (jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H32/05*	Cumulatieve besteding per zwembad (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: H32/06*	Verduurzamingsplan aanwezig (Ja/Nee) *Aard controle D1* *Indicator: H32/07*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H32/08*	
			1	*Optisport*	€ 410.810	€ 410.810			
VWS	**H35B**	**Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026 (SiSa tussen medeoverheden)**		Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H35B/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H35B/02*				
				060353 Gemeente Ijsselstein	€ 221.014				

Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid college van burgemeester en wethouders

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 9 mei 2023 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves (€ 140,1 miljoen) en is daarmee vastgesteld op € 4,2 miljoen. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2023 van de Commissie BBV van november 2023.

Bevinding

Het college is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties niet rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.

De geconstateerde afwijkingen kunnen als volgt worden weergegeven:
(bedragen x € 1.000)

Nr.	Criterium	Bevinding	Jaarrekening	Afwijking	Onduidelijkheid
1	Voorwaarden	Niet naleven van de Europese aanbestedingsregels	Inkooplasten	€ 1.081	-
2	Misbruik en oneigenlijk gebruik	Geen	N.v.t.	-	-
3	Begroting	Afwijkingen van de begroting	Baten en lasten, reserves en investeringskredieten	€ 16.781	-
		Totaal		**€ 17.862**	**-**

De afwijkingen zijn ontleend aan de analyse van het resultaat per programma. Dit is toegelicht in het jaarverslag onder het hoofdstuk ‘Wat heeft het gekost’ van het betreffende programma. De afwijkingen zijn vervolgens beoordeeld aan de hand van de financiële verordening 2023.

De afwijkingen van de begroting kunnen als volgt worden gespecificeerd. Alle afwijkingen zijn in absolute bedragen opgenomen.

Begrotingscriterium	Bedragen x € 1.000
1. Overschrijding lasten op (deel-)programma's	€ 6.053
2. Overschrijding investeringskredieten	€ 108
3. Ongeautoriseerde reservemutaties	€ -
4.Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of te laat aan de raad zijn gemeld.	€ 10.620
Totaal begrotingsonrechtmatigheden	***€ 16.781***
5. Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden (van onderdeel 1) dat vooraf als acceptabel is geduid conform de financiële verordening 2023 (art. 10).	€ 4.810
6.Resterend saldo aan begrotingsonrechtmatigheden (inhoudelijk hier toelichten en in de paragraaf bedrijfsvoering)	€ 11.971

Met betrekking tot de afwijkingen (totaal begrotingsonrechtmatigheden) kan het volgende worden opgemerkt:

- De hogere lasten dan begroot komen uit op €6,1 miljoen (1) en hebben betrekking op:
    - Hogere lasten WMO €1,4 miljoen.
    - Hogere doorbelastingen op kostenplaatsen en personeelslasten € 2,5 miljoen.
    - Hogere uitgaven voor onderhoud en riolering € 1,0 miljoen.
    - Overige posten € 1,2 miljoen waaronder afwikkeling lening en omgevingswet.
- De hogere uitgaven voor investeringskredieten (2) hebben vooral betrekking op de projecten Montessori Weteringhoek en de aanschaf van kliko's.
- De afwijkingen van baten of onderschrijdingen van lasten komen uit op € 10,6 miljoen (4). De grootste afwijkingen zijn als volgt:
    - Afwijkende lasten en baten voor programma samenleving € 2,9 miljoen (gezondheid, saamhorigheid, leren en werken).
    - Afwijkende lasten en baten voor programma duurzame leefomgeving € 2,1 miljoen (gebiedsinrichting, leefomgeving).
    - Afwijkende lasten en baten voor programma bereikbaarheid € 2,2 miljoen door vertraging uitvoering onderhoud wegen.

- Afwijkende lasten en baten voor programma algemene dekkingsmiddelen € 2,2 miljoen in verband met doorbelasting kostenplaatsen en toegerekende BTW aan afvalstoffenheffing en rioolheffing.
- Daarnaast zijn er specifieke uitkeringen die nog niet tot uitvoering zijn gekomen in 2023.

Met betrekking tot het totaal van de begrotingsonrechtmatigheden (van onderdeel 1) dat vooraf als acceptabel (5) is geduid kan het volgende worden opgemerkt:

- De hogere lasten WMO (€1,4 miljoen) zijn als acceptabel beschouwd, vanwege de open einde regelingen voor de WMO. De hogere doorbelastingen en personeelslasten (€ 2,5 miljoen) kunnen als acceptabel worden beschouwd. Dit vanwege de bestaande systematiek van begroten van doorbelastingen. De hogere personeelslasten zijn tevens gemeld in de raadsinformatiebrief van 26 februari 2024.

Het resterend saldo (6) betreft het totaal van de afwijkingen opgenomen onder 4 (zie hiervoor) en het saldo overige posten opgenomen onder 1 en 2.

Hierna is een specificatie opgenomen van alle afwijkingen in de programma's (exclusief investeringskredieten). Voor een nadere toelichting van de afwijkingen en verklaring van verschillen verwijzen we naar de paragraaf ‘Wat heeft het gekost’ van het betreffende programma.

Programma	Afwijking	Onderwerp	Totaal overschrijding lasten	Totaal overschrijding investeringskredieten	Ongeautoriseerde reservemutaties	Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid.	Totaal begrotings-onrechtmatigheden	Totaal van begrotingsonrechtmatigheden welke als acceptabel kunnen worden beschouwd.	Resterend saldo begrotings-onrechtmatigheden
			1	2	3	4	(som 1 t/m 4)	1a/b/c / 4	
Programma Samen Leven	Afwijking	Onderwerp							
01.01 Gezondheid	Lasten	Meer onderhoud (kunstgras)velden	222				222	222	
01.01 Gezondheid	Lasten	Doorbelasting kostenplaatsen	129				129	129	
01.01 Gezondheid	Lasten	Regeling chronisch zieken				146	146		146
01.01 Gezondheid	Lasten	Diversen				142	142		142
01.02 Saamhorigheid	Lasten	Diversen	60				60	60	
01.02 Saamhorigheid	Lasten	Doorbelasting kostenplaatsen	119				119	119	
01.02 Saamhorigheid	Lasten	Specifieke Uitkering Wet Inburgering				232	232		232
01.02 Saamhorigheid	Lasten	Energie				156	156		156
01.02 Saamhorigheid	Lasten	Diversen				440	440		440
01.03 Leren en werken	Lasten	Doorbelasting kostenplaatsen	151				151	151	
01.03 Leren en werken	Lasten	Specifieke Uitkering IZA	97				97	97	
01.03 Leren en werken	Lasten	Zorg in natura jeugdzorg, T3-rapportage RBL	574				574	574	
01.03 Leren en werken	Lasten	PGB jeugdzorg, bestedingen 2023	121				121	121	
01.03 Leren en werken	Lasten	Bijstandsverlening en inkomensvoorziening	703				703	703	
01.03 Leren en werken	Lasten	Diversen				694	694		694

01.99 Programmabrede kosten	Lasten	Doorbelaste overhead		532	532		532
			2.177	2.343	4.521	2.177	2.343
Programma Samen Leven	Baten	Onderwerp					
01.02 Saamhorigheid	Baten	Specifieke Uitkering Wet Inburgering		232	232		232
01.02 Saamhorigheid	Baten	Energie		245	245		245
01.02 Saamhorigheid	Baten	Diversen		104	104		104
				581	581		581
Programma Duurzame leefomgeving	Lasten	Onderwerp					
02.01 Woningen	Lasten	Onderhoud sanitairgebouwen	152		152		152
02.03 Leefomgeving	Lasten	Kosten riolering	472		472		472
02.04.02 Gebiedsinrichting	Lasten	Kosten Fort Honswijk	141		141		141
02.04.02 Gebiedsinrichting	Lasten	Doorbelasting kostenplaatsen	313		313	313	
02.04.03 Gebiedsinrichting - Grondexploitatie	Lasten	Implementatie omgevingswet		1.050	1.050		1.050
02.05.06 Duurzaamheid en energietransitie	Lasten	Diversen		107	107		107
02.07 Cultuurhistorie en archeologie	Lasten	Salariskosten Razu	125		125	125	
02.99 Programma brede kosten	Lasten	Doorbelasting kostenplaatsen		414	414		414
			1.202	1.571	2.773	438	2.335
Programma Duurzame leefomgeving	Baten	Onderwerp					
02.03 Leefomgeving	Baten	Ondergrondse containers en straatverlichting		130	130		130
02.03 Leefomgeving	Baten	Hogere onttrekking aan de egalistievoorziening riolering		291	291		291
02.05.01 Duurzaamheid en energietransitie	Baten	Afrekening opbrengsten papier en glas		143	143		143

				565	565		565
Programma Goede bereikbaarheid	Lasten	Onderwerp					
03.02 Autoverkeer	Lasten	Doorbelasting kostenplaatsen	100		100	100	
03.02 Autoverkeer	Lasten	Vertraging onderhoud wegen		1.532	1.532		1.532
			100	1.532	1.632	100	1.532
Programma Goede bereikbaarheid	Baten	Onderwerp					
03.02 Autoverkeer	Baten	Vertraging onderhoud wegen		642	642		642
				642	642		642
Programma Veilige leefomgeving	Lasten	Onderwerp					
04.01 Sociale veiligheid en Openbare orde	Lasten	Doorbelasting kostenplaatsen	127		127	127	
04.02 Fysieke veiligheid en crisismanagement	Lasten	Spuk Oekraine		267	267		267
			127	267	394	127	267
Programma Veilige leefomgeving	Baten	Onderwerp					
04.01 Sociale veiligheid en Openbare orde	Baten	Minder baten Vergunningen AVOI en APV		75	75		75
04.02 Fysieke veiligheid en crisismanagement	Baten	Spuk Oekraine		287	287		287
				362	362		362
Programma Betrokken bij de samenleving	Lasten	Onderwerp					
05.01 Politiek en bestuur	Lasten	Wachtgeld en voorzienig wethouders		268	268		268
05.02 Dienstverlening	Lasten	Doorbelasten kostenplaatsen	112		112	112	
05.03 Programmabrede kosten	Lasten	Doorbelasting kostenplaatsen		196	196		196
			112	464	576	112	464

Programma Algemene dekkingsmiddelen	Lasten	Onderwerp					
A3 Overhead	Lasten	Personeelslasten	1.855		1.855	1.855	
A6 Overige baten en lasten	Lasten	Doorbelasting kostenplaatsen		1.360	1.360		1.360
A6 Overige baten en lasten	Lasten	Project Mens en cultuur		110	110		110
A6 Overige baten en lasten	Lasten	Financiële afwikkeling lening Berg en Boschschool	229		229		229
A6 Overige baten en lasten	Lasten	Inhuur omgevingswet, bouwtoezicht en -handhaving en versterking management	250		250		250
			2.334	1.470	3.804	1.855	1.949
Programma Algemene dekkingsmiddelen	Baten	Onderwerp					
A6 Overige baten en lasten	Baten	Toegerekende btw aan afvalstoffen- en rioolheffing		822	822		822
				822	822		822
Totaal Programma's			**6.053**	**10.620**	**16.673**	**4.810**	**11.863**

Voor de geconstateerde afwijkingen is een rapportagegrens gehanteerd € 75.000. In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met de raad aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het college ook beschreven welke actie hij onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

Controleverklaring

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Volgt nog.